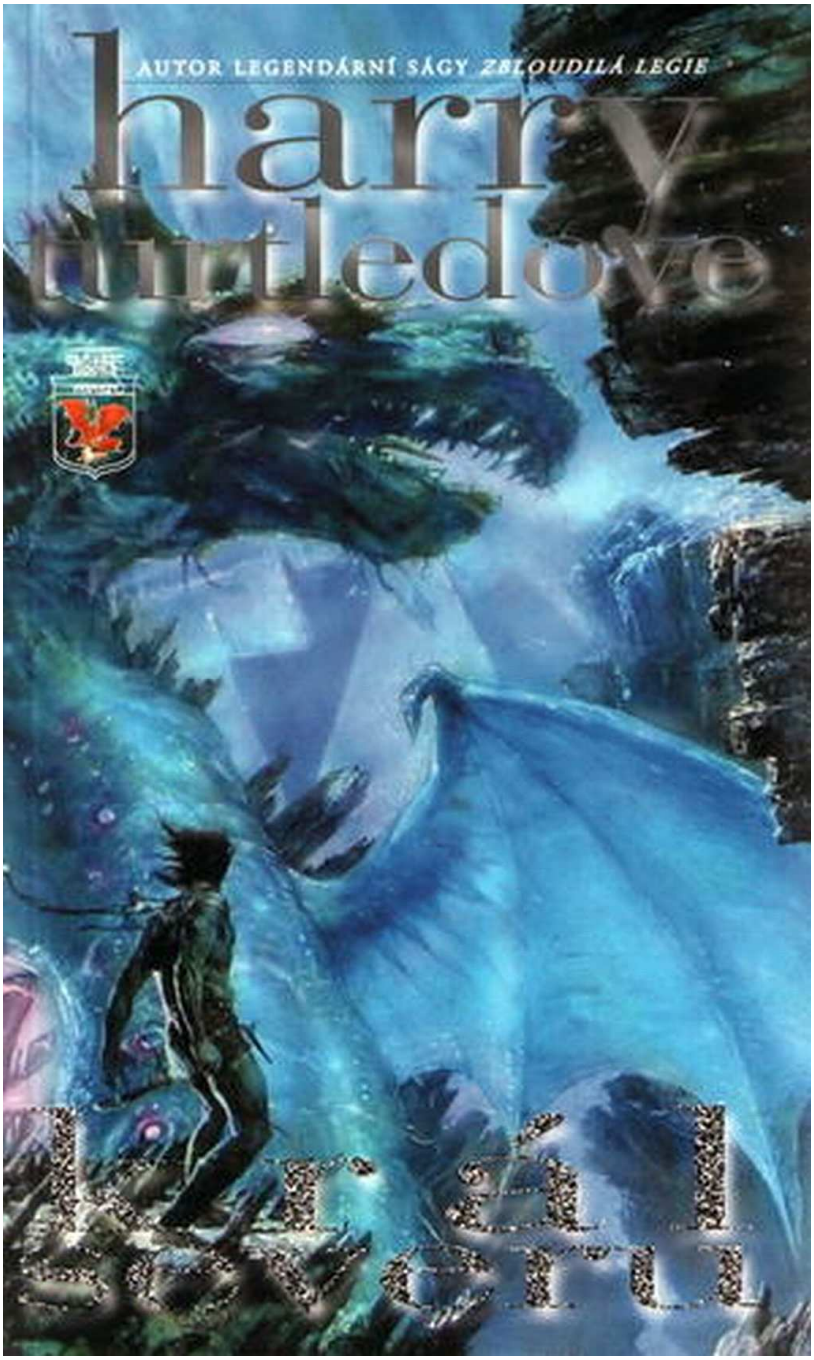

AUTOR LEGENDÁRNÍ SÁGY ZBLOUDILÁ LEGIE
harry
turtledove
krásná
válka

KING OF THE NORTH

Copyright © 1996 by Harry Turtledove

All rights reserved, which includes
to reproduce this book or portions
any form whatsoever.

Translation © **Zdeněk Uherčík, 2005**

Copyright 2005 © for the Czech edition by **CLASSIC**

Cover Art © by **Doug Beckman**

ISBN: 80-86707-26-1

Distribuce - tel.: 283 882 490
e-mail: classic-books@volny.cz

KRÁLOVSTVÍ BOHŮ

— III —

Král Severu



Harry Turtledove


ŘÍŠE
ELABON
TROKMOJSKÝ LES
ŘEKA NIFFET
HRAD FOX
RICOLFOVO SÍDLO
SHANDA
ORYNIJSKÝ OCEÁN
CORSABLIX
ENSABLIX
HIRSABLIX
CASSAT
IKOS
VYSOKÉ KIRY
HORY SKLEROS
KORTYS
ŘEKA PANTHER
VELKÉ VNITŘNÍ MOŘE
MENŠÍ VNITŘNÍ MOŘE
SITHONIA
SITHOS
KIZZIUWATNA
ELABON
CARASTOX
HLAVNÍ MĚSTO ELABON
URFSKÁ POUŠŤ
ZÁLIV PARVELA
N
HRANICE ŘÍŠE

Král Severu

I.

Gerin Fox se přes svůj dlouhý nos zadíval na dva rolníky, kteří se u něho dožadovali vyřešení svého sporu. „Takže ty, Trasamire, tvrdíš, že ten pes patří tobě, je to tak?“

„Tak to je, princi.“ Trasamir Nohatý zuřivě zakýval střapatou hlavou a ukázal na některé z lidí, kteří zaplňovali velkou síň hradu Fox. „Tyhle lidé jsou všichni od nás z vesnice a dosvědčí to.“

„Pochopitelně,“ opáčil Gerin a ušklíbl se. „Měli by. Jen tak namátkou tu vidím dva tvé strýce, bratrance, sestřenici a několik neteří, nemám pravdu?“ Pak se obrátil na druhého rolníka: „A ty, Walamunde, si na toho psa také činíš nárok?“

Walamund, syn Astulfův, měl typické elabonské jméno, ale vlasy barvy písku a světlé oči prozrazovaly, že v jeho žilách proudí kapka trokmoiské krve. Trasamir byl stejné jako Gerin snědý, s hnědýma očima a černým

vlasem a vousy - i když Foxův vous za poslední léta znatelně prošedivěl. „Tihle lidé ti potvrdí, že pes patří mně," prohlásil Walamund.

Gerin jim věnoval stejně podezíravý pohled, jakým předtím přehlédl Trasamirovi příbuzné. „Vidím tu tvého otce, bratra a dva z tvých švagrů. Jeden s sebou dokonce vzal tvou sestru - asi pro štěstí."

Walamund se zatvářil stejně ztrápeně jako před chvílí Trasamir Nohatý. Ani jeden ze sedláků nepočítal s tím, že jejich pán tak dobře zná příbuzenské vztahy ve vesnici. To je usvědčovalo z lajdáctví; ten, kdo nevěděl, že se Gerin zajímá o každou drobnost, se sám o nic jiného než o sebe příliš nezajímal.

Trasamir váhavě ukázal na psa, který byl zdrojem sporu. Hrubosrstá, rezavě hnědá bestie s impozantními tesáky udržovala kolemstojící v uctivé vzdálenosti, přestože ji pevný provaz poutal k noze těžkého stolu. „Hm, princi, říká se, že jsi také kouzelník. Mohl bys s pomocí svých čar prokázat, komu Swifty opravdu patří?"

„Mohl bych, ale neudělám to. Za ty potíže to nestojí." Pokud šlo o něho, sdílel názor, že většina magie s sebou přináší více problémů, než je zdrávo. Kouzelnický výcvik absolvoval před více než polovinou života, a stejně jej zcela nedokončil. Nedokvašený mág pak dává všanc svou kůži vždy, když se o nějaké kouzlo pokusí. Fox k tomu byl během let několikrát přinucen, ale vždy velmi pečlivě volil cíl a prostředky.

Obrátil se na svého nejstaršího syna, který stál vedle něho a také naslouchal argumentům sedláků: „Jak bys to rozsoudil ty, Durene?"

„Já?“ vyrazil ze sebe Duren a rozpačitě se zašklebil. Pro čtrnáctiletého chlapce může být svět docela nudným místem, ale Gerin se ho na podobné věci ptal dost často; příliš dobře věděl, že není nesmrtelný a chtěl po sobě zanechat schopného nástupce. Duren, stejně jako předtím Trasamir, ukázal na psa. „Je tu to zvíře a jsou tu dva muži, z nichž každý tvrdí, že pes patří jemu. Ať ho tedy oba zkusí zároveň přivolat a uvidíme, ke komu půjde.“

Gerin se zatahal za vousy. „Hm, to je dobrý nápad. Dokonce lepší než dobrý - mohlo je to napadnou samotné. Vyřešili by si to sami a nemuseli mě kvůli tomu připravovat o čas.“

Pohlédl na Trasamira a Walamunda: „Pes připadne tomu z vás, kdo ho přivolá, souhlasíte?“

Oba sedláci přikývli. Walamund se osmělil a zeptal se: „Hm, princi, a co ten, ke kterému pes nepůjde?“

Fox se zlověstně usmál. „Ten bude muset přijmout trest, aby si zapamatoval, že se nenechám zbůhdarma otravovat takovými hloupostmi. Stále souhlasíte?“

Oba opět přikývli, i když teď už s mnohem menším zápalem. Gerin jim pokynul, aby vyšli na nádvoří. Poslechli ho, následováni svými příbuznými, jeho synem, několika poddanými, kuchaři, kteří právě neměli nic na práci, a zvědavými děvečkami. Také už chtěl vyjít, když si uvědomil, že příčina sporu je stále uvázaná k noze stolu.

Když uvolňoval uzel, pes začal vrčet a cenit hrozivé zuby. Kdyby na něho zaútočil, vytáhl by meč a vyřešil by problém jedním seknutím. Pes se ale uklidnil a nechal se vyvést na nádvoří zalité odpoledním sluncem.

„Ustupte dozadu!“ vykřikl Gerin a Trasamirovi i Walamundovi příznivci ustoupili za své favority. Výhružně si je přeměřil. „Jestli během zkoušky někdo z vás

promluví, bude trpce litovat.“ Obecenstvo strnulo a Fox kývl na znesvářené muže: „Tak, můžeme začít.“

„Swifty!“ „Ke mně, chlapče!“ „Pojď ke mně, pejsánku!“ „Sem, Swifty!“ Walamund a Trasamir hvízdali, mlaskali a plácali mozolnatými dlaněmi do špinavé látky svých vlněných kalhot.

Zprvu to vypadalo, že si pes nevšímá ani jednoho. Seděl na zadních a zíval, přičemž ukazoval zuby, které neměly daleko do klů. Fox si uvědomil, že netuší, co by s ním provedl, kdyby pes nechtěl k žádnému ze sedláků.

Pak ale pes vstal a opřel se do provazu. Gerin ho pustil a doufal, že to nebylo proto, že by se mu jeden z mužů zdál chutnější. Ten však klidně došel k Trasamirovi Nohatému a nechal se od něho drbat a plácat po hřbetě a radostně vrtěl střapatou oháňkou. Trasamirovi příbuzní vesele pokřikovali a tleskali. Příslušníci druhého tábora hleděli schlíple do země.

Ani Walamund se netvářil lépe. „Hm, a co bude se mnou, můj princi?“ zeptal se a jeho výraz napovídal, že nečeká nic dobrého.

„Přiznáváš, že sis chtěl přivlastnit psa, který ti nepatřil?“ zeptal se Fox a Walamund zdráhavě přisvědčil. „Dožadoval ses svého nároku, přestože jsi věděl, že je neoprávněný?“ pokračoval Gerin. Walamund přikývl ještě neochotněji. Gerin tedy vyhlásil trest: „Políbíš tomu psovi zadek, aby sis pamatoval, že nemáš chtít to, co patří tvým sousedům.“

„Zvedněte mu někdo ocas!“ vykřikl rozjařeně Trasamir. Walamund, syn Astulfův, užasle přejížděl pohledem z Gerina na psa a zpět. Tvářil se, jako by právě dostal fošnou přes hlavu. Ale skoro všichni přihlížející - včetně několika jeho vlastních příbuzných - souhlasně

přikyvovali. Walamund si začal pomalu klekat a přitom vrhl poslední prosebný pohled na svého pána.

Gerin si založil ruce na prsou. „Měl bys trest přijmout," prohlásil nesmiřitelně. „Nebo si vymyslím něco, co se ti bude zamlouvat ještě méně."

Pak zabloudil pohledem k úzkému oknu své ložnice. Jak doufal, stála v něm Selatre a sledovala, co se děje dole na nádvoří. Když zachytil její pohled, s gustem přikývla. To ho přesvědčilo, že jedná správně. Často pochyboval o svém zdravém úsudku, ale nikdy o jejím.

Jeden z Trasamirových příbuzných nadzdvihl psovi ocas. Walamund se spustil na všechny čtyři a učinil, jak mu bylo přikázáno. Pak prskal a plival do prachu a drhnul si ústa rukávem.

„Přines mu korbel piva, ať si vypláchne pusu," přikázal Gerin jedné služebné. Pak se s výstrahou obrátil na Trasamira a jeho příbuzné: „Ne že mu kvůli tomu přišijete nějakou přezdívku. Tímhle jsme to uzavřeli. Jestli někdy přijde a bude si stěžovat, že mu říkáte třeba Walamund Zadolib, pěkně si to odskáčete. Rozuměno?"

„Zajisté, princi," řekl Trasamir a jeho příbuzní sborem vážně přikývli. Snad to i mysleli vážně. Pokud ne, zjistí, že on to vážně myslel.

Dívka přinesla dva kožené vysmolené poháry plné piva. Jeden podala Walamundovi, druhý Foxovi. „Tady, můj princi," řekla s úsměvem.

„Děkuji, Nanio, jsi hodná." Její úsměv byl v tu chvíli ještě zářivější a skrýval příslib i očekávám. Byla na hradu Fox nová, možná si myslela, že se dostane Gerinovi do postele nebo se s ním alespoň rychle pomuchlá někde v komoře. Na mnoha hradech to byla rychlá cesta k dobré práci a snadnému životu. Gerin se pro sebe pousmál, když odkápl na zem malou úlitbu Baiversovi, bohu ječmene a pivovarnictví. Nania

nemohla tušit, že její pán je až chorobně věrný. Od té doby, co poznal Selatre, se nedotkl jiné ženy. *To je přibližně jedenáct let*, pomyslel si překvapeně. Ani mu to nepřišlo.

Walamund také naklonil pohár a nechal trochu piva vytéct na zem; jen blázen by bral bohy na lehkou váhu. Pak zdvihl korbel k ústům. První doušek vyprskl a zbytek vypil na jeden zátah.

„Dolij mu," pobídl Gerin Naniu a obrátil se zase Trasamirovi, Walamundovi a jejich doprovodu. „Dostanete večeři a můžete přespat ve velké síni. Ráno je dost času na návrat do vesnice." Rolnici se klaněli a děkovali, dokonce i Walamund.

Stačily dva korbele piva a muž, který si neprávem nárokoval psa a byl za to potrestán, začal vidět svět v mnohem lepším světle. „Myslel jsem, že tě za to bude nenávidět do konce života," řekl Duren, který mezitím přistoupil ke Gerinovi, „ale nevypadá to tak."

„Protože to potrestáním skončilo," odpověděl Fox. „Zajistil jsem, aby se mu nikdo pro to nevysmíval, dostal pivo, aby si mohl vypláchnout ústa, a dostane stejné jídlo jako Trasamir. Jakmile uděláš, co je třeba, dej věcem volný průchod. Kdybys mu to dál připomínal a vysmíval se mu, může se stát, že tě jednou nakope do koulí."

Duren se nad tím zamyslel. „Podle Lekapena se má muž chovat jinak," řekl. „ ‚Buď nejlepším přítelem, jehož tvůj přítel má, a nejzavilejším nepřítelem nepřítele svého,' tak nějak to stoji v té básni."

Gerin se zamračil. Kdykoli slyšel o Lekapenovi, nemohl si nevzpomenout na Durenovu matku; Elise tohoto sithonského básníka s oblibou citovala. A nakonec utekla s nějakým mastičkářem v době, kdy se Duren

sotva učil chodit. I po těch letech to byla bolestná vzpomínka.

Fox využil veršů, které jeho syn citoval, a pokračoval: „Walamund není žádný nepřítel. Je to jen poddaný, který se zachoval špatně. Když Dyaus dá, už nic podobného nezopakuje, a to je přesně to, co chci. V životě je víc šedi, než najdeš v básních, synu."

„A poezie je krásnější," odvětil Duren s úsměškem a znovu citoval nějaký sithonský hexametr. Teď se usmál i Gerin. Byl rád, že sithonská vzdělanost přetrvává i zde na severu, přestože byli od Elabonské říše izolováni už více než patnáct let. V okolí bylo i pár lidí, kteří mluvili elabonštinou a uměli v ní i plynně číst.

Úsměv patřil i Selatre. Jakmile se sama naučila sithonsky, byla to ona, kdo přivedl Durena k lásce k jazyku. Chlapec - teď už vlastně mladík - se na svou vlastní matku nepamatoval. Vychovávala ho Selatre a s nevlastními bratry a sestrami vycházel tak dobře, jako by byli vlastními sourozenci.

„Nad palisádou už je vidět Elleb," řekl Duren a ukázal k západu. „Slunce brzy zapadne." Gerin přikývl. Rudému Ellebu - nyní ve slunečním světle narůžovělému - chybělo jen několik dní do úplňku. Bledý Nothos v první čtvrti se vznášel vysoko na jihovýchodní obloze jako přepůlená mince. Zlatý Math dosud nevyšel; tuto noc bude v úplňku, uvědomil si Gerin. Rychlý Tiwaz se nacházel blízko slunečního kotouče a nebyl proto vidět.

Walamund měl opět plný pohár. Na hradu Fox se vařilo silné pivo a Gerin byl zvědavý, jestli rolníka nezmůže ještě před večeří. Pokud ano, nestane se nic horšího, než že se ráno bude vracet do vesnice s těžkou hlavou. Byla to jenom jeho věc.

Z věže se ozval křik hlídky: „Přijíždí vůz, princi!" Vojáci na palisádách uchopili luky a kopí s bronzovými

hroty. V těchto nejistých časech byl každý příchozí podezřelý. Po krátké pauze se hlídka ozvala podruhé: „To je Van Silná paže s Gerogem a Tharmou.“

Vojáci odložili zbraně. Van byl od noci šelem nejbližší Gerinův přítel. A to už je...Gerin se opět zadíval k Ellebu a Nothosu. Tyto dva měsíce byly spolu s Tiwazem a Mathem v konjunkci téměř před šestnácti lety. Někdy se ta noc plná hrůz zdála nekonečně vzdálená. Někdy mu to připadalo jako včera.

Zaskřípaly řetězy, jak vojáci u brány spustili padací most, aby vpustili Vana a jeho doprovod do hradu. Most s žuchnutím dopadl do prachu na druhé straně příkopu, který z vnější strany lemoval hradní palisády. Jako už mnohokrát, Gerin si v duchu umínil, že musí nechat vykopat kanál od řeky Niffet a napustit do příkopu vodu. *Jakmile bude čas*, řekl si s vědomím, že tím vlastně myslí *nikdy*.

Podkovy zabušily do dubových fošen mostu a vůz vjel s rachotem na nádvoří. „Holá, Foxi!“ zahulákal Van. S otěžemi dvojspřeží v rukách, v blyštivém bronzovém kyrysu a s přilbou s vysokým hřebenem vypadal jako bůh na návštěvě mezi smrtelníky. Byl o půl stopy vyšší než Gerin - který sám nebyl nijak malý -a přiměřeně rozložitější v ramenou. Jeho vlasy i vous zářily jako zlato beze stopy šedin, přestože byl přibližně Gerinova věku. Jen jizvy na tvářích a pažích dokazovaly, že je to člověk, nikoli bůh.

Ať působil jakkoli impozantně, nebyl to on na koho Walamund, Trasamir a všichni ostatní na hradu Fox zírali. Jejich zraky přitahovali Geroge a Tharma, kteří se za ním tyčili ve voze. Trasamirovi div nevypadly oči z důlků. „Ochraňuj nás Dyaus,“ zašeptal a pravačkou

rychle udělal znamení proti zlu. „Myslel jsem, že jsme se těch příšer už nadobro zbavili.“

Van ho zpražil pohledem. „Važ slova,“ varoval ho. Pak se obrátil na Geroge a Tharmu a konejšil je: „Nezlobte se na něho, nic tím nemyslel. Jenom už dlouho neviděl nikoho jako jste vy.“

„To je v pořádku,“ promluvil Geroge a Tharma přikývla na souhlas. „Víme, že lidi překvapujeme. Tak už to chodí.“

„Co lov?“ zeptal se Gerin a doufal, že tak Geroge a Tharma zapomenou na vyvalené oči poddaných, kteří se od nich nedokázali odtrhnout. Naproti tomu nestvůry se chovaly velice lidsky.

Tharma se sehnula a vyhodila z vozu vyvrženého jelena. Geroge se pyšně zakřenil. „Toho jsem dostal já,“ prohlásil. Jeho škleb donutil vesničany několik kroků couvnout, protože jeho tesáky si v ničem nezadaly se Swiftovými. Jeho i Tharmin obličej byl protažen v silnou mordu, která ukrývala impozantní sbírku slonoviny.

Nestvůry měly lidsky vysoké čelo a pod chlupy porostlou kůží se skrývaly svaly stejně pevné a pružné jako Vanovy. Nosily volné vlněné, okrově a modře kostkované kalhoty; oblíbený trokmoiský vzor.

Gerin si uvědomil, že jim brzy bude muset pořídit i haleny, protože Tharmě zanedlouho začnou růst prsa. Nebyl si jistý, kdy se tito tvorové dostávají do puberty, ale věděl, že Gerogeovi i Tharmě je přibližně jedenáct let.

Jim podobná stvoření zaplavila severní země po strašlivém zemětřesení, které je osvobodilo z jeskyní pod Bitonovým chrámem, kde byla uvězněna stovky, možná tisíce let. Prostým smrtelníkům se nepodařilo je zahnat zpět. Gerin musel vyvolat Bitona, který znal minulost i

budoucnost, a sithonského boha vína, plodnosti a krásy Mavrixe, aby jich zemi zbavili.

Ještě předtím nalezl párek mláďat, která nechal naživu, přestože se svými druhy zabil jejich matku. Mavrix vymazal nestvůry z povrchu země, zatímco lajdácký Biton jich na severu několik nechal. Gerin přemítal, jestli to byl právě ten párek, který ušetřil, a musel o tom přemítat i o rok později, když mu je na hrad přivedl pastýř, který je doma choval jako domácí miláčky. Připadalo mu to pravděpodobné, ale ověřit si to nemohl, neboť pastýř byl poněkud mdlého rozumu a řeč s ním byla jako rozprávka. Ale za celé ty roky se už žádná nestvůra nikde neobjevila. Bylo zajímavé mít pohromadě dvě nestvůry, zvlášť když byly na svůj druh dost bystré. To znamenalo, že byly asi tak na úrovni hloupějšího člověka. Vyrůstaly spolu s jeho dětmi. Byly mladší než Duren, ale starší než Dagref, jeho a Selatre nejstarší syn. Nikdy nepoužívaly svou ohromnou sílu a nebezpečné zuby jim sloužily jenom při jídle.

Ale z Tharmy bude brzy žena - nebo spíše její ekvivalent - a Geroge také brzy dospěje. Fox si byl jist, že ve své zemi nechce víc než dvě nestvůry, ale vůbec nevěděl, jak to zařídí. Prozatím rozhodnutí odložil s tím, že v současné době to není aktuální. Ale bylo jasné, že to takhle dlouho nevydrží.

„Odnes to kuchařům," obrátil se na Geroge. „Večer budou kotlety, pečené, žebírka..." Geroge si hodil jelena na ramena a odcházel do hradu. Tharma šla za ním. Vždycky chodili spolu. Při představě té spousty masa si olízla úzké rty.

„Chci ještě pivo," zahuhlal Walamund. „Budeme muset jíst s těmi příšerami?"

„Jim to vadit nebude," odpověděl Gerin, „takže by to nemělo vadit ani tobě."

Walamund se znechuceně ušklíbl, ale vzpomínka na nedávný trest byla ještě příliš čerstvá. Geroge a Tharma se mezitím vrátili na nádvoří v doprovodu Dagrefa, jeho mladší sestry Klotyldy a Vanovy dcery Maevy a syna Kora.

Za dětmi si to rázovala Fand. „Mohl jsi mi říct, že už jsi zpátky," spustila na Vana s lehkým trokmoiským přízvukem, který jí zůstal, přestože žila jižně od řeky Niffet už krátce před nocí šelem. Odsunula si pramen rusých vlasů, které jí vítr sfoukl do tváře. Byla asi o pět let mladší než Van, ale pomalu začínala šedivět.

Podíval se na ni a zabručel: „Mohl jsem udělat spoustu věcí."

Fand si založila ruce v bok. „Tos teda mohl. Ale neudělal jsi, co by se za nehet vešlo. Klidně si vyjedeš na lov a na nic jinýho nemyslíš."

„Jak bych mohl ještě na něco myslet, když mám z tvejch řečí hlavu jako škopek?" bránil se Van. Teď už na sebe křičeli.

„Přines jim ty největší korbele piva, co najdeš," obrátil se Gerin tiše na Naniu. Ta odběhla a v okamžiku byla zpět s dvěma poháry tak plnými, že pivo při každém kroku šplíchalo na zem. Gerin věděl, že je to nejistá sázka. Jestli ti dva na sebe budou mít dopal ještě ve chvíli, kdy se podívají džbánům na dno, budou se hádat ještě divočeji. Většinou však jejich hádky vypadaly jako letní bouřky - byly prudké, ale krátké.

Maeva strčila do Dagrefa. Ten klopýtl, ale zůstal na nohou. Oba byli stejně velcí, i když Dagref byl o rok starší. Na Maevě bylo už teď vidět, že po otci zdědí mimořádné fyzické dispozice. Gerin přemýšlel, jestli je svět připraven na válečnici, které se vyrovná jen má-

lokterý muž. Ať byl připraven nebo ne, za pár let se s tím bude muset vyrovnat.

„No tak, Kore," napomenula Klotylda chlapce, „nestrkej ten kámen do pusy."

Poslechl ji a hodil ho po ní. Naštěstí minul. Byl temperamentní po Fand. Čtyřleté dítě příliš neuvažuje o tom, co dělá, a pokud je jeho matkou právě Fand, je jen otázkou času, kdy způsobí katastrofu.

Van a Fand dopili své poháry téměř současně. Gerin čekal, co se bude dít. Protože se nedělo nic, oddechl si a připsal si pomyslný bod. Pohlédl na Fand. Téměř si už nedokázal představit, že se kdysi s Vanem dělil o její přízeň. To, že potom potkal Selatre, bylo jako vplout z rozbouřeného moře do tichého přístavu.

Fox potřásl hlavou. Ta představa jen dokazovala, že patří k nejsečtělejším lidem tady na severu (což samo o sobě mnoho nevypovídalo). Nikdy se neplavil po Orynijském oceánu, který dorážel na pobřeží daleko na západě, ani po žádném jiném moři.

Stíny se dloužily a šírání bylo nedaleko. Od vesnice, vzdálené pár set yardů od hradu, zazněl dlouhý drsný tón bronzového rohu - znamení pro rolníky, že se mají vrátit z polí do svých chatrčí. Čeká je večeře a zároveň budou v bezpečí před duchy, kteří se potulují noční tmou.

Van vzhlédl k obloze, aby odhadl hodinu. Pak pokývl a řekl: „Ten nový šafář je nechává pracovat dýl než Besant Břichatý. Občas jsem měl dojem, že troubí, a ještě nebylo pořádně po obědě."

„To je pravda," souhlasil Gerin. „Když ho vloni v zimě zabil strom, celá vesnice truchlila několik dní. Není divu. Bylo jim jasné, že pod každým jiným budou muset mnohem víc pracovat."

„Pacholci líný," ulevil si Van.

Fox pokrčil rameny. „Nikdo se nedře rád. Ale občas je to třeba, jinak se to vymstí. Některým lidem to samo nedojde, tak je potřeba dobrého šafáře, který by je k práci přiměl, aniž by ho za to nenáviděli." Byl rád, že může se svým přítelem mluvit o práci; alespoň odvedl pozornost od případné hádky s Fand.

Ale Fand se nijak rozptýlit nenechala. „Někdo tu jinejm nadává do lenochů, ale sám si hezky dělá co chce a o nikoho jinýho se nestará."

„Asi ti jednu střihnu," prohlásil Van a vykročil k ní.

„Jen to zkus a jednoho pěknýho dne se vedle mě probudíš bradou vzhůru a s úhlednou kudlou v žebrech."

Van ji už nejednou udeřil - takové šarvátky bral jako sport. Ona mu nezůstávala dlužná a kromě ran schytal nejeden kousanec a škrábanec. Van pamatoval na svou ohromnou sílu a kromě lovu nebo boje ji nikdy nepoužil. Když se však rozlítila Fand, nehleděla na nic a nebylo před ní úniku.

„Při všech bozích všech zemí, které jsem kdy projel," řekl Van, „tak se raději budu probouzet vedle někoho jiného."

„Už teď tu chudinku lituju," vrátila mu to Fand. „Jen doufám, že až si někde zapícháš, nepřitáhneš mi domů nějakou nemoc."

„Jako bych byl jedinej, ty..." Van se bezmocně plácl do čela. Nedostávalo se mu slov, přestože ovládal několik jazyků.

Gerin se obrátil na Trasamira, který stál náhodou vedle: „Není láska úžasná věc?"

„Cože?" podrbal se Trasamir ve vlasech. *Další, kdo nepozná ironickou poznámku, ani kdyby ho kousla do nosu*, pomyslel si Fox smutně. Přál si mít moudrost bohů, aby dokázal říct něco, aby se Van a Fand přestali

hašteřit. A potřeboval by asi spoustu dalších božských vlastností, aby v hádkách nepokračovali, jakmile se k nim otočí zády.

Ve vchodu do velké síně se objevila Selatre. „Večeře je hotová!“ zavolala na nádvoří. Všichni, včetně Vana a Fand, rychle vyrazili do hradu. Gerin se v duchu usmál. Sám nevěděl, co říci, aby Vana a Fand odvrátil od jejich věčných hádek, ale Selatre to věděla. Snad byla obdařena božskou moudrostí.

Ta myšlenka vůbec nebyla neopodstatněná. Selatre bývala Bitonovou kněžkou v Ikosu a jejími ústy bůh předával svá proroctví těm, kteří prahli po jeho moudrosti. Až do doby, kdy zemětřesení, které osvobodilo nestvůry, proměnilo jeho chrám v trosky. Kdyby ji tehdy Gerin s Vanem nezachránili, když ležela bezmocně v transu, udělaly by s ní nestvůry krátký proces.

Bitonova kněžka musela být panna. A nejen to. Nesměla se ani dotknout skutečného muže, takže se směla stýkat jen se ženami a eunuchy. Gerinovým dotekem se cítila zneuctěná. Zpočátku to vypadalo, že by jí bylo milejší, kdyby ji ponechal nestvůrám napospas.

Tehdy to tak prostě bylo. Teď, po jedenácti letech, třech žijících dětech a jednom malém rovu, Selatre pozdvihla tvář k Foxovi, když vešel dovnitř, a políbila ho na rty. Usmál se a vzal ji za ruku. Šli spolu do zadní části k jeho čestnému místu poblíž krbu a Dyausova oltáře. Na něm ležely tukem obalené stehenní kosti jelena, kterého Van, Geroge a Tharma ulovili, a ještě se z nich kouřilo.

Selatre pokynula k oltáři: „Král všech bohů bude mít dnes zvěřinu.“

„Ale neměl by být sám,“ řekl Gerin tak nahlas, aby ho bylo slyšet i v kuchyni. „Jinak kuchaře budou štvát démoni tak dlouho, dokud se z toho nezblázní.“

Před každého stolovníka položila služebná velký kulatý bochník měkkého chleba. Když na něj jiná dala Gerinovi dvě ještě prskající žebra, těsto chtivě sálo šťávu a omastek. Fox sáhl do dřevěné slánky před sebou a maso lehce posolil.

„Chtělo by to pepř,“ povzdechl si toužebně. Kořeni sem přicházelo z jihu až do doby, kdy Elabonská říše těsně před nocí šelem uzavřela poslední horský průsmyk.

„Buď rád, že máme aspoň sůl, i když už taky dochází,“ poznamenala Selatre. „Co začaly nájezdy Gradiů, nedostala se sem po řece jediná loď. A to už je pár let.“

„Gradiové,“ zamumlal Gerin. „Jakoby na severu nebylo dost problémů i bez nich.“ Na sever od Niffetu se rozkládaly lesy, které obývali Trokmoici; teď už to ale byla minulost, protože krátce před nocí šelem tito světlovlasí barbaři překročili řeku a mnozí zde zůstali. Někteří mezi Elabonci - jako třeba Fand, jiní si podrobili starousedlíky nebo je vyhnali či povraždili, jako Gerinův vazal Adiatunnus.

Domov Gradiů ležel ještě severněji než země Trokmoiců. Než se Van vydal do Elabonu, prošel jak zemi Trokmoiců, tak i Gradiů. Také Gerin jednou potkal skupinku Gradiů v Ikosu - byli to mohutni mužové s bledou pokožkou a černými vlasy, potící se v kožešinových oděvech. Ale protože Elabonce od Gradiů po většinu času oddělovali Trokmoici, nikdo o nich dohromady nic nevěděl.

Tak tomu bylo po generace. Ale jak řekla Selatre, Gradiové začali před nedávném dotírat na oblasti kolem západního pobřeží severních krajů. Možná se doslechli o zmatku, který tu panoval, a rozhodli se ho využít. Ale

možná to nemělo s místními poměry nic společného a jejich pohyb byl důsledkem nějakých změn v jejich vlastní zemi. Gerin neměl tušení.

„Je toho tolik, co o nich nevíme," řekl spíš sám pro sebe. Přestože se prohlásil princem severu, jeho moc nesahala k pobřeží; žádný baron, vévoda, ani nejposlednější zeman v přímořských krajích neuznával jeho svrchovanost. Jestli věděli něco více o nájezdnících z moře, nechávali si to pro sebe. „Hledala jsem v knihách a svitcích v knihovně," ozvala se Selatre, „všude se píše jen to, že národ Gradiů existuje a že žijí na sever od Trokmoiců."

Gerin ji vzal za ruku. „Díky." Když ji přivedl z Ikosu na hrad Fox, naučil ji číst, a pak jí svěřil pestrou snůšku různých spisů, které říkal knihovna. Udělal to spíš proto, že chtěl, aby měla nějaké místo, kde bude mít klid a soukromí, než že by myslel, že s tím něco udělá.

Ale dopadlo to jinak. Se stejnou vášní, s jakou se on věnoval sbírání různých spisů, se ona věnovala jejich třídění a studiu. Pokud prohlásila, že v knihách stojí o Gradiích velmi málo, věděla přesně, co říká.

Sklopila oči ke stolu. Jakákoli pochvala ji znervózňovala - tento rys měli s Gerinem společný. Tím se odlišovali od naprosté většiny Elabonců, pro které bylo vychloubání stejně přirozené jako dýchání.

„Co uděláme s těmi Gradii, otče?" zeptal se z druhé strany stolu Duren. „Co se dá vůbec dělat?"

„Hlídat, čekat a být opatrný."

„Myslíš, že zůstanou jen u nájezdů, nebo sem přitáhnou, aby se usadili, když zjistí, jak je země rozdrobená?" zeptala se Selatre.

Fox pozdvihl korbel k přípitku: „Gratuluji. Nasadila jsi mi dalšího brouka do hlavy. Zatím jsem si jen lámal hlavu tím, jak vyhnat Trokmoice zpět za Niffet, ze země, která kdysi patřila jenom Elaboncům. Teď k tomu ještě připočtu Gradie.“ Upil piva a vyprskl trochu na svou halenu, aby zažehnal zlou sudbu.

Selatre se na něho zadívala. Význam jejího pohledu mu došel až ve chvíli, kdy řekla: „Jenom Elaboncům?“

„No, myslel jsem podle jazyka,“ odpověděl a cítil, jak rudne. Předkové Selatre obývali severní kraje nespočet let předtím, než je Ros Nelítostný připojil k Elabonské říši. Převzali elabonské zvyky a většina z nich dnes používala elabonštinu. Proto ta poznámka. Přesto některé rozdíly byly dosud patrné. Selatre měla mnohem jemnější rysy, než kdyby byla čistokrevnou Elaboňankou. Její původ také prozrazovala úzká, špičatá brada.

„Vím, jaks to myslel,“ řekla uličnicky. „Ale když jsi tak hrdý na to, jak často máš pravdu, myslela jsem, že to uvedeš na pravou míru.“

Gerin byl ješitný jako většina mužů, ale než se zmohl na peprnou odpověď, jeden z Walamundových příbuzných vykřikl na Trasamira: „Já vím, jak se ti povedlo přivolat toho zatraceného čokla,“ a udělal obscénní gesto, které to vysvětlovalo.

Fox prudce vyskočil. Cítil, jak mu krev pulsuje v žíle na čele a věděl, že stará jizva nad okem zbělela, protože byl opravdu vzteky bez sebe. „Ty!“ zařval, až všichni strnuli a Walamundův příbuzný na něho vytřeštil oči. Fox ukázal k východu. „Vypadni. Budeš spát v trávě na nádvoří a napít se můžeš vody ze stoky, protože moje dobrý pivo už nedostaneš! A zejtra si cestou domů vyžeň ty sprosťárny z hlavy.“

„Ale můj princi, já jen myslel...“

„Mě nezajímá, cos myslel. Jde o to, cos řekl. A já ti říkám, abys vypadl, a také to tak myslím. Ještě jedno slovo a vyženu tě před palisády. Tam, kde je žádné pochodně ani oběti nedrží v uctivé vzdálenosti, se můžeš poměřovat s vlky a nočními démony."

Prostořeký sedlák přikývl a zmlkl. Spěšně odešel do tmy a zanechal za sebou husté, rozpačité ticho.

„Tak," pokračoval Gerin, „kde jsme to skončili?"

Zdálo se, že to nikdo neví, nebo se raději neodvažuje hádat. Ozval se Van: „Nevím, kde jsme skončili, ale vím, co udělám dál." Zvedl Kora, který usnul na lavici vedle něho, a zamířil ke schodům. Fand a Maeva ho následovali, aby ulehli do velké společné postele. Hádka mezi Vanem a Fand se znovu nerozhořela, takže je snad zapomenuta... až do příště. To může být zítra, stejně tak dobře jako za deset dní.

Duren také usínával během večeře. Když si na to Gerin vzpomněl, jenom si těžce vzdychl. Nemládne.

Rozhlédl se, ale Durena nikde neviděl. Těžko bude na nádvoří ve společnosti toho ožralého sedláka. Mnohem pravděpodobnější bylo, že je v kuchyni nebo přilehlé chodbě a snaží se nadzdvihnout sukni nějaké děvečce. Dalo se čekat, že uspěje: byl pohledný, dovedl být milý, a koneckonců to byl syn nejmocnějšího muže v kraji. Gerin si dobře vzpomínal na své vlastní první pokusy.

„Při Dyausovi, jakej já byl moula," zabručel pro sebe.

Selatre povytáhla jedno obočí. Nevšiml si, že by to dělala, když ji přivedl na hrad Fox; musela se to naučit od něho. „A bude nám to k něčemu?" zeptala se.

„Sotva, to mi věř," odpověděl s kyselým úsměvem. „Co takhle taky vzít děti a jít na kutě?"

Jejich nejmladší syn Blestar, který dostal jméno po otci Selatre (Duren a Dagref nesli jména Gerinova bratra a otce, které zavraždili Trokmoici), pochrupoval na jejím klíně. Dagref a Klotylda skrývali zíváni. Fox všechny přejel pohledem a prohlásil: „Jde se nahoru."

„Ale tati, to už opravdu musíme?" protáhl Dagref skrze další zívnutí. Víra dětí v to, že musí za každou cenu popírat potřebu spánku, byla u nich stejně silná jako víra v bohy.

Gerin se zatvářil co nejneústupněji, přestože věděl, že ho děti mají prokouknutého a příliš to na ně neplatí. „Víte, co se stane každému, kdo by se chtěl dohadovat s princem severu?"

„Mohl bys mu useknout hlavu nebo ho dát usušit se švestkami," prohlásil Dagref radostně. Gerin, který právě dopíjel poslední doušek, vyprskl pivo na stůl. Dagref pokračoval: „Když se s tebou bude dohadovat Duren, taky z něho uděláš křížalu, nebo je to jiný případ?"

Ve městě Elabonu byly zvláštní školy, které vychovávaly úředníky vykládající prastarý právní kodex, kterým se řídila celá Elabonská říše. Jejich puntičkářské prostředí připadalo kdysi i Gerinovi, který si sám potrpěl na detaily, poněkud šílené. Ale proč se nevyžívat v drobných detailech? Jak viděl Dagrefa dorůstat, litoval, že ho nemůže poslat na jih za vzděláním.

Když vyšli po schodech, otevřel dveře do jejich společné ložnice, vešel dovnitř a přinesl lampu, kterou zapálil o louči v bronzovém držáku na stěně chodby. V mihotavém světle lampy zavedl Selatre dovnitř, aby mohla malého Blestara položit na kraj postele. Dagref a Klotylda se vystřídali na nočníku, ospale popřáli dobrou noc a zalehli. Sláma v slamníku praskala, jak hledali nejlepší polohu.

„Nezhasínej," požádala ho tiše Selatre, „ještě půjdu na nočník."

„Já taky - to pivo."

Napadlo ho, jestli je Duren nebude budit, až pozdě v noci přijde. Ale hned to zavrhl - nejstarší syn dnes sotva bude spát ve své postelí. Ale jen pro všechny případy nezavřel dveře na petlici. Nočník odsunul ke stěně, aby o něj Duren nezakopl, kdyby přece jenom přišel, a zhasnul lampu. Místnost naplnila tma a těžký pach rozpáleného tuku.

Noc byla příjemná, i když ne tak teplá, aby si sundal halenu a kalhoty a spal jenom ve spodkách, jak to dělával v létě, ale zdaleka nebylo tak chladno, aby si musel vytáhnout vlněnou přikrývku až k bradě a dát si k nohám horký kámen zabalený do flanelu. Zafuněl a zavrtěl se, aby se dostal z dosahu stébel slámy, která ho píchala do žeber. Selatre se vedle něho vrtěla zřejmě ze stejného důvodu.

Blestar začal melodicky pochrupovat. Dagref a Klotylda se podobně jako jejich rodiče také ošívali, jak hledali nejpohodlnější polohu. „Přestaň do mě šťouchat," postěžovala si Klotylda.

„Nešťouchám do tebe," upřesnil puntičkářský Dagref. „Šťouchání by to bylo, kdyby to bylo úmyslné." Obvykle by dodal *třeba takhle a* přidal názornou ukázku. Ale dnes problém nerozváděl. To znamenalo, že je doopravdy unavený. Ani Klotylda se už neozvala.

Zanedlouho oba tiše a pravidelně dýchali. Gerin zívl a opatrně se protáhl, aby do nikoho nestrčil. Znovu zívl a pokusil se přivábit spánek špetkou konejšivé magie. Ale spánek se přilákat nenechal.

Selatre dýchala tiše, což znamenalo, že patrně také nespí. Ve spánku občas chrápala. Gerin jí o tom nikdy neřekl. Docela ho zajímalo, jestli je i on na tom stejně. Pokud ano, Selatre také mlčela. *Úžasná žena,* blesklo mu hlavou.

„Už spíš?“ zašeptala.

„Už pěknou chvíli,“ odpověděl stejně tiše. Selatre ho šťouchla do žeber a hned našla citlivé místo. Měl co dělat, aby zůstal klidně ležet a nenakopl některé ze svých dětí.

Znovu ho začala lechtat. Chytil ji za ruku a přitáhl k sobě; to byl nejrychlejší způsob, jak se zbavit jejích zvědavých prstů. „Podvádíš. To je tvoje jediné lechtivé místo a ty mě k němu nepustíš.“

„Ano, podvádím,“ souhlasil a položil jí levou ruku na pravé ňadro. Přes tenké plátno dlouhé košile cítil, jak bradavka tvrdne. Když se její tělo na něho přitisklo, také ztuhl. Povytáhl jedno obočí, což ve tmě samozřejmě nemohla vidět. Vyjádřil to tedy slovy: „Myslíš, že už spí dost tvrdě?“

„Nezbývá, než to zjistit. Jestli se probudí, budeš z toho nervózní spíš ty než já. Vyrůstala jsem ve vesnické chýši, která nebyla větší než tahle místnost. Nikdy jsem si nedokázala představit, že bych pro sebe měla tolik místa jako v Ikosu a potom tady, na hradu Fox.

„No, jestli mi zrudnou uši, děti si toho ve tmě stejně nevšimnou.“ Hned ji políbil, což mu za daných okolností přišlo jako mnohem lepší nápad, než pokračovat v hovoru o rudnoucích uších.

Ruka mu sjela z ňadra a pomalu jí začal vytahovat lem košile.

Nespěchali, aby nevzbudili děti, a také proto, že po tolika letech věděli, jak nejlépe vychutnat společnou rozkoš. Otočila se na bok, zády k němu, a nadzdvihla

nohu, aby do ní mohl zezadu vniknout. Začala zhluboka dýchat, když jí volnou rukou znovu laskal bradavky. Milování už nebylo tak divoké jako kdysi, ale přesto bylo stále nádherné.

Když skončili, řekla Selatre: „Dal jsi nočník ke stěně? Asi budu muset znovu.“ Vyklouzla z postele. Gerin mezitím rozmotal klubko oblečení a znovu se oblékl. Cítil, že se mu podařilo spodky obléknout obráceně, ale rozhodl se, že s tím něco udělá až ráno.

Selatre vklouzla zpět, oblékla se a i potmě ho neomylně políbila přesně na špičku nosu. Obejmul ji. „Jestli jsem předtím nebyl ospalý - tak teď už jsem. Nebo alespoň příjemně unavený.“

„Zachránil ses na poslední chvíli, co?“ zasmála se.

„Když si uvědomím, že jsem převzal vládu poté, co mého otce zavraždili, co jiného jsem mohl dělat?“ odpověděl a uvelebil se ke spánku. Selatre se k němu s tichým smíchem přitulila.

Už skoro usínal, když ve vedlejší ložnici zavrzala postel. Selatre se opět zasmála, ale tentokrát trochu jinak. „Maeva byla asi vzhůru déle než naše děti.“

„Nebo se probudil Kor a začne zlobit.“ Nadhodil Gerin. „Má ve všech směrech povahu po matce. Až vyroste, měl by z něho být dobrý šermíř, cítím to.“

Selatre chvíli naslouchala zvukům z druhé strany zdi. „Jeho otec je nejlepší šermíř, jakého jsem kdy viděla.“

„To je pravda na každý pád. Možná je to kvůli těm hádkám s Fand. Už mě napadlo, že si v nich a v usmiřování docela libují.“

„Děláš si legraci?“ opáčila, ale pak se zamyslela a potřásla hlavou. „Ne, asi ne. To je ale dost děsné. Takhle bych žít nemohla.“

„Ani já.“ Odpověděl a v mysli mu vytanulo několik vzpomínek na dny, kdy on i Van byli milenci Fand, a na jeho souboje s ní. „To už bych měl vlasy jako sníh. Ale za ta léta jsem si přeci jen uvědomil, že ne každý musí být jako já.“

„Někomu to nedojde nikdy,“ odpověděla Selatre a zívla. „Já jsem si za ty roky uvědomila, že se neobejdu bez spánku. Dobrou noc.“

„Dobrou,“ odpověděl a nebyl si jist, jestli ho ještě vůbec slyšela - dýchala zhluboka a pravidelně, a podobně jako jejich děti lehounce pochrupovala. Za okamžik také spal.

Ráno se rolníci vydali zpět do vesnice a Trasamir Nohatý si odváděl na dlouhém provaze Swiftyho. Walamundův příbuzný, který strávil noc na nádvoří, nevypadal, že by mu to nějak ublížilo. To Gerina trochu rozladilo. Přemýšlel, kolik nocí asi ten sedlák prospal v příkopu, když se vracel pod parou domů. Gerin posnídal pivo, sýr a jablko. Právě chtěl sejít do sklepa, aby se podíval, jak vypadá uskladněná úroda jablek, když stráž na hlásce zvolala: „Jezdec od jihu, princi!“

Gerin vykoukl ze vchodu do síně. „Opravdu jezdec? Ne vůz?“

„Jezdec! Určitě náš člověk!“

Měl pravdu. Myšlenka jízdy na koňském hřbetu, namísto cestování ve voze, kočáře či kolesce, byla na severu nová. A pokud Gerin věděl, byla to novinka i v celém světě, což mu potvrdil i zcestovalý Van. Jeden z Gerinových vazalů, Duin Chrabrý, přišel s vylepšením, které činilo jízdu na koni mnohem pohodlnější: dva dřevěné kruhy, zavěšené na řemení po obou stranách měkkého sedla. Jezdec do nich mohl zapřít nohy a střílet z luku nebo se ohánět kopím, aniž by riskoval pád.

Duin bohužel zahynul v bojích s Trokmoici, krátce po noci šelem. Bez jeho nadšení a úsilí se zlepšení prosazovalo jen zvolna, protože celé generace bojovaly na lehkých vozech a myšlení válečníků bývá silně konzervativní.

„To je Rihwin Fox, princi!“ zvolala hlídka, když se jezdec dostatečně přiblížil.

„To jsem si mohl myslet,“ zamumlal Gerin. Bylo to pravděpodobné z několika důvodů. Jedním z nich bylo, že Rihwin byl už nějaký čas mimo hrad. Několikrát v roce vyjížděl do kraje, aby zjistil, jak se vede jeho početným levobočkům, a jistě také proto, aby se pokusil rozmnožit jejich řady. Byli rozeseti po celém území, kam zasahovala Gerinova moc, takže mu jeho spanilé jízdy zabíraly hodně času.

Ale jeho vášeň pro nové nezahrnovala jen ženy. Kdysi, krátce před nocí šelem, opustil s Gerinem civilizované srdce říše a vydal se na sever jen proto, že toužil po dobrodružství. Kdyby jízda na koni byla starou věcí, a používání vozů novinkou, jistě by byl jeho nadšeným propagátorem. Ale za současného stavu věcí trávil na koňském hřbetu podstatně více času než kdokoli jiný.

Hlídka u brány spustila padací most a Rihwin vjel na nádvoří hradu Fox. „Zdravím tě, příteli Foxi, spravedlivý vládče svých vazalů, ochránče sedláků a kupců, obávaný všemi nepřáteli,“ zahlaholil.

„Jsi na severu už víc než patnáct let,“ odpověděl Gerin, když Rihwin seskakoval z koně, „a stále mluvíš jako městský hejsek.“ Rihwin nejenže měl stále měkký jižní přízvuk, ale také si liboval v květnaté mluvě a archaických výrazech, které používali šlechtici z města

Elabonu, aby tak dali najevo svůj starý a vznešený původ.

Přiběhl stájník, aby jeho kóně odvedl do stáje. „Díky, chlapče," zamumlal a teprve potom se obrátil ke Gerinovi. „Proč bych se měl stydět za to, jaký jsem?" Jeho ruka zabloudila k velkému zlatému kroužku v levém uchu. Gerin neznal nikoho na sever od Vysokých Kirs, kdo by nosil něco podobného.

„Kromě toho, že se snažím udržet tě co nejdále od poháru s pivem, Rihwine, už jsem se dávno vzdal pokusů napravit tě."

Rihwin se uklonil a čtverácky se zakřenil. „Toť vpravdě nemalý ústupek, můj princi, a vím, co dím, neboť neznám jedinou věc, v níž by chrabrý a vítězný princ severu kdy ustoupil."

„Zrovna takhle bych to neviděl," pronesl zamyšleně Gerin. „Právě začínám mít chuť znovu tě napravovat." Rihwin se zašklebil a oba se rozchechtali. „A jak se rozrůstá tvé stádečko?" pokračoval Gerin.

„Mám novou dceru - alespoň její matka říká, že je moje, a protože jsem s ní spával v tu správnou dobu, docela jí věřím - ale ztratil jsem syna." Rihwin posmutněl. „Casscarovi byli jen tři roky. Spála, říkala jeho matka. Ať jsou bohové milostiví k jeho duši. Stále ještě truchlila, i když se to stalo nedlouho poté, co jsem ji viděl naposledy."

„Bude ho oplakávat do smrti," řekl Gerin, který si vzpomněl na podobnou ztrátu, která postihla jeho a Selatre. Zavrtěl hlavou. „Je riskantní milovat dítě dokud je malé, protože mnoho z nich se nedožije dospělosti. Ale jinak to asi nejde, protože takovými nás bohové stvořili."

Taková poznámka by obvykle Rihwina vyprovokovala k filozofické odpovědi, a vzápětí by strávili drahný

čas v diskusi o podstatě bohů a důvodech, proč stvořili ženy a muže právě takovými, jakými jsou. Pokud Gerin věděl, oni dva byli na severu jedinými, kteří získali řádné vzdělání ve městě Elabonu. To mezi nimi chtě nechtě udržovalo přátelské vztahy, i když si někdy šli na nervy. Mluvili prostě stejným jazykem.

Ale tentokrát Rihwin řekl: „Chtěl bych říct ještě něco jiného, něco důležitého, co jsem se doslechl, když jsem byl daleko na západě, ještě za panstvím Schilda Sukovice. Byl jsem tam před několika lety a potkal tam hezkou blonďatou Trokmoiku. Jmenovala se Grainne. A tak nějak se stalo, že mám v té vesnici dceru. Když bohové dají, dospěje, aby mohla potěšit oko nejednoho muže. Ona je...“

„Má ten příběh nějakou pointu?“ zarazil ho Gerin. „Myslím kromě krásy a šarmu tvé dcery. Pokud ne, budeš si muset na oplátku vyslechnout vyprávění o mých dětech.“

„Ale to přece dělám pořád,“ prohlásil rozšafně Rihwin. „Ale ty to ode mě musíš snášet jen párkrát do roka.“ Gerin zavrávoral, jako kdyby dostal smrtelný zásah, a rozesmátý Rihwin pokračoval: „To povídání má opravdu pointu, můj princi, i když sám si nejsem jistý jakou. Abys věděl, ta vesnice leží v těsné blízkosti Niffetu a...“

„Máš zprávy o tom, že by Trokmoici chtěli podniknout nějaký nájezd nebo - což by bylo mnohem horší - mají v úmyslu se tu začít usazovat? Jestli ano, dostanou pořádně za uši. Těch lesních barbarů je už na tomhle břehu Niffetu víc, než je zdrávo.“

„Když mě necháš domluvit do konce, princi, dozvíš se odpověď na některou z těch otázek.“ Gerin znechuceně kopl do suchého drnu. Rihwin ho dostal podruhé.

„Grainne mi řekla, že krátce předtím, než jsem přijel, viděla na řece neznámé lodě. Takový druh prý nikdy předtím neviděla.“

„No dobře. Ale co ona může vědět o lodích? Sotva někdy byla v Elabonu, aby viděla galéry na Velkém vnitřním moři, no ne? Nanejvýš tak zná malé veslice, vory a ty oválné trokmoiské proutěné čluny s koženou obšívkou. Na to musíš být Trokmoiec, abys postavil loď, u které nerozeznáš příď od záděˇ.“ Vzápětí pozdvihl ruce v obranném gestu. „Ne, ne, počkej, už nepřerušuju. Řekni mi, v čem byla tahle loď jiná.“

„Několik furlongů západně od její vesnice tvoří řeka mírný oblouk. V těch místech je bukový lesík se spoustou hub. Tehdy je tam sbírala do proutěného košíku - který mi ukázala jako důkaz toho, že mluví pravdu, i když jsem nepochopil, jakou to má logiku -když skrze kapradí zahlédla na hladině loď.“

„Takže teď mi konečně, příteli Foxi, můžeš říct, jak vypadala. Pusť se do toho.“

Rihwin ho probodl pohledem a pokračoval: „Jak pravíš, princi. Podle jejího popisu byla větší než cokoli, co do té doby na řece viděla. Měla stěžeň a plachtu a na každém boku sedělo mnoho veslařů. Ale spočítat je nedokázala.“

„Takže nějaká válečná galéra,“ řekl Gerin a když Rihwin přikývl, pokračoval: „Říkáš, že byla schovaná v kapradí? To měla štěstí. Kdyby jí ti veslaři zahlédli, jistě by ji chytli a pořádně si s ní užili, než by jí podřízli krk. A jistě by nezáleželo, odkud jsou. Ale vůbec, pokud vím, na Niffet ještě nikdo nevyplul s válečnou galérou. Myslíš, že se Elabonská říše nakonec rozhodla znovu připojit severní končiny?“

„Při tom, jak je Jeho veličenstvo Hildor III. pohodlné?“ Rihwin se zatvářil silně pochybovačně. „To je

velice nepravděpodobné.“ Ale vzápětí se zamyslel. „Na druhou stranu, z Elabonu nemáme pořádně zprávy od noci šelem, to je spousta času. Nikdo nemůže s určitostí říct, že zadek Hildora III. stále zahřívá elabonský trůn.“

„To je důležité,“ řekl Gerin. „Jestli jsou to imperiální...“

Rihwin vztyčil ukazovák. „Už několikrát jsi mě, princi, přerušil dřív, než jsem ti mohl říct to podstatné. Přestože by ta loď mohla být elabonská, jsou tu dvě věci, kvůli kterým o tom pochybuji. Především: přestože Grainne mluví plynně elabonsky - asi tak jako Fand, a ovládá i slušnou zásobu nadávek - nerozuměla veslařům ani slovo. Přiznávám, že to není průkazné, protože loď plula dál od břehu. Ale slyšel jsi o elabonské lodi, jejíž veslaři a bojovníci by měli své štíty zaklesnuté svisle mezi lavicemi veslařů?“

Gerin si promítl dny, které strávil ve městě Elabonu, a galéry, které viděl na moři nebo kotvící v přístavu. „Ne. Vždycky je pokládají naplocho. Takže zbývají...“

„Gradiové,“ řekli oba současně.

„To je zlé,“ prohlásil Gerin, znovu nakopl drn a začal rázovat sem a tam. „Je to horší než zlé. Když podnikají nájezdy podél mořského pobřeží, je to něco jiného. Ale jestli se vydali proti proudu Niffetu... Při Dyausovi, celá flotila lodí může přistát pár furlongů od hradeb a vylodí se tu tolik válečníků, že hrad prostě neubráníme. A dozvíme se o nich až bude pozdě. Musím vyslat hlídky, aby střežily řeku.“

„To se nestane zítra, princi,“ uklidňoval ho Rihwin. „Grainne viděla, jak se loď v zákrutu otáčí a vrací k západu. Gradiové hrad Fox neobjevili.“

„Zatím," opáčil Gerin. Dělal si starosti stejně automaticky, jako dýchal. Ze zkušenosti věděl, že problémy přicházejí, ať si starosti dělá nebo ne, takhle měl vždy alespoň malý náskok. Nicméně Gradiové nebyli momentálně jeho jedinou starostí, ani tou, která by vyžadovala bezprostřední opatření. „Když jsi tak objížděl všechny své milenky, neprojel jsi Adiatunnovým panstvím?" zeptal se.

„Chtěl jsem, můj princi. Ale když jsem se dostal k hraničním značkám území, kterému vládne jako tvůj vazal, jeho hlídky mě zahnaly a nadávaly mi do smradlavých jižanských špiónů."

„Letos ani nezaplatil daně," řekl Gerin zachmuřeně. „Hádám, že ani nemá v úmyslu je zaplatit. Posledních deset let nedělá nic jiného, než že lituje, že mi kdy přísahal věrnost, a jakmile vycítí příležitost, určitě se pokusí odtrhnout."

„Vyzdvihoval bych tvou moudrost ještě víc, kdyby se méně často vyplnilo, co předpovídáš," odpověděl Rihwin.

„Svatá pravda. Posledně jsem ho přiměl k poslušnosti jen zázrakem." Adiatunnus se tehdy spojil s nestvůrami, které zemětřesení osvobodilo z podzemí paláce v Ikosu. Když je Mavrix a Biton na Gerinovo naléhání vyhnali ze severních krajů, hrdý trokmoiský vojevůdce se vyděsil a uznal Gerina za svého lenního pána. „A jestli budu chtít jeho poslušnost udržet, budu muset udělat další zázrak," povzdychl si.

„Jako obvykle jsi skvěle zhodnotil situaci, za předpokladu, že toho budeš chtít dosáhnout mírovými prostředky. Ale je možné, že nebude takovým způsobům přístupný a bude potřeba přesvědčit ho silou."

‚A samozřejmě předpokládat, že tu válku vyhrajeme." Gerin se zamračil ještě víc. „Museli bychom shromáždit

značnou sílu, než bychom se o to pokusili. Adiatunnus se stal nejmocnějším z Trokmoiců, kteří v čase noci šelem přešli na tento břeh Niffetu - většina z nich se v boji postaví na jeho stranu.“

„Obávám se, že máš opět pravdu. I když je tvým vazalem, udržel si významné postavení mezi těmi lesními barbary -je to šikovný politik. Jak jsi řekl - abys ho porazil, budeš muset povolat na pomoc všechny své zbývající vazaly.“

„A to by mohlo dát velkovévodovi Aragisovi záminku, aby mě napadl od jihu,“ řekl Gerin. „Aragis Lučištník umí odhalit slabinu. Jediný důvod, proč mě zatím nenapadl je, že u mě žádnou nenašel. Zatím.“

„Takže budeš trpět Adiatunnovu drzost? To by ti nebylo ani trochu podobné.“

„Tak,“ souhlasil Gerin. ‚A když na mě nezaútočí letos, udělá to příští rok. Mám na výběr, příteli Foxi? Když nebudu posilovat své postavení, jak dlouho si ho udržím?“

„Moc dlouho ne.“

„Přesně tak.“ Gerin znovu kopl do drnu. „Od začátku jsem věděl, že jsem měl být raději učencem než baronem, natož princem.“ Mezi starými přáteli nebral Gerin svůj titul příliš vážně. „Občas mě napadá, že jsem si měl pořídit hospodu v Elabonu jako Turgis, syn Turpinův, nebo provozovat nějaké poctivé řemeslo. Potažmo i nepoctivé.“

„No, a proč nezdrhnout a ten hostinec si nepořídit?“ Rihwin svůj návrh doprovodil mlasknutím, aby bylo vidět, že to nemysli až tak úplně vážně. Zručně ve vzduchu načrtl obrys velké hranaté budovy. „U všech bohů, už to vidím v barvách: krčma u Gerina Foxe,

všechny stížnosti si račte strčit za klobouk! Už vidím, jak v něm drsní Elabonci i modře pomalovaní Trokmoici hledají oddych, než přes severní kraje vyrazí vyplundrovat zemi těch druhých!“

„Ty jsi beznadějný cvok,“ pronesl Gerin. Rihwin se uklonil, jako by to pro něho byl největší kompliment, což ovšem Gerin nezamýšlel. Pokračoval dál: ‚A když už si pořídím hostinec, kde budou pod jednou střechou Elabonci a Trokmoici - o Gradiích ani nemluvím - kdo jim zabrání, aby nevyplundrovali *mě?*“

„O Gradiích vůbec nemluvme,“ řekl Rihwin. „Teď si přeji, aby moje dáma tu loď neviděla. Když otec Dyaus dá, nikdo z nás podobnou loď na vlastní oči neuvidí.“

Ale Gerin nechtěl téma hospody jen tak opustit. „Aby se takové místo dalo ubránit, je třeba pána dost silného, aby udržel v odstupu loupežníky, a zároveň natolik moudrého, aby neloupil sám. Ale kde ho najít?“

„Aragis Lučištník je silný dost,“ navrhl škodolibě Rihwin. „Být lapkou v jeho panství, raději bych skočil ze skály, než abych se nechal chytit.“

Gerin přikývl. „Kdyby byl méně schopný, méně bych se ho obával. Ale jednoho krásného dne zemře, a všichni jeho synové a baroni se o jeho panství servou tak, že neustálé hašteření v Bevonově panství bude proti tomu jen dětská hra. Doufám, že až já umřu, nedopadne to tady stejně.“

„Myslím, že se nemusíš obávat, princi. Jelikož jsi nejlepším z vládců, všechno bude pokračovat jako předtím, bez ohledu na tvůj zmařený talent hostinského.“

„Kuš!“ vykřikl Gerin a zdvihl ruce. „Trpím, když musím poslouchat takové darmošlapy.“

‚Ach! Ťals do živého!“ zapotácel se Rihwin, jako by zasažen šípem, ale vzápětí se zázračně vzpamatoval.

„Teď už myslím mohu jít a popít něco piva. Až to dokonám, bude mi potěšením kušnit.“ Poklonil se Gerinovi a zamířil ke vchodu do síně.

„Zkus se opít jen tolik, abys nezapomněl jak se jmenuješ,“ zavolal za ním Gerin. Odpovědí mu bylo jen mávání prstů. Povzdychl si. Bohužel před ním nemohl zamknout všechny poháry s pivem. Když se jeho přítel Fox opil, nechoval se nerudně ani divoce. Byl veselý, milý a vtipný - ale často býval vtipný tím nejméně vhodným způsobem. Gerin si s jeho pitím často dělal starosti. Ale to vcelku nic neznamenalo, protože Gerinovi bylo vlastní dělat si starosti se vším, co se kolem něho dělo.

Teď právě se starosti o Rihwina přiřadily ke starostem s Gradii, i když obě tyto záležitosti zůstávaly daleko pozadu za problémem s Adiatunnem. Trokmoiský vojevůdce mohl být sám o sobě dost silný, aby se pokusil získat Gerinovo panství. A pokud se o to opravdu sám pokusí, první věcí, kterou udělá, bude pustošení léna Gerinových vazalů... pokud s tím již nezačal. Fox tiše zaklel do vousů. Trápilo ho, že nikdy nebyl schopen Trokmoice zahnat zpět do jejich temných hvozdů na druhém břehu Niffetu. Tak to v životě chodí, některé sny se nevyplní, ať se člověk snaží jak chce.

Z hlásky se znovu ozval hlas strážného: „Přijíždí vůz, princi!“

„Jenom jeden?“ Jako rozumný vládce se postaral o to, aby stromy a podrost byly vymýceny jak v okolí hradu, tak podél cest, aby se lapkům a pobertům co nejvíce ztížilo řemeslo.

„Tak jest, princi. Jenom jeden,“ potvrdila hlídka. Gerin jako pozorovatele pečlivě vybíral poddané s nej-

ostřejším zrakem. Už několikrát se mu to vyplatilo. Minulo jen několik okamžiků, když strážný zvolal: „Je to Widin, syn Simrinův, můj princi.“

Padací most byl dosud dole a Widinův vozka vjel s dvojspřežím rovnou do hradu. Widin vyskočil z vozu ještě než zastavil. Byl to statný, pohledný muž krátce před třicítkou. Panství jihozápadně od hradu Fox spravoval více než polovinu svého života; jeho otec zahynul v chaosu po noci šelem. Kdykoli ho Gerin viděl, nemohl na Simrina nevzpomenout.

„Rád tě vidím,“ uvítal ho. Protože Widinův hrad byl odsud několik dní cesty a lidé tak daleko necestují pro nic za nic, zeptal se: „Děje se něco?“

„To ten odporný zlodějský démon Adiatunnus, princi,“ vyhrkl Widin. Tento Trokmoiec stál na žebříčku potenciálních Gerinových nepřátel tak vysoko, že výše se už beztak dostat nemohl. Widin pokračoval: „Vypálil vesnici a odehnal všechny ovce a dobytek, jen tak ze sportu.“

„Vážně?“ opáčil Gerin. Widin, který nikdy nestudoval filozofii, a proto nepoznal řečnickou otázku, horlivě přikyvoval. Gerin na to byl u svých vazalů zvyklý a už ho to neničilo tak jako kdysi. „Pokud je Adiatunnus ve válce s některým z mých leníků, je ve válce i se mnou. Za to, co udělal, zaplatí. A mnohem víc, než si umí představit.“

Řekl to s takovou chladnou krutostí, že dokonce i Widin, který doufal v jeho podporu, polekaně couvl. „Můj princi, mluvíš, jako bys chtěl jeho hrad srovnat se zemí. Z toho by mohla být...“

„Veliká válka?“ vpadl mu do úvah Gerin. Widin opět přikývl. „Drive nebo později se spolu utkáme ve velké válce,“ pokračoval Gerin. ‚Ať je to raději za podmínek, které určím já. Bohové rozhodli, že nemůžeme zahnat

všechny lesní barbary zpět za Niffet. Budiž. Ale doufám, že je můžeme udržet na uzdě. Jestli nedokážeme aspoň tohle, co zbyde z civilizace v severních krajích?“

„Moc ne,“ souhlasil Widin. Gerin přikývl, ale jak on to viděl, ani po porážce Trokmoiců toho z civilizace na severu mnoho nezůstane.

II.

V příštích dnech vyjelo z hradu Fox na jih, východ a západ několik rychlých vozů a jezdců, aby svolali Gerinovi vazaly a jejich družiny na hrad, k válce proti Adiatunnovi. Poslové jedoucí na západ měli i jiný úkol: cestou museli projet panstvím Schilda Sukovice, který byl občas stejně vzdorovitým vazalem jako samotný Adiatunnus.

Duren se mohl zbláznit nadšením, když se Gerin zmínil o chystané válce. „Teď už mohu bojovat po tvém boku, otče!“ vykřikl a pevně Gerina objal. „Možná si vysloužím i přezdívku.“

„Třeba Duren Cvok?“ navrhl jemně Gerin. Duren vytřeštil oči. Gerin si povzdechl, protože se v tu chvíli cítil jako nějaká vykopávka, která už na světě přesluhuje. „Myslím, že je zbytečné ti říkat, že tohle není žádná

zábava. Budeš doopravdy mrzačit a zabíjet. A můžeš být zmrzačen a zabit.“

„Mohu dokázat, že jsem muž!“ Duren opravdu neposlouchal. „Muchlat se s děvečkami je skvělé - lepší než skvělé - ale bojovat! ‚Pokořit nepřítele bronzovou čepelí lesklou‘ - tak to přece říká básník.“

„Ano, to říká Lekapenos. Cituješ ho velice dobře.“ Gerin vzhlédl k nebi. Co mám dělat s chlapcem, který je celý žhavý do války? Dokazuje snad to, že ospravedlňuje svůj zápal pro válku citací velkého sithonského básníka, že je Duren civilizovaný, nebo je to jen maska, za kterou - podobně jako Trokmoici - skrývá svou barbarskou podstatu? Na tohle neměl otec Dyaus odpověď.

Z hradu vyšel Van a Duren se k němu hned hrnul. „Bude válka! To je skvělé!“

„Ach, jistě. Je to skvělé. Pokud se jejího konce dočkáš vcelku.“ Duren si vybral jen tu část odpovědi, kterou chtěl slyšet, a vešel do hradu s krvelačnou písní na rtech, která neměla s Lekapenem vůbec nic společného. Toho barda, který píseň přeložil z trokmoištiny Gerin znal. Považoval ho přinejlepším za pořádného hlupáka. Van se otočil za odcházejícím Durenem. „Je v něm oheň, Foxi.“

„Já vím.“ Gerin se ani nesnažil skrývat, že v něm zdaleka takový plamen neplane. „Je to potřeba, ale...“

„Ale no tak, ty nechceš být hrdinou?“ dobíral si ho Van.

„Už jsem *byl* hrdinou víckrát, než je zdrávo. A co jsem z toho měl kromě další války? Nic.“

„Kdybys nebyl hrdinou, když ses rozhodl osvobodit Selatre z moci nestvůr, neměl bys ženu,“ upozornil ho

Van. „Ani tři děti. Místo toho bychom se stále dělili o Fand.“ Obrátil oči v sloup.

„To je opravdu obrana hrdinství!“ Oba se rozesmáli a Gerin pokračoval: „Ale ani já nepozoruji, že by ses hnal do boje jako kdysi.“

„Už nejsem nejmladší,“ odpověděl Van s pohledem rozpačitě upřeným do země. „Občas to začínám cítit. V kostech mi praská, zrak se dlouží a dech krátí, už to ani nezvládnu noc co noc třikrát po sobě...“ Smutně potřásl hlavou. „Kdyby měl člověk představu, jak dlouho bude starý, rozhodně by si víc užíval mládí.“

Gerin se uchechtl. „Kdyby sis v mládí užíval jen o trochu víc, buď bys to nepřežil, nebo bys zničil celý svět. A možná obojí.“

„Ach, máš pravdu. Sem tam něco bylo. Ale jak jsi řekl, veliteli: Býval jsem hrdinou, a co jsem teď? Je ze mě chlápek, který udělá hrdinu z nějakého Trokmoice, který si moji hlavu přibije nad futro. Jdou po mě v každé šarvátce a nepotrvá dlouho a poteče mi do bot.“

„Tak to vidíš,“ souhlasil Gerin. „A ti, co po tobě jdou, jsou mladí, horkokrevní a netrpěliví. A protože ty už nejsi mladý, horkokrevný a netrpělivý, a protože nějak se to udělat musí, bude to práce podobná tomu, jako když rolník vyjde na pole, aby ho vyplel. My jen místo vytrhávání kopřiv přetrháváme životy.“

„Ale kopřiva nevyskočí a nejde ti po krku, když ji náhodou necháš na poli,“ namítl Van a zamyslel se. „Nemohl bys použít trochu magie a pomoct Adiatunnovi pod zem, když se ti do boje moc nechce?“

„Ještě ty!“ vrhl na něho Gerin zlobný pohled. Za ta léta, co ho s podobnými věcmi otravovali jeho poddaní, ho vybrousil natolik, že i drsný válečník Van o krok ustoupil. „Asi bych mohl Adiatunna očarovat. Mohl bych to zkusit, kdybych si nebyl téměř jistý, že namísto

toho proklatého Trokmoice neskončím v pěti peklech já sám. Když se do takové práce pustí nedokvašený čaroděj, je to stejné, jako pustit do kuchyně nedokvašeného kuchaře: netušíš, co udělá, ale víš, že to dopadne špatně.“

„Kurňa!“ Zavrtěl opět hlavou Van. „Jak dlouho už jsi princem, a pořád se tak podceňuješ. Pokud si vzpomínám, všechna tvá kouzla zatím fungovala skvěle.“

„To jen proto, že nevíš všechno,“ opáčil Gerin. „Zeptej se někdy Rihwina na jeho ucho. Není to sice historka, se kterou by se rád chlubil, ale možná ti k tomu něco řekne. Když zkusíš nějaké zaklínadlo, které obsahuje smrt, určitě se ti podaří někoho zabít.“

„Tak k čemu máš všechny ty... hm... kouzelnické knihy, když je nechceš používat?“

„Neříkal jsem, že bych je nepoužíval,“ odsekl Gerin. „Na bezpečné drobnosti. Když se přitom spletu, ani pohroma nemůže být nijak hrozná... a pak na věci takových rozměrů, že katastrofa, vzniklá špatným použitím magie, nemůže být horší než ta, která by tak jako tak nastala. Dát za vyučenou Adiatunnovi nespadá ani do jedné kategorie.“

„Kurňa!“ zopakoval Van. „Ze mě se stává dědek, ale z tebe stará bába.“

„Při Dyausovi, za to zaplatíš!“ vykřikl Gerin, vrhl se na vyššího Vana, zadržel mu chodidlem nohu nad kotníkem a strčil do něho. Ten spadl. Zařval jako tur, chytil Gerina za nohu a pokusil se ho strhnout k sobě.

Ze všech stran se sbíhali chlapi, aby mohli přihlížet rvačce. Zrovna když se Van snažil Gerinovi vykloubit rameno, Gerin si uvědomil, že jejich zápasy už mají letitou tradici. Zpočátku Vana vždy porazil, protože

ovládal mnoho chvatů. Teď už je ale Van všechny prokoukl a pořád byl větší a silnější než Fox.

„Já jsem princ, ne?“ zahekal. „To znamená, že bych měl vyhrát.“ Van se rozesmál. Vysmál by se každému vládci v severních krajích, který by si ze svého titulu nárokoval víc, než mu náleží. I Aragisovi.

Síla ani chvaty nebyly k ničemu, co teď? Van se pokusil Gerina odstrčit. Ten se k jeho překvapení nechal a s mohutným žuchnutím dopadl na záda. Van se na něho vrhl, aby ho mohl konečně zadupat do prachu.

Gerin mu vrazil loket do jamky těsně nad žaludkem. Van se zkroutil bolestí a lapal po dechu. Chvíli se tvářil jako ryba vyhozená na břeh, a Gerinovi nedělalo potíže přidržet ho na lopatkách.

Když se mu konečně podařilo naplnit plíce vzduchem, sípavě vydechl: „Foxi - podvádíš.“ Jeho tvář jen zvolna ztrácela barvu vařeného raka.

„Samozřejmě,“ prohlásil Gerin rozjařeně a když se jeho přítel rozdýchal, pomohl mu vstát. „Záleží na výsledku, ne na způsobu.“

„A to jsem si myslel, že znám všechny tvoje triky. Měl jsem dojem, že už nemůžeš přijít s ničím novým. Je vidět, jak málo toho vím.“

„Je vidět, že už mě nebaví nechat se při každém zápase valchovat takovou bečkou, jako jsi ty,“ opáčil Gerin. „Tenhle trik jsem použil proti Trokmoicovi Aengusovi - pamatuješ se na něho? Vůdcem jeho klanu byl kouzelník Balamung. Jenže jemu jsem vyrazil dech mečem.“

„Velký rozdíl v tom asi nebyl,“ zamumlal Van a vyhrnul si halenu. V místě kam udeřil Gerinův loket, byla rudá skvrna, která se brzy promění v nádhernou modřinu. Avšak vedle jizev, které ho pokrývaly jako upomínky na doby, kdy se toulal po kraji a vrhal se do

kdejaké šarvátky, to sotva stálo za povšimnutí. Podrbal se na pohmožděném místě a nechal halenu sklouznout. „Měl jsem si vzít kyrys, a pak by to odnesl tvůj loket.“

„A to jsi říkal, že podvádím,“ ohradil se naoko uraženě Gerin.

„Taky že jo. Rozdáme si to ještě jednou? Uvidíme, jestli mě doběhneš i podruhé.“

„Zbláznil ses? Teď už jsem rád, když tě dostanu jednou. Jdu dovnitř a oslavím to korbelem piva.“ Van ho následoval, aby podobným způsobem zhojil svou porážku.

Ještě než Gerin prošel vchodem do velké síně, vyběhla z něj drobná postavička a vší silou ho nakopla do holeně. „Nebij mi tatínka!“ zaječel Kor. Když se Gerin sehnul, aby ho jemně odstrčil, pokusil se ho kousnout do ruky. „No tak, no tak,“ řekl Van a zvedl svého synka. „Nijak mi neublížil a byl to čestný zápas.“ Ani zmínka o zákeřném lokti. Pomalu ho položil na zem. Jeho syn zdědil po Fand temperament a Gerin doufal, že po otci trpělivost, která mu umožňovala s ní žít. Předpokládal proto, že se rychle uklidní.

Když dopili pivo, Gerin vyjel do vsi v podhradí. Měl dost dobrou představu, jaké mají vesničané zásoby a kolik mu z nich poskytnou, až na hrad dorazí jeho vazalové se svými družinami, aby se shromáždili k válce s Adiatunnem. Krátce řečeno, moc toho nebylo. Teď se chtěl přesvědčit, jak se bude delší odpověď lišit od té krátké.

Starý šafář Besant Břichatý by se určitě kroutil, bědoval a stěžoval si, jak jsou chudí. Když Gerin přijížděl, jeho nástupce, Carlun, syn Vepinův, právě pracoval na poli. Gerin potěšeně přikývl. Sám Besant nikdy

nepřeložil ani stéblo. Od té doby, co zemřel, se výnosy z vesnice zvyšovaly. To znamenalo, že ho Gerin měl vyměnit už dávno, ale teď bylo pozdě nad tím dumat. Říká se, že v jednom z pěti pekel jsou ohromná vodní kola poháněná lenochy, kteří tak na sebe vylévají vědra vroucí vody. Už jen v Besantově zájmu Gerin doufal, že to není pravda.

Jakmile Carlun zahlédl Gerina, přiběhl k němu a neobratně se uklonil. „Můj princi, jak ti posloužím v tohle nádherné odpoledne?“

„Jak jste na tom se zásobami obilí, fazolí, uzeného a tak podobně?“ zeptal se zřetelně, ale obával se, že ne dost zřetelně, aby obdržel zřetelnou odpověď.

A také že ne. Šafář se zatvářil vychytrale. „Ne tak dobře, jak bych si přál, princi. Jak jistě víš, zima byla dlouhá a studená, jablka se neurodila a švestky taky nic moc. Spotřebovali jsme hodně zásob. Ale kapusty je dost,“ dodal, jako by chtěl Foxe alespoň nějak uklidnit.

„Tak se podíváme do záznamů.“

„Hned je přinesu, můj princi,“ řekl a odkvačil do hlínou vymazané proutěné chýše, kterou obýval se svou ženou a čtyřmi - nebo už pěti? - dětmi. Za okamžik se vynořil s několika listy pergamenu. Ještě před nocí šelem začal Gerin některé z chápavějších vesničanů učit číst. Ze svého pobytu v Elabonu věděl, že nevědomost je stejně silný nepřítel jako Trokmoici. Když s tím začal, měl na zřeteli jen praktickou stránku věci - člověk, který umí číst a psát, je schopen vést záznamy mnohem přesněji, než kdyby se musel spoléhat jen na svou paměť.

Carlunův rukopis byl sice kostrbatý a svůj brk zřejmě namáčel do ostružinové šťávy, ale to Gerinovi ani trochu nevadilo. Ze zápisu bylo zřejmé, kolik je ječmene, kolik

pšenice - Gerin zběžně pročetl pergameny, pak se rozhlédl po vsi a rozchechtal se.

„Můj princi?“ zeptal se udiveně Carlun, ale zdálo se, že nechápavost jen předstírá. Určitě byl natolik chytrý, aby mu došlo, že nebyl dost chytrý při sestavování zápisů.

„Když mě chceš napálit, musíš být šikovnější. Nestačí jen spoléhat se na to, že když nezapíšeš skladovací jámy na východním konci, že si jich prostě nevšimnu. Vím o nich dávno.“

„Mor a cholera,“ zaklel Carlun a stejně jako předtím Fox, nakopl suchý drn. Carlun Světovládce byl nejvýznamnějším vládcem v celé elabonské historii. Jeho jmenovec nyní viděl, že jeho postavení ve vesnici je značně ohroženo. Jestli Gerin místo něho dosadí někoho jiného, ta potupa na něm bude lpět, i kdyby mezi vesničany žil do devadesáti. „Co... co se mnou bude?“

„Kuš, ještě jsem neskončil,“ uzemnil ho Gerin a pečlivě pročítal pergameny. Carlun čekal a rozpačitě se ošíval. Po chvíli zvedl Fox hlavu a přeměřil si ho. „Máš pravdu, kapusta se urodila pěkně.“

Carlun sebou cukl, jako by ho píchla vosa. Vzápětí si uvědomil, že ho Gerin nesesadil z jeho postu, dokonce se vůbec nijak nezmínil o jeho dalším osudu. „Můj princi?“ pronesl nesměle, jako by nechtěl zhasit doutnající jiskřičku naděje.

„Aha, co s tebou, že jo?“ řekl Gerin trochu nepřítomně, ale vzápětí příkře pokračoval: „Jednoduše už nemůžeš být dál šafářem, to je jasné jako facka.“

Carlun přijal verdikt s odkrytým hledím. „Jak si přeješ, princi,“ hlesl. „Dovolíš mi, abych se i se svou

rodinou odstěhoval do některé vzdálené vesnice na tvém panství? Tam snad můžeme žít bez hanby.“

„Ne, to nepůjde,“ odpověděl Gerin a Carlun zklamaně svěsil ramena. „Uděláme to jinak, půjdeš pěkně na hrad Fox.“

„Můj princi, já...“ Náhle mu došlo, co vlastně Gerin řekl, zalapal po dechu a pohledem zabloudil k palisádám. „Proč?“

U většiny lenních pánů by taková otázka měla čistě řečnický charakter, neboť bylo jejich právem vzít poddaného na svůj hrad a tam ho podrobit mučení dle libosti. Ale u Gerina tomu bylo jinak a byl hrdý na to, že to o něm jeho sedláci věděli.

Zjevně to byla i jediná věc, kterou jistě věděl i Carlun. Gerin s částečně předstíranou zlostí řekl: „Jak je otec Dyaus nade mnou, chlape, ty jsi první z mých sedláků, který se mě pokusil oklamat pomocí slov a čísel.“

„Je mi to strašné líto,“ pronesl Carlun kajícně. „Kdybych tak mohl dostat šanci, budu ti sloužit věrně.“

„Dostaneš šanci, a pořádnou. Jak by se ti líbilo vést záznamy o všech lénech, kterým vládnu, ne jenom o jedné malé vesnici? Zatím to dělám sám, ale je to dost práce a den se nedá natáhnout. Budu ti samozřejmě nahlížet přes rameno a stejně tak i Selatre, ale už léta si přeji najít člověka, který se vyzná v číslech, abych mu tu práci mohl svěřit. Pokud se v nich vyznáš natolik, že ses mě pokusil podvést, mohl bys být tím pravým. Když si povedeš dobře, bude ti na hradě o mnoho lépe než jako šafářovi ve vsi. Bereš to?“

„Princi!“ zvolal Carlun a padl na kolena. „Jsem navždy tvůj. Už nikdy nebudu podvádět, nezatajím ani jedinou fazoli. Udělám vše, co budeš chtít, naučím se všemu, co budeš žádat...“

Gerin mu věřil první větu. O těch ostatních už trochu pochyboval. V Elabonu měl dost příležitosti vidět, jak arogantními se stávají finanční úředníci - a vůbec všichni imperiální úředníci. Nechtěl, aby jeho lidé jednali stejně. I když studium historie a kronik ho utvrzovalo v tom, že stejně k takovému jednání budou mít sklony. Přes Carlunovo horlivé ujišťování byli vždy náchylní k tomu, aby stříbro, obilí a jiné cennosti končily v jejich rukách, namísto v pokladnicích a sýpkách.

„Vstaň," poručil mu. „Patříš mi tak jako tak. Budu rád, když to budeš mít stále na paměti." Přistrčil mu usvědčující pergameny těsně před obličej. „Měl by sis ještě zapamatovat, že jsi jako pes, který dostal jednou výprask. Jestli se pokusíš mě podvést ještě jednou, a já to zjistím, slibuji, že budeš litovat dne, kdy ses narodil. Za ta léta, co držím panství, jsem nenechal nikoho mučit, ale tohle by mě asi donutilo změnit zvyky."

„Znovu přísahám, pane, že nevezmu ani jedinou fazoli, která nebude moje, a myslím to smrtelně vážně," vyhrkl Carlun. Že by se snažil přesvědčit nejen Foxe, ale i sám sebe? Gerin si to nemyslel. Teď to rozhodně mínil naprosto vážně. Ale daňový úředník, který by zemřel v chudobě, byl mimořádný úkaz. Gerin pokrčil rameny - časem se uvidí.

„Nechtěl jsem tě vyděsit, aspoň ne moc," řekl Gerin, a přesto se zatvářil dost hrozivě. První Carlunův podvůdek byl dost průhledný. Jakmile se trochu zaběhne, určitě najde lepší způsob, jak své případné podvody zamaskovat. Je třeba počkat, jak se vyvrbí. „Jdi tedy říct své ženě, jak jsme se dohodli, a běžte na hrad. Tam řekni Selatre, co máš za úkol - a proč."

„A - ano, můj princi."

Už se otáčel k odchodu, když ho Gerin zadržel. „Počkej, kým tě nahradíme, když odejdeš z vesnice?“

V Carlunových očích se potměšile zablesklo. „Nejvíc si tady stěžuje Tostrov Pivoda. Rád bych viděl, jak se s tím popasuje.“

„Tostrov? promnul si Gerin vousy. „Ano, ten si stěžuje každou chvíli. Ale myslím, že to je to jediné, co umí. Nikdo ho nebude brát vážně. Zkus to znovu a tentokrát si nedělej legraci.“

„Jistě, můj princi,“ přikývl Carlun a po chvilce přemýšlení navrhl: „Manžel mé sestry Herris Tlapa. Není hloupý a umí vzít za práci. Lidi si ho váží. O lepším nevím.“

„Dobře, promyslím to,“ řekl Gerin a plácl se pergameny přes nohu. Ty zachrastily jako suché listí. „Teď zpět k tomu, proč jsem tady. Jak jste na tom se zásobami, když vezmu v úvahu to nezapsané obilí?“ zeptal se a se zadostiučiněním si všiml, jak Carlun náhle zrudl.

Chtělo se mu ještě dodat něco jako - *Jestli mi stále budeš tvrdit, že hladovíte, půjdu, a ty skladovací jámy otevřu sám* Nakonec to neřekl - byl zvědavý, co Carlun bez nátlaku odpoví. Ten chvíli váhal a zvažoval možné odpovědi. To Gerina pobavilo - asi nebyl zvyklý jednat s někým, kdo je chytřejší než on. Nakonec z něho vylezlo: „Není to tak zlé, princi, ale ještě nevíme, jaká bude úroda.“

„Ale kapusta vyšla dobře,“ poznamenal Fox a Carlun se ošil. „No nic. Budeme potřebovat něco z vašich zásob, abychom nakrmili válečníky, kteří se tu shromáždí před tažením proti Adiatunnovi.“

Carlun si navlhčil rty. „Vezmeš si tedy víc, než je obvyklá daň?“

Opravdu se v jeho hlase ozvala výčitka? Určitě. Gerin se na něho zadíval se směsicí roztrpčení i pochopení. Byl

si jistý, že s žádným jiným pánem v severních krajích by se šafář neodvážil dohadovat, protože ti zastávali názor, že si mohou vzít cokoli chtějí, pokud jsou schopni to urvat. Sám však, pokud to bylo možné, upřednostňoval zvyklosti a právo před otevřenou loupeží.

Zadíval se proto přísně na Carluna. „Mohl bych říci, že si vezmu přebytek jako trest za tvůj podvod.“ Když viděl, jak sedlák trpí, pokračoval: „Ale neudělám to. Není to vina vesničanů, žes podváděl, nebo snad ano?“

„Ne, ne, princi,“ vyhrkl Carlun. „Byl to můj nápad, jenom můj.“

Gerin to nemohl posoudit, a nikdo z vesničanů si nepřišel stěžovat, že Carlun falšuje záznamy. Ani neměl v úmyslu se v tom rýpat. „Věřím ti. Nevezmu si nic jen tak. Za všechno, co si vezmu navíc, odpustím vesnici část prací v lese, na Elabonské cestě a tak podobně.“

„Děkuji, princi,“ řekl Carlun a než mohl Gerin ještě něco dodat, rozeběhl se k vesnici. Koneckonců mu to Fox poručil, tak ho nechal být.

Gerin ještě chvíli zamyšleně stál a pergameny svíral v ruce. Podle toho, co o Herrisovi Tlapovi věděl, mohl by být z Carlunova švagra docela dobrý šafář. Jediný problém viděl v tom, že ho nenaučil číst a psát. Takže záznamy zakrátko zase nebudou stát za nic.

Nebo snad ne? Herris nebyl hlupák a možná se něco sám naučil. Na pořizování záznamů o dobytku a úrodě nemusí být člověk spisovatel. Zaclonil si dlaní oči a rozhlédl se po polích. Poslední dobou měl potíže se čtením a musel text držet v natažené ruce, protože začínal být dalekozraký. Ale všechno, co bylo dál než na délku paže, viděl velice dobře.

Uviděl Herrise, jak laškuje se ženou, která, pokud Gerin věděl, určitě nebyla Carlunovou sestrou. Pokrčil rameny. Nedoslechl se, že by Herris prováděl něco nepřístojného, tak už o tom dále nepřemýšlel. Šel k němu a cestou si všiml, že asi bude dobrá úroda ječmene.

Carlunův švagr si všiml, že k nim míří, a jeho přítelkyně se rychle vrátila k plení. „Chcete mi něco, pane? Viděl jsem, jak mluvíte s Carlunem a..."

„Jak by se ti líbila jeho práce?" zeptal se Gerin bez úvodu.

Žena, která předstírala, že jejím životním posláním je vymýcení plevele, udiveně vyjekla. Herris se podrbal na hlavě. Nevypadal tak prohnaně jako Carlun, ale Gerin dobře věděl, že to nemusí nic znamenat. Po chvilce přemýšlení řekl: „Záleží na tom, princi. Proč už nechcete, aby to dělal?"

Gerin chápavě přikývl - loajalita s příbuznými se většinou vyplácela. Krátce mu vysvětlil, jaký nový post Carlunovi přidělil (samozřejmě se nezmínil o možných podvodech, které ho v té souvislosti napadaly), a zakončil to slovy: „A říkal, že ty bys mohl být šafářem místo něho. Když tak o tom uvažuju, asi měl pravdu, pokud tu práci chceš."

„To jistě chci, princi, a děkuju ti za to. Asi bych o tom ale uvažoval jinak, kdybys ho té funkce zbavil pro nějakou nepravost."

„Ne," odpověděl Gerin a opět se nezmínil o tom, že pro takový postup by měl ten nejlepší důvod. Znovu si poklepal pergameny o nohu. „Je tu ještě něco - vím, že neznáš písmena, byl bych rád, kdyby ses je naučil, jestli to zvládneš. Mnoho ti to usnadní."

Herris ukázal na Carlunovy zápisy. „Můžu se na ně podívat, princi?" Gerin mu je podal. Rozvinul je a k

Foxovu překvapení začal číst. Párkrát se sice zadrhl, ale šlo mu to vcelku dobře.

„Jsem si jistý, že tebe jsem neučil," řekl Gerin. „Kde ses naučil číst?"

Herris na něho bázlivě pohlédl. „Udělal jsem něco špatného, princi?" Teprve když Fox zavrtěl hlavou, sedlák pokračoval: „Učil mě Carlun. Jako že je Dyaus nade mnou, nevěděl, že dělá něco špatného, opravdu. Učil mě a ještě dva nebo tři další. Jen jsme si tak krátili chvíli, nic jiného."

„Vždyť se nic neděje," odpověděl Gerin trochu nepřítomně. „Nedělej si s tím starosti." Docela ho to pobavilo. Že by se v těch svých chýších učili číst namísto hraní kostek a popíjení piva? Asi ne, pravděpodobnější bylo, že to zvládali všechno dohromady. Většina šlechticů na severu nepovažovala nevolníky za nic jiného než za domácí zvířata, která náhodou chodí po dvou nohách. Gerin takhle nikdy nesmýšlel, přesto ho to zaskočilo. Jestliže se nechá zapustit jeden kořínek vzdělám, sám už si najde cestičky, aby vyrašily další výhonky. A to zřejmě i bez ohledu na to, že je Trokmoici často vytrhají do posledního. „Umíš také psát?" zeptal se Herrise.

„Ne tak dobře jako Carlun, ale dám dohromady slova. S číslama mi to jde líp."

„Hm, opravdu?" Že by se vychloubal? Gerin se rozhodl, že ho vyzkouší. „Podívej se na čísla na tomhle listě a řekni mi, co je na nich zajímavého."

Herris se zamyšleně podrbal ve vlasech a ponořil se do záznamů, které vedl jeho švagr. Gerin mlčel, pohupoval se na patách a dopřával mu čas. Nenapadal ho

lepší způsob, jak vyzkoušet schopnosti a poctivost budoucího šafáře.

Už si začínal myslet, že je Herris buď méně důvtipný nebo méně poctivý, než si myslel, když si sedlák odkašlal a řekl: „Hm, princi, máš ještě další list?“

„Ne,“ odpověděl Gerin. „A měl bych snad?“

„Říkal jsi, že jsi dal Carlunovi to teplé místečko na hradě?“ Gerin přikývl a Herris se zatvářil starostlivě. „My dva jsme spolu vždycky vycházeli dobře a nechci, aby říkal, že ho pomlouvám, ale... máme víc obilí, než tady stojí.“

„No tak, Herrisi!“ vykřikla žena, která vytrhávala plevel. Až vzápětí si uvědomila, s kým vlastně mluví. Ihned se zase sehnula a zdvojnásobila své úsilí.

„Dobře, prošel jsi. Zvládls to.“

„Princi?“ vyhrkl zmatený Herris.

„Nikdy jsem nepřikázal Carlunovi, že mě nesmí podvést,“ vysvětlil Gerin. „Samozřejmě proto, že mě ani nenapadlo, že se o to pokusí. Ale už se stalo, tak co mu mám vyčítat? A mimo to, jsem rád, že se vy dva učíte. Ale přesto měj na paměti, že jsem ho varoval, co se stane, jestli se o to pokusí znovu. A tobě radím, abys o tom také přemýšlel. Rozumíme si?“

„Jistě, princi,“ řekl Herris tak přesvědčivě, že to buď myslel vážně, nebo byl rozeným lhářem. Čas ukáže.

Na hrad Fox začaly po jednom i ve skupinách přijíždět vozy a Gerinovi vazalové si rozvěšovali zbroj po stěnách velké síně. Ve světle plamenů krbu a loučí se bronz načervenale leskl, jako by chtěl připomenout barvu krve, která bude brzy prolita.

„Princi, víme co právě dělá Aragis Lučištník?“ zeptal se Bevander, syn Bevonův. „Jestli se velkovévoda dozví

o tom. co chystáme, může zaútočit, dokud ještě nejsme připraveni.“

„Také jsem na to myslel,“ odpověděl Gerin se zřejmým respektem. Bevander sice nebyl žádným skvělým válečníkem, ale výborně se vyznal v intrikách. Se svým otcem a bratry vedl po léta množství rozličných občanských válek a ten, kdo pečlivě nesledoval, kdo koho kdy zradil a s kým se právě spojil, na to vždycky doplatil.

„Nebo se může stát,“ pokračoval v úvahách, „že nás nechá bojovat s Adiatunnem a *pak* zaútočí. Jakmile se my i Trokmoici vysílíme, utopí nás v Niffetu a sám se prohlásí králem.“

„Byl by blázen, kdyby mu šlo o titul. A Aragis je vše možné, jen ne blázen,“ odpověděl Gerin. „U všech bohů, já mám na ten titul mnohem větší právo, a přitom víš, že jsem ho nikdy nenárokoval. Jestli se některý velmož na severu prohlásí králem, bude to signál pro všechny ostatní, aby se spojili a svrhli ho.“

„Jistě myslíš takového, který by na to neměl právo. Jestli Aragis porazí tebe i lesní barbary, kdo pak zpochybní jeho nárok na titul? Možná bys mohl využít své magické dovednosti, princi, a zjistit, co Aragis chystá, až potáhneme na Trokmoice.“

Bevander, stejně jako mnozí v severních krajích, předpokládal, že Gerin vládne mocnou magií, protože dokázal zemi zbavit nestvůr, které se vyrojily zpod trosek Bitonova chrámu v Ikosu. Jen Fox věděl, že to byl ze dvou třetin akt zoufalství a jen z jedné třetiny záležitost magie. Nikdy o tom samozřejmě nemluvil, jeho nepřátelé ho tak považovali za mnohem nebezpečnějšího, než ve skutečnosti byl. To mělo i svůj rub, neboť i jeho přátelé ho považovali za mnohem mocnějšího.

Teď se na chvíli zamyslel a nakonec řekl: „Mohl bych to zkusit.“ Věštění budoucnosti nepatřilo mezi magické praktiky, které by mu mohly ublížit. Ani nevěděl, jestli to bude vůbec něco platné; při pohledu do budoucnosti narůstala spletitá síť příčin a následků takovou rychlostí, že ani pro boha nebylo snadné sledovat tu správnou nit.

Bevander se potěšené zašklebil. „Ať stojí štěstěna při tobě.“ řekl a nadýmal se pýchou nad tím, že byl jeho návrh přijat.

Gerin ho sledoval, jak sebevědomě odchází. Byl dost schopný na to, aby byl nebezpečný, pokud by chtěl prosazovat své zájmy. Zatím byl spokojený s tím, že za podporu v posledním Gerinově boji s Adiatunnem získal velkou část Bevonova panství - a tím získal navrch nad svými bratry.

Pokud šlo o Gerina, raději by zůstal princem, než aby se stal králem. Potíž byla jen v tom, že mu to nikdo nevěřil.

„No ne?“ řekla Selatre, když vešla do knihovny a uviděla tam Gerina. „Nečekala jsem tě tady.“ Od té doby, kdy ji Fox naučil číst, považovala místnost s knihami a svitky za své panství.

„Nechtělo se mi poslouchat, jak se moji baroni dohadují,“ odpověděl a protože jí nerad říkal polopravdu, pokračoval: „Chci se podívat do kouzelnických knih a najít nějaké kouzlo na věštění budoucnosti, které by mě neproměnilo v mloka.“

„To bych nechtěla,“ odpověděla vážně. „Mloci špatně vychovávají děti a ještě hůř vládnou panství.“ Došla k němu a pohladila ho po paži. „A na určitých místech jsou naprosto nežádoucí.“

„Nepochybně máš pravdu,“ souhlasil Gerin. „Jen bozi vědí, jak bychom v ložnici udělali tůň.“ Selatre se zasmála a Gerin věc dál rozvíjel: „Možná bychom to mohli dělat v řece a doufat, že v nevhodnou chvíli nepopluje kolem nějaká veliká štika.“

„Odcházím,“ prohlásila Selatre se strojenou důstojností. „Je zřejmé, že dokud jsem tady, nemůžeš se soustředit na důležité věci.“

Fox se přes rameno ušklíbl a vrátil se ke knihám.

Kdyby byla pravda jen polovina toho, co v nich stálo, bylo by nahlédnutí do budoucnosti tak snadné, že by nikdo nemusel vážit cestu za Bitonovou kněžkou do Ikosu. A samozřejmě, kdyby jen polovina jejich obsahu byla pravdivá, mohl si kdokoli vyrobit tolik zlata, že by z něho mohl žít třeba tři tisíce let. Při čarování bylo nesmírně důležité, které knize bude člověk věřit.

„Tohle by mělo být ono,“ řekl si, když v kodexu, který si přivezl z Elabonu, našel jedno vhodné zaklínadlo. Vsunul si knihu do podpaží, vyšel z hradu a zamířil k malé chatrči vedle stájí, kde obvykle provozoval svá kouzla.

Pokaždé když vcházel dovnitř, i když to bylo třeba jen kvůli tomu, aby se podíval, kam se zaběhla nějaká ovce, uvažoval, jestli také zase vyjde. O magii toho věděl poměrně dost, ale věděl, že toho, co nezná, je nepoměrně víc. To mu bránilo v tom, aby své vědomosti využíval příliš často.

Otevřel knihu kouzel. Zaříkávadlo, na rozdíl od většiny ostatních, nevyžadovalo žádné víno. Vinné révě by se asi na severu nedařilo, a i kdyby nějaká vyrostla, k vínu z jejích hroznů by byl krajně nedůvěřivý. Po

několika předchozích setkáních s Mavrixem, sithonským bohem vína, už po dalším nikterak netoužil.

„Cholera," zaklel tiše. „Nevzal jsem si oheň." Naplnil tedy lampu parfémovaným lněným olejem, vrátil se do hradu, kde ji zapálil o louči, a odnesl ji zpět do chýše. Cestou cítil pohledy v zátylku; pokud si jeho vazalové předtím nevšimli kam jde, tak teď ano.

Postavil lampu na dřevěný stojan nad pracovním stolem, vytáhl zásuvku a hrabal v ní tak dlouho, dokud nenašel velký krystal křemene. V knize stálo, že krystal musí být naprosto čirý a bez jediné prasklinky. Zběžně ho prohlédl a pokrčil rameny. Lepší stejně neměl. Bez něj by to nefungovalo vůbec. Potichu začal přeříkávat zaklínadlo.

Jako mnoho kouzel, i tohle obsahovalo spoustu složitých pasáží pro levou ruku. Fox se domníval, že to je především proto, aby bylo čarování obtížnější. Jemu jako levákovi to nevadilo. Nikdy nezkazil kouzlo svou nešikovností. To měl spíš na svědomí nedostatek tréninku a talentu.

„Zjev se, zjev se, zjev se!" přikázal Gerin zvučným hlasem a třímal krystal mezi lampou a stolem.

Z ušmudlané desky stolu, která náhle zazářila jasnou bělí, se vyklenula malá duha. Podle návodu to tak mělo být, ale pak se chvilku nic nedělo a Fox se lekl, že jen mrhá časem. Kouzlo však vzápětí pokračovalo, a on se uklidnil. Během let zjistil, že ti, kdo sepisovali kouzelnické knihy, dbali více na formu než na funkčnost.

Duha zmizela a krystal se rozzářil jasně bílým světlem. Málem ho upustil, až v posledním okamžiku si uvědomil, že je stále chladný. Nepořádek a špína, které světlo odhalilo, jistě nebudou kouzlu nijak vadit.

Soustředil se na Aragise Lučištníka a představil si drsnou a arogantní tvář velkovévody; podle vzhledu musel mít za otce jestřába. Drsná maska skrývala pružnou mysl. Byl téměř tak chytrý a prohnaný jako Gerin, pokud nemusel plánovat příliš dopředu.

Co asi Aragis kuje tentokrát? Co udělá velkovévoda, když Fox bude muset bojovat s Adiatunnem?

Jakmile Gerin jasně zformuloval otázku, ze svíticího krystalu dopadl na stůl paprsek světla. Gerin zalapal po dechu. Viděl sedícího Aragise a v jeho tváři četl směs znechucení a hlubokého soustředění. Podíval se pozorněji, aby se ujistil, že se nemýlí. Vypadalo to, že na jeho protivníkovi leží temný stín. Náhle Aragis vstal. Perspektiva se změnila. Kletby, které Gerin vzápětí vychrlil, neměly s kouzlem nic společného. Možná, že čistota krystalu a desky stolu byly důležitější, než předpokládal. Vidět Aragise, jak heká na páchnoucí hradní latríně, nebylo zrovna to, co by Foxe zvlášť zajímalo. Nebylo divu, že se velkovévoda tvářil tak, jak se tvářil. Ulevilo se mu aspoň? Ani to už se Gerin nedozvěděl.

Světlo krystalu pohaslo. Tím Aragisovo představení skončilo. Gerin znechuceně zaklel. Magie občas fungovala, ale občas ze sebe udělal pitomce. Ale aspoň že chatrč zůstala celá. Už několikrát se mu málem podařilo ji podpálit.

Bevander na rozdíl od ostatních vazalů znal důvod, proč se Gerin uchýlil do chýše. Sebevědomě k němu přistoupil a zeptal se: „Co je nového s Aragisem, princi? Napadne nás, zatímco budeme bojovat s Adiatunnem?“

„Bohužel, nevím. Kouzlo, které jsem použil, bylo na hovno.“

Gerin často zapomínal, jaký chaos panoval na hradě před každým tažením. Zmatek částečně pramenil z toho, že bylo nutné vojsko sešikovat do bojeschopných jednotek, a pak do nich včleňovat opozdilce, zčásti proto, že mnoho bojovníků se s velkou chutí servalo mezi sebou, než se vůbec nepřítel dostal na dohled.

Mnohé šarvátky byly vcelku nevinné a měla je na svědomí přemíra dobrého piva. Z jiných mohly však vzniknout vážné problémy. Ne všichni Gerinovi vazalové si byli vzornými sousedy, a někteří měli spory i s ním. Schild Sukovice nebyl jediným, kdo by mu rád vypověděl poslušnost, nemít Adiatunna na své jižní hranici.

Gerin dělal co mohl, aby držel své znesvářené vazaly od sebe a bránil tak jejich soukromým válkám. „Ale děláš to dobře," řekl Van, když si mu stěžoval. „V posledních letech vychladlo mnoho horkých hlav."

‚Ale spousta je stále pěkně horká," odpověděl Gerin. „Drungo. syn Dragův, si stále pamatuje, že Schildův prapraprapraděd zabil v hádce jeho vlastního prapraprapraděda někdy před sto lety a chce, aby za to Schild zaplatil. A Schild si to pamatuje také a je hrdý na to, co ten jeho zavšivený předek spáchal."

„Není to náhodou... hmm... historie, to je to slovo," řekl Van. „Vždycky říkáš, že pokud máme být civilizovaní, musíme znát historii. Ať to znamená, co chce. Chceš, aby Drungo a Schild zapomněli na svou krevní mstu?"

„Chci, aby na krevní mstu zapomněli, protože současné problémy jsou mnohem důležitější - nebo by aspoň měly být. Spousta mých vazalů tu po sobě kouká, jako by přišli vybojovat své soukromé války, a ta společná je ani trochu nezajímala."

„S tím se dá dělat jen jedno. Musí se bát víc tebe, než jeden druhého. Pak tě budou poslouchat.“

„Ach, však dobře vědí, že je můžu rozmáznout jako šváby, když budu chtít, a jsou tak rozhádaní, že nejsou schopni se proti mně spojit. Bojí se především toho zatraceného Trokmoice.“

Van se poškrábal na jizvě, která mizela v houští vousů. Sám se nebál nikoho kromě rozlícených bohů. „V tom to také bude. Každý, kdo by si myslel, že ti lesní barbaři můžou být dobrými sousedy, musel sežvýkat jedovatý bobule. To ti říkám.“

Vazalové náhle začali rychle vyklízet prostor kolem vchodu do síně. Gerin vzápětí pochopil příčinu, protože ven vyšel Geroge. I s holýma rukama se nestvůra mohla postavit muži v kyrysu, přilbě, se štítem a kopím nebo mečem. Několik nižších šlechticů se kdysi dožadovalo, aby se zbavil Geroge a Tharmy. Přestali, až když jim navrhl, aby to zkusili sami.

Geroge došel ke Gerinovi houpavým dřevorubeckým krokem. „Děje se něco?“ zeptal se Fox, protože tvor se tvářil mrzutě. Alespoň podle něho - obyčejně se dal jeho výraz jen těžko odhadnout. Díky protáhlému čenichu měl hodně plochý nos a hluboko zapadlé oči. Přesně tak by vypadal kříženec vlka a medvěda chodící po zadních.

Byl právě na počátku puberty, a bylo s ním stejně těžké pořízení jako s každým děckem jeho věku. „Smáli se mi,“ zavrčel a ukázal drápatým ukazovákem k velké síni. „Myslel jsem, že už si na mě zvyknou, ale posmívali se mi.“

„Tak proč jsi někoho nechytil a nesnědl?“ zeptal se Van a navrhl: „U všech bohů, potom by se ti už nemohl posmívat.“

„To ne!“ zvolal Geroge vyděšeně. „Gerin učil mě i Tharmu, že nemáme jíst lidi. Stejně bysme jich nestihli sníst dost, a ostatní by nám ublížili.“

„Tak je to správně,“ řekl rozhodně Gerin a zpražil Vana pohledem. Polidšťování nestvůr věnoval mnoho úsilí a nechtěl, aby někdo jeho práci znehodnocoval. „Tak je to správně, Geroge,“ zopakoval ještě jednou. „A dobře jsi to zdůvodnil.“ Na svůj druh byli Geroge i Tharma bystří a Gerin jim to nikdy nezapomněl připomenout.

„Co tedy máme dělat?“ zeptal se Geroge. „Nelíbí se mi, když nám nadávají. Zlobí mě to.“ Otevřel dokořán tlamu a ukázal řady ostrých zubů. Gerin by se nerad někdy stal předmětem jeho zloby.

„Jestli tě zase budou zlobit, sním je sám.“

„Doopravdy?“ vykulil Geroge oči.

„No, vlastně ne,“ opravil se. Neustále si musel připomínat, že i přes svou obrovskou fyzickou výbavu není žádný lumen a chápe všechno doslova, asi jako dítě poloviční věku. „Ale budou toho litovat. Nesmějí to dělat a já to nebudu trpět.“

„Dobře,“ souhlasil Geroge. Stejně jako dítě věří svému otci, tak i on věřil, že Gerin udělá vždy přesně to, co řekne. Gerin to musel mít stále na zřeteli. Nechtěl ani pomyslet na to, co by se mohlo stát, kdyby někdy nedostál slibu.

„Každý, kdo by tě obtěžoval, bude mít co dělat i se mnou,“ zahřměl Van. Protože byl Van jedním z mála lidí, kteří se s ním mohli poměřovat co do síly a nikdy mu nevadil jeho vzhled, byl Geroge štěstím bez sebe a Van byl v jeho očích hrdinou.

„Co kdybychom šli lovit,“ navrhl Geroge. „Na hradě je hodně lidí, potřebujeme hodně masa. Hodně masa potřebujem.“ Přejel si přes rty rudým jazykem jako velká

kočka. Nebylo to jen maso, co potřeboval - potřeboval hlavně lov.

„To neřeknu ne," prohlásil Van, odešel do velké síně a za chvíli se vrátil s pevným lukem v ruce a toulcem šípů na zádech. V bitvách dával přednost těžkému kopí, se kterým mával jako párátkem, ale při lovu rád používal luk.

Také Geroge odběhl a v okamžiku byl zpět s Tharmou. Obě nestvůry spolu čile brebentily - chystaly se na něco, co nade vše milovaly. Padací most byl stále dole. S příšerami po boku po něm Van přešel a zamířil k lesu.

Během lovu by si nikdo nedovolil vysmívat se Gerogeovi nebo Tharmě. I kdyby v lese narazili na válečníka, pořádně by si rozmyslel, jestli má upoutat jejich pozornost, tím méně hněv. Gerin s nimi lovil už mnohokrát. Mezi stromy odhodili tenkou slupku člověčenství a opět z nich byli dravci, které nezajímali lidské malichernosti.

Gerin se bohužel malichernostmi zabývat musel. Často měl dojem, že to je ta nejdůležitější část umění vládnout. S hlupáky neměl trpělivost, a za jeho mladých let to bylo ještě horší. Přinejlepším je ignoroval, ale ještě častěji napadal, dokud se jich nezbavil. Zprvu, jako nižší šlechtic, a později jako samozvaný princ, zjistil, že hlupáků je příliš mnoho a svým jednáním s nimi si nedělal spousty nepřátel. Léta ho však naučila trpělivosti, i když své názory nezměnil.

Rihwin Fox a Carlun, syn Vepinův, vyšli bok po boku z velké síně. Gerin zpozorněl. O Carlunovi už věděl, že se umí dostat do potíží naprosto sám, a kdyby snad ne, Rihwin by mu s tou maličkostí snadno pomohl.

Měl mimořádný talent na to, jak dostat do problémů kohokoli, včetně sebe a nesmrtelných bohů.

Ke Gerinově úlevě jeho pobratim Fox řekl Carlunovi něco, co mu nebylo zrovna vhod a na celé kolo se rozesmál. Carlun vypadal rozzlobeně, ale nechal si to líbit. Bylo to pochopitelné - člověk, který strávil celý život s motykou, lopatou nebo za pluhem, si nezačne s někým, kdo od dětství nezná nic jiného než meč, kopí a luk. Takový hlupák zase nebyl.

Stále rozesmátý Rihwin vysekl Carlunovi posměšnou poklonu a odcházel. Carlun si všiml Gerina a okamžitě k němu spěchal, tvář rudou bezmocným vztekem. „Princi! Jsem jim pro smích!“

V tu chvíli připomínal Geroge, přestože se vyjadřoval o něco lépe. Na druhou stranu, bojovníci ho mohli pošťuchovat beztrestně, protože jim sotva mohl utrhat ručičky a nožičky, kdyby náhodou zašli příliš daleko. „Co si na tebe vymysleli?“ zeptal se Gerin.

„Dali mi přezdívku,“ prohlásil rozhořčené. „Jeden mě nazval Carlunem Inkoustem, a teď mi tak říkají všichni.“ Napřáhl ruce ke Gerinovi, a skutečně, prsty pravé ruky měl samou inkoustovou skvrnu.

Gerin mu ukázal své ruce. „Mám také takové skvrny, a ještě horší, protože jsme levák.“

„Ale neříkají ti Gerin Inkoust,“ namítl Carlun.

„To je pravda. Mám jinou přezdívku. Také si můžeš vysloužit jinou, nebo být hrdý na tu, kterou jsi dostal, místo abys jim udělal radost a prskal vzteky. Abys věděl, většina z nich ani neví, jak se píše jejich jméno.“

„Vůbec se mi nechce začínat si něco s tvými bojovníky,“ pokračoval Carlun a žužlal si spodní ret jako trucovité dítě.

„V tom případě na tebe čeká místo v nějakém zapadákově. A rozhodně bys tam nebyl šafářem - jen ne-

volník mezi dalšími nevolníky. Do konce života. Jestli chceš tohle, zítra už můžeš být na cestě i se svou rodinou.

„To ne, princi," zavrtěl Carlun hlavou. „Chtěl bych jim to oplatit, ale to nejde. Když to zkusím, je po mně," řekl a zadíval se směrem, kterým odešel Rihwin.

„Jestli na ně zkusíš vytáhnout nůž, tak tě zabijí," souhlasil Gerin. „Ale když budeš přemýšlet, zjistíš, že jsou i jiné způsoby. Bojovník v brnění se může postavit několika mužům bez brnění. Postav muže, který umí číst a psát, proti mužům, kteří to neumějí..."

V Carlunových očích se zablesklo. To Gerina pobavilo, neboť ani tak prohnaný člověk, jakým bývalý šafář byl, neuměl příliš skrývat své myšlenky. Lesk ovšem za okamžik zmizel a Carlun řekl: „Princi, varoval jsi mě, co se stane, když mě nachytáš, jak podvádím. Nelíbí se mi, že se mi bojovníci posmívají, ale tohle by asi bylo horší než jejich výsměch."

Gerin zachoval vážnou tvář, ale potěšilo ho, že se mu podařilo Carluna zdravě postrašit. „No, ale určitě jsem nic neříkal o podvádění v můj prospěch. Když tě někdo urazí, nemůže se pak divit, že mu budeš dávky, které má odvést svému pánovi, vyměřovat a kontrolovat obzvlášť bedlivě a přísně. Rozumíš tomu, co říkám?" Když Carlun přisvědčil, Gerin pokračoval: „Možná ti to nepřinese takové uspokojení, jako kdybys ho vzal sekerou po hlavě, ale má to výhodu, že ani on tě v tu chvíli tou sekerou nemůže vzít."

Carlun poklekl na jedno koleno a uchopil Gerinovu pravou ruku do dlaní. „Princi, teď už vím, proč kráčíš od vítězství k vítězství. Dohlédneš dál než kdokoli ze smrtelníků. Uč mě!"

Toho večera se Gerin pobaveně svěřil Selatre: „Tak jsem mu vysvětloval, jak se pomstít někomu, kdo ho urazil, aniž by se vystavoval nebezpečí, že při tom přijde o krk. Hltal moje věty jako medvěd čerstvé plástve. Řekni, bude mi teď sloužit lépe, nebo se za čas stane nestvůrou, která bude nakonec horší než všichni pobratimové Geroge a Tharmy dohromady?“

„Zatím si nemůžeš být jist ničím,“ odpověděla vážně jako obvykle. „Mohl jsi z něho udělat obojí najednou. Nakonec z něho může být užitečné monstrum, jestli mi rozumíš.“

„To je sice dobré pro mě, ale už méně pro něho,“ poznamenal Gerin. „Možná jsem ho měl prostě poslat do jiné vesnice, a bylo by hotovo. To by bylo nejjednodušší a chudák Carlun by tak neměl možnost poznat nová a neznámá pokušení.“

„Hloupost,“ řekla Selatre úsečně. „Ta pokušení nebyla nijak nová, to by se tě nepokusil podvést. Teď alespoň pracuje pro tebe, ne proti tobě.“

„Lidé jako Carlun pracují jen pro sebe,“ zavrtěl hlavou Gerin. „Aby dělali pro tebe, musíš je přesvědčit, že je to výhodné především pro ně.“

„To je zřejmé,“ přikývla Selatre. „Takže jsi to udělal pro Carluna. Jakmile skončí s tvými leníky, budou rádi, když jim zbyde halena, co mají na sobě, a miska fazolí.“

Rozesmála se, ale Gerin to viděl jinak. „Tak takhle ne. Jestli je bude moc ždímat, budou z toho vinit mě. Teď zrovna potřebuji, aby muži, kteří vždy stáli věrně za mnou, chystali nějakou rebelii.“

„Určitě ho udržíš na uzdě,“ řekla Selatre s důvěrou. Často mu důvěřovala víc než si důvěřoval sám.

„S pomocí bohů budeš mít pravdu.“

Mezi hradem Fox a Niffetem se táhlo několik furlongů mírně svažité pláně. Gerin prohánìl své vazaly travou a mezi křovisky, kde se obvykle popásal skot a ovce. Mnohým se to nelíbilo. „Tohle cvičení je jen hloupý výmysl, princi," stěžoval si Drungo, syn Dragův. „Vyrazíme, najdeme ty zatracený Trokmoice a zadupeme je do země. A bude hotovo," řekl a založil si ruce na mohutné hrudi.

„Jako bych slyšel tvého otce," odpověděl Gerin a Drungo se zakřenil. Gerin to však nemínil jako pochvalu. Drago Medvěd býval tvrdý a chrabrý muž, ale neoplýval rozumem ani v době, kdy si pro něho přišla zubatá.

„Tak," přikývlo sborem několik ostatních. „Pusť nás na Trokmoice a my už se o ostatní postaráme."

„Cvičíte se ve střelbě lukem?" zeptal se jich. Přikývli. Zkusil to znovu: „Cvičíte s mečem a kopím?"

Další přikývnutí. „Také cvičíte s vozy, takže výborné ovládáte boj z nich?" snažil se dostat k tomu hlavnímu. Když se hlavy opět rozkývaly, neudržel se a zařval: „Tak proč u všech pěti pekel nechcete cvičit boj ve formaci?"

Mohlo ho napadnout, že odpověď nebude mít s logikou nic společného. „Protože už víme, jak na to, a protože tak bojujeme vždycky," ozval se Drungo.

„Jenom šarvátky," odfrkl Gerin. „Každý vůz za sebe, každý muž sám za sebe. Lesní barbaři bojují stejným způsobem. Když budeme mít jasno v tom, co a proč uděláme, ještě dřív, než to uděláme, máme větší šanci na vítězství, než když se prostě bezhlavě poženeme vpřed. „A kromě toho," - ukázal k pravému křídlu - „na tomhle tažení vyzkoušíme něco nového."

„Jistě, ty blázni na koňských hřbetech jsou k ničemu," řekl Drungo, když pohledem sledoval Gerinovu paži.

„Jsi opravdu synem svého otce," poznamenal Gerin a náhle se cítil o mnoho starší. Před šestnácti lety, ještě před nocí šelem, se Drago vysmíval Duinovi Chrabrému kvůli jeho propagování jezdectví. Tenkrát se málem porvali. Teď má Gerin příležitost zjistit, jestli Duin věděl, o čem mluví.

Rihwin Fox zamával ze hřbetu hřebce, když uviděl, že na něj jeho princ ukazuje. Vedl skupinu dvou tuctů jezdců, z nichž většina byla přibližně o polovinu mladší než on. Právě jeho věk byl tím nejpádnějším důvodem, proč mu Gerin svěřil velení jezdců. S trochou štěstí bude mít více rozumu, než ty horké mladé hlavy, přestože sám byl živoucím důkazem, že zkušenosti nejsou zárukou zralosti. „Něco zkusíme," řekl Gerin Drungovi. „Možná vám dojde, kam mířím." Sám také uvažoval o tom, že by vsedl na koně, ale kvůli své sehranosti s Vanem a jejich vozatajem Raffem od toho nakonec upustil.

Spustil paži. Vozy vyrazily plání ve formaci, která už byla o poznání vyrovnanější než před několika dny. Z pravého křídla vyrazila jízda a koně hravě předháněli všechna válečná spřežení a snadno překonávali terénní překážky, na kterých by se musel každý vůz převrátit. Rihwin dokonce se svým koněm přeskočil strouhu, přes kterou by se s vozem pustil jen šílenec.

„Vidíte? Už vám aspoň začíná svítat, že jízda má něco do sebe?" zeptal se Gerin, když ukázka skončila.

A opět to byl Drungo, který promluvil za konzervativní většinu, jak to kdysi dělal jeho otec: „No, snad něco málo na tom je, princi. Koně by se hodili pro zvědy a rychlé útoky po křídlech, to by snad šlo. Ale nepřítele rozdrtíme jedině z vozů."

A protože sám Gerin také dosud bojoval na voze, nemohl příliš oponovat. V zásadě s ním i souhlasil. Dobře věděl, jak se krev válečníků mění ve vodu a jejich kosti v sulc, když se na ně řítí hradba válečných vozů. Dunění kopyt, rachot vozů, divoký řev válečníků mávajících zbraněmi... Tomu se bez rozechvělých kolen postaví jen opravdový muž. Samotná jízda by jistě nepůsobila tak děsivě.

Nakonec řekl: „Jízdu budeme používat na křídlech, abychom mohli rozložit nepřátelský útok. Nikdy jsme to nezkusili, alespoň ne ve válce. Proto jsme poslední dny tady na pláni: zjistíme, jak to bude proveditelné, jak blízko se mohou vozy držet u jízdy a jezdci se naučí nedostávat se příliš dopředu před vozy..."

„Tak proč jsi to neřekl hned, princi?" ozval se Drungo.

Fox chvíli nevěděl, jestli má přiškrtit vazala, kterému chyběla špetka představivosti, nebo tlouct hlavou o postranici vozu. Drungovou tvrdou lebkou zřejmě nepronikla žádná jiná myšlenka, než že je Gerin prohání po pláni jen pro vlastní zvrhlé potěšení. Fox nakonec jen dlouze vzdychl a pokračoval: „Tak, zkusíme si to znovu, tentokrát povedeme útok dolů k Niffetu. Jestli nás lesní barbaři pozorují ze severního břehu -jako že asi ano - budou mít o čem přemýšlet."

Vyrazili k Niffetu, kde se otočili, a po krátké přestávce pro koně se vraceli zpět na hrad. Muži na palisádách je vítali bojovným pokřikem. Gerin to považoval za dobré znamení; trocha krvelačnosti neuškodí, válečníci pak většinou lépe bojují.

„Víš co, Foxi?" ozval se Van, když Raffo vedl jejich vůz volným krokem k padacímu mostu. „Až bude

Durenův syn dospělým mužem, většina jeho bojovníků bude jezdit na koních. Budou poslouchat bardy, jak zpívají o velkých bitvách válečných vozů a divit se, co to pletou.“

„Myslíš?“ Van přesvědčeně přikývl. To Gerina překvapilo; ve vojenských záležitostech byl Van téměř stejně konzervativní jako Drungo. „No, možná máš pravdu, ale vsadil bych se, že bardi do té doby své písně upraví.“

Na chvilku se zamyslel nad tím, co řekl, a zavrtěl hlavou. „Ne, beru to zpět. Asi budeš mít nakonec pravdu. Bardi mají určitě nepřeberné zásoby veršů a rýmů na vozy, stejně jako na lásku, hrady a podobně. Kdyby začali zpívat o koních místo o vozech, nerýmovalo by se jim to.“

‚A většina z nich je líná jako každej druhej, takže nic novýho ani nevymyslí, a my budeme ty samý písně poslouchat ještě hezkou dobu.“ Van naklonil hlavu na stranu a pozoroval Gerina. „Ne každej by tak snadno přiznal, že se plete.“

„Proč hájit neudržitelnou pozici?“ Tomuhle světoběžník rozuměl. Znovu přikývl, seskočil z vozu a pokračoval do hradu pěšky.

Gerin dojel s Raffem až do stájí. Natáhl do plic pach koní a píce a řekl Rihwinovi: „Při výcviku sis vedl dobře. Jsem zvědavý, jak si tví jezdci povedou s kopím a lukem.“

„Nechtěl bych být pěšákem, který by se mi postavil, když mu ze sedla mířím na břicho lesklým hrotem kopí,“ odpověděl Rihwin vzletně, jako by vyslechl jejich rozhovor o bardech. „Srazit ho koněm nebo mu proklát ledví by nebylo těžší, než napíchnout pstruha v potoce.“

Gerin pobaveně zavrtěl hlavou; nedávno podobně hovořil s Vanem, jen měli prohozené role. „Jen s tím

rozdílem, že pstruh se přitom nesnaží napíchnout tebe," upozornil ho suše. „Další rozdíl je v tom, že většinou nepůjdeš proti pěšákovi. Co uděláš, když budeš muset bojovat proti vozatajstvu?"

„Převalíme se přes ně jako..." odmlčel se, aby našel co nejbarvitější přirovnání, když si všiml, jak Gerin významně poklepává prsty do dlaně druhé ruky. Ihned se vrátil na zem. „Uvidíme, až budeme v bitvě, princi. Když budeme mít štěstí, napadneme je, odkud to nebudou očekávat."

Gerin ho poplácal po rameni. „Dobře. Tohle jsem chtěl. Nechci žádné zázraky."

„Ale příteli Foxi, zázraky jsou přece skvělé. To je to, co budou bardi opěvovat i po příští generace."

„Jistě. Verši, které už dávno měly sejít věkem," odvětil Gerin, jako by ani nepřerušil předchozí rozhovor s Vanem. „Mimoto, potíž se zázraky je v tom, že když se už nějaký stane, je to jen znamení, v jakém svrabu ses octl." Nezmínil se o dvou, které způsobil, přestože přesně potvrzovaly jeho slova. Rihwinovi se zablesklo v očích a asi je už měl na jazyku, ale včas si to rozmyslel. Bylo dobře, že si to rozmyslel; nebýt jeho, přinejmenším jeden z nich by nebyl zapotřebí.

Po okamžiku zaváhání řekl: „Na muže, který toho dokázal tolik, princi, jsi bardům zanechal hodně málo námětů."

Na to mohla být krásná replika: *Na muže, který dokázal tak málo, Rihwine, jsi zanechal bardům námětů až příliš.* Ale Gerin ji nepoužil. Rihwin byl, jaký byl; okouzlující a nevypočitatelný. Člověk ho musel mít rád, obdivovat jeho odvahu a zároveň doufat, že se v

nevhodnou chvíli neocitne v jeho dosahu. Bohužel naděje a skutečnost se často rozcházely.

„Pojďme do velké síně," řekl Gerin rozvláčně. „Popijeme něco piva a mužem při tom probrat, jak nejlíp v boji využít jízdu a vozatajstvo."

„Jsem pro. Mám pár nápadů, které, když vyjdou jak doufám, by celou věc mohly usnadnit." Rihwin měl vždycky v zásobě pár nápadů. Některé opravdu fungovaly. Potíž byla jen v tom, že se nedalo včas poznat, které to budou, a ty, které nevyšly, měly sklon končit okázalou katastrofou.

Na nádvoří se pod Durenovým vedením Dagref zdokonaloval v lukostřelbě. Nevlastní Durenův bratr vypustil šíp a zaječel nadšením, když zasáhl terč.

Rihwin se na ně zadíval a povzdechl si: „Občas ti závidím, příteli Foxi, ne ani tak děti, ale to, že je máš takhle pohromadě a můžeš sledovat, jak rostou. S tím mým houfem bastardů to dost dobře nejde."

Gerin prudce vydechl nosem. „Kdybys chtěl ženu, spousta baronů mělo dcery či sestry, které by se za tebe velmi rády provdaly. Oba to dobře víme." Pominul, že Rihwin byl před nocí šelem téměř zasnouben s Elisou, ale těsně před ohlášením zasnoubení zrušil. „Ještě teď by ti spousta baronů ráda zaslíbila své dcery či sestry. Stačí se jen trochu porozhlédnout."

Rihwin si povzdechl podruhé: „Ty, příteli Foxi, máš to štěstí, že se každé ráno probouzíš ve stejné posteli a užíváš si společnosti stále jedné dámy - a že je to skvělá dáma - i mimo postel. Podle mého jsou šance na nalezení další ženy, která je dobrá v posteli a zajímavá nejen v horizontální, ale i vertikální poloze, neskutečně malé. Obávám se, že manželství by mě unudilo."

„To nezjistíš, dokud to nezkusíš," stál na svém Gerin. „Jsi nespokojený se svým způsobem života, ale lomením rukama a lamentováním to nespravíš."

„Nespokojený je snad moc silné slovo," namítl Rihwin. „Spíš bych řekl, že si uvědomuju jeho nedostatky, ale také si uvědomuju jiné nedostatky - možná ještě horší - které by vznikly, kdybych ho změnil."

„Vždycky jsi patřil k těm, kteří se do všeho vrhají bezhlavě, bez ohledu na následky," prohlásil Gerin. „Dej si pozor, nebo se tvé jméno brzy stane synonymem pro opatrnost."

„Otec Dyaus nedovolí, abych propadl tak strašnému osudu!" vykřikl Rihwin a oba se rozesmáli.

Sloužící z kuchyně postavili doprostřed velké síně velkou nádobu s pivem, jejíž špičatý dolní konec byl usazený mezi otepi rákosu. Gerin a Rihwin si naběračkou naplnili korbele a přidali se k válečníkům dohadujícím se u dlouhého stolu.

„Když jezdec zabodne do chlapa pořádný kopí, tak má vystaráno," prohlásil Schild Sukovice a ukázal na svou vlastní zbraň, visící na zdi, které vděčil za svou přezdívku. I jeho myšlení té přezdívce odpovídalo.

„Tentokrát, princi," pokývl ke Gerinovi, „se toho zatraceného Trokmoice možná zbavíme nadobro."

„Ano, snad," odpověděl Gerin. Předpokládal, že pokud bude Adiatunnus poražen, Schild okamžitě zapomene na většinu svých feudálních závazků. Nebylo by to poprvé. Na své povinnosti si vzpomněl jen tehdy, když potřeboval ochranu.

Ale teď byl tady, a to prozatím stačilo. Gerin odlil malou úlitbu Baiversovi, smočil prst v pivu a začal jím něco kreslit na stole. „Tady jsou vozy," ukázal

Rihwinovi. „A tady je tvoje jízda. Co musíš udělat, abys...“

Ke konci vysvětlování se už nedostal. Zavřeštěla trubka hlídky. Její tón byl o mnoho vyšší než zvuk té, která v podvečer svolávala nevolníky z polí. Obvykle, když hlídka na věži někoho spatřila, oznámila to zvoláním. Trubku používala jen v naléhavých případech.

Když trubka zmlkla, začala hlídka něco křičet, ale zmatek ve velké síni volání přehlušil. Gerin vyskočil a rozběhl se k východu. Sotva urazil několik kroků, vrazil do muže, který vpadl dovnitř a křičel: „Princi! Princi! Lodě na Niffetu! Obrovský lodě! A plujou sem!“

III.

„Cholera,“ zaklel Gerin a podobně reagovali i muži kolem něho. On však měl vztek hlavně na sebe. Poté, co se dozvěděl o lodi, kterou na řece viděla Rihwinova milenka, měl v úmyslu rozestavit podél břehu hlídky, aby ho včas varovaly, kdyby se nějaká loď pustila výš proti proudu. Nějak se k tomu nedostal.

Pozdě bycha honit. Vyběhl ven a spěchal na palisády. Jeden z vojáků ukázal k řece a Gerin jen stěží potlačil ironická slova díků; na hladině plulo pět lodí, a jen slepý je mohl přehlédnout.

Na první pohled bylo jasné, že to nejsou elabonské válečné galéry. Namísto klounů pobitých bronzovými

pláty, měly tyto lodě přídě zvednuté do vysokých oblouků, zakončených vyřezávanými hlavami zvířat s vyceněnými zuby. Pro zvýšení efektu byly hlavy oblud pestře pomalovány. O *tom se Grainne nezmínila,* pomyslel si, poněkud zbytečně roztrpčený tím, že dívka vynechala tak významný detail.

Lodě svižně pluly proti proudu, poháněny dvěma tucty vesel na každém boku. Když se dostaly do míst, kde se řeka nejvíce přibližovala hradu, stočily se a bez příliš velkého zpomalení zakously své přídě do bahnitého břehu. Gerina mimoděk napadlo, že by během přistání nechtěl být na palubě. Jakmile lodě stály, začali se z nich hrnout muži.

„Do zbraně!“ zařval Gerin na několik svých vazalů, kteří s ním vyběhli ze síně, aby viděli, co má ten povyk znamenat. „Napadli nás Gradiové!“

Šlechtici se rozeběhli zpět, ale ve dveřích síně se srazili s těmi, kteří se hnali ven, a chvíli jim trvalo, než se dohodli.

Mezitím se válečníci z lodí dali do pohybu směrem k hradu. Celá masa se pohybovala pravidelným, vytrvalým krokem. Za chvíli se dostali tak blízko, že si je Gerin mohl dobře prohlédnout. Byli to samí urostlí, mohutní muži se světlou pletí a černými vlasy. Hlavy jim kryly bronzové přilby, oblečeni byli do pevných kožených kabátců a vysokých bot. Každý třímal v jedné ruce štít a v druhé dlouhou válečnou sekeru.

„Gradiové, to je jasný,“ řekl Van stojící za Foxem. Gerin sebou trhl; byl tak zaujatý pozorováním útočníků, že si jeho příchodu nevšiml.

Rihwin Fox stál hned vedle Vana. „Jednu z těch lodí musela vidět moje přítelkyně,“ řekl a ukazoval k Niffetu.

„Nebudu se s tebou hádat; budeš mít pravdu,“ řekl Gerin. Na okamžik se mu zatajil dech. „Toho jsem se bál

nejvíc, když jsi mi řekl, co viděla. Bál jsem se, že nás přepadnou bez nejmenšího varování.“

K jeho údivu se Van i Rihwin nehorázně rozchechtali. Van pak řekl: „Nemyslíš, veliteli, že jsou to Gradiové, koho čeká největší překvapení?“ a ukázal dolů na nádvoří, které se hemžilo nejdivočejšími - a také nejlepšími - bojovníky severních končin.

„Přesně tak, princi,“ souhlasil Rihwin. „Kdyby si vybrali jinou dobu, mohli ti pořádně zatopit. Ale takhle padla kosa na kámen.“

„Ano, něco na tom je,“ souhlasil Gerin a obavy z něho spadly stejně rychle, jako přišly. Pohlédl za předprseň. Gradiové už byli tak blízko, že mohl zřetelně slyšet jejich zpěv. Nemusel ani rozumět slovům, aby poznal, že je to hodně divoká píseň. Někteří útočníci nesli dlouhé žebříky. Fox se ušklíbl. „Necháme je, ať zaútočí, ať vidíme, jak jim to jde. A ty, příteli Foxi,“ položil Rihwinovi ruku na rameno, „svolej své jezdce a připravte koně. Zapřahání vozů by trvalo dlouho, ale vy můžete vyrazit kdykoli.“

Rihwinovi se radostně zablesklo v očích. „Jak pravíš, princi.“ Rozeběhl se dolů na nádvoří a ještě v běhu svolával jezdce.

Gerin zabloudil pohledem k vesnici ležící mezi nedalekými poli. Naposledy museli vesničané prchat před útočníky více než jednu generaci před rokem, v němž nastala noc šelem. Starší lidé dobře věděli, co dělat, a mladší to velmi rychle pochopili; jakmile uviděli, že galéry přistávají, všichni utekli do nedalekého lesa. Fox jen doufal, že nebudou zvědavě vykukovat mezi krajními stromy, ale budou prchat co nejdál.

Z hlavního šiku nepřátel se oddělila skupina a vyrazila směrem k vesnici. „Ukradnou zvířata a podpálí chatrče," zamumlal Gerin nakvašeně.

„Zatím netuší, co je čeká na hradě," poznamenal Van. „Jen ať to zkusej, nandáme jim to."

* * *

Gradiové *začali* hrad ostřelovat zápalnými šípy. Většina klád palisád však stále ještě byla natřena mazlavou hmotou, kterou použil Siglorel, syn Shelofasův, aby za bojů během chaosu po noci šelem zabránil Balamungovi zapálit hradby magickým ohněm. Ani po letech na ně neměly plameny žádný účinek.

Elabonci na ochozu střelbu opětovali. Dva hromotluci pod hradbami padli do trávy; jeden se zmítal a držel si rameno, druhý zůstal nehybně ležet.

„Žebříky! Žebříky!" Ozvalo se ze dvou míst současně. Jeden z žebříků trčel přes dřevěnou předprseň, kousek od místa, kde stál Gerin. Rozeběhl se k němu. Byl u něj ve stejnou chvíli, kdy se na jeho konci objevil gradijský válečník a snažil se přehoupnout na ochoz.

Útočník zařval něco nesrozumitelného ve svém jazyce a máchl po Gerinovi sekerou. Ten se ale včas přikrčil, a než se mohl Gradi krýt štítem, proťal mu hrotem meče hrdlo.

Pomněnkově modré oči útočníka se rozšířily děsem a bolestí, chytil se za otevřenou ránu, sekyra mu vypadla z ruky a pozpátku se skácel z žebříku. Podle řevu zezdola sebou strhl i několik dalších.

Gerin se vyklonil a vší silou odstrčil žebřík od palisády. Kolem hlavy mu hvízdly dva šípy, jeden se mu dokonce otřel opeřením o tvář. Rychle uskočil zpět. Když Gradiové na padajícím žebříku přestali ječet, opatrně vyhlédl. Tři nebo čtyři muži se kroutili na dně

příkopu. Jestli mu přálo štěstí, budou mít pár kostí zpřerážených.

Varování před žebříky se teď ozývalo ze všech čtyř stran přibližně čtvercových palisád. Tři žebříky letěly zpět téměř okamžitě - Gerinovi muži nezapomněli, že k tomu účelu mají na hradbách bidla s vidlicí na konci. Čtvrtý žebřík, na opačné straně palisád než stál Gerin, se shodit nepodařilo a křik a třeskot kovu prozrazoval, že se obránci snaží zabránit Gradiům proniknout na ochoz. Z méně ohrožených míst hradeb jim další Elabonci přibíhali na pomoc.

Dole na nádvoří se Rihwin Fox se svými jezdci snažil protlačit k bráně. Díky všeobecnému zmatku to šlo dost obtížně. „Spusťte most!“ zařval Gerin na hlídku u brány. Musel zařvat ještě několikrát, než si ho vůbec všimli a znovu několikrát příkaz opakovat, aby se ujistili, že slyší dobře. Řetězy zaskřípěly a chvilku nato most udeřil na druhou stranu příkopu.

Gradiové před hradem se vítězně rozeřvali. Patrně si mysleli, že most spustili jejich lidé, kterým se podařilo proniknout přes hradby. Příští okamžiky je ale rychle vyvedly z omylu. Několik jich vběhlo na most. Rihwin prvního nabodl na kopí, další pod náporem koňských těl padali na dno příkopu. Vítězný pokřik se měnil v jekot hrůzy.

Jezdci hravě prolétli skupinou Gradiů, která se hnala k mostu, a zamířili k oddílu, který se chystal vyplenit vesnici. Některé útočníky prostě srazili koňmi, jiní zahynuli probodnuti kopími nebo šípy. Kdyby Gradiové udrželi sevřenou formaci, mohli se možná ubránit. Namísto toho se rozprchli. Běžící člověk neměl před koněm šanci.

Protože se Rihwin zabýval pronásledováním rozprášených Gradiů, dodali si ostatní útočníci odvahy a znovu vtrhli na most. Obránci ale byli připraveni, a nikomu se nepodařilo proniknout přes bránu.

Gerin seběhl na nádvoří, aby svým mužům pomohl Gradie zatlačit. Opravdu se jim to dařilo, a za chvíli se nájezdníci octli ve vysoké trávě na druhé straně příkopu.

Zdálo se, že změna situace Gradie zmátla. „Vemte pochodně!“ zařval Gerin a *ukázal* k Niffetu. „Spálíme těm parchantům lodě ať vidíme, jak se jim poplave domů!“ Jeho vazalové odpověděli nadšeným pokřikem. Gerin správně předpokládal, že někteří Gradiové budou rozumět elabonštině. Ozvaly se varovné výkřiky a nejprve několik jednotlivců, a pak celé velké skupiny, se rozeběhly k lodím.

Gerin se otočil k jihu. Doufal, že by se mohl objevit Rihwin a napadnout zmatené Gradie. Ale to asi bylo příliš troufalé přání, i když...

Ještě nedokončil myšlenku, když Rihwin téměř se všemi svými jezdci udeřil na rozptýlené Gradie. Občas se Rihwinovi něco povedlo, a pak to bylo stejně velkolepé jako jeho maléry. Jak předpověděl, a jak před chvílí předvedl ve vsi, neměli pěší bojovníci proti jezdcům v brnění šanci. Ale ani on ani Gerin si nedovedli představit, jaký děs vzbudí koně mezi nepřáteli. Gradiové viděli jezdce na koních poprvé v životě a ani trochu se jim to nelíbilo.

Jakoby mimochodem sebral Rihwin hořící pochodeň z ruky běžícího Elabonce a prudce pobídl koně. Ten tryskem vyrazil a během okamžiku se zdálo, že se ani nedotýká země. Prolétl kolem Gradiů, kteří vedle něho vypadali jako vrostlí do země. Aniž by zpomalil, hodil Rihwin pochodeň na palubu nejbližší galéry.

Na lodích zůstala posádka pro případ obrany. Gerin proto předpokládal, že někdo na palubě pochodeň uhasí. Ale odvážnému štěstí přeje, takže pochodeň zřejmě zapadla do džberu se smolou nebo jinou dobře hořlavou látkou, protože nad galéru se okamžitě vyvalil sloup hustého černého kouře.

Gradiové se rozeřvali, jako by sami hořeli. Gerinovi muži nezůstali v řevu pozadu, ale byl to řev divoké radosti. Ale ne všichni Gradiové dávali průchod zoufalství. Jeden z nich, chlap jako hora, se náhle otočil a ťal po Gerinovi sekerou. Ten vykryl úder štítem, ale na okamžik necítil paži od ramene až po konečky prstů. Uvědomil si, že musí být ve střehu; kolmý zásah sekerou do štítu by jej snadno prorazil a masivní ostří by mu bez nesnází odkrojilo předloktí.

Udělal výpad mečem, který Gradi také kryl, i když trochu nejistě a opatrně; asi se ještě nesetkal s levorukým šermířem.

Břink! Do Gradiho přilby udeřil kámen velikosti pěsti. Jeho modromodré oči se zahleděly někam k lepším zítřkům a nejistě zavrávoral. Využít chvilkové protivníkovy indispozice sice bylo nečestné a nesportovní, ale Gerin to udělal bez nejmenších výčitek.

„Výborně, otče!“

Gerin se prudce otočil. Stál tam Duren, přilbu na hlavě, štít zavěšený na paži, meč v pravé ruce. Nebyl levák jako jeho otec. Čepel byla od krve.

„Mazej do hradu! Tady nemáš co dělat!“

„Kdo říká, že ne?“ opáčil jeho syn. „Kdo myslíš, že hodil ten kámen? Kdybych to neudělal, ještě byste tu do sebe řezali.“

Gerin chtěl něco zařvat, ale zavřel ústa dřív, než mohl vypustit nějaká ostrá slova. Jestliže je Duren schopný obstát na bojišti jako dospělý muž, může ho poslat zpět jako malého chlapce? Bylo zřejmé, že nemůže.

„Buď opatrný," řekl rozmrzele a dodal: „Jdeme."

Přes pole se s kvičením přehnal vepř a svými klektáky děsil všechny, kteří se mu připletli do cesty. Gerin by docela rád věděl, jestli si ho Gradiové chtěli odvléct jako kořist nebo mu jen pobořili ohradu, aby utekl. Kňour pádil k lesu; jestli ho tam brzy někdo z vesničanů nevystopuje, zakrátko zdivočí. Rozdíl mezi divokým a domácím prasetem byl velmi malý.

Když se prchající Gradiové dostali ke svým lodím, utvořili ze štítů val, kterým chránili zbývající, kteří spouštěli na vodu nepoškozené galéry a naloďovali se. Bojovníci tvořící val se bili se zarputilou neústupností dokud nepadli. Jejich pohrdání smrtí umožnilo většině jejich kamarádů uniknout.

Elabonci za odplouvajícími loděmi házeli hořící pochodně, ale ty se syčením neškodně končily ve vodě. Několik lučištníků vypustilo zápalné šípy, ale většinou minuli. Jen jedna střela se zasekla do zádě jednoho plavidla. Gerinovi muži zajásali. Fox doufal, že si Gradiové drobného ohně nevšimnou dřív, než se rozroste v požár. Za okamžik ale lodě zmizely za říčním zákrutem, takže víc už Gerin neviděl.

Unaveně se obrátil k hradu Fox. Louky, rozryté koly jeho vozů, byly posety těly. Několik jeho bojovníků mezi nimi procházelo a pečlivě dbalo na to, aby těla Gradiů přestala jevit veškeré známky života.

„Potřebujeme zajatce!" vykřikl Gerin.

„K čemu?" houkl Drungo, syn Dragův, který se právě chystal rozrazit lebku Gradiovi s šípem ve stehně.

„Můžeme z nich něco užitečného dostat. Pochybuji, že máš dost trpělivosti na vyslýchání mrtvol.“ Drungo na něho chvíli zíral, a když si řekl, že to asi bude vtip, rozesmál se. Gradiovi, který se stále kroutil na zemi, to asi moc veselé nepřipadalo.

Gerinovi muži také nevyvázli bez zranění. Parol Cizina byl dost dobrým válečníkem, aby přežil množství bitev a šarvátek, ne však tak dobrým, aby z nich vyvázl bez nějakého šrámu. Právě teď si ovazoval levou paži. Patrně se mu přihodilo to, co se málem stalo Gerinovi, totiž že jeho štít prosekla gradijská válečná sekera.

Schild Sukovice kulhal a své masivní kopí používal jako berlu. Když se ho Gerin zeptal, jak je na tom, vycenil zuby a odpověděl: „Asi se z toho dostanu. Seknutí šlo shora dolů,“ - ukázal na své lýtko - „kdyby šlo napříč, udělal by ze mě ten parchant mrzáka.“

„Jdi do hradu, ať ti to vypláchnou pivem,“ poradil mu Gerin. „Bude to pálit, ale pak by se to už nemělo zanítit.“

„Hned na to jdu, princi. Musím říct, že v téhle věcech se vyznáš.“ Začal se belhat ke hradu a v trávě zanechával proužek krve, která mu prosakovala pruhem plátna z haleny, kterým si nohu obvázal.

Gerin se také nejistým krokem vydal zpět. Nejenže byl nesmírně unaven, ale chtěl také zjistit, jaké škody utrpěli, proto nespěchal. Hagop, syn Hovanův, jeho soused na východě, jenž uznal Gerina za svého pána jen krátce po noci šelem, se skláněl nad mrtvým, který mu byl nápadně podobný - snad mladší bratr nebo syn. Ani nevzhlédl, když ho Gerin míjel.

Bušení kopyt přinutilo Gerina otočit hlavu. Rihwin Fox měl potíže se svým koněm, kterého asi dráždil pach

krve, dost silný i pro lidské chřípí. Zvíře koulelo očima a trhaně ukračovalo do strany. Pak zaržálo a chvilku to vypadalo, že se postaví na zadní. Rihwin se však naklonil a něco mu konejšivě šeptal do ucha. Kůň se zklidnil, přestal se třást a zůstal na všech čtyřech.

„Při Dyausovi, otci všech bohů, příteli Foxi. I kdybychom to cvičili celý rok, nemohl jsi to provést líp," prohlásil Gerin a ukázal na stále ještě hořící galéru, kterou Rihwin zapálil. „Bylo to lepší, než jsem se vůbec odvážil doufat."

„Dost dobré, ne?" opáčil Rihwin. „Byli jsme hned tady, hned zas tam, a to skoro zároveň. Přestože jsou to divoký bojovníci, brali hned nohy na ramena." Rozhlédl se po krví zalitém bitevním polí a zavrtěl hlavou. „Stalo se toho tolik a v tak krátkém čase, princi. Úžasné."

Přesto ještě všechno neskončilo. Z vesnice dosud nebyli vyhnáni všichni Gradiové a v úzkých uličkách mezi chýšemi se dosud odehrávalo několik šarvátek. Gerin viděl, jak se skupinka nájezdníků vrhla do lesa s Elabonci v patách. „Jestli je nedostanou bojovníci, tak sedláci určitě. Ať se propadnu, jestli už na ně nečíhají v záloze. Znají ty lesy tak, jako poznají po hmatu zadek své ženy."

„Nebo zadek sousedovy ženy," poznamenal Rihwin.

.Jestli jsou jako ty, tak to tak bude," souhlasil Gerin.

Rihwin se na něho vyčítavě zadíval, a pak se rozesmál. „Je na tom příliš mnoho pravdy, než abych to chtěl popřít."

„Dřív to bývalo jinak," neodpustil si Gerin, což mu vysloužilo další vyčítavý pohled.

Když spatřili, že se blíží jejich pán, muži na palisádách spustili vítězný pokřik. „Zahnali jsme ty parchanty!" vykřikl jeden a jásot ještě zesílil. Příkop byl plný mrtvých Gradiů. Bylo mezi nimi i pár živých, kteří

naskákali dolů, aby pak vylezli na obléhací žebříky, které však byly shozeny dřív, než se k nim vůbec dostali.

Gerin s trochou údivu pohlédl na bojovníky, kteří se na ně dívali z hradeb. „Myslel jsem, že už jste je do jednoho dorazili," zavolal na ně.

„Jestli chcete, princi, uděláme to," odpověděl Bevander, syn Bevonův. „Tvá paní ale říkala, že je budeš chtít vyslechnout. A my dobře víme, že když paní Selatre něco řekne, je dobré poslechnout."

Snad to bylo proto, že si bojovníci vážili jejího bystrého úsudku, možná proto, že stále cítili bázeň před bohem, který dříve promlouval jejími ústy, a domnívali se, že stále ovlivňuje její myšlenky. Gerin se v tom sám občas neuměl rozhodnout. „Má pravdu," prohlásil. Nevěděl, jak to dělá, že ho zná lépe než on sám. „Vzdejte se a přežijete," zavolal do příkopu.

Vysocí válečníci dole chvíli neodpovídali, a Gerin si už začínal myslet, že nerozumí elabonsky. Nakonec jeden řekl: „My naživu, ty otroky z nás?"

„Samozřejmě. Co jiného? Povýšit do šlechtického stavu? Dát vám nevolníky, abyste mohli hospodařit?"

„Co budem dělat, když otroci?"

„Co řeknu," odsekl Gerin. „Jako otroci máte šlus. Když vás pošlu do dolů kopat měď nebo cín, půjdete tam. Když vás nechám šlapat ve vodním kole, budete šlapat a děkovat za to bohům."

„Ty věci by znectily Voldar a všechny bohy, kdybych dělal." Z pochvy na opasku vytáhl dýku, něco zamumlal ve svém hrdelním jazyce a probodl si hruď. Chtěl vykřiknout, ale krev, která mu vytryskla z úst a nosu, výkřik zadusila. Zvolna se sesunul na zem.

Jakoby je jeho skutek inspiroval, i ostatní spáchali sebevraždu. Kromě dvou, kteří ze zabili navzájem - ve stejný okamžik jeden druhému prořízli hrdlo. „Voldar!“ bylo slovo, které všichni vykřikli těsně před smrtí.

„Otče,“ zalapal Duren po dechu. Svou první bitvu zvládl lépe než Gerin, kterému tehdy bylo skoro stejně, ale tohle...

„Tohle jsem v životě neviděl,“ pronesl Fox. Také se mu dělalo zle. Stát tváří v tvář smrti na bitevním poli bylo něco jiného. Jako válečník sice zabíjel, ale odměnou mu byla radost z vítězství. Ale vrhnout se do náruče smrti jako by to byla milenka... na to musel být člověk šílený.

„Voldar je jejich hlavní bůh?“ zeptal se Duren, jako by se snažil najít vysvětlení nevysvětlitelného.

„Nevím,“ odpověděl Gerin. „O Gradiích nevím skoro nic. Van cestoval jejich zemí, možná nám něco o jejich bozích poví on.“ Pak si něco uvědomil a vykřikl: „Pořádně zajatce svažte, ať si neublíží!“

„Nikdo z bojovníků, co se dostali na ochoz, se nevzdal. Bojovali až do konce,“ ozval se Bevander na palisádách.

„To mě koneckonců nepřekvapuje,“ opáčil Gerin. „Byli rozdivočelí a stejně tak i my. I kdyby se chtěli vzdát, naši by jim rovnou podřízli krky. Ale tohle...“ ukázal do příkopu. Přestože byl nejvýřečnějším mužem široko daleko - snad jen s výjimkou Rihwina -tváří v tvář Gradiům, kteří dobrovolně zvolili smrt, nebyl schopen slova.

Obhlížel bitevní pole, dokud nespatřil Vana Silnou paži. Zamával na něho, ale ten ho neviděl. Otočil se k Durenovi. „Přiveď sem Vana. Projížděl zemí Gradiů; bude toho vědět víc než my všichni dohromady.“

„Ano, otče," přikývl Duren a odběhl. Gerin se za ním díval a záviděl mu lehkost mládí. Sám už cítil, jak mu tělo tuhne; ještě pár dní a bude se belhat jako stařec.

Za okamžik Van přijel a vezl i Durena. Pokud měl nějaká zranění, nedával to znát. „Prý se zabíjejí. Aspoň to říkal tvůj syn."

„Vidíš sám," ukázal Gerin do příkopu. „Někteří při tom křičeli .Voldar!' To je jejich hlavní bůh?"

„Bohyně," opravil ho Van. „Je chladná jako led. Gradiové ji šíleně milují, to ti řeknu, ale ona nemiluje je." Pokrčil rameny. „Říkají, že kdyby ji nemilovali, byla by jejich země ještě mrazivější, než je teď. To si ale při nejlepší vůli nedovedu představit. Ale je asi taková. Kdybych byl jedním z nich, určitě bych si ji nechtěl rozhněvat, to ti povím."

„To ji rozhněvá, když vzdáš ztracený boj?"

„Tak nějak jsem to tehdy slyšel," zamračil se Van. „Ale tehdy jsem příliš neuměl jejich jazyk. Tak nějak to je, ale už jsem nebyl v jejich zemi dvacet let."

„Říkal jsem Durenovi, že toho o nich možná moc nevíš, ale i tak víš víc než my všichni dohromady. Umíš ještě aspoň trochu jejich řeč?"

Van se zamračil ještě víc. „Pár slov se mi vybavuje, ale ne víc. Není divu - dvacet let mluvím elabonštinou a sem tam trochu trokmoisky, ale ostatní jazyky jsem vůbec nepoužíval."

„Zkusíme si promluvit se zajatci," navrhl Gerin a vykročil k ležícímu Gradiovi, jehož hlídal jeden z jeho mužů. Nedaleko ležela bronzová sekera. Zajatec se k ní pokusil posunout, ale hlídka ho zadržela. Krví nasáklý obvaz na zajatcově stehně prozrazoval, proč nemůže vyvinout větší úsilí.

Pozvedl ke Gerinovi šedomodré oči plné zloby a hněvu. Žár z nich ale pomalu vyprchával a za okamžik zbyl jen nejistý, zmatený výraz. Gerin to už viděl častokrát - ten muž za chvíli vykrvácí. „Proč jste zaútočili na hrad Fox?“ zeptal se.

Gradi mlčel. Možná nerozuměl elabonsky, možná by už nerozuměl ničemu. Gerin šťouchl do Vana. Světoběžník začal přerývaně mluvit jazykem, který zněl mnohem hrdelněji než elabonština.

Gradiho tváří se mihlo něco jako záblesk pochopení a odpověděl ve stejném jazyce. „Říká, že nezáleží na tom, co nám řekne. On zemřel v boji. Voldařiny služebné ho na onom světě uloží do zlatých podušek, budou se s ním milovat kdykoli se mu zlíbí a krmit ho pečeným masem a napájet pivem tak, že nikdy nepocítí hlad ani žízeň,“ překládal Van.

„Když tedy nesejde na tom, co nám řekne, zeptej se ho znova, proč se svými kumpány zaútočili na hrad Fox.“

Van znovu opakoval svou řeč a Gradi opět bez zaváhání odpověděl. „Říká, že proto, aby tě zabili a vzali si tvoji zemi a... něco.“ Světoběžník se soustředěně zamračil a pokračoval: „A aby tvá země patřila Voldar a ostatním jeho bohyním a bohům... myslím.“

„Přesně to potřebujeme,“ povzdychl si nešťastně Gerin. „Trokmoiců je na severu už tolik, že se jejich krvežízniví bohové pustí do Dyause a zbytku elabonského pantheonu. Takže nakonec budeme mít válku jak tří národů, tak i tří božstev?“

Ještě než to dořekl, uvědomil si, že bojující strany mohou být víc než tři. Biton, jehož Hlasem bývala Selatre, byl v těchto končinách mnohem déle než elabonští bohové. A také Mavrix, pocházející ze

Sithonie, zde byl bohem plodnosti, přestože zde nerostla jeho oblíbená vinná réva.

Gradi opět promluvil, ale jeho hlas byl zastřený, jako by přicházel z velké dálky. Gerin zaslechl jméno Voldar, ale netušil, co říká. Van se opět na něco zeptal; znělo to, jako by se dusil kusem masa. Opět následoval rituál odpovědi a tlumočení. „Říká, že Voldar a ostatním bohům se tu líbí. Chtějí se tu usadit a přeměnit zemi tak, aby jim ještě víc vyhovovala.“ Vztekle kopl okovanou botou do země, až se drny a kaménky rozlétly kolem. „Myslím, že říká něco takového, Foxi. Už je to zatraceně dlouho.“

Víc už z Gradie nedostali. Nachýlil se dopředu, několikrát krátce zalapal po dechu a ztichl. Napůl seděl napůl ležel v kaluži vlastní krve.

„Pojďme k dalšímu, náčelníku," řekl Van. „Tohle musíme dát dohromady. Z jeho řeči mám dojem, že jejich bohové za ně budou bojovat ve světě lidí; to by bylo zlé. Tvůj Dyaus a ostatní si lidí nevšímají, dokud na ně pořádně nezařveš.“

„Hrozně rád bych s tebou nesouhlasil,“ odpověděl Gerin. „Každá mince má ale dvě strany. Jakmile upoutáš pozornost bohů, už si přeješ, abys to nebyl udělal. Nerad mám s nimi cokoli společného.“

„Nechceš mít nic společného s ničím, co je silnější než ty,“ řekl Van kousavě.

„I v tom máš pravdu,“ odpověděl Fox po krátké úvaze. „Víš, nikdy jsem vlastně nevyvolával elabonského boha. Mavrix je Sithoňan a Biton také není přirozenou součástí našeho pantheonu. Pochop, že se mi do toho moc nechce.“

„Já ti to nezazlívám, ale pokud to Gradiové udělají, a ty ne, co nám zbyde? Budeš tahat za kratší konec, to si piš.“

„Už teď jsem na tom dost špatně,“ odpověděl Gerin. Když se na něho Van tázavě podíval, vysvětlil: „Myslím tím, někde mezi zrozením a smrti.“

„Jo takhle. Tak támhleti jsou na tom ještě o chlup hůř. Já sám ale nijak nespěchám zjistit, jak opravdu špatné na tom jsou.“

Během následujících dnů se přeci jenom několika Gradiům podařilo najít způsob jak se zabít. Jeden se vrhl ze schodiště a zlomil si vaz, další se oběsil na opasku a jiný si prokousl jazyk a udusil se vlastní krví. Z jejich odhodlání běhal Gerinovi mráz po zádech. Měl snad nakonec dát všem zajatcům raději roubík?

Někteří naštěstí postrádali odvahu svých spolubojovníků a smířili se se zajetím. Ani se Gerina neptali, co s nimi hodlá udělat. Snad chtěli předstírat, že je to nezajímá.

Sám se k tomu nevracel. Namísto toho je dál vyslýchal za pomoci Vanových omezených jazykových znalostí a několika elabonských slůvek, kterým někteří Gradiové rozuměli. Získal tak sice mnohem podrobnější obraz, než měl po výslechu umírajícího bojovníka, ale v zásadě byly oba totožné: přišli, aby se tu usadili, v severních krajích se jim líbí a jejich bohyně a bohové mají na této zemi také velký zájem. „Pokoří vás, budete jim dělat otroky na tomhle i tamtom světě,“ říkal jeden ze zajatců jménem Kapich. Stejně jako jeho krajané, považoval své vítězství a vítězství svých bohů za něco, o čem ani nemá cenu diskutovat.

„Rozhlédni se,“ vybídl ho Fox. „Podívej se, kde jsi. Podívej se, kdo vládne téhle zemi.“ Pečlivě vyslovoval a

volil slova, aby zvlášť nezdůrazňoval své postavení, což by Gradie mohlo vést k úmyslu zabít se.

Válečník se rozhlédl po sklepě, kde ho drželi, a pokrčil rameny. „Všechno bude jinak, až tohle bude země Gradiů.“ Mluvil elabonsky, ale vázal slova dohromady, jak to bylo běžné v jeho jazyce. Jeho oči byly jako dvě studánky nevinnosti a čistého přesvědčení. Bezvýhradně věřil tomu, co říkal.

Naproti tomu Gerin byl od přírody nedůvěřivý. Možná díky tomu byl nejvzdělanějším a nejhloubavějším mužem v severních krajích. Ale prostá a jednoduchá víra Gradiů neměla s rozumem co dělat a fungovala jako neprůstřelné brnění. To Foxe děsilo.

S obavami očekával, že Adiatunnus využije nějakých potíží při plánovaném tažení Elabonců a podnikne útok. Na jeho místě by to rozhodně udělal. Trokmoicovy myšlenkové pochody mu byly mnohem bližší než gradijské.

A když hlídka na věži uviděla vůz, ve kterém přijížděl Widin, syn Simrinův, byl si Gerin jistý, že úder dopadl. Jediný důvod, proč Widin se svými muži už nebyl na hradě, byl ten, že mohli zadržet první Adiatunnův nápor.

Padací most s tupým žuchnutím udeřil o zem; přestože byl hrad plný bojovníků, zůstával zdvižený, dokud každý příchozí neprokázal svoji totožnost. Gerin netrpělivě čekal u brány. „Co se děje?“ zvolal, ještě než Widin vjel dovnitř.

Jeho vazal rychle seskočil z vozu a spěchal k němu. „Princi, Trokmoici utrpěli strašnou porážku!“

„Skvělé!“ vykřikl Gerin. Všichni, kdo to slyšeli, se hned s jásotem seběhli kolem a poplácávali Widina po

zádech. Ale Fox, který měl větší cit pro detail než ostatní, si vzápětí uvědomil, co Widin řekl, a co neřekl. ‚Ale nebyli jste to vy, mám pravdu?“

„Ne, princi. Někteří se dostali na mé panství, ale ne jako útočníci, ale jako uprchlíci.“

„Takže kdo je teda porazil?“ ozval se zmateně se tvářící Drungo, syn Dragův, Byl to odvážný, tvrdý a čestný muž, ale tyto vlastnosti z něho patrně vytěsnily poslední špetku představivosti.

„Prý Gradiové,“ odpověděl Widin. „Po přítoku Niffetu připluly čtyři lodě, přistály, a z nich se vyrojili tak strašní válečnici, že se z nich udělalo špatně i Adiatunnovi.“

„Zajímalo by mě, jestli to jsou ty samé lodě, co byly tady,“ poznamenal Gerin a zamyšleně dodal: ‚Ani nevím, která odpověď by mě uspokojila. Pokud ne, museli za poslední roky přesunout do severních krajů spoustu bojovníků.“

„Na to také neznám odpověď, princi,“ řekl s pokrčením ramen Widin. Uprchlíci říkali, že přistáli, pobrali všechno, co nebylo uvázané, pobili skoro všechny muže a unesli pár žen. Ještě když odplouvali, bylo slyšet, jak ječí v podpalubí. Adiatunnovi mužové ani nebyli schopni pronásledování.“

„Asi jako my,“ opáčil Gerin a ukázal k Niffetu. „Škoda, že ta jejich loď úplně shořela. Musíme se taky naučit stavět takové.“

„Může být, princi,“ opět pokrčil rameny Widin. „Teď jde hlavně o to, že Trokmoici utrpěli těžkou porážku. Ale také jsem se doslechl, že něco podobného se stalo i tady.“

„Kdybych nebyl shromáždil muže k tažení proti Adiatunnovi, patrně bys svůj příběh vyprávěl Gradiům,“ objasnil mu Gerin situaci.

„To by nebylo moc dobré," zhodnotil zdrženlivě Widin. „Kdyby Gradiové neudeřili na Trokmoice, také bych tu nebyl. Vyšlo by to nastejno. Svým způsobem."

„Asi ano," souhlasil Gerin a vyslal podmračený pohled k západu, kde předpokládal, že se zdržuje hlavní síla Gradiů. „Nejhorší je, že nás Gradiové oba překvapili. Jestli se dají na postup, budou největší silou v severních krajích."

„Ty jim to zatrhneš, princi," prohlásil Widin s neochvějnou jistotou muže, který od svých chlapeckých let nepamatoval, že by se Fox zalekl nějaké překážky.

„Kdybych jen věděl jak," povzdechl si Gerin.

Gerin už dávno zjistil, že hradní sklepení se dá skvěle využít jako vězení. Nyní v něm bylo několik Gradiů a za poslední dny nepřišel o žádného. Zcela správně počítal s tím, že ne každý je schopen žít (a umírat) přesně podle vštěpovaných zásad. Přestože Gradiové k tomu měli velice blízko, byli to pořád jenom lidé.

Sklepení bylo tmavé a páchlo hnilobou. Gerin sestupoval do improvizované cely k dalšímu výslechu jednoho ze zajatců a na cestu si svítil lucernou. Protože Gradi byl téměř Vanova vzrůstu, a nepříliš ochotný ke spolupráci, vedl s sebou také Geroge a Tharmu.

Otevřel dveře a vstoupil do kobky. Uvnitř hořela malá lampička, která místnost naplňovala chvějivými stíny, a její drobný plamínek jen prohluboval tmu. Gerin téměř očekával, že se zajatcovy oči ve světle lampy zalesknou jako vlčí, ale nic se nestalo. Přece jen to byl člověk.

„Zdravím tě, Kapichu," řekl Gerin elabonsky.

„Zdravím tě, Gerine Foxi," odpověděl zajatec ve stejném jazyce. Ovládal ten jazyk nejlépe ze všech Gradiů, kteří se nacházeli na hradě Fox, což byl jeden z důvodů, proč ho Gerin často vyslýchal.

Postoupil dále do cely a Geroge s Tharmou vešli za ním. Oči se jim ve světle lucerny rudě leskly; jejich druh žil v podzemních jeskyních po nespočet generací, uměli tedy vystačit i s nepatrným množstvím světla.

Ani Gerinova lucerna nedávala příliš jasné světlo a Kapichovi chvilku trvalo, než si všiml, že s sebou přivedl někoho jiného, než dva hromotluky, jak tomu bývalo obvykle. Posadil se na hrubém slamníku a zašeptal: „Při Voldar," a dodal něco nesrozumitelného ve svém jazyce.

„Tohle jsou mí přátelé Geroge a Tharma," prohlásil Gerin zvesela. „Vzal jsem je s sebou, aby tu byla přátelská atmosféra a lépe se ti mluvilo."

Kapich nevypadal přátelsky a zdaleka se neměl k nějakým dlouhým hovorům. „Máš podivný přátele," řekl, když přejel nestvůry pohledem.

„Mám spoustu vrtochů," připustil stále zvesela Gerin. „Například to, že tě nechávám naživu." To mu vysloužilo bezvýrazný Kapichův pohled. „Teď mi zkus říct, co vy, Gradiové, zamýšlíte s touto zemí, když se vám ji podaří dobýt."

„Je málo co říct," odpověděl Kapich. „Uděláme tu novej domov Gradiů, budem tu žít, naše bohyně a bohové tu budou žít. Všicky budem šťastný. Vy nám zaživa budete sloužit, po smrti vás bude Voldar a ostatní bohové věčně trápit. Tak bude dobře."

„Je sice hezké, že takhle někdo uvažuje, ale mě to moc dobré nepřipadá." Kapich na sobě nedal nic znát. „Proč si myslíš, že se tady vy a vaše veselá parta bohů a bohyň jen tak usadíte, aniž byste brali jakékoli ohledy?"

„Protože jsme silnější," odpověděl Kapich s obvyklou neotřesitelnou sebejistotou, která už začínala jít Gerinovi na nervy. „Porazíme vás v každým boji..."

„Opravdu? Tak proč jsi tady?" vpadl mu Gerin do řeči.

„Skoro v každým," opravil se Kapich. „Měli ste štěstí. Trokmoice taky vždy porazíme. Voldar a ostatní bohové zaženou jejich bohy. A tví bohové..." Jeho sebejistota na okamžik zakolísala. „Jestli skrze svý bohy můžeš ovládat takovýhle věci - ukázal na Geroge a Tharmu - tak asi budou mít nějakou sílu."

„Nejsem věc," ozval se Geroge nedůtklivě. „Slyšel jsi snad, že bych tě já nazýval věcí? Neměl bys nikoho pomlouvat." Kdyby někdo s tak impozantním chrupem upozornil Gerina na nevhodné chování, jistě by si to vzal k srdci.

„Vono to mluví!" vyjekl Kapich. „Tak to neni jen honící pes. Vono to mluví. S vašima bohama bude určitě víc práce než... předpověděli věštci."

„A co se vašim věštcům podařili tak špatně předpovědět?"

Mírná složitost otázky Kapicha zmátla a chvilku si něco pro sebe mumlal. Gerin se rozhodl, že přestane s házením perel sviním. Když si to Gradi konečně přebral, odpověděl: „Říkali, že vaši bozi sou slabí a hloupí, protože tohle neni jejich domov. Sou daleko od domova."

Gerin se zatahal za vousy. Věštci měli v něčem pravdu. Elabonští bohové tu byli stejnými přistěhovalci jako gradijští. A po více než generaci jsou odříznuti od elabonského vnitrozemí. Ale jestli Dyaus, Baivers, bohyně lásky Astis a ostatní bohové, kteří přišli do

severních krajů s Rosem Nelítostným, nejsou doma zde, pak už nemají domov nikde. Měli staletí na to, aby si zde zvykli a aby si země zvykla na ně. Fox si byl jistý, že tady se gradijští věštci zmýlili. Těžko jim to vyčítat.

Pokud by byl některým z hrdinů, které opěvují bardové, hned by přišel s nějakou odpovědí a byl by podle toho schopen jednat. Ale protože byl jen obyčejným člověkem v obyčejném světě, nic ho nenapadalo. „Co myslíš tím, že změníte severní kraje v nový domov Gradiů?“ Už to sice jednou slyšel, ale chtěl mít jistotu, že správně rozuměl.

Kapich na něho chvilku zíral; patrně se mu otázka zdála natolik hloupá a odpověď na ani natolik jasná, že to ani nastálo za vysvětlování. Nakonec ale odpověděl, jako by něco vysvětloval nepozornému děcku: „Všecko se změní tak, aby nám tu bylo dobře. Teď je tu moc horko a moc slunce. Našim bohům se to nelíbí - potí se z toho a musí mhouřit oči. Až tu bude jejich domov, ochrání nás před tím hnusným vedrem.“

Gerin neměl tušení, jestli jsou gradijští bohové dost silní, aby to dokázali. A neměl chuť to nijak zkoušet. Kapich o tom byl přesvědčen. To patrně znamenalo, že jsou o tom přesvědčeni i oni, což zase znamenalo, že se o něco takového zřejmě pokusí.

To málo, co Gerin znal o zemi Gradiů, věděl od Vana. Podle toho světoběžníka to byla země sněhu, skal a zakrslých stromů, kde sedláci pěstovali žito a oves. protože pšenice a ječmen nestačily během krátkého léta dozrát, země, kde namísto ovoce rostly bobule a za dlouhých chladných zim se tudy prohánělly smečky vlků a krajinou se potulovali velcí bílí medvědi.

„Myslel jsem, že jste přišli do naší země, protože vám zdejší podnebí víc vyhovuje,“ řekl Kapichovi. Těžko si

dovedl představit někoho, kdo by nechtěl opustit zemi tak nehostinnou, jak ji popisoval Van.

Ale Gradi zavrtěl hlavou. „Ne. Voldar nenávidí tuhle horkou zem. Až bude naše, udělá, aby byla příjemná. Několik veslařů nám z horka omdlelo. Jak můžem dělat chlapskou práci, když se pečem jak prasata na rožni?“

„Když máte rádi chladno, proč jste nezůstali ve své zemi?“ tentokrát promluvila Tharma, která obvykle mlčela.

„Jsme dost silný, abysme zabrali i tuhle. Naši bohové jsou dost silný, aby z ní udělali, co chceme - co chtěj.“

„Chtějí někdy vaši bohové něco jiného než vy?“ zkoušel Gerin najít slabinu.

„To není možný. Jsou silný. My jsme slabí. Jsme jejich otroci a děláme jen co chtěji. Copak to u vás a u Trokmoiců neni stejně?“

Gerin si vzpomněl na své občas úspěšné snahy přimět bohy, aby udělali to, co chtěl. „Někdy ano, někdy ne,“ odpověděl. Kapich na něho jen nechápavě zíral.

Nechal ho, ať si to přebere, a spolu s Tharmou a Gerogem se vrátili do velké síně. „Opravdu jeho bohové umí to, co říkal?“ zeptal se Geroge tónem chlapce, který žádá od svého otce ujištění, že v zimě nebe nezmrzne a nesesype se mu na hlavu v podobě kusů ledu.

Gerin byl v říši lidí nejblíže tomu, co mohl Geroge považovat za otce. Pro Gerina to znamenalo plnit tuto otcovskou úlohu co nejpoctivěji. „Nevím. Až dosud jsem neměl nic společného s gradijskými bohy.“

„Určitě si s nimi poradíš,“ řekla Tharma s naprostou důvěrou. Stejně, jako děti věří, že otcové dokáží cokoli, i ona byla přesvědčena, že Fox odrazí a zažene zpět Voldar a ostatní bohy z temné a chladné země Gradiů.

Jak dokázal Widin, syn Simrinův, většina Gerinových poddaných sdílela stejný názor. Rád by měl jejich víru. Pokud se pamatoval, všechny jeho záležitosti s bohy zatím dopadly dobře. Ale jak dlouho může při člověku stát štěstí, když pokouší bytosti nekonečně mocnější než on sám? Dá se to tak dělat celý život? *Pochopitelně, že ano,* pomyslel si Gerin hořce. *Stačí jedna chyba, a život skončil.*

„Vypadáš, že bys potřeboval pár korbelů piva," prohlásil Van a vstal od stolu.

„Jeden stačí," odpověděl Gerin, zatímco světoběžník už nabíral plnou sběračku. „Když si dám víc, budu zádumčivý."

„Kurňa! A jak se to pozná?"

„Aby tě vrána klovla," opáčil Gerin a vyprázdnil korbel, který mu Van podal. „S těmi Gradii budou ještě pořádné potíže."

„To nepochybně," souhlasil živě Van, jako by se mu ta vyhlídka zamlouvala. „Řeknu ti, bez potíží je život dost nuda."

„Nikdo se tě neptal," zpražil ho Fox dotčeně.

„No jo, občas je to na nic," pokračoval jeho přítel, jako by se nechumelilo. „Mám pocit, že už jsem na hradě Fox zakořenil, začíná se na mě usazovat prach a obrůstám mechem. Tady se dá vážně unudit k smrti."

„Pokud by ses už moc nudil, vždycky se můžeš pohádat s Fand."

Tu poznámku Van nedokázal ignorovat. „To jo." Potřásl hlavou, jako by odháněl dotěrného ováda. „To jo. Jenže ona se do mě obouvá tak, jako já do ní."

S tím Gerin souhlasil. „Možná je to láska," poznamenal, což mu vysloužilo Vanův zlostný pohled. Jeho oči však už špatně ostřily a byly dost zarudlé. Gerina by zajímalo, kolikátý korbel světoběžník vyprázdnil. Jeho

přítel už nezkoušel svou výdrž v piti tak často jako kdysi, ale dnešek se zdál být výjimkou.

„Jestli je tohle láska, tak proč jsme spolu v jednom kuse na nože?“ namítl Van. Protože Gerin dobře věděl, jakou má Fand náturu - jednoho nevěrného Trokmoice kdysi zapíchla - předpokládal, že to má být jen metafora. Van pokračoval: „Mezi tebou a Selatre nepadne křivé slovo jak je rok dlouhý. U nás je každej klidnej den svátek. Tomu říkáš láska?“

„Kdyby nebyla, už bys ji nechal. Pokaždé, když někam zmizíš, zase se vrátíš,“ pokračoval Gerin s ironicky pozdviženým obočím. „A vůbec, copak by ses bez těch hádek nenudil? Před chvílí jsi říkal, že klid a nečinnost by tě zabily.“

„No tak, Foxi, to není poctivé, otloukat mi o hlavu moje vlastní slova. Spousta lidí - třeba Fand - vůbec neposlouchá, co se jim říká. Ale ty si to naopak pěkně schováváš a vrátíš to, kdy to nejvíc zabolí.“

„Děkuji.“

„Nemyslel jsem to jako poklonu,“ procedil Van mezi zuby.

„Já vím, ale přesto to tak beru. Pokud nenaslouchá a nepamatuješ si, moc nezmůžeš.“ Raději změnil téma: „Myslíš, že Gradiové a jejich bohové jsou schopni udělat to, čím hrozí?“

„Toť každopádně otázka, nad kterou je třeba se řádně zamyslet,“ odpověděl Van a zahleděl se do svého džbánku, jako by z něho chtěl věštit. „Jestli můžu hádat, veliteli, řekl bych, že ano... pokud jim to někdo nezatrhne.“

„Pokud jim to nezatrhnu já, chtěl jsi říct,“ dodal Gerin a Van chtě nechtě přikývl.

Gerin v duchu zaklel. Dokonce i Van Silná paže, který procestoval téměř celý svět a dokázal věci, které člověka rozechvěly bázní, u něho hledá odpověď. Už ho unavovalo nést na bedrech tíhu celého světa. To by zničilo boha, natož muže, který se už dostal za polovinu času, který mu byl vyměřen. Pokaždé, když si myslel, že si konečně odpočine, muselo se něco vyvrbit.

„Princi?“

Gerin vzhlédl. Nedaleko stál nervózní Herris Tlapa. Nový šafář byl vždycky nervózní. Gerin netušil, jestli je to proto, že se bojí o své bezvýznamné postavení nebo jestli je v tom ještě něco jiného. „Co se děje?“

„Princi, vesnice hrozně utrpěla nájezdem Gradiů. Máme mrtvé, pole jsou zdupána, domácí zvířata odehnali nebo pobili, shořelo několik chalup. Ještě štěstí, že ne všechny.“

„To nebylo jen díky štěstí,“ odpověděl Gerin a ukázal na bojovníky roztroušené po velké síni. Někteří opravovali kožené vesty pošité drobnými bronzovými plátky, jiní usazovali na šípy nové hroty, další ostřili meče.

„Štěstí nám moc nepomohlo. Kdybychom Gradie nezahnali, moc by sis ho neužil.“

„Pravda, pravda,“ rychle pokýval hlavou Herris, aby bylo jasné, že naprosto souhlasí. „Ať Dyaus žehná všem tvým statečným bojovníkům, že těm zlodějům nedovolil ukrást všechno. Ale přesto, že bojovali chrabře, přihodilo se mnoho zlých věcí.“

„Aha, teď už vím, odkud vítr vane. Budeš chtít, abych to vzal v úvahu, až budu na podzim vybírat dávky. Nebudeš mít dost lidí, zvířat, spousta času padne na opravy, a tak dál a tak dál.“

„Tak. Přesně tak," řekl Herris. Vzápětí si ale uvědomil, že mu Gerin nic neslíbil. „Hm, princi... mohl bys?"

„Jak to mám u pěti pekel vědět?" rozkřikl se Fox a Herris poděšeně odcouval o několik kroků. Několik válečníků vzhlédlo od práce, aby se podívali, proč Gerin tak řve. „Nemáš dojem, chlape, že mám jiné starosti, než tebe a tvojí vesnici?" pokračoval pak Fox tišeji. „Chystal jsem se na válku s Trokmoici. Teď musím bojovat s Gradii a možná i s Aragisem Lučištníkem. Jestli na podzim zůstane z tohohle panství kámen na kameni, začnu přemýšlet, co s vašimi dávkami. Pokud budeme ještě naživu, můžeš mi to připomenout. Do té doby mě přestaň tahat za rukáv kvůli takovým pitomostem, zvlášť když přemýšlím, jak bojovat s bohy. Chápeš?"

Herris nasucho polkl, přikývl a kvapem se ztratil. Nepochybně byl zklamán a s ním budou zklamáni i ostatní nevolníci. Ale to Gerina netrápilo. Teď měl opravdu na starosti důležitější věci.

Ke svému vlastnímu překvapení se rozesmál. „Co je tady k smíchu, Foxi?" ozval se Van.

„Teď už chápu, jak se cítí bohové, když po nich něco chci. Zabývají se tím, co je důležité pro ně a nezajímá je, za čím se pachti bezvýznamní smrtelníci, kteří za pár let stejně pojdou, bez ohledu na to, jestli jim pomohou nebo ne. Jsem pro ně něco jako blecha v kožichu."

„Hm, no jo, ale jsi v tom dobrý," prohlásil Van. Gerin neměl ponětí, jestli to jeho přítel myslí zrovna jako kompliment. Tak či onak to ale byla pravda.

Gerin napjal luk. Uvolnil prsty, tětiva spletená ze šlach ho švihla přes zápěstí a šíp se vnořil do boku

mladého jelena, který se odvážil příliš blízko křoví, ve kterém se Gerta skrýval. Jelínek s praskotem zmizel v podrostu.

„Za ním," vykřikl a vyrazil z úkrytu. Spolu s Vanem, Gerogem a Tharmou sledoval krvavou stopu, kterou za sebou raněný kus zanechával.

„Dobře jsi ho dostal, Foxi," supěl Van. „Daleko se nedostane a večer bude hostina. Zvěřina, cibule, pivo. Mňam."

„Támhle je!" vykřikl Gerta. Zvíře neodběhlo ani na dostřel šípu. Leželo na boku a vyčítavě hledělo na přibíhající čtveřici. Gerta vždy při takovém pohledu vysoké na okamžik pocítil něco jako výčitky.

Ne tak Geroge. S divokým zařváním se vrhl na padlý kus a jedním trhnutím čelistí mu rozerval hrdlo. Kopyta křečovitě zahrabala do země a jelen zůstal bezvládně ležet.

Geroge vstal a dlouhým jazykem si ze rtů olízl krev, která kapala do husté srsti na jeho hrudi.

„To jsi nemusel," řekl Gerin a snažil se zachovat klid. „Za chvilku by stejně bylo po něm."

„Ale mě se to líbilo," prohlásil Geroge. Podle toho, jak se mu zapadlá očka leskla a jak rychle oddechoval, se mu to víc než líbilo. Vzrušovalo ho to. Boule na kalhotách to jen potvrzovala. Ještě nevěděl, že vzrušení z lovu se může změnit v jiný druh vzrušení, ale blížila se doba, kdy si to uvědomí.

Co potom? Položil si Gerin otázku. Bylo mu jasné, že odpověď musí přijít brzy, zvlášť když si všiml, jak se Tharma na Geroge dívá. Všechno se na něho sypalo: Trokmoici, Gradiové, bohové, a teď ještě dospívající nestvůry. To nebylo spravedlivý- Kdyby problémy přicházely postupně, daly by se řešit. Takhle si ani nestačí poradit s jedním a druhý už mu přerůstá přes hlavu.

Ale nějak si poradit musí. To, že život nehraje fér, věděl už dávno. Přesto se mu to nelíbilo. Ať jeho život řídí jací chtějí bohové, mohli by u toho víc přemýšlet.

Van vytáhl bronzovou dýku. „Co kdybychom si upekli játra a ledviny, až ho vyvrhnu?“

Geroge a Tharma souhlasili s takovým nadšením, že kdyby chtěl Gerin protestovat, nechal by si to raději pro sebe. Protestovat však neměl v úmyslu. Namísto toho se k nim obrátil: „Sežeňte mi něco na podpal.“

Zatímco sbírali suché listí a větvičky, našel si jednu silnou větev a jednu rovnou a tenkou. Do silné větve udělal špičkou nože důlek, kolem slabé ovinul tětivu, nasadil ji do důlku a taháním luku ji roztočil. Van to sice uměl líp, ale ten právě porcoval jelena. Gerin už také rozdělal nejeden oheň. Stačí troška trpělivosti.

Hůlka se vrtěla a za chvilku začal z důlku stoupat kouř. „Troud,“ řekl tiše, aby nevypadl z rytmu.

„Tady,“ Geroge přisunul k důlku trochu rozdrcených listů, jen tolik, aby neudusil doutnající jiskřičku. Jednou už se mu to podařilo a Gerin ho tenkrát seřval jak malého. Lehce dýchl a dával pozor, aby jiskřičky neodfoukl - to byla další choulostivá operace. Podařilo se, a vzápětí vyskočily plamínky.

„To musí přece jít i magii,“ poznamenal Van, napíchl kus jater na prut a podal je Gerogemu.

„Několik způsobů znám, to je pravda,“ opáčil Gerin. „Ten nejsnadnější tě vyčerpá na půl dne... i když vlastně. Kouzlo s plamenným mečem ne. Ale potřebuješ k němu ingredience, které není snadné sehnat, a když uděláš nějakou chybu, snadno sám skončíš v plamenech. Nejjednodušší způsob bývá často ten nejlepší.“

„Mno jo, něco na tom bude," souhlasil světoběžník. „Ale stejně, takový šikula jako ty, by měl přijít na nějaký snadný magický způsob."

„Už tak mám s magií dost problémů. Chtít po mně, abych ještě vymyslel něco nového, je už příliš."

Geroge už opékal svou porci jater a za chvilku se k němu přidala i Tharma. Nádherná vůně pečené přerušila Gerinovo magické rozjímání. Nestvůry se sice nechaly přesvědčit, že maso se má před jídlem opéct, ale dodržovaly to spíš formálně. Maso konzumovaly mnohem krvavější, než by se Gerinovi zamlouvalo.

Se stolováním si také hlavu nelámaly. Se svými zuby nepotřebovaly odkrajovat kousky masa a pak je žvýkat. Stačilo jim jen se zakousnout a trhat. Van podal Gerinovi prut s ledvinou. Byla opečená podstatně lépe než játra Geroge a Tharmy. „Chtělo by to nějaké byliny nebo špetku soli," postěžoval si, spíš jen aby nestala řeč. Čerstvé ledviny žádné koření nepotřebovaly.

Van si opekl druhou ledvinu, a jen ji vytáhl z plamenů, hned se do ní zakousl. Vzápětí zaklel: „Jako bych to vytáhnul z pěti pekel, Foxi. Pěkně jsem si spálil hubu."

„To se nám stalo všem," přikývl Gerin. „Aspoň zbytek doneseme do hradu."

Van pohlédl na slunce, které prosvítalo mezi větvemi a listím. „Ještě zbývá trochu světla. Nechce se mi vracet. Co kdybysme rozčtvrtili srdce a taky ho opekli?"

„Jasně!" vykřikl Geroge a Tharma přikývla. Jakýkoli důvod, proč si dát ještě nějaké maso, byl pro ně dobrý.

„Dej se do toho," pobídl ho Gerin, když také zkontroloval slunce. „Kuchaři sice budou ječet, že jsme si nejlepší kusy nechali pro sebe, ale oni ho neulovili."

Než začal dělit srdce, rozhrábl Van hromádku vnitřností, které ležely opodál. Trochu se zamračil. „Je na nich mnohem míň much, než bych čekal.“

„Bylo studené jaro, třeba je to kvůli tomu,“ navrhl Gerin, ale také hned zvážněl. I ty nejobyčejnější poznámky mohou někdy naznačovat úplně nové věci, někdy i věci značně zlé. „Jaro bylo studené, protože to tak občas bývá. Nebo bylo studené proto, že se tu pomalu zabydlují bohové Gradiů?“

„Koukám, že bereš věci z té lepší stránky, co? Na, dej si čerstvé srdce,“ řekl a podal mu kousek, který právě ukrojil.

Gerin se uchechtl. „Už jsi na hradě Fox dost dlouho, co? Když jsi přišel poprvé, nikdy jsi takové vtipy nedělal.“

„Vidíš, jak jsi mně zkazil? Říkám divné vtipy, skoro jsem se usadil, mám tu děcka, který dokonce znám - pár jsem jich asi uplet i na cestách, ale nikde jsem se nezdržel tak dlouho, abych to zjistil. Usedlí lidi mají divnej život.“

„Už jsi tady dost dlouho na to, aby sis zvykl,“ poznamenal Gerin.

Mrkl na Geroge a Tharmu. Zvlášť Geroge byl schopen sledovat, o čem se lidé baví. Protože obě nestvůry znaly jenom lidi, snažily se mezi ně začlenit, jak to jen šlo. Dnes se ale staraly více o své čtvrtky srdce než o to, co Gerin říká. Ještě před pár lety by mu to docela vadilo. Teď se tím nezabýval, protože byl spokojený s tím, jak se mu podařilo udělat z nich za ty roky víceméně lidské bytosti. Dopadlo to mnohem lépe, než se kdy odvažoval doufat.

Vlastně ne. Udělal z nich víceméně lidské děti. Nikdy neměl jistotu, že až dospějí, nenabude opět vrchu jejich přirozenost. Také stále nevěděl, co s nimi, až dospějí. Zatím je musel nechat dospívat a jednat s nimi, jako by to byli lidé, tak dlouho, než mu poskytnou nějaký důvod, aby se k nim choval jinak. Nejbezpečnější by bylo zbavit se jich dřív, než k tomu dojde.

Vytáhl svůj kus srdce z ohně, vyfoukal a opatrně se do něho zakousl. Maso bylo tuhé a pružné, bohužel neměl takové zuby jako Geroge a Tharma. Povzdechl si. Nejbezpečnější by bylo, kdyby je byl k sobě vůbec nebral a nechal jejich osud v rukou bohů. Neudělal to právě proto, že se obával, že jejich osudy řídí bohové. A bál se toho dosud. Zatím mu nic jiného, než obavy, nezbývalo.

Van sice také měl jen obyčejný lidský chrup, ale se svým kusem srdce udělal krátký proces. Olízl si prsty, otřel je o trávu a nakonec ukazovákem vydoloval kousek masa, který mu uvízl kdesi za mandlemi. „Tak to bychom měli. Pěkně jsem se nabaštil, ale pořád tam bude místo na slušnou večeři."

„Jen mě udivuje," poznamenal Gerin, „že při tom, jak jíš, nejsi širší než vyšší."

Van se zkontroloval pohledem a prohlásil: „V pase už jsem trochu širší než dřív. Jestli ještě trochu přiberu, nevejdu se do kyrysu. Co potom?"

„Schováš ho pro Kora. Pokud mu ho dřív nesebere Maeva."

„Taky tě to napadlo, co?" rozesmál se Van, ale rychle zvážněl. „Myslím, že se to může snadno stát. Žádný z chlapců jejího věku se jí nemůže rovnat, a je celá divá do zbraní. Jestli jí to vydrží až do doby, kdy jí vypučí prsa a zakulatí se boky, nevím. To snad vědí jen bohové. Ale už teď můžu říct, že to nebude jen tak obyčejná žena."

„To tedy ne," souhlasil Gerin a hloubavě pokračoval: „Vůbec by mě zajímalo, jestli existuje něco jako obyčejná žena. Bozi vědí, že to nesedí na Selatre ani na Fand," - oba se trochu nervózně zasmáli - „a ani na Elise, jak si tak vzpomínám."

„Moc o ní nemluvíš," poznamenal Van a poškrábal se ve vousech. „Myslím, že pro pastýře je každá ovce jiná, i když pro lidi jako já nebo ty je to jen spousta stejných vlněných koulí."

„Tak to opravdu bývá," chytil se Gerin tématu. „Je to zajímavé, co? Sám jsem si všiml, že čím lépe poznáváš jednotlivé členy nějaké skupiny, tím méně typičtí se pro tu skupinu zdají. Znamená to tedy, že doopravdy neexistuje něco jako 'obyčejná žena'?"

„Nevím, jestli bych to chtěl rozvíjet až tak daleko," odpověděl Van. „Nakonec bys mohl říct, že neexistuje nic jako obyčejné zrnko písku nebo klas pšenice, přestože i ten největší blázen vidí, že ano."

„Mnohokrát se ale stane, že jenom blázen může věřit tomu, co vidí," opáčil Gerin. „Jsem si jistý, že pokud se podíváš dost pozorně, najdeš rozdíly i mezi zrnky písku a klasy pšenice."

„No, snad ano," připustil Van, „ale proč by tě to mělo znepokojovat?"

Taková odpověď, zamýšlená jako ukončení hovoru na dané téma, však obvykle Gerina přiměla, aby se ještě více zamyslel. „Nevím sice, k čemu by bylo dobré rozeznat jedno zrnko písku od druhého, ale nechtěl bys umět poznat, který klas pšenice dá dvojnásobnou úrodu?"

„Dostal jsi mě, Foxi. To by se mi líbilo. Ale neumím to. Aspoň ne pohledem. Ty ano?"

„Ne, kéž bych," odpověděl Gerin a na chvíli se odmlčel. „Zajímalo by mě, jestli by to šlo nějakým kouzlem. Možná použít ječmen, ne pšenici. Bohu ječmene Baiversovi jsem vždy dával, co mu patřilo, tak by mi mohl pomoct. Kdyby to vyšlo, takové kouzlo by stálo za riziko."

Právě ho napadlo, jestli by mělo význam zkoušet to tady na severu, ale Gerogeovo mocné zívnutí mu přetrhlo nit myšlenek. „Už mě nebaví jen tak tu sedět. Nemůžeme se vrátit na hrad?' zeptala se nestvůra.

„Ale jistě, můžeme," řekl Gerin a vstal. „Vlastně musíme, pokud se tam chceme dostat před setměním. S tím jelenem sice máme na slušnou oběť přízrakům, ale proč jim něco dávat, když nemusíme?"

Uvázali jelena na kmínek mladého stromku, dva si ho hodili na ramena, a pak se střídali v nesení až na kraj lesa, kde na ně čekal vůz. Vůz byl malý i pro čtyři, a s úlovkem měli co dělat, aby se do něho vešli. Ale hrad Fox nebyl daleko.

Když přijeli, všiml si Gerin na nádvoří cizince. Za okamžik však muže poznal. „Ty jsi Authari Zlomzub, ne? Jsi vazalem Ricolfa Rudého."

„Máš výbornou paměť, princi," řekl příchozí a poklonil se. „Jsem Authari." Když otevřel ústa, bylo vidět přední zub, kterému vděčil za svou přezdívku. „Ale nejsem vazalem Ricolfa Rudého. Přišel jsem ti říci, že Ricolf Rudý zemřel."

IV.

„Ale to mi neměl dělat,“ uklouzlo Gerinovi. Byla to jedna z nejhloupějších vět, které kdy řekl. Authari byl ale natolik slušný, že to nekomentoval. Authari byl vždy slušný. Gerin se vzpamatoval a pokračoval. „Jsem tvým dlužníkem za to, že jsi zprávu přinesl. Pochopitelně zůstaneš přes noc a pojíš se mnou.“

„S díky přijímám, princi,“ odpověděl Authari a znovu se uklonil. „Stalo se to před čtyřmi dny. Právě pil pivo, když řekl, že ho nějak rozbolela hlava. Hned nato mu pohár vypadl z ruky a on se svezl na zem. Už se neprohrál a za den a půl zemřel.“

„Jsou horší způsoby,“ poznamenal Fox a Authari přikývl. Oba viděli mnoho horších způsobů smrti. Ale

Gerin pochopitelně věděl, že způsob skonu není důvodem jeho návštěvy. „Jde o to, kdo zdědí jeho panství...“

Authari si odkašlal. „Přesně tak, princi. Dědictví. Několik Ricolfových vazalů se spojilo a pověřilo mě, abych ti řekl...“

„Copak mi máš říct?“ zeptal se Gerin, jako když másla ukrajuje. „Co mi chcete říct? Po právu je jeho dědicem můj syn Duren, protože Ricolf nezanechal žádného žijícího syna.“

„Kdybys měl stále za manželku jeho dceru Elise, princi, nikdo by Durenovo právo nezpochybňoval.“ Gerin o tom sice pochyboval, přesto čekal, co šlechtic řekne dál. Po chvilce Authari pokračoval: „Podle toho, co se říká, se s tebou Elise rozešla ze své vůle. A Duren byl vychováván zde, nikoli na panství Ricolfa Rudého. Toto pokrevní pouto je příliš slabé a nás nižší šlechtice nezavazuje k loajalitě k tvému synovi. Byli bychom raději, kdyby Ricolfovo místo zaujal někdo znáš.“

„Jistěže by se vám to líbilo,“ řekl Gerin stále sladce. „A do roka a do dne se vy ostatní rozhodnete, že ten, koho jste zvolili, už nemá vaši důvěru a s klidným svědomím mu vyhlásíte válku. A bude z toho jenom chaos.“

„Ne, princi, nerozumíš mi,“ spěchal s odpovědí dotčený Authari. „Máme především strach z toho, že nám bude vládnout mladík, který panství vůbec nezná.“

Gerina už opouštěla trpělivost, jako zrnka písku propadávající mezi prsty. „Vám jde o to, že když Duren převezme Ricolfovo panství, stanete se i mými vazaly. Tak, a teď je to venku.“

„Tak je to,“ přisvědčil s úlevou Authari. Byl rád, že to někdo řekl za něho. „Nikdo nepopírá, že jsi čestný

muž, princi, ale my, kteří jsme sloužili Ricolfovi, si ceníme svobody, jak se na pravé muže sluší.“

„Mně se spíš zdá, že si ceníte svobody víc než práva. Když budete prosazovat jedno na úkor druhého, nebudete mít za chvíli nic.“

„Možná,“ odpověděl Authari a vypjal se. „Musím ti říci, že jestli budeš chtít dosadit Durena silou zbraní, budeme bojovat.“

Jindy by se Gerin té hrozbě, pokud se to tak dalo nazvat, zasmál. Panství Ricolfa Rudého ze všech stran sousedilo s panstvími šlechticů, kteří uznávali Gerinovu svrchovanost. Hlavní důvod toho, že Ricolf nikdy nepřísahal Gerinovi věrnost, byl ten, že po útěku Elisy s mastičkářem se rozpakoval něco takového po starém pánovi chtít. Snadno mohl shromáždit dost velkou sílu na to, aby dal Ricolfovým neposlušným vazalům za vyučenou. Jen kdyby nestál před válkou s Adiatunnem a ještě větší válkou s Gradu. Teď se nemohl něčím takovým nechat rozptylovat.

„Musím tě upozornit,“ dodal Authari, „že kdyby sis chtěl zahrávat s naší svobodou, máme přátele na jihu.“

„Pozvali byste si Aragise Lučištníka, co?“ konstatoval Gerin a Authari vzdorovitě přikývl. „Možná bych vám to měl dovolit. Aspoň byste viděli, zač je toho loket. Když se vám nelíbí být mými vazaly, buďte jeho. Prvního z vás, který vybočí z řady, nechá ukřižovat. A vás ostatní to přinutí přemýšlet, i když o tom docela pochybuji.“

Authari se zlostně ušklíbl a ukázal zlomený zub. „To je to, proč nechceme cizího pána!“ vykřikl s ukazovákem namířeným do Gerinova obličeje. „Aby nám

stále jen nepředváděl, o co je lepší než my. Aragis by respektoval nás i naše práva.“

„To jen dokazuje, jak málo Aragise znáte,“ odfrkl posměšně Gerin, ale hned se ovládl. Čím víc si znepřátelí Authariho, tím spíše ten blázen a jeho přítelíčkové pozvou Aragise na pomoc. Protože by Lučištníkovy síly musely projít přes území ovládaná Gerinem, byla by z toho vleklá a zlá válka. V tu nejhorší myslitelnou dobu.

„Při Dyausovi, možná neznáme Aragise, ale známe tebe,“ ozval se Authari. „A proto nevěříme.“

„Jestli mě znáte, pak víte, že mé slovo platí. Popřel to snad někdo někdy, Authari? Odpověz ano nebo ne.“ Authari neochotně zavrtěl hlavou. Gerin pokračoval: „Takže by sis možná mohl vyslechnout moji nabídku.“

„Vyslechnu,“ souhlasil Authari. „Ale bojím se, že to zase bude jeden z tvých triků.“

Gerin začínal vážně uvažovat o tom, že Authariho vytáhne na palisády a po hlavě shodí do hradního příkopu. Ale jeho hlava se zdála být tak tvrdá, že by to zřejmě nebylo k ničemu. Proto nakonec řekl: „Co kdybychom se zeptali věštkyně v Ikosu, kdo je právoplatným dědicem Ricolfova panství? Jestli řekne, že to má být jeden z vás, uznám to. A jestli označí Durena, přijmete ho bez výhrad. Je to spravedlivé?“

„Možná ano, možná ne,“ odpověděl Authari. „Bůh často promlouvá nejasnými slovy. Můžeme dostat takovou odpověď, která spor nevyřeší.“

„V tom můžeš mít pravdu,“ musel připustit Gerin. „A samozřejmě lidé, kteří nemají dobrou vůli, umí překroutit význam i těch nejjasnějších slov. Budeš ty i tvoji druhové přísahat při bozích, že nic takového neuděláte? Já sám složím přísahu, že budu respektovat Bitonovo rozhodnutí, ať bude jakékoli.“

„Jsi hladký jako úhoř, princi,“ prohlásil Authari a skousl si dolní ret. „Vždycky máš po ruce nějaký plán a nedáš člověku čas na rozmyšlenou.“

Pro Foxe bylo plánování stejně přirozené jako dýchání. Jestli Authari opravdu neuvažoval o věštkyni v Ikosu jako o způsobu vyřešení sporu, pak opravdu nehleděl příliš dopředu. Ostatně, to dělalo velice málo lidí. Gerin si neslyšně povzdechl.

Nakonec, velmi zvolna, Authari pronesl: „Řeknu to svým přátelům. Stojí to aspoň za úvahu.“

„Jen nad tím nepřemýšlejte příliš dlouho,“ řekl Gerin přísně. „Jestli budu muset, stihnu zpustošit pořádný kus vaší země a pobořit pár tvrzí, než se vůbec Aragis dostane dost na sever, aby vám byl co platný.“ S trochou štěstí Autharimu nedojde, jak nerad by teď něco takového podnikal. „Zítra odjedeš,“ pokračoval dál stejně ostrým tónem. „Deset dní poté tě budu následovat a setkáme se na Ricolfově hradě, kde vyslechnu vaši odpověď. A ne aby vás napadlo přepadnout mě ze zálohy. Budu mít s sebou dost mužů, abych v tu chvíli mohl začít válku.“

Vyčkával. Authari se tvářil, jako by právě zjistil, že jeho milenka je vdaná a manžel je dvakrát tak velký jako on a rabiját k pohledání. Nervózně si olízl rty a odpověděl: „Doručím vzkaz, princi. Předpokládám, že prostřednictvím věštkyně vyslechneme vůli boha, jak jsi navrhl.“

„Tak nějak jsem si to představoval,“ řekl Gerin s mírnou ironií, která se však Authariho nijak nedotkla. Znovu si povzdechl. „Jez, pij a zůstaň na noc. Najdu svého syna a řeknu mu o té novině.“

„Dědeček umřel?“ Duren se tvářil nesmírně udiveně a překvapeně, protože smrt byla tím posledním, na co myslel, když ho Gerin našel v chodbě poblíž kuchyně.

Kdyby s děvečkou dokončil, při čem je Gerin vyrušil, počet žijících by se možná brzy opět vyrovnal.

„Ano,“ odpověděl Gerin a vylíčil mu, co se dozvěděl od Authariho. „Žil dlouho a žil dobře. Všeho užil naplno a zemřel lehce. Bývá to horší.“

Duren přikývl a po prvotním překvapení už zase normálně uvažoval. Gerina to potěšilo. „Škoda, že jsem ho neznal líp.“

„Taky jsem ho příliš neznal,“ odpověděl Gerin. ‚Ale dost nerad cestoval a já... poslední roky byla pořád nějaká práce. A...“ Na okamžik se zarazil, ale pak větu dokončil: „A ta věc s tvojí matkou naše vztahy zhoršila.“

Duren se zatvářil nepřístupně. Takový výraz nasadil vždy, když se hovořilo o Elise, která ho porodila, a pak opustila. Neznal ji, protože kam jeho paměť sahala, vychovávala ho Selatre, ale věděl, co se stalo, a myšlenky na matku pro něho byly vždy bolestné.

Pak si dal dvě a dvě dohromady. „Dědeček je mrtev, matka... pryč... takže se stávám dědicem panství.“

„Přesně tak,“ souhlasil Gerin. „Co si o tom myslíš?“

„Zatím nevím, co si o tom myslet. Neuvažoval jsem o tom, že bych tak brzy opustil hrad Fox.“ Po krátkém zaváhání dodal: „Vlastně jsem ani neuvažoval o tom, že bych ho opustil.“

„Vždycky jsme věděli, že jednou se to stát musí,“ odpověděl jeho otec. „Jen to, že to přišlo zrovna teď, mi dost komplikuje život.“

„I mě to komplikuje život,“ prohlásil Duren s patrným rozhořčením. „Nedovedu si představit, že bych měl poroučet mužům mnohem starším a silnějším než jsem já.“

„Nebudeš pořád mladý. Za chvíli dospěješ, i když teď ti to asi připadá hrozně daleko. V osmnácti už budeš v plné síle. Podívej se na Widina, syna Simrinova, převzal léno v době, kdy nebyl starší než ty. A od počátku si vedl velice dobře.“

„Ale on je tvým vazalem, kdežto já budu svým vlastním pánem.“ Bylo na něm patrné, že mu právě dochází, co to znamená. „Budu mít skoro stejné postavení jako ty, otče. Mohl bych se prohlásit princem nebo něčím takovým, ale...“

Gerin přikývl. „Rozumím. Pokud sám nebudeš chtít, nebudeš ničí poddaný. To je v pořádku. Mohl bys se mnou dokonce vést válku, aniž bys tím porušil jakýkoli slib.“

„To neudělám, otče!“ Vzápětí ale prokázal, že je opravdu synem svého otce, a dodal: „Nebo spíš, zatím pro to nevidím žádný důvod.“

„Nečekám, že sešikuješ vozy, jakmile se staneš šlechticem,“ zasmál se Gerin. „Aspoň doufám. Přestože jako Ricolfův dědic nebudeš mým vazalem, jsi stále můj syn a Ricolfovi leníci na to nezapomenou. To je jedna z věcí, které jim leží v žaludku: pokud se nebudou zodpovídat tobě, budou se zodpovídat mně. A to způsobem, který se jim nebude líbit. To ti na nějaký čas pomůže, a pak, s Dyausovou pomocí, zvyknou si uznávat tě bez výhrad.“

„Nemůžu tě mít stále za zády, otče. Dříve nebo později, raději dříve, musím spoléhat sám na sebe.“

„To je pravda,“ souhlasil Gerin a Duren si všiml, jak se nadýmá pýchou. „Až ten čas přijde - a řeknu ti, že to bude dřív, než si myslíš - počítám, že si povedeš dobře.“

„Co když...“ Duren polkl, ale hned pokračoval: „Co když věštkyně v Ikosu řekne, že nepřevezmu dědečkovo panství?“

„Tím to skončí. Boha můžeš trochu přistrčit, můžeš ho zkusit oklamat, ale nemůžeš jít slepě proti jeho slovu. To tě zničí. Jestli věštkyně řekne, že ti Ricolfovo panství nepatří, máš stále místo zde.“

„Sám vlastně ani nevím, jestli chci to panství spravovat,“ řekl Duren spíš pro sebe.

„Jestli to nechceš, jestli si myslíš, že ještě nejsi připraven, nebudu na tebe nakládat břemeno, které nechceš nést,“ ujistil ho Fox. „Řekneme to Autharimu a ten to vyřídí ostatním vazalům.“

„Pak to panství ztratíme navždy,“ mohla to být otázka, ale ostrá intonace nenechala Gerina na pochybách.

„Nic se neztrácí navždy,“ řekl. „Myslím, že časem se leníci znesváří, začnou mezi sebou bojovat a nakonec uvítají pána, který nevzešel z jejich středu, ale bude to někdo, koho budou moci následovat bez závisti a zášti.“

Duren se díval nechápavě. Gerin se zasmál a položil mu ruku na rameno. Pro chlapce bylo půl roku velmi dlouhá doba a čekat několik let, než se věci samy od sebe srovnají, bylo nad jeho představivost. Gerin mu to nezazlíval. V jeho letech byl úplně stejný.

„Chci to,“ prohlásil Duren. „Jestliže Biton řekne, že mám na panství právo, povedu ho, jak nejlépe budu umět. Jednou, možná...“

Sevřel čelisti, jako by chtěl dát Gerinovi najevo, že ho nemá nutit pokračovat. Gerin mlčel. Bylo mu jasné, co se jeho synovi honí hlavou: on také jednou zemře a Duren převezme všechna jeho panství, nejenom Ricolfovo. Tak to bude. A pokud Gradiové budou vítězit, může k tomu dojít, než se rok s rokem sejde. Ko-

neckonců, pokud by opravdu Gradiové zvítězili, může celé jeho dědictví obnášet jeden hrob.

* * *

„Ráda bych jela s tebou," řekla Selatre. Nebyla to ale skutečná stížnost. Kdyby opravdu vyčítala, že nejede na jih s Gerinem, Vanem a Durenem, nakonec by jela. „Chtěla bych vidět, jak Biton obnovil svůj chrám po zemětřesení," dodala nostalgicky.

„Podle všeho, co se mi doneslo, je úplně stejný jako kdysi," řekl Gerin, což byla sice pravda, ale stejně k ničemu. Rozhodně stojí za to vidět něco, co bylo obnoveno božskou vůlí.

„Taky by bylo zajímavé jít se podívat do podzemní síně proroctví jako obyčejný člověk, ne jako věštkyně, a zvenčí vidět věštecký trans."

„Právě proto, žes byla věštkyní, tě chci tady. Moji poddaní tě budou proto poslouchat víc než někoho vlastního. A myslím si, že jsi o mnoho rozumnější než kdokoli z nich."

„Ještě chytřejší než Rihwin?" zeptala se čtverácky a střelila pohledem do chodby u knihovny, ve které seděli. Zde byla nejmenší pravděpodobnost, že budou vyrušeni. Ale právě mimořádně vzdělaný Rihwin sem mohl zajít, aby nahlédl do nějaké knihy nebo svitku.

Gerin také vyhlédl ven, než odpověděl. „Mnohem chytřejší než on, protože ty už víš, že chytrost sama o sobě není k ničemu."

„Za to máš můj dík. Kdybys odpověděl cokoli jiného, urazil bys mě."

„Van by na to řekl něco jako ‚kurňa!'„

„Asi ano," souhlasila Selatre. „Myslím, že to párkrát řekne i cestou do Ikosu. Předpokládám, že než tam

dorazíte, provede i několik dalších věcí, o kterých by se Fand asi raději neměla dozvědět.“

„Ode mě o nich neuslyší, a myslím, že ani od Vana. Potíž je jen v tom, že je to jedno. Stejně bude vědět, co prováděl, a jakmile se vrátíme, zase si vjedou do vlasů. Možná udělá něco, aby se zabavila sama -nebo ho naštvala - zatímco bude na cestě. Myslíš, že bys jív tom mohla nějak zabránit?“

„Já?“ vyhrkla Selatre vyděšeně a zatvářila se jako hromádka neštěstí. Sevřela mu paži, jako by to byla její poslední naděje na záchranu a zaštkala: „Vezmi mě na Ikos, prosím! Cokoli, jen ne bránit Fand v něčem, co si umane!“ Oba se rozesmáli, přestože si Gerin uvědomoval, že to nebylo míněno zcela jako žert. Pokračovala trochu vážněji: „Jestli někdo dokáže udržet Fand na uzdě, je to Van. Ale ani tak bych si od toho moc neslibovala.“

„Svatá pravda,“ souhlasil Gerin. „Svatá pravda. Já už jsem to dávno vzdal.“

„A to si myslíš, že já bych ji uhlídala? Tak to se mi líbí!“

Do dveří nakoukla Dagrefova hlava. „Koho uhlídat, mami?“

„Toho, o kom mluvím,“ odpověděla.

„A proč mi to neřekneš?“ U této otázky by asi zůstala většina dětí, on však pokračoval: „Proč bych to neměl vědět? Že bych něco prozradil? Ten člověk by se pak zlobil?“ Náhle se mu rozjasnila tvář, protože ho jeho otázky samy dovedly k nejpravděpodobnější odpovědi. „Vsadím se, že to má něco společného s tetou Fand! Nikdo se tak snadno nerozčílí jako ona. Tak proč mi nic nechcete říct? Já přece vaše tajemství neprozradím. A že to má něco společného s tím, že strýček Van odjíždí? Mám pravdu?“

Gerin se Selatre na sebe pohlédli. Tohle nebylo poprvé. Úpornost, s jakou šel Dagref po detailech, ho jednou dovede daleko - pokud ho dřív nepřivede do nesnází. *Teď je mu devět,* pomyslel si Gerin, *jaký bude, až dospěje?* Na to měl jedinou odpověď: *Stejný jako teď, jen to bude horší.* To mohl být vcelku znepokojivý výhled.

„Ne synu," odpověděl, „mluvili jsme o krávách ve vsi, a co tvá matka bude dělat, kdyby měly kuřata."

„Krávy nemají kuřata," odpověděl Dagref dotčeně. Pak se ale usmál. „Aha, to byl vtip." V tu chvíli připomínal Gerina, když po malém prohřešku kárá nevolníka a připomíná mu, co ho čeká, pokud to provede ještě jednou.

„Ano, to byl vtip," souhlasil Gerin. „Teď už jdi, ať to můžeme dokončit." Prozrazené tajemství znamená prohranou bitvu. Přesto se nevzdával.

Dagref bez protestů odešel. Gerina to v tu chvíli překvapilo, ale pak mu došlo, že když Dagref dosáhl svého, nic ho tu nedrželo. „Co s nim budeme dělat?" řekl a obrátil oči v sloup.

„Budeme doufat, že ho zkušenost naučí," odpověděla Selatre. „Tak to aspoň bývá."

„Ano, když z toho vynecháme Rihwina," poznamenal Gerin a mrkl ke dveřím, jestli se tam zase neobjeví Dagref a nezeptá se: „Z čeho ho chcete vynechat?"

Selatre sklouzly oči stejným směrem a zřejmě ze stejného důvodu. Když se jejich pohledy setkaly, začali se smát. Selatre ale rychle zvážněla. „Ale jestli nás napadnou Gradiové nebo Adiatunnus, nemohu přece vést muže do boje. Kdo jim bude velet?"

Gerin náhle litoval vtipu na Rihwinovu adresu, protože měl jen jedinou odpověď. „Na to se hodí jedině Rihwin. Je ze všech nejlepší, zvlášť když někdo bude krotit jeho nadšení. To budeš dělat ty až do chvíle, než dojde k boji. A až k tomu dojde... No, když dojde k boji, všechny plány stejně padnou, ať dobré nebo špatné."

„Budeš mi chybět. Vždycky mám strach, když opouštíš hrad."

„Občas prostě musím odjet, však víš. Ale to, že ty zůstáváš, je ten nejlepší a nejdůležitější důvod k návratu."

„Dobře."

Když Fox vyrazil k jihu, jelo za ním dvacet válečných vozů. To bylo méně, než mohli dát dohromady Ricolfovi vazalové, ale dost na to, aby byl nebezpečným protivníkem. A navíc, ti sotva drží pevně pohromadě. Byl by to zázrak, o kterém by bardové zpívali ještě spoustu let.

Vůz, na kterém jeli Gerin a Van, řídil namísto Raffa Duren. Otěže držel pevně, ale používal je s rozmyslem, jako zkušený vozataj. Ovládal koně citem a rozumem, nikoli jako bezduché tahouny.

Když se cesta několikrát stočila a hrad zakryly stromy, Van šťastně vydechl. „Můj nos je blahem bez sebe, že unikl tomu hradnímu pachu! Tvůj hrad je sice jeden z nejčistších, Foxi, ale jak je tam teď spousta bojovníků, jejich smrad se táhne pořádně daleko."

„Máš pravdu," souhlasil Gerin. „I můj nos se cítí mnohem lépe. Horší je to s mými ledvinami. Jestli se budeme ještě nějakou dobu takhle kodrcat, bojím se, že mi někde vypadnou."

„Škoda, že nemůžeš opravit a udržovat Elabonskou cestu v takovém stavu, jak bývala. Ale i tak jsem rád, že je tu alespoň nějaká cesta.“

Gerin pokrčil rameny. „Nemám na to kameníky ani řemeslníky, aby postavili cestu odolnou proti počasí i dopravě. Štěrkovaná a dlážděná cesta je dobře sjízdná i v blátě a dešti, i když to natřásání zrovna neprospívá dobrému zažívání a je trochu tvrdá pro kopyta koní.“

„O kolech ani nemluvě,“ podotkl Van, když přejeli několik velkých, hrubých dlažebních kamenů, které sem tam na cestě zbyly. „Ještě že jsme vzali pár náhradních os a rezervní loukotě.“

„Tohle není zdaleka nejhorší úsek,“ řekl Gerin. „Dál na jih, v místech, kde cestu zničil Balamung, je to podstatně horší. I když jsem tam často posílal dělat nevolníky, nebylo to skoro k ničemu.“

„Dalo se čekat, že magie zničí cestu víc a rychleji než cokoli jiného,“ navázal Van a v očích se mu zalesklo. „Možná bys to stejným způsobem dokázal napravit.“

„Možná,“ nechtěl Fox skočit po návnadě. „Ale bozi vědí, že nejsem takový blázen, abych to zkoušel.“

Na noc se jeho malá armáda zastavila v jakési vsi. Jak se slunce klonilo k západu, rolníci obětovali několik kuřat a jejich krev nechali vytéct do mělké prohlubně, kterou vyhrabali v zemi. Obětování krve, pochodně před chatrčemi a velký oheň, který rozdělali válečníci, stačily, aby udržely kvílení nočních přízraků na snesitelné úrovni.

Bledý srpek přibývajícího Nothosu plul oblohou a Gerin si s překvapením uvědomil, že od doby, kdy rozhodl ve sporu o psa Swiftyho, měsíc už téměř do-

končil svůj pomalý cyklus. Od té doby se přihodilo mnoho věcí.

Rychlý, také přibývající Tiwaz, visel kousek na východ od Nothosu. Úzký srpek rudého Ellebu mizel za sluncem na západě. Zlatě zbarvený Math vyjde až okolo půlnoci.

Dokud byl na svém panství, stavěl Gerin na noc jen nejnutnější hlídky. Přesto mnoho jeho mužů nešlo rovnou spát. Někteří pokoušeli štěstí s nezadanými ženami. A některým štěstí přálo. Nedošlo však k žádnému znásilnění, neboť Gerinovi bojovníci dobře věděli, že takové věci přísně trestá. Za tu dobu, co mu sloužili, věděli, co od nich vyžaduje, a řídili se podle toho.

Když to vypadalo, že Duren chce zkusit štěstí s hezkou dívkou, která mohla být jen o pár let starší než on, řekl mu Gerin: „Klidně to zkus, jen jí neříkej, kdo je tvým otcem."

„Proč ne? To je přece nejrychlejší způsob, jak ji přimět, aby řekla ano," divil se Duren.

„Dobře, ale řekne to kvůli tobě, nebo proto, že jsi můj syn?" Vyčkával, jestli Duren odpoví tak, jak očekával. Asi ne. Sám si moc dobře pamatoval, jak to jemu samotnému v těch letech bylo jedno. „Zkus to," ponoukal ho. „Uvidíš, co se bude dít."

„No dobře, uvidím." Jestli to doopravdy zkusil, Gerin už neměl možnost zjistit. Protože sám necítil potřebu nahánět ženy a dcery rolníků, zabalil se do přikrývky a spal, dokud ho ráno nevzbudilo slunce.

Cesta na Ricolfův hrad byla mnohem klidnější, než tomu bývalo za jeho mladých let. Nyní již všichni šlechtici, jejichž území ležela mezi jeho a Ricolfoyým panstvím, uznávali Gerina jako svého pána, a až na drobné výjimky mezi sebou neměli rozepře. Dokonce i na bývalém Bevonově panství - které nyní spravoval

jeho syn Bevander, když ostatní synové stáli v posledních bojích po boku Adiatunna - bylo vidět více obilí než lupičů. *To je pokrok*, pomyslel si.

Protože Ricolf byl formálně svobodným pánem, postavil na hranicích mezi svým a Bevonovým panstvím hlídky. Když se Gerin se svým vozatajstvem přiblížil, stráže zasalutovaly. „Projeďte," řekl jeden z vojáků a pozdvihl kopí, které držel napříč přes cestu. „Authari říkal, že přijedete."

„Takže jsme tady," řekl Gerin a položil Durenovi ruku na rameno. „Tohle je Duren, Ricolfův vnuk. Pokud dá Biton vševidoucí, bude vaším pánem, když statečný a dobrý muž, jakým Ricolf byl, už není na tomto světě."

Strážní udiveně pohlédli na Durena. Ten jim pokývl a řekl: „Když budu toto panství spravovat z poloviny tak dobře jako Ricolf, budu spokojený. Doufám, že i vy budete spokojeni se mnou a naučíte mě všemu, co musím znát."

Gerin mu neradil, co má říkat, až se poprvé setká s Ricolfovými poddanými. Byl zvědav, jak si s tím poradí. Pokud chce vládnout, musí si poradit sám. Zdálo se, že strážní jsou s jeho slovy velmi spokojeni. Jeden z nich se zeptal: „Jestli budeš vládnout panství, budeme také Foxovými vazaly?"

Duren zavrtěl hlavou. „Nic takového po mně nežádal. A proč taky? Jsem jeho syn a žádný slib mě k němu nemůže připoutat těsněji."

„To bylo řečeno velmi dobře," souhlasil strážný a pokynul k jihu, dál na území, kterému Ricolf před smrtí vládl. „Pokračujte. S pomocí bohů se vše v dobré obrátí."

Jakmile minuli domek strážných, řekl Gerin: „Vedl sis dobře. Když dáš stejnou odpověď Autharimu a ostatním šlechticům, nedovedu si představit, co by ti mohli vyčíst.“

„Dobře,“ odpověděl Duren přes rameno. „O těhle věcech jsem uvažoval od doby, co se Authari objevil na hradu Fox. Chci se jich zhostit co nejlíp.“

„Podle toho, jak se k nim stavíš, se ti to asi podaří,“ odpověděl Gerin a zamyšleně sledoval synova záda. Stával se z něho muž a už nechodil pro každou odpověď za svým otcem. Gerina to pobavilo, ale každopádně to považoval za dobré znamení.

Ke tvrzi, na níž po léta Ricolf žil, dorazili, když se slunce klonilo k obzoru. Elleb se už blížil k úplňku, zatímco Nothos v první čtvrti visel o něco jihovýchodněji jako polovina zlaté mince. Tiwaz na jihozápadě se za poslední tři dny dostal mezi čtvrť a úplněk.

„Kdo přichází k tomuto hradu?“ zvolala hlídka. Gerina podivně zamrazilo, když si všiml, že z výzvy bylo vynecháno Ricolfovo jméno. Celou cestu k hradu se cítil divně, jak se mu vybavovaly staré vzpomínky a neodbytné se připomínaly, jako noční přízraky mrtvých. Zde potkal Elise, unesl ji na jih až za Vysoké Kirs, kde se s ní prvně miloval, a po Balamungově porážce se sem vrátil a vzal si ji za ženu.

A teď byla pryč a s ní i velká část jeho já. Přestože byl se Selatre velmi šťastný, návrat sem byl jako drásání nezahojené rány. Toho pocitu se zřejmě do smrti nezbaví.

Ale věci se přece jenom měnily. „Jsem Gerin, zvaný Fox,“ odpověděl strážnému. „Přicházím se svým synem Durenem, který je zároveň vnukem Ricolfa Rudého,

abychom s Autharim Zlomzubem a ostatními leníky, které sezval, prohovořili dědictví tohoto panství.“

„Jsi vítán, pane Gerine,“ odpověděl strážný. Jen sotva mohl Gerina neznat, ale formality bylo třeba dodržet. Se skřípěním řetězů se sklopil padací most a celá družina vjela přes příkop - ve kterém byla, na rozdíl od toho Gerinova, voda - do hradu.

Ricolfovi muži z hradeb zhlíželi na Gerina a jeho malou armádu. V přibývajícím šeru nebylo vidět jak se tváří. Považovali ho za spojence, nebo uzurpátora? Časem se uvidí.

Authari vyšel z velké síně s několika muži, ze kterých vyzařovala autorita. Jako obvykle zachoval zdvořilost a hluboce se poklonil. „Vítám tě, princi.“ Jeho oči se stočily ke Gerinovi. „I tebe, vnuku mého pána, kterému jsem přísahal věrnost.“

Nic Durenovi neodpustil, což Gerin předpokládal. Duren odpověděl: „Dyaus a ostatní bohové dají, abys mi byl stejně dobrým vazalem, jako jsi byl mému dědovi.“

Gerinovi se zamlouvala jeho sebejistota. Zdálo se, že Authariho to na chvíli vyvedlo z míry, ale rychle zase věcně pokračoval: „Proto jsme se zde shromáždili, abychom o tom rozhodli.“ Obrátil pozornost zpět na Gerina: „Dovol princi, abych ti představil Hilmica Dužinu, Wacha, syna Fidusova a Ratkise Slévače. My jsme byli Ricolfovými nejvýznamnějšími vazaly.“

Hilmic Dužina byl malý podsaditý chlapík s nohama do O, kterým zřejmě vděčil za svou přezdívku. V černých vlasech mu zářil bílý pramen jako lysina na hlavě koně. Jizva, která změnu barvy způsobila, se mu táhla až na čelo. Gerin už podobné následky zranění viděl.

Wacho byl úplný opak. Podle zjevu to mohl být čistokrevný Trokmoiec - byl vysoký, blond, se zarudlým obličejem, tenkým nosem a světlýma očima nad výraznými lícními kostmi. Ratkis vypadal na Elabonce, dokud jste se mu nepodívali na ruce, které byly zjizvené a mozolnaté, snad od řemesla, po kterém dostal svou přezdívku.

Gerin je všechny zběžně znal. Představili se jako rovní rovnému, což bylo za dané situace vcelku přiměřené, neboť dokud nebude ustanoven dědic, byli svobodnými pány. Foxovi to přesto přišlo poněkud arogantní. Nechal to být.

„Začneme se dohadovat hned, nebo až po večeři?“ zeptal se Authari, když představování skončilo.

„Nebude žádné dohadování,“ odvětil Gerin. „Jsou dvě možnosti: Buď uznáte Durena za svého pána okamžitě...“

„To neuděláme,“ ozval se Wacho a Hilmic přikývl. Authari ani Ratkis se k nim nepřipojili, a to ho vyvedlo z míry. Polkl další větu a zeptal se: „Jaká je druhá možnost?“

„Počkáme, co řekne věštkyně v Ikosu. Jestli Biton oznámí, že má Duren vládnout panství, stane se, a vy proti tomu neuděláte ani to nejmenší. A pokud prohlásí, že nemá být vaším pánem, vrátí se se mnou na hrad Fox. Tady není o čem se dohadovat. Nebo snad nesouhlasíte s podmínkami, které jsme s Autharim dohodli?“ Aniž by znatelně změnil tón hlasu, dal Wachovi najevo, že by to nebyl právě šťastný nápad.

První promluvil Ratkis: „Podmínky jsou poctivé, princi. Víc než poctivé. Snadno jsi mohl přitáhnout s celou armádou, a ne jenom s jedním oddílem, a dosadit chlapce silou. Ale Biton někdy promlouvá v hádankách a teprve za dlouhý čas se ukáže, co vlastně chtěl říci. Život

většinou nebývá jednoduchý. Co budeme dělat, když nastane taková komplikace?“

Gerin měl chuť sevřít ho do náručí a přísahat mu nerozborné přátelství za to, že na tuto možnost upozornil. Zde na severu lidé většinou uvažovali ve dvou krajních kategoriích: dobrý - špatný. Pochopitelně to mnohé usnadňovalo a zjednodušovalo, ale jednoduchost nemusí vždy platit za ctnost.

„Myslel jsem i na to,“ řekl Gerin. „Pokud si kdokoli bude myslet, že proroctví věštkyně může mít i při nejlepší snaze více než jeden výklad, pak o něm budeme diskutovat vy čtyři na straně jedné a Duren, Van, paní Selatre a já na straně druhé. Čí názor získá větší podporu, tak se stane.“

„A co když se nás osm rozdělí na půl?“ namítl Authari.

„Myslíš vy čtyři proti nám čtyřem?“

„Je to pravděpodobné.“

Fox se chystal odpovědět, ale Duren ho předešel. „V tom případě půjdeme do války a bronzové čepele rozhodnou, na čí straně je pravda,“ řekl pevným hlasem jako dospělý muž.

„Chtěl jsem říct totéž,“ připojil se Gerin, „ale můj syn - a vnuk vašeho zesnulého pána Ricolfa - to dokázal lépe než já.“ Už ale neřekl, že válku s bývalými Ricolfovými vazaly si přeje stejně toužebně jako morovou epidemii.

„Jestli půjdeme do války,“ začal Wacho, „Aragis Lučištník...“

„Žádný Aragis,“ zarazil ho Gerin. „Aragis by se mnou možná bojoval o Ricolfovo panství, ale rozhodně by to nedělal pro vás, ani by vám z toho nevzešlo nic dobrého. Ujišťuji vás, že bych vás porazil, ještě než by

se vůbec dostal dost daleko na sever. Mrtvému jelenovi je už jedno, jestli se o jeho mršinu serve medvěd s dlouhozubem.“

Hilmic Dužina se zatvářil výhružně. „Věděl jsem, že to takhle dopadne. Přišel jsi nás zastrašovat.“

„U všech bohů!“ plácl se Gerin do čela. „Na to jsem úplně zapomněl!“ Když to vypadalo, že se Gerin přestává ovládat, dělal to většinou jen naoko a pro efekt. Teď ale mnoho nechybělo a přestal by se ovládat doopravdy. „Mohl bych tohle panství srovnat se zemí; i Ratkis to řekl. Vy to víte, já to vím, ví to každej prašivej pes, co ryje čumákem v odpadcích někde na břehu Orynijskýho oceánu. Místo toho jsem navrhl, aby věc vyřešil Biton, pak jsem navrhl další řešení, kdyby tohle nebylo přijatelné. A jestli nehodláš uznat vůli boha ani lidí, zasloužíš pořádnou ránu do hlavy, chlape.“

Rozhostilo se ticho, jaké nastane když dozní poslední úder hromu. Authari si nervózně odkašlal. „Takže pokud nám bude bůh nakloněn, dostaneme jasnou odpověď, kterou se budeme moci řídit. V tom případě se nemusíme obávat dalšího.“

„Takže souhlasíte - všichni čtyři - že necháme Bitona promluvit?“ chytil se jeho slov Gerin.

Jeden po druhém přikývli. Authari první, Hilmic poslední, jako by měl problémy s krční páteří. „Jistěže souhlasíme,“ řekl Ratkis Slévač. „Budeme přísahat a přijmeme stejnou přísahu i od tebe.“

„Staniž se,“ souhlasil Gerin. Z těch čtyř mu jenom Ratkis připadal jako rozumný člověk. Hilmic a Wacho mluvili rychleji než mysleli, pokud tedy vůbec mysleli, a o Autharim nevěděl, co si myslet. To mohlo znamenat, že je schopný hrát na obě strany, pokud se mu to bude zdát výhodné.

„Dobře," řekl Authari tentokrát. „Pojďme se najíst, po chlebu a masu možná uvidíme věci v lepším světle."

„Po jídle skoro všechno vypadá líp," souhlasil Gerin.

Ricolf jedl vždy dobře, až přepychově, a kuchaři nic neslevili ani po jeho smrti. Po pečeném hovězím a drůbeži přinesli vařené raky, smažené pstruhy a želvy pečené ve vlastních krunýřích. Byl dostatek měkkého chleba na vytření omastku, i česneku a šalotky na okořenění. Gerin snad stokrát zalitoval, že není po ruce pepř, i když jinak nemohl předkládaným jídlům naprosto nic vytknout.

Síň byla zaplněna jeho muži a významnějšími poddanými Ricolfových předních vazalů. Rozuměli si velice dobře, zvlášť když se sloužící starali, aby měli korbele stále plné piva. Mnozí z nich spolu bok po boku bojovali ve válkách po noci šelem, proti nestvůrám i v občanské válce, která dlouho sužovala Bevonovo panství. Kdyby někdy museli bojovat proti sobě, určitě by tím nebyli nadšeni.

Což ovšem neznamenalo, že by bojovat nemohli. Parol Cizrna se holedbal: „Když pán Gerin poručí, rozšlápneme vás jako hnízdo švábů, pánové. Ne že by se mi do toho moc chtělo, ale co by se dalo dělat?"

„Dostali byste tak na prdel, že byste stáhli ocas mezi nohy a mazali tam, kam patříte," řekl vedle sedící Ricolfův voják, chlap jako hora, se kterým by se žádný rozumný člověk neodvážil dohadovat.

Ale Parol byl všechno možně jen ne rozumný. Kdysi mu jedna z nestvůr ukousla pořádný kus hýždě a Gerin měl podezření, že neustálé sezení nakřivo se mu také trochu vrazilo do mozku. Nakonec ale dospěl k názoru,

že tím to asi nebude; Parol nikdy nepatřil k nejchytřejším.

„Nikdo v této síni nechce válčit s nikým, kdo se zde také nachází," zvolal Gerin a doufal, že Parol nebude pokračovat. „Kdybychom chtěli válčit, už bychom bojovali. Vždy jsem Ricolfa považoval za přítele a jeho muže za spojence. Otec Dyaus je mi svědkem, že moji mužové a mužové z tohoto panství vždy zůstanou přáteli a spojenci."

„Svatá pravda," řekl Ratkis Slévač a pozdvihl pohár k přípitku. Gerin si s ním s potěšením připil.

Mladá baculatá služebná dělala všechno možné, aby přilákala Durenovu pozornost a posadil si ji na klín. Docela se jí to dařilo, a kdyby pohled svlékal, dávno by byla nahá. Přesto nakonec zůstal sedět sám a nešel za ní, přestože na něho vrhala naprosto jednoznačné pohledy.

„Dobře jsi udělal," komentoval to Gerin. „Jestli máš vládnout tomuto panství, bylo by špatné, kdyby ses uvedl jako muž, který myslí víc tím, co má mezi nohama, než hlavou. Jsi pohledný mladík a není pro tebe těžké najít vstřícnou ženu. Kdo ví, o co jde téhle, když se hned nabízí muži, který tu asi bude pánem?"

„Myslel jsem na to," odpověděl Duren. Na co doopravdy myslel bylo jasné z toho, jak se za dívkou díval.

„Takže se chystáš do Ikosu, princi?" ovanul Gerina pivními výpary Wacho, syn Fidusův.

„Máš dar všimnout si zřejmého," poznamenal Gerin, což mu vysloužilo nechápavý přiopilý pohled. S povzdechem pokračoval: „Jaký má ale vlastně význam jet do Ikosu, když vy se stejně budete snažit ignorovat, co bůh řekne, pokud vám to nebude po chuti? To už by bylo jednodušší rovnou válčit, i když bych velice nerad. Myslím, že už teď víte, co uděláte."

Wacho mu tentokrát rozuměl velice dobře a vypadal ohromeně. „Nic takového, princi. Jenom jsme mluvili o tom, co s tím, když věštkyně řekne něco nejedono... nedejno... co prostě nebude mít hlavu ani patu. To je všechno. Když to bude jasný, není proč se dohadovat.“

„Podle toho, co jste vy čtyři říkali, to vypadá tak, že se budete snažit zpochybnit cokoli, co věštkyně řekne. Nevím, proč s vámi ještě marním čas.“

Pochopitelně to věděl až moc dobře. Nechtěl se zde pouštět do celkem drobné války, když mu jedna hrozila od západu a na jihu se chystal a vyčkával Aragis Lučištník. Ale jestliže má možnost to bývalým Ricolfovým vazalům zatajit a udržovat je v napětí, udělá to bez váhání a výčitek.

Wacho se stále tvářil vyděšeně i ve chvíli, kdy vstal od stolu, aby s Autharim, Ratkisem a Hilmicem dali hlavy dohromady. Po chvilce přešli k Foxovi. „Tak podívej.“ řekl Authari a hlas se mu třásl potlačovaným vztekem, „měl jsem dojem, že jsme se dohodli uznat, co řekne věštkyně v Ikosu.“

„I já jsem měl ten dojem. Ale co jsem tady, mám stále silnější pocit, že se Bitonova slova chystáte vyložit po svém.“

„Nikdy jsme nic takového neřekli,“ ozval se Hilmic Dužina dotčeně.

„To jsem neřekl. Řekl jsem, že to tak vypadá. Co budeme dělat, když se nedohodneme? Už vidím, že budete jak cvrčci pěkně vrzat jednu písničku.“ Vstal, jako by chtěl vykráčet ze síně, z hradu, do noci, bez ohledu na duchy, kteří venku mění temnotu v děs.

„Řekni, jak máme přísahat, a my tu přísahu složíme," navrhl Ratkis. .Authari o tom už mluvil, i já jsem to navrhoval. Chceme - já chci - poctivé jednání."

Jemu Gerin věřil. S ostatními třemi to bylo horší. A pokud bude přísaha dost silná, její porušení může přilákat pozornost i jinak dost lhostejných elabonských bohů. „Dobře. Jste ochotni přísahat při otci Dyausovi a vševidoucím Bitonovi, že uznáte slova věštkyně, bude-li to jen trochu možné? Budete přísahat, že pakliže přísahu porušíte, nepoznáte na tomto světě nic než bolest a utrpení a vaše duše budou po smrti nejen bloudit nocí, ale budou se škvařit v nejžhavějším z pěti pekel?"

Bývalí Ricolfovi vazalové na sebe pohlédli a poodstoupili, aby dali znovu hlavy dohromady. Když opět přistoupili ke Gerinovi, řekl Authari Zlomzub: „To je velice silná přísaha, kterou požaduješ."

„O to přece jde. Jaký význam by měla přísaha, kterou byste se nebáli porušit?"

„Budeš *ty* přísahat stejné?" dožadoval se Wacho.

Bylo cítit, že čeká, že se z toho Gerin nějak pokusí vykroutit.

„Samozřejmě. Nebojím se Bitonových slov. Pokud Duren nemá vládnout tomuto panství, Biton to řekne. Pokud ano, také to vyjeví. Takže budu přísahat. Teď hned. Přidáte se?"

Opět poodstoupili a radili se. Gerin usrkával pivo a sledoval je. Zdálo se, že Ratkis a Authari stojí proti Wachovi a Hilmicovi. I když je nemohl slyšet, nebylo těžké uhodnout, kdo zastává jaký názor.

Nakonec se šlechtici vrátili. Netvářili se nijak vesele. „Tak dobře, princi," řekl Authari za všechny. „Budeme přísahat s tebou. Pokud nebudeme souhlasit, budeme řešit spory tak, jak jsi navrhl. Zkrátka souhlasíme s podmínkami."

„Ne, ne, nesouhlasíme," vyhrkl zlostně Hilmic Dužnina. „Ale přijímáme. Buď to, nebo válka, ve které stejně nemáme moc šancí, i kdyby nám přišel na pomoc Aragis."

„Máš pravdu," odpověděl Gerin, „vaše šance by nebyly velké. Budeme tedy přísahat zde před svými lidmi?"

Wacho a Hilmic se tvářili, jako by se chystali najít ještě nějaké výmluvy, ale Ratkis řekl: „Tak to bude nejlepší. Pak ani naši družiníci nebudou mít žádné pochybnosti."

„Tak jsem to myslel," řekl Gerin. *Bude pro vás těžší přísahu porušit; vaši vlastní lidé vám ji připomenou.* Když i dva váhající šlechtici přikývli, ozval se Duren: „Také budu přísahat. Jestliže toto panství bude mé, chci mluvit za sebe ve věcech, které se ho týkají."

„Výborně," komentoval to Gerin. I Ricolfovi poddaní souhlasně mručeli. V duchu se však ptal, jestli je to opravdu tak dobré, jak se zdá. Nepřestane jeho syn, jakmile se zde stane pánem, dbát svých slov? Duren byl právě ve věku, kdy to bylo celkem pravděpodobné. Jeho matka také dělala náhlá rozhodnutí, ať to byl útěk s Gerinem, nebo od něho, o pár let později. Nevěděl jak se zachová, jestli Duren tuto vlastnost zdědil.

Sám si rychle odpověděl: *nějak.* Prosadit Durena byl jeho nápad; bude muset nést důsledky, ať budou jakékoli.

Vstal, po něm Duren i čtyři šlechtici. Gerin očekával, že některý z nich - patrně Authari, který se zřejmě rád poslouchal - oznámí válečníkům, na čem se dohodli. Pak by to alespoň mohlo vypadat, že s myšlenkou přísahy přišli oni.

Ale Authari i jeho společníci mlčeli a nechali to na Foxovi. Ten se snažil ze všech sil: „Nyní stvrdíme přísahou, že se podřídíme vůli vševidoucího boha v tom, zda Duren bude pánem na tomto panství, a co čeká na tomto světě i po smrti toho, kdo přísahu jakkoli poruší. Budu ji předříkávat a můj syn a Ricolfovi vazalové budou společně opakovat.“

Vyčkal, jestli se neozvou nějaké námitky. Když nikdo ze shromážděných nic neříkal, pokračoval: „Takže,“ obrátil se k Durenovi a čtyřem šlechticům, „opakujte po mně každou větu přísahy: 'Přísahám při Dyausovi, otci všeho, a vševidoucím Bitonovi...“'

'„Přísahám při Dyausovi, otci všeho, a vševidoucím Bitonovi...'„ nesl se síní sbor pěti hlasů. Gerin pečlivě naslouchal. Pokud by všichni nepřísahali naprosto stejně, mohl by někdo později napadnout závaznost přísahy. To potřeboval ze všeho nejméně.

Snažil se, aby přísaha byla co nejsrozumitelnější a nejsilnější. Wacho, Hilmic a dokonce i Authari se na něho pokradmu dívali, když z jeho úst vycházela jedna tvrdá podmínka za druhou. Duren ani nezaváhal. Stejně tak Ratkis Slévač. Gerin ho považoval za čestného. Pokud to ale byla jen přetvářka, mohl být smrtelně nebezpečný.

„Staniž se,“ řekl nakonec, když už nemohl přijít na nic, čím by šlechtice ještě více zavázal ke splnění jejich slibů. „Staniž se,“ zopakovali poslední větu s viditelnou úlevou. Přísaha byla dokončena. Zbytek byl na lidech, kteří dlouhá léta sloužili Ricolfovi... a na vševidoucím bohu.

Osm vozů rachotilo po úzké cestě vedoucí podivným a strašidelným lesem, který rostl okolo údolí, v němž se skrývala vesnice Ikos s nedalekým Bitonovým chrámem.

Gerin, Duren a Van jeli v jednom, jejich družina v dalších třech. Authari, Wacho, Ratkis a Hilmic měli každý po jednom voze.

„Nikdy v životě jsem neviděl věštkyni," mimoděk zašeptal Hilmic Dužnina a stále pošilhával do hvozdu. „Že bych zahlíd...? Ale ne, to ne." Zavrtěl hlavou a cokoli zahlédl, nechal si pro sebe.

Gerin tímto záhadným hvozdem projížděl už poněkolikáté, ale pokaždé se cítil velmi stísněně. Člověk tu nikdy nemohl s jistotou říci, co vidí nebo slyší - nebo co vidí a slyší jeho. Míval velmi intenzivní pocit, že je lépe to nevědět.

Dokonce i Van mluvil tiše, jako by nechtěl probudit tajemné síly, které všude kolem neklidně podřimovaly. „Myslím, že bychom se tam měli dostat před soumrakem. Nedá se tu pořádně odhadnout čas a listí ke všemu úplně zakrývá slunce. Skoro jako by tu čas ani neexistoval. Sotva odhadnu, jak dlouho jedeme."

„Myslím, že ten hvozd je starý jako svět," odpověděl Gerin. „Jako by se od něho nějak oddělil a žil si po svém. Okolní svět do sebe nechává jen opatrně pronikat touto cestou."

Duren jel mlčky. Koně byli sice nervózní, ale ovládal je. I pro něho to byla první cesta do Ikosu a také se snažil dívat se do všech směrů současné.

Ke Gerinově úlevě se Vanův předpoklad ukázal správným; když se vynořili z lesa, zbývalo ještě něco slunečního světla. Z pomyšlení na táboření v lese běhal Foxovi mráz po zádech. Jaké přízraky tu asi přebývají? Rád si nechal příležitost k setkání ujít.

„Zastav," řekl, a Duren poslušně přitáhl otěže. Gerin hleděl do údolí na bělostnou mramorovou nádheru

Bitonova chrámu a stejně nádhernou zeď z mramorových kvádrů, která ohraničovala jeho pozemky. „Vidíš to?“ zašeptal.

„Úžasné,“ prohlásil Van. Oba viděli chrám i zeď v troskách po zemětřesení, které osvobodilo nestvůry z jejich věkovitého podzemního zajetí. „Vypadá úplně stejně jako dřív.“

„Opravdu.“ Nikdo v severních krajích by nebyl schopen postavit chrám znovu, tak jak byl vybudován s úsilím celé Elabonské říše v dobách její největší slávy, s pomocí nejlepších umělců a řemeslníků, které tehdy říše měla. Ale Biton chrám obnovil obratem. Gerina proto zajímalo, jestli bude ještě vznešenější a nádhernější než dříve. Ale zdál se být úplně stejný - alespoň z dálky.

Naproti tomu městečko Ikos nevypadalo jako dřív. Biton neobnovil zničené hostince a noclehárny. Bylo jich nyní mnohem méně a některé sotva přežívaly, protože poutníků za věštkyní od doby, kdy se Elabonská říše odřízla od severních krajů, ubylo. Ty nejponičenější nebyly opraveny vůbec. Stejně by je žádní poutníci nenaplnili.

Když majitelé hostinců uviděli, že se blíží osm vozů, začali je radostně vítat. Gerin si ještě pamatoval, jaké nehorázné sumy musel před nocí šelem platit za ubytování. Teď za velké pokoje včetně jídla zaplatili necelou polovinu tehdejší ceny. Pro obyvatele byl nyní každý obchod lepší než žádný.

„Jak se tu mohou uživit, když to vypadá, že hostince jsou většinu času prázdné?“ ptal se Van, když pozdě večer seděli v nálevně.

„Bohatnou na tom, že si navzájem perou prádlo,“ odpověděl Gerin s kamennou tváří.

Van se už chystal přikývnout, ale pak si odfrkl a ostře si ho přeměřil. „Měl by sis hlídat jazyk, Foxi. Jednou se

s ním podřízneš.“ Gerin vystrčil dotčený orgán a zašilhal na něj. Van naznačil, jako by na něj chtěl vylít korbel piva, ale pohyb nedokončil. To Gerina uklidnilo; jeho přítel často začínal hospodské šarvátky jen tak ze sportu.

Gerin a Duren měli svůj pokoj, Van spal hned vedle, ale žádnému z družiny nedovolil, aby s ním jeho pokoj sdílel. Přes nízké ceny i Gerin, který jinak nebyl žádný skrblík, brblal nad těmi výdaji navíc. Brzy se ale ukázalo, že Van rozhodně nemá v úmyslu spát sám. Zkoušel to na dvě děvečky, které nosily jídlo z kuchyně, a za chvíli mu už jedna seděla na klíně a chichotala se, když jí vousem šimral po krku.

Gerin vzdychl. Tohle se každopádně dozví Fand a začne další kolo šarvátek. Gerin to nesnášel. Jak může člověk žít uprostřed zmatku? Někteří lidé si v tom asi libují.

Van k takovým patřil. „Vím, co si myslíš, Foxi,“ řekl. „Tvůj obličej tě prozradil. A víš co? Je mi to jedno.“

„To říkal i Rihwin, když mu utekla žena.“ Van ale už neposlouchal. Nestaral se o nic jiného než o svůj korbel piva a o to, co mu tvrdlo kalhotách.

Duren si děvečku také hladově prohlížel. Pak se ale rozhlédl po nálevně a zjistil, že tu není jediná. Bohužel všichni přítomní muži byli starší a mnohem významnější než on. Usrkl trochu piva. „Dnes to pro mě nevypadá dobře, co?“

„Je vidět, že jsi můj syn,“ řekl Fox a položil mu ruku na rameno. „Jsou tu muži dvakrát - při Dyausovi, čtyřikrát - starší než ty, kteří takhle vůbec neuvažují a jsou roztrpčení a zlostní z toho, že nemají žádnou děvu s laními očima, která by jim stáhla kalhoty.“

„To je přihlouplé,“ odfrkl si Duren.

„To jistě," souhlasil Gerin. „A přesto to tak je a stále dokola. Ani ženy na tom nejsou lépe, zdaleka nejsou imunní. Lidé bývají velmi hloupí, synu, nevšiml sis ještě?"

„Snad jednou, dvakrát," odpověděl suše. Gerin vytřeštil oči a pak se rozchechtal. Jestli Duren převezme Ricolfovo panství, Wacho, Hilmic a Authari nikdy nebudou vědět, čím je Duren překvapí. Výjimkou snad bude jen Ratkis Slévač, protože u toho měl Gerin pocit, že bude stát na Durenově straně.

Po chvíli Gerin převrátil korbel a s Durenem v závěsu a svíčkou v ruce odešel nahoru. Van se služkou už byli v pokoji a hluk, který procházel dveřmi, nenechával nikoho na pochybách o tom, co asi dělají. Jejich náruživé milování bylo slyšet i skrze stěnu. „Jak v tom máme usnout?" ptal se Duren Gerina, který právě svíčkou zapaloval několik luceren.

„Myslím, že to půjde." Za okamžik později se z vedlejšího pokoje ozvalo dlouhé zasténání. Napadlo ho, že zabuší na trámy, ale hned si to rozmyslel; vyrušený Van by jistě byl nedůtklivý, a nedůtklivému Vanoví bylo lépe jít z cesty.

Když byly okenice zavřené, byla v místnosti sice tma, ale horko a dusno. Když je otevřeli, bylo to lepší, ale dovnitř nalétal hmyz a ranní světlo vzbudilo Gerina dřív, než mu bylo milé.

Posadil se a pomalu si protřel oči. Nespal příliš dobře a vypil také o trochu více piva, než byla jeho míra. Ne že by měl kocovinu, ale bylo ho dost na to, aby ho bolela hlava a v ústech měl, jako by si je vypláchl pomejemi.

A k dovršení všeho se z vedlejšího pokoje opět ozvalo rytmické narážení. To probudilo i Durena, který se nechápavě zahleděl na stěnu. „Já jsem vážně spal. On

to pořád dělá, otče?“ pronesl, jako by nevěřil ani jednomu.

„Ne pořád, díky bohům, jen zase. Jestli nebude dole do snídaně, zaboucháme mu na dveře. I když, jestli nebude dole on, nebude tam ani služebná, a snídaně se stejně asi opozdí.“

Van nakonec ke snídani přišel a tvářil se nadmíru spokojeně. Po chlebu, medu a pivu se všichni společně s Ricolfovými šlechtici vydali k Bitonovu chrámu, ležícímu kousek na jih od vesnice. I zblízka vypadal stejné jako předtím, než ho zničilo zemětřesení. Na prostranství, vymezeném mramorovou zdí, stála socha umírajícího Trokmoice a nedaleko se tyčilo sousoší ze zlata a slonoviny: Ros Nelítostný, dobyvatel severních krajů, a Oren Stavitel, který nechal vztyčit Bitonův chrám v napůl sithonském a napůl elabonském stylu.

Ros i Oren vypadali naprosto v pořádku. Gerin se rozpačitě podrbal ve vlasech. Při zemětřesení se totiž odtrhla zlatá, drahokamy vykládaná Orenova hlava a vykutálela se za posvátné pozemky chrámu. Na nich se krádež rovnala smrti. Takhle zlato a drahokamy Gerinovi v dalších letech velice pomohly. A teď je všechno zpátky, přesně tak, jako tenkrát. Moc bohů se prostě nedá srovnávat s lidskou, a tak Fox jen pokrčil rameny.

Ale ani Biton, zdálo se, nebyl schopen přivést k životu stráže a kněžské kleštěnce, kteří mu tehdy sloužili. Všichni teď byli mladí (i když Gerinovi s přibývajícím věkem všechno připadalo mladší a mladší) a žádnou tvář nepoznával. Ale rituál zůstával neměnný. Než žadatel sestoupil do podzemí chrámu, aby položil věštkyni svoji otázku, musely peníze změnit majitele. Protože byl Gerin princem severu, musel zaplatit víc než prostý

šlechtic. To ho sice rozčilovalo, ale podřídil se. Rozhněvat si bohy nebo jejich kněží je vždy nemoudré.

Když byl naditý kožený váček, který podal eunuchovi, shledán dostatečným, kněz řekl: „Vejděte do chrámu pána Bitona a doufejte v moudrost a osvícení."

„Pamatuješ se, jak se dřív čekalo ve frontě, než ses vůbec dostal do chrámu?" upozornil Van.

„Jednou tomu tak opět bude," řekl kněz, než stačil Gerin odpovědět. „Zvěst o obnoveném chrámu se po severních krajích rychle rozšířila. Ale zatím málokdo sem koná cestu; cestování je méně bezpečné než dříve."

„Vím," odpověděl Gerin. „Udělal jsem všechno pro to, aby cesty v panstvích, kterým vládnu, byly bezpečnější, ale pořád to nestačí. Škodí to obchodu a také to stojí peníze."

Pak eunucha následovali dovnitř. Uvnitř Foxe jako vždy ohromila prastará socha vševidoucího boha, mnohem více, než architektonická nádhera, kterou ji Oren obklopil. Kdyby to bylo možné, jistě by ji nahradil nějakou modernější. To, že to neudělal, naznačovalo, že mu to někdo, ať už kněží, věštkyně nebo sám bůh nedovolil.

Socha, dalo-li se to tak nazvat, byla vlastně téměř hladkým sloupem z černého čediče. Jedinými známkami toho, že je to více než pouhá stéla, byl ztopořený falus, trčící zhruba v polovině výšky, a oči, vytesané asi na dvě šířky dlaně pod vrcholem. Gerin si ty oči pečlivě prohlížel. Na okamžik se zdály hnědé, živé a lidské - či spíše božské. Ale stačilo mrknout, a opět to byly jen rýhy v kameni.

Všichni usedli do předních lavic. Gerin, s pohledem upřeným na drobné kostičky podlahové mozaiky, se modlil, aby mu vševidoucí bůh poskytl podporu, kterou potřeboval. Když opět zvedl oči, řekl kněžský kleštěnec:

„Zavedu vás do síně věštkyně. Kdybyste mě následovali...“

Do nespočetných podzemních prostor pod chrámem se vcházelo úzkým, temným otvorem v podlaze. Duren s vyvalenýma očima následoval Gerina po schodech, které byly ohlazeny chodidly tisíců prosebníků. Gerinovi prudce bušilo srdce, přestože měl tuto cestu už několikrát za sebou. Wacho a Hilmic si vzadu něco nervózně mumlali.

Gerin byl zvědavý, koho Bitonovi kněží vybrali na místo věštkyně náhradou za Selatre. Když bůh obnovil svůj chrám, požadoval ji zpět. Gerin by mu v tom nemohl nijak zabránit, ale ona sama prosila Bitona, aby ji nechal žít nový život, a bůh jí k Foxově údivu a radosti vyhověl. Nyní tedy Biton promlouval skrze někoho jiného.

Vzduch v podzemí byl svěží, chladný a vlhký, a byl cítit mírný průvan. Zvědavého Gerina zajímalo, jakým způsobem vzduch cirkuluje. Kněz před nimi nesl pochodeň a na stěnách hořely další. Mihotavé světlo provádělo se stíny příchozích podivné věci. V záři pochodní se ve skalnatých stěnách bíle a oranžově leskly krystaly minerálů, některé zářily temně rudou barvou krve. Světlo sem tam odhalovalo boční chodby. Některé z nich byly volné, jiné zazděné a uzavření bylo posíleno mocnými kouzly a amulety.

Gerin ukázal k jednomu zazděnému vchodu. „Myslíte, že za těmi zdmi a kouzly stále číhají nestvůry?“

„Jsme si jisti, že ano,“ řekl kněz tiše a jeho bezpohlavní hlas se chvěl strachem. „Tyto zábrany jsou takové, jak je tu zanechal pán Biton. Nikdo z nás je nepřekročil, aby se přesvědčil, a musím podotknout, že ani

nestvůry nepodnikly žádný pokus, aby se za ně dostaly a pronikly do světa světla.“

„Příšerné věci,“ řekl Ratkis Slévač a udělal znamení proti zlému. „Když byly venku, vypadalo to, že to trápení nikdy neskončí.“ *Co mám vůbec z toho, že jsem přiměl bohy, aby je zahnali zpět?* Pomyslel si Gerin. *Celkem nic.* Ratkis náhle přišel s myšlenkou, která Foxe napadla už několikrát předtím: „Docela by mě zajímalo, jestli ty podzemní nestvůry mají tady dole také svoje bohy?“

Teď to byl Gerin, kdo udělal znamení proti zlému. Některé z nestvůr - jistě ne všechny - by mohly být dost rozumné, aby byly schopny chápat nebo si uvědomovat existenci bohů, pokud tady dole nějací byli. Filosofové vedli nekonečné debaty o tom, jakým způsobem vzniklo spojení lidí s bohy (nebo i skoro lidí s bohy). Fox si byl ale naprosto jistý jednou věcí: pokud v tomto bezedném příšeří nějací bohové přebývají, nechce je potkat.

„Co by si asi mysleli Geroge a Tharma, kdybychom je sem někdy vzali?“ zeptal se Duren a opatrně našlapoval na generacemi ohlazené dno chodby.

„Také dobrá otázka,“ souhlasil Gerin. Chtěl dodat, že po odpovědi ani příliš netouží, ale zarazil se. Pokud nestvůry začnou být s přibývajícím věkem nezvladatelné, bude je buď muset zabít, nebo vrátit sem, odkud pocházejí.

Chodba si razila cestu dolů rostlou skálou. Jindy by toto označení znělo Foxovi vcelku poeticky, ale zde, v sevření kamenných stěn, se mu zdálo, že skála opravdu nepostřehnutelně roste jako obrovský živočich a že si uvědomuje jak jejich přítomnost, tak to, že je odděluje od nestvůr uzavřených v zazděných prostorách.

Stejně jako živý tvor se skála kroutila a svíjela při zemětřesení, které nestvůry dočasně osvobodilo. Gerin

byl rád, že na vlastní kůži nezažil, co se v době zemětřesení v podzemí dělo. On a Van tehdy hovořili se Selatre (jejíž jméno v tu dobu pochopitelně ještě neznal) jenom den předtím, než severními kraji proběhl ničivý záchvěv.

Světlá skvrna vpředu označovala vchod do sálu věštkyně. „Mám se vzdálit, abyste mohli položit svou otázku Bitonovu hlasu na zemi o samotě?“ Za to by mohl žádat další peníze. Když se nikdo neměl k odpovědi, pokrčil rameny a vedl skupinku do sálu.

Světlo pochodní se jen matně odráželo od trůnu věštkyně, který jako by byl vytesán z jediné, neskutečně černé perly. Dívka v čistě bílém, jednoduchém plátěném rouchu nepochybně patřila k lidu, který od-pradávna obýval severní kraje a dosud žil v okolí Ikosu. Natolik se podobala Selatre, že snadno mohla být její sestřenicí.

„Jakou otázku chcete položit mému pánu Bitonovi?“ zeptala se plným kontraaltem a Gerin si opravil odhad jejího věku; přestože měla útlý pas a dívčí vzhled, muselo jí být přes dvacet let.

Gerin položil otázku přesně těmi slovy, na kterých se s Ricolfovými vazaly dohodl: „Nastoupí můj syn Duren jako vládce panství po svém dědovi Ricolfovi Rudém, jemuž Ricolf až do své smrti vládl?“

Věštkyně pozorně naslouchala, neboť nenaslouchala jenom za sebe, ale i za svého božského pána. Úloha věštkyně jako by k ní přirozeně patřila, stejně jako k jejím předchůdkyním, které Gerin poznal; Selatre a před ní stařeně, která sloužila jako Bitonův hlas třem generacím prosebníků.

Oči věštkyně se obrátily v sloup, až bylo vidět pouze bělmo. Začala se třást a svíjet, paže jí vylétly do vzduchu

a zdánlivě bez cíle tápaly kolem. Náhle ztuhla. Rty se jí rozevřely a promluvila pevným, sytým barytonem:

Mladík podrží všechny hrady,
a ti kdož v nich jsou mu budou sloužit.
Však zlo se plíží temnotou jeskyň
a chybný krok zde naplní mnohý hrob.
Hle! Nebezpečí má mnoho podob,
kloní se nad tebou jak těžké hrozny
v čase sklizně.

V.

S Ricolfovými vazaly nastaly potíže. Gerin to čekal od chvíle, kdy s knězem v čele všichni opouštěli síň věštkyně. Teď, když už byli zpět v hostinci v Ikosu, se s ním tři z nich otevřeně přeli.

„Nic to neznamená," prohlásil Wacho, syn Fidusův, a prudce udeřil balvanovitou pěstí do stolu. „Vůbec nic."

„.Mladík podrží všechny hrady/a ti kdož v nich jsou mu budou sloužit'," citoval Gerin. „To nic neznamená? Jsi snad stejně slepý a hluchý jako..." Zarazil se. Chtěl říci *hloupý*. „Ptali jsme se na Ricolfovo panství a bůh řekl, že bude vládnout všem hradům. Co ještě chceš?"

Pořádná dávka mozku by neškodila. A klystýrem. Aby to bylo blízko míst, která k myšlení používáš.

„Bůh řekl '*všechny* hrady'," ozval se Authari Zlomzub. „Neříkal nic o *Ricolfových* hradech. Duren bude i tvým dědicem. Až zemřeš, zdědí tvé země i s jejich hrady a tvrzemi."

Gerin si odfrkl. „Musím přiznat, že je to chytré. Nestudoval jsi náhodou sithonskou hnidopišskou -s prominutím - filozofii, která je v módě na jih od Vysokých Kirs? Problém je v tom, že v otázce se nezmiňovaly hrady, které ovládám já. Ptal jsem se pouze na panství Ricolfa Rudého. Když si spojíš otázku a odpověď, vychází z toho jediný závěr."

„Zdá se, že jsme přišli i na jiný," řekl Hilmic Dužina a několika doušky vyprázdnil zbytek korbelu. Pak jej pozdvihl na znamení, že chce dolít.

„Jistě, přišli jste na jiný," odpověděl Gerin. „A víte jistě, že jím neporušíte přísahu, kterou jste složili ve jménu Dyause, Bitona a Baiverse," - ukázal na Hilmicův korbel - „a ostatních bohů?"

Vypadalo to, že Wacho, Hilmic ani Authari si s tím nijak nelámali hlavu. Ale Ratkis Slévač, který téměř nemluvil, vypadal zamyšlenější než obvykle. Přídomek *Křivopříseżník* se mu příliš nezamlouval. Na tomto světě by si s ním rozhodně nepolepšil, a na onom by to muselo být o mnoho horší.

„Podle toho, co jsme slyšeli a četli o Bitonových věšteckých verších, bůh nikdy nic nejmenuje přímo," ozval se Duren.

„Co ty můžeš vědět, chlapče," ušklíbl se Wacho.

„Rozhodně poznám nestydatost," odsekl Duren. Fyzicky se nemohl staršímu a většímu muži rovnat, ale tón jeho hlasu přiměl Wacha, aby zbystřil pozornost. Duren pokračoval: „Umím číst a psát, takže se mohu

naučit i tomu, co nevidím na vlastní oči a neslyším na vlastní uši. Můžeš ty říct totéž?“

Než mohl Wacho odpovědět, vložil se do toho Gerin: „Byl jsem během let u věštkyně několikrát, ale jestli od ní příště uslyším konkrétní jméno, bude to poprvé.“ Van souhlasně přikývl.

„Pro mě to zůstává, jak to je,“ přerušil své mlčení Ratkis. „Mám jen další věc na přemýšlení.“

„Chystáš se jít proti nám?“ vyjel Hilmic Dužina. „Toho bys brzy litoval, protože jeden proti třem...“

„Nebylo by to dlouho jeden proti třem,“ skočil mu do řeči Gerin. Hilmic na něho překvapeně pohlédl. Gerin pohled opětoval, zčásti aby dal najevo hněv, zčásti aby ho trochu postrašil. Pak myšlenku zadumaně rozvíjel: „Když se vaši sousedé doslechnou, že berete zpět své slovo, mohli by vás napadnout, zatímco budete bojovat s Ratkisem; budou mít obavu, že až ho porazíte, zachováte se k nim stejně jako k němu. A to ani nemluvím o tom, co udělám já.“

Pečlivě se vyhýbal tomu, aby něco jen naznačil. Nebýt jiných potíží, vpadl by do Ricolfova panství se vší silou a zajistil by, že se Duren ujme vlády dřív, než Aragis Lučištník vůbec stačí zareagovat. Nebýt jiných potíží... Trpce se v duchu zasmál. Jiné potíže bylo to hlavní, co ho trápilo.

„Myslím, že to vydržím,“ řekl Ratkis. „Když jsem onehdy vydržel nájezdy Trokmoiců, moji sousedé mě nedostanou.“ Postupně si změřil Hilmica, Wacha a Authariho. „Oni vědí, že nevyhledávám rozbroje. Moc dobře to vědí. Ale také vědí, že když k něčemu dojde, umím být tvrdý a rozhodný.“

Podle toho, jak kyselé obličeje šlechtici nasadili, to věděli moc dobře. „Chceš snad, abychom se nechali slepě zatáhnout do všeho, co tady Fox nařídí?“ řekl Authari Zlomzub.

„To samozřejmě ne. Ale nemám nejmenší chuť protivit se tomu, co řekl bůh. Myslím, že právě tohle se vám teď honí hlavou.“

Wacho, syn Fidusův, a Hilmic teatrálně zavrtěli hlavami. „Nic takového, Ratkisi, nic takového,“ řekl Authari, jako když másla ukrajuje. „Ale musíme si přece být jisti, co tím pán Biton myslel, ne?“

„Myslím, že je nám to všem úplně jasné,“ ozval se hlučně Van a vyprázdnil svůj korbel. „Pokud ne, tak někteří lidé příliš neváží svá slova.“

„To je urážka!“ vyprskl zlostně Authari.

Van se vztyčil a shlížel dolů na Authariho. „Že by?“ otázal se a položil ruku na jílec meče. „Jak moc tě to uráží? Chceš jít na ulici a dokázat, jak jsi uražený? Co myslíš, že se tam stane? A co tvůj dědic, bude se taky cítit uražený?“

Nálevna ztichla. Válečníci, kteří doprovázeli Ricolfovi šlechtice, pokukovali po těch, kteří přijeli s Gerinem, a všichni byli zvědaví, co Authari Zlomzub odpoví.

Gerin nepovažoval Authariho za zbabělce, alespoň nikdy si nevšiml ničeho, co by tomu nasvědčovalo. Ale neměl mu vůbec za zlé, když viděl, jak usilovně přemýšlí a nervózně si olizuje rty.

„No tak, jdeme ven?“

„Myslím...myslím, že mě už zlost přešla. Člověk často řekne v rozčilení věci, které by si měl nechat pro sebe.“

Ke Gerinově úlevě Van omluvu přijal a posadil se. „V tom máš nepochybně pravdu. Někdy se to stane i

Foxovi, a to si dává větší pozor na jazyk, než kdokoli jiný.“

To, co Van nazval dáváním si pozor na jazyk, byla spíše schopnost vědět, kdy mlčet. Proto Gerin jeho slova nekomentoval. Namísto toho řekl: „Protože už nejsi tak rozrušený, Authari, mohl by ses znovu s chladnou hlavou zamyslet nad verši, které bůh pronesl skrze věštkyni a připustit, že mohou mít jen jeden význam?“

Authari se opět zatvářil nasupeně, ale byl natolik prozíravý, aby hned neřekl, co mu přinesla slina na jazyk. Zvládnout Gerinovu slovní výzvu bylo pro něho stejně obtížné, jako zvládnout fyzickou výhrůžku Vanovu. Nakonec, zcela zjevně proti svému přesvědčení, řekl: „Na tom, co říkáš, bude něco pravdy.“

Hilmic a Wacho začali rozčileně protestovat. „Prodal jsi nás, zrádče!“ vykřikl brunátný Wacho. „Za to bych ti měl vyrvat srdce z těla.“

„Tobě se postavím kdykoli,“ opáčil Authari. „Postavím se i Foxovi. Nebojím se ho na bitevním poli. Zvlášť když má dost jiných problémů než jen mě. Ale Bitonovi? Nelze se postavit bohovi a doufat ve vítězství. Vševidoucí bůh jistě nahlíží do mého srdce, a ví, že nesouhlasím s jeho vůlí. Ale myšlenka ještě není čin.“

„Říkáš pravdu,“ souhlasil Gerin. „Teď snad tedy uznáš Durena za svého právoplatného pána?“

„Ano,“ souhlasil Authari neochotně. „Od chvíle, kdy se usadí na Ricolfově hradu. Ani o den dříve.“

„To se mi zdá poctivé,“ řekl Gerin.

„Byl to tvůj nápad, a najednou dáváš ruce pryč?“ rozhorlil se Wacho. Hilmic Dužina ho vzal za paži a něco mu pošeptal do ucha. Wacho se uklidnil, nebo to tak alespoň vypadalo. Gerin by v tu chvíli nechtěl být

vAuthariho kůži. Podle toho, co sám říkal, byl Authari mnohem silnější než Wacho nebo Hilmic. Byl ale silnější než oba dohromady? Ratkis prohlašoval, že je schopen postavit se třem zbývajícím šlechticům. Dalo se tedy předpokládat, že Authari by byl schopen se utkat se dvěma. To ještě neznamenalo, že by se mu do toho příliš chtělo.

„Jakmile nastoupím po svém dědovi," ozval se náhle tiše, ale rozhodně Duren, „moji vazalové proti sobě nepovedou žádné války. Kdokoli by takovou válku vyvolal, bude stát i proti mně."

Gerin na svých vazalech uplatňoval stejnou zásadu. A Ricolf jej v tom za svého života podporoval. Ricolfovi vazalové zřejmě předpokládali, že Duren - na rozdíl od Gerina - nebude přísným vládcem. Ale Duren neřekl nic o pomoci svého otce a ani to nevypadalo, že by s ní počítal. Authari, Hilmic a Wacho se tvářili, jako by jim to právě začínalo docházet.

Docházelo to i Gerinovi. Dělal všechno pro to, aby z Durena vychoval dobrého vůdce. Netušil, že to bude tak brzy a vyjde to tak dobře. Z chlapce se stal muž v době, kdy sotva obul mužské sandály. Když si to tak spočítal - včetně toho, jak nahání děvečky na hradu Fox - byl už Duren opravdu mužem. Gerin se drbal ve vlasech a snažil se přijít na to, kdy přesně k tomu došlo a proč si toho včas nevšiml.

Zato si všiml Ratkis Slévač. „Kdy převezmeš panství po svém dědovi?" zeptal se Durena přímo.

„Ne hned. Až můj otec porazí Adiatunna a Gradie, a nebude mě potřebovat po svém boku."

„Tvůj otec může být hrdý, že jsi jeho synem," poznamenal Ratkis bez špetky ironie.

„Jsem takový, jakého mě vychoval," pokrčil Duren rameny.

Svým způsobem měl samozřejmě pravdu. V jeho případě, kdy jeho matka odešla, to byla pravda dvojnásob, protože Gerin se mu musel věnovat mnohem více než za normálních okolností. Gerin si také v tu chvíli uvědomil, že Duren v mnohém předčil jeho očekávání. Proto řekl: „Otec může jen trochu napomoci tomu, co v synovi už je."

Ratkis přikývl. „Máš naprostou pravdu, princi. Pokud je chlapec osel, těžko z něho uděláš koně, který bude cválat ve spřežení. Ale pokud už koněm je, stačí, když mu ukážeš, jak správně běžet." Pak se obrátil k Durenovi: „Až ten čas nastane, nebudu se ti nijak protivit, pokud nešváry nevyvoláš sám, o čemž pochybuji. To říkám kvůli tobě, bez ohledu na to, kdo je tvým otcem."

„Budu se snažit být pánem, který je hoden svých vazalů."

Ratkis opět přikývl. „Myslím, že si povedeš dobře." Po chvilce přikývl i Authari Zlomzub. Hilmic a Wacho seděli jako dvě hromádky neštěstí. Patrně už vyčerpali všechny vytáčky a námitky.

Kdyby se všichni moji nepřátelé dali tak snadno zmanipulovat pomyslel si Fox.

Když se od Ikosu blížili nazpět k Elabonské cestě, mohli dobře vidět stopy zkázy, kterou nestvůry způsobily během svého krátkého působení na zemském povrchu. Nevolnické vesnice, které ležely za přízračným lesem západně od Ikosu, se změnily ve své vlastní stíny. Svým způsobem to cestu ulehčilo. Protože nevolníci bez pána by jinak byli v pokušení dokazovat svoji nezávislost přepadáváním pocestných.

„Jde jim to k duhu,“ podotkl Van, když míjeli další vesnici. Většina chýší byla pobořena a hrstka vyděšených vesničanů je sledovala bázlivýma očima. „Jinak by nás něčím přetáhli po hlavě jen kvůli našim zbraním a kyrysům. Dál od nich.“

„Ale půda se musí obdělávat,“ namítl Gerin, který nemohl snést pohled na stromky, které divoce rašily v místech bývalých pšeničných polí. „Neměla by ležet ladem.“

Jeho mysl ale nezaměstnával jenom stav země. Doufal také, že i jeho vojáci leželi ladem, zatímco dlel v chrámu u věštkyně. Ricolfovi vazalové měli dost mužů na to, aby porazili jeho nepočetné oddíly, které tam zanechal, a jeho zajali, nebo zabili, jakmile by vstoupil na jejich půdu. Proto měl za nezbytné vzít s sebou do podzemí Wacha i Hilmica - a pro jistotu i Authariho - kdyby se jejich družiníci projevili jako zrádci.

Ale jak přijížděli blíž, viděl, že jeho muži i bojovníci, kteří dříve sloužili Ricolfovi, spolu vycházejí dobře. Jakmile je zahlédli, spěchali jim naproti a halasně se dožadovali novinek.

„Ještě přesně nevíme, co se bude dít,“ řekl Wacho, stále ještě se zdráhající přijmout Durena jako svého lenního pána.

„Ne, tak to není,“ řekl Ratkis Slévač dříve, než mohl Gerin nebo Duren Wacha okřiknout. „Věc se má tak, že bůh řekl, že chlapec může převzít panství po svém dědovi. Ale nestane se tak hned.“

„Proč s Foxem prostě nebojujeme?“ zvolal jeden z vojáků. „Jeho syn nemá na panství nárok.“

„Biton řekl jinak,“ pokračoval důsledně Ratkis. „Je tomu tak, Authari?“ zeptal se a pokývl jeho směrem.

Authari Zlomzub se netvářil zrovna vesele, když se stal na chvíli středem pozornosti. „Jistě,“ pronesl zvolna.

Řekl to se stejným nadšením, jako by právě dojednával svůj vlastní pohřeb.

Ale i jeho váhavé *jistě* mělo za následek provolávání slávy Durenovi a hlasité projevy souhlasu. Gerin po očku sledoval Hilmica Dužinu a Wacha, syna Fidusova. Hilmic vcelku rozumně mlčel a Wacho vypadal, jako by nevěděl, o čem je řeč. Gerin zachytil jeho pohled, který měl být podle Wacha vražedný. Gerin lehce zavrtěl hlavou, aby dal najevo, že už viděl lepší. Macho přitvrdil. Fox ukončil hru pohledů a opovržlivě se odvrátil.

Kdyby teď Wacho zavelel, Gerinovi muži by se patrně okamžitě ocitli v krvavé řeži s družiníky Ricolfových vazalů. Ale Wacho mlčel. Překypoval sice zlostí, ale Gerinovo nenápadné varování se neminulo účinkem.

„Slyšte slova vševidoucího Bitona, tak jak je pronesl ústy věštkyně v Ikosu," zvolal Gerin a doslovně zopakoval verše proroctví. Poté pokračoval: „Pochybuje kdokoli z vás, že bůh určil Durena dědicem Ricolfova panství?"

Jeho muži začali jásat; byli na takový výklad připraveni. Ale tři ze čtyř nejvýznamnějších Ricolfových vazalů s takovým pohledem nesouhlasili. Co potom prostí vojáci z Ricolfova panství? Nebyli Gerinovi zavázáni poslušností, ale nemohli ztratit tolik, co Authari a ostatní. Příkazy museli poslouchat bez reptání, takže na jménu pána příliš nezáleželo.

Po chvíli tedy začali jeden po druhém přikyvovat na souhlas. Nebyli sice zvlášť nadšení, ale k tomu pochopitelně neměli žádný důvod; Duren byl prese všechno dost nezkušený mladík. Ale zdálo se, že jsou ochotni dát mu příležitost.

Ratkis to vzal jako samozřejmost. Na Autharim nebylo možné poznat, co si myslí. Wacho a Hilmic se s rozdílným úspěchem snažili skrýt rozmrzelost.

„Děkuji vám," řekl Duren a snažil se o hluboký mužný hlas. „Nechť spolu žijeme v míru a zvítězíme vždy, když budeme muset jít do boje."

Van šťouchl Gerina do žeber. „Dej si na něho pozor," zašeptal, „co chce. to si vezme."

„Jistě," souhlasil Gerin a trochu pobaveně si Durena změřil. On sám dlouho vyčkával, obhlížel situaci, a pak tvrdě jednal. Duren jednal rychleji, ale zdálo se, že s větším citem.

Ricolfovi vojáci totiž přikyvovali mnohem rychleji a horlivěji, než když souhlasili s Gerinovou interpretací věštby. Než mohl Gerin cokoli říci, Duren pokračoval: „Nepřevezmu panství po svém dědovi ihned, neboť můj otec mne nyní potřebuje po svém boku. Ale jakmile tato potřeba pomine, vrátím se a přijmu váš slib vazalské věrnosti."

Gerin čekal, jak to vojáci přijmou, protože tímhle jim Duren připomněl své příbuzenské svazky. Hilmic a Wacho vypadali dychtivě; čekali, že ta zmínka možná postaví vojáky proti Durenovi. Ale to se nestalo. Spíš naopak. Ze souhlasného hučení se pozdvihl jen jeden hlas: „Když mu záleží na příbuzných, bude mu záležet i na nás."

Fox si nevšiml, kdo z Ricolfových mužů to řekl. Klidně by za tu větu zaplatil zlatem. Že to bylo zadarmo, bylo ještě lepší.

Ratkis vypadal spokojeně. Výraz Authariho Zlomzuba mohl znamenat cokoli. Ale spokojenost to nebyla.

Hilmic a Wacho vypadali, že mají přinejmenším pořádné bolení břicha. Fox si byl jist, že oba, a možná i

Authari, budou před svými poddanými mluvit proti Durenovi až do dne, kdy se usadí na hradě. Jak moc jim to prospěje, ukáže budoucnost.

Náhle Ratkis sestoupil ze svého vozu a poklekl na jedno koleno na dlažební kameny vedle Durenova vozu. Pohlédl vzhůru a se sepjatýma rukama řekl: „Pane, jako zástavu tvého návratu ti už teď rád složím slib věrnosti a poslušnosti.“

V tu chvíli si Gerin uvědomil, že ačkoli předtím Duren prokázal značnou vyspělost, je nyní na rozpacích. Poklepal ho po rameni. „Přijmi to, rychle,“ zašeptal.

To Durenem pohnulo. Dost často viděl, jak noví vazalové skládají slib Gerinovi, aby si vzpomněl, jak rituál probíhá. Slezl z vozu, rychle se postavil před klečícího Ratkise a položil ruce na jeho sepjaté dlaně.

„Zavazuji se být tvým vazalem, Durene, synu Gerina Foxe a vnuku Ricolfa Rudého. A přísahám ti věrnost před všemi žijícími či zemřelými.“

„Já, Duren, syn Gerina Foxe, vnuk Ricolfa Rudého, přijímám tvé vazalství, Ratkisi Slévači,“ odvětil vážně Duren. ‚A na oplátku slibuji, že s tebou budu jednat přímo a spravedlivě. Na důkaz toho povstaň.“ Pomohl Ratkisovi vstát a políbil ho na tvář.

„Přísahám ti věrnost při Dyausovi, otci všeho, a Bitonovi vševidoucím,“ prohlásil zvučně a hrdým hlasem Ratkis Slévač.

„Při Dyausovi a Bitonovi,“ odpověděl Duren, „přijímám tvůj slib a na oplátku tvou věrnost odměním věrností svou.“ Obhlédl ostatní Ricolfovi vazaly. „Kdo se připojí k tomuto znamení dobré vůle?“

Authari Zlomzub poklekl mnohem opatrněji než Ratkis. Také přísahal Durenovi věrnost a poslušnost.

Gerin si nevšiml, že by se Duren během ceremoniálu dopustil nějaké formální chyby; Authari tedy nebude moci nikdy prohlásit, že slib není platný. Byl rád, že se Authari podřídil sám od sebe, ale rozhodně mu proto více nevěřil.

Všichni se nyní obrátili na Hilmica a Wacha. Wacho zrudl. „Nebudu nic slibovat pánovi, který tu není, aby mohl dodržet své sliby," prohlásil zvučně. Pak se obrátil ke Gerinovi: „Nemysli si, princi, že ho rovnou odmítám, ale nemohu mu přísahat věrnost a poslušnost, dokud se zde neusadí natrvalo. Pak snad. Až uvidím, jak si povede." Hilmic Dužina, kterému jeho slova patrně dodala kuráže, začal souhlasně přikyvovat.

Než mohl Gerin něco říci, ujal se znovu slova Duren: „To je tvé právo. Ale až se vrátím, nezapomenu na nic, co jsi udělal ode dne, kdy můj dědeček zemřel."

Hilmic ani Wacho na to nic neřekli. Někteří Ricolfovi muži prohodili pár souhlasných vět, a dokonce i Wachův vozka mu přes rameno něco řekl. Ať to bylo cokoli, Wacho zrudl ještě víc a něco ostře odsekl.

Gerin zachytil Durenův pohled a lehce pokývl, aby se vrátil zpět do vozu. Nechtěl mu dávat žádné zjevné příkazy, teď, když chlapec - vlastně už mladý muž - udělal na okolí takový dojem svou nezávislostí. Jeho jednání udělalo velký dojem i na Foxe. Dokud člověk nespadne do vody, nedá se říct, jestli umí doopravdy plavat.

Duren se vyšvihl na vůz, vzal od Vana otěže a řekl: „Až splním své povinnosti na severu, vrátím se. Když bohové dají, strávíme spolu mnoho šťastných let. Švihnul otěžemi a koně vyrazili vpřed. Zbytek malé Gerinovi armády ho následoval.

Fox pohlédl přes rameno zpět. Uprostřed cesty stáli Authari Zlomzub, Ratkis Slévač, Wacho, syn Fidusův, a

Hilmic Dužina a divoce se dohadovali. Jejich družiníci se shromáždili kolem, aby mohli své pány podpořit. Docela se mu to líbilo.

Když byli jeden a půl dne cesty jižně od hradu Fox, zahlédl Fox přibližující se kočár. V první chvíli myslel, že je to posel přinášející zprávy, které nemohly počkat do jeho příjezdu. Takové zprávy mohly být jen špatné zprávy.

Když byl trochu blíže, pozdvihl vozka štít s bílými a zelenými pruhy - štít příměří. „To jsou Trokmoici!“ vykřikl Gerin. Ještě před pár lety by to na takovou vzdálenost nerozeznal, ale s přibývajícím věkem se stával dalekozrakým. Ale četlo se mu hůř. Rád by věděl, jestli by se tomu dalo odpomoci nějakou magií.

Ale na takové vedlejší myšlenky mu nezbylo mnoho času; za okamžik už poznal muže v kočáře. Poznal ho i Van, který hned také řekl: „To je Diviciacus, Adiatunnova pravá ruka.“

„Ano, a možná i palec levé,“ souhlasil Gerin. „Muselo se stát něco zlého, jinak by za mnou neposlal Diviciacuse, aby to napravil - a při tom mě nějak doběhl, kdyby se naskytla příležitost.“

Trokmoici poznali Gerina ve stejnou chvíli jako on je. Začali mávat a přijeli blíž. Duren zastavil a ostatní udělali totéž.

„Co se děje?“ zvolal Gerin trokmoisky.

„Vyslechnete jen trochu naší sladké mateřštiny?“ řekl Diviciacus ve stejném jazyce, ale hned přešel do elabonštiny: „Raději budu mluvit vaším jazykem, abychom předešli nedorozumění. To by mohlo mít zlé ná-

sledky.“ Mluvil dobře, i když s lehkým trokmoiským přízvukem.

„Vypadáš stále dobře,“ poznamenal Gerin, když Diviciacus vystoupil z kočáru. Trokmoiec byl sice v pase o něco silnější než před lety a jeho zrzavé vlasy a vousy zdobilo dost šedin, ale stále musel být nebezpečným protivníkem v souboji jak zbraněmi tak slovy.

„Totéž mohu říci i o tobě,“ odpověděl a poklekl před překvapeným Gerinem na jedno koleno a stejně jako Ratkis sepjal ruce. .Adiatunnus by si pokládal za čest, kdyby se opět mohl považovat za tvého vazala, to je jeho vzkaz, princi.“

„U všech bohů,“ zabručel Gerin. „Když mi posledně sliboval poslušnost, museli ho k tomu přimět bohové. Myslel jsem si - a také jsem to řekl - že k tomu budu opět potřebovat jejich pomoc. Než přijmu jeho vazalský slib, chci vědět, co tím získám... a proč.“

„Říkal, že přesně tohle řekneš,“ odpověděl stále klečící Diviciacus a zhluboka vzdychl. „Abych řekl pravdu, neudělal by to, kdyby to, co se děje na jih od Niffetu, nebylo ještě horší než vazalství.“

„Ach, Gradiové. Je mi to jasné. Chce, abych mu s nimi pomohl a myslí si, že jediný způsob, jak toho dosáhnout je, že dokud to bude nutné, bude hrát hodného hocha. Pak se zase vrátí ke starým dobrým způsobům.“

Diviciacus nasadil výraz naprostého zděšení a zraněné nevinnosti. Bylo to velice věrohodné, ale při jeho zkušenostech nebylo divu. „Na tom není pravdy ani co by se za nehet vešlo.“

„Ani tak to za moc nestojí. Dlužím mu snad jenom to, že jsem na hradu Fox shromáždil své poddané k tažení proti němu. Alespoň jsem pak bez větších problémů zahnal Gradie, když nás napadli.“

„Kéž bychom mohli říct totéž," řekl Diviciacus chmurně. „Už jsi asi slyšel, že na nás zaútočili, když prchali od tvého hradu."

„Ano, slyšel. Kdyby to neudělali, byli bychom asi už s Adiatunnem ve válce a ty bys tu nemusel místo něho klečet."

„Máš ďábelsky mrštný jazyk, Foxi," ošil se Diviciacus. „Říká se, že za starých časů mohl bard zabít muže jenom tím, že o něm zpíval posměšné písně. Pokud bych tě neznal, nevěřil bych tomu." Pozdvihl ruku, na které se zaleskl zlatý náramek. „Neděkuj mi, ještě jsem neřekl vše."

„Pokračuj," vybídl ho Gerin, aby zakryl pobavení. Jediné, za co mu chtěl poděkovat, byla ta špetka sarkasmu. „Co mi ještě máš říci?"

„Ti ďáblové nás napadli znovu, tentokrát po zemi, a i tentokrát nás porazili." Diviciacus se zatvářil zoufale. „A protože jeho strach z nich je veliký, bude Adiatunnus bojovat po tvém boku, pod tvým velením a způsobem jaký zvolíš. Cokoli z toho vzejde, i kdybys měl být opět naším pánem, je lepší než porážka od Gradiů."

Při těch slovech se otřásl hrůzou a jeho muži ve voze udělali znamení proti zlému. Gradi, kterého Gerin na hradě vyslýchal, považoval porážku Trokmoiců za předem danou. Oni sami, zdá se, to viděli podobně. To Gerina znepokojovalo. Co to bude za spojence, když se roztřesou a prchnou při pouhém pohledu na nepřítele? Přímo se na to Diviciacuse zeptal. „Bojovali jsme statečně," prohlásil Trokmoiec přesvědčivě. „Ale něco... něco se muselo stát a ať jsem prokletý, jestli vím co. Vám se to asi nestalo, když jste je porazili. S vámi si určitě povedeme lépe... doufám."

„Já také.“ Po chvilce uvažování Gerin dodal: „Pojeď se mnou na hrad Fox; věc je příliš vážná, než abychom ji rozhodli hned v tuto chvíli.“

„Jak si přeješ, princi,“ odpověděl Diviciacus. „Jen, s pomocí bohů, nezvažuj příliš dlouho, mohlo by být pozdě.“

Když opět vyrazili po Elabonské cestě vstříc hradu Fox, nařídil Gerin Durenovi, aby jel vedle Diviciacusova kočáru. Přes rachot kol a skřípání náprav zvolal: „Co řekne Adiatunnus, až přitáhnu s celou armádou na jeho území?“

„Myslím, že řekne – ‚Díky všem trokmoiským a elabonským bohům‘.“

„A co bude říkat na to - co na to budou říkat vaši válečníci - až budou muset bojovat společně s mými lidmi a podřizovat se mým šlechticům?“

„Rozkazuj, jak se ti zlíbí. Jestli se najde nějaký lotr, který řekne něco jiného než: ‚Ano, pane Gerine‘, můžeš si jeho hlavu přibít nad bránu.“

„To neděláme,“ odpověděl Gerin trochu nepřítomné. O to pochopitelně nešlo. Diviciacus samozřejmě věděl, že Elabonci nemají ve zvyku brát takové trofeje. Myslel tím, že jsou v natolik zoufalé situaci, že uposlechnou každý Gerinův příkaz. Protože věděl, jak byl Adiatunnus hrdý na svou sílu, než Gradiové zaútočili, musel na tom být doopravdy zle. I když... „Jakou přísahou mi zaručíš, že tohle není léčka, která mě má dostat na místo, kde mě bude moci Adiatunnus přepadnout ze zálohy?“

„Budu přísahat stejně, jako jsem přísahal tvé paní, když se mě zeptala na totéž,“ odpověděl Diviciacus. „Při Taranisovi, Teutatesovi a Esusovi přísahám, pane Gerine, princi, že vše, co jsem řekl, je čistá pravda.“

Pokud by ho přísaha ke třem hlavním trokmoiským božstvům nepřinutila říkat pravdu, pak už nic. Gerin se

pousmál, když slyšel, že Selatre po něm chtěla stejnou záruku. Biton už sice jejími ústy nepromlouval, ale sama měla dobře vyvinutou schopnost předvídat. „To mi stačí," odpověděl. „Ujišťuji tě, že děláš dobře," pokračoval Diviciacus, „naši kněží jsou v poslední době hodně nervózní. Vypadá to, jako by naši bohové měli strach, když jsou bohové Gradiů nablízku. Možná o tom také něco víš."

„Myslím, že ano," přisvědčil Gerin po krátké odmlce. Gradijští zajatci se vychloubali, o kolik jsou jejich bohové silnější než ti trokmoištní, a zdálo se, že vědí, o čem mluví.

Diviciacus mu věnoval mírně vyčítavý pohled.

„Myslím, že o tom všem víš víc, než přiznáváš." Když Gerin neodpověděl, pokračoval: „Ano, to jsi celý ty. Adiatunnus si je jistý, že jsi musel stát vedle, když to oznamoval svým lidem."

„Při tom, jak Adiatunnus řve, nemusím být nijak blízko, nelze ho přeslechnout." Diviciacus se tomu vtipu pousmál. Gerin si dával pozor, aby nepopřel možný nadpřirozený původ svých vědomostí. Při jednání s lidmi to bývalo velice výhodné.

Jak se vůz dál kodrcal k severu, přál si, aby věděl alespoň polovinu toho, co si jeho přátelé i nepřátelé myslí, že ví.

„Připraveni?" zvolal Fox a rozhlédl se po záplavě vozů shromážděných na travnaté rovině pod hradem. Otázka to byla čistě řečnická; více už být připraveni nemohli. Mávl paží a klepl Durena na rameno. „Vpřed!"

Neujeli daleko, když k nim přijel Diviciacusův vůz. „Vedeš si dobře, Foxi, opravdu. Přesto," dodal s vážnou

tváří, „byl bych mnohem šťastnější, kdybys vzal s sebou všechny muže a nenechával posádku na hradu Fox.“

„Nedělám nic proto, abych učinil šťastnějším tebe nebo Adiatunna,“ odpověděl Gerin. „Dělám to proto, abych chránil sám sebe. Když nechám hrad bez obrany, a Gradiové se po řece vrátí, je s ním konec. A to bych opravdu nerad.“

„A co když ani tví a Adiatunnovi mužové společně Gradie neporazí, nebudeš také litovat?“ opáčil Diviciacus.

„Zvážil jsem všechna pro a proti. Kdybych mohl proti Gradiům u Niffetu postavit celou svou i Adiatunnovu armádu, udělal bych to. Ale nemohu. Gradiové ovládají řeku, protože naše lodě jsou proti těm jejich sotva jako dětské hračky. Musím se pojistit, aby téhle výhody nemohli využít. Je špatné, jestli na tohle nemyslíš.“

„Nechtěl bych bydlet v tvé hlavě, vážně,“ prohlásil Diviciacus. „Máš oči na stopkách jako rak a každé se dívá jiným směrem. A mozek jako váhy, na kterých zvažuješ všechny možnosti tak dlouho, až víš, která z nich nastane.“

Gerin zavrtěl hlavou. „Jen vševidoucí Biton má takovou moc. Rád bych to také dovedl, ale neumím. Vidět dopředu je těžké, dokonce i pro boha.“

„A jak tohle můžeš vědět?“

„Protože jsem viděl Bitona, jak hledá mezi spoustou možností to zlo, které ohrožuje budoucnost,“ odpověděl Gerin a Diviciacus jen s mlasknutím sklapl ústa. Věděl, že se zasloužil o zahnání nestvůr, ale nevěděl, jak to udělal, ani o tom, co se po zázraku dělo.

Brzy opustili Elabonskou cestu a zamířili po menší prašné cestě k jihozápadu. Nevolníci na polích na chvíli ustávali ve své nekonečné práci a sledovali projíždějící

armádu. Sem tam někdo zamával. Gerin mávání opětoval.

„Copak úplně zblbli?“ otázal se Diviciacus. „Proč neberou nohy na ramena a nemizí i s dobytkem v lese?“

„Protože vědí, že se mohou spolehnout na to, že moji muži nebudou rabovat.“

„Troubové,“ opakoval Diviciacus. „Tohle nemůžu Adiatunnovi říct - nevěřil by. Myslel by, že jsem lhář nebo opilý.“

„Když jsem tudy projížděl prvně, také jsem to nechápal,“ ozval se účastně Van. „Stále mě to udivuje, ale jeden si časem zvykne.“

„Děkuji ti za tak halasnou podporu mých myšlenek,“ opáčil Gerin hlasem sušším než prach, který zdvihala kopyta koní.

„Neber si to tak,“ odpověděl Van s hlavou na stranu.

„Jenom trochu.“

Oba se pak rozesmáli a Diviciacus se rozpačitě rozhlížel, jako by nemohl uvěřit svým očím a uším. „Kdyby kdokoli z nás takhle mluvil s Adiatunnem, vyřízl by mu do krku druhá ústa dřív, než by dokončil větu,“ poznamenal.

„Zabíjet lidi, kteří říkají, že se mýlíš, nebývá zrovna rozumné. Často se ukáže, že mají pravdu.“ Diviciacus obrátil oči v sloup. Takhle nejednal vojevůdce. To podle něho nemohlo dopadnout dobře.

Do hradu Widina, syna Simrinova, dorazili na sklonku dne. Widin a Diviciacus se uvítali jako staří sousedé, kterými byli, a jako staří přátelé, kterými rozhodně nebyli. „Raději mít za přátele vás jižany, než Gradie,“ prohlásil Diviciacus.

Widin měl na hradě soustředěnou silnou posádku, a kdyby byl Adiatunnus začal válku proti Gerinovi, byl by schopen zastavit postup lesních barbarů do doby, než by přitáhl Gerin a vypořádal se s nimi. „Takže jsme opravdu na stejné straně s Trokmoici?“ zeptal se Widin Gerina. „Kdo by to začátkem roku řekl?“

‚Ani já ne,“ souhlasil Gerin, „ale už to tak bude. Trokmoici budou raději s námi než s Gradii, a jak jsem tak poznal Gradie, i já budu raději s Trokmoici.“

„Ještě jsem je nezahlíd ani koutkem oka, princi, ale jestli jsou tak tvrdí, že se k nám Trokmoici takhle lísají, musí to být strašná sebranka.“ Křivě se ušklíbl. „Vůbec by mi nevadilo hned na Gradie vyrazit. Mám tu spoustu válečníků, a ti už něco sní. Za chvíli abych se staral, co budeme jíst v zimě.“

„O tom mi nemusíš vyprávět, Widine, znám to,“ odpověděl Gerin. Jeho *vazal* jen přikývl a už mlčel. Fox živil více vojáků a po delší čas než Widin. Také udělal důkladné přípravy na to, aby mohl živit a ubytovat více bojovníků než kdokoli jiný v severních krajích, snad vyjma Aragise Lučištníka.

„A teď je celá armáda u mě, i kdyby jen na jednu noc,“ postěžoval si nakonec Widin žalostně.

„Nemyslím, že příliš hladovíš,“ namítl laskavě Gerin.

„No, zatím ne. Jablka, švestky i hrušky jsme už sklidili. Dobytek tloustne na dobrých pastvinách. Ale ke konci zimy si budeme přát, abychom měli to, co teď spořádají tvoji pořízkové.“

„To chápu,“ odpověděl Gerin. „Závěr zimy bývá krušný pro každého. Otec Dyaus ví, jak jsem rád, když vidím, že taky myslíš dopředu, místo abys žil jen přítomností, jak to dělá většina. Ale když Gradie neporazíme, budou tvé zásoby zajímat už jenom je.“

„Tomu všemu rozumím, princi," ujišťoval ho Widin. .Ale myslel jsem, že ti to nebude nijak vadit, když se sám rád vyžíváš v maličkostech."

„Cože?" vyvalil Fox oči na svého vazala, jestli mluví vážně. „Tohle bych čekal spíš od Vana nebo Rihwina, ne od tebe."

„Dneska se už nedá věřit nikomu, co?" napodobil Widin škodolibě Gerina. Ten zvedl ruce na znamení porážky, otočil se a odkráčel.

Podle toho, jak marnotratně Widin krmil armádu, která dorazila na jeho hrad, byla jeho stížnost na možné hladovění spíše jen formálním zažehnáváním sice nepříjemné, ale velice nepravděpodobné možnosti. Aby se Gerin šlechtici trošku pomstil, jedl tak dlouho, až byl sotva schopen dovalit se pod svou pokrývku.

Ráno obžerství zopakoval, tentokrát hlavně proto, že věděl, jaká cesta je čeká.

Země mezi Widinovým panstvím a územím ovládaným Adiatunnem nepatřila nikomu, přestože formálně byla pod Gerinovou správou. Po dlouhé roky se Fox i Adiatunnus snažili se střídavými úspěchy území ovládnout; přestože Adiatunnus přísahal Gerinovi věrnost a poslušnost, choval se jako svobodný pán.

Většina rolníků, kteří před nocí šelem žili na území mezi dvěma silnými soupeři, byla buď mrtva, nebo uprchlá. Pole se měnila v louky, louky zarůstaly křovisky, z křovisek se stávaly mladé háje a lesíky. *Tak takhle končí civilizace*, pomyslel si Gerin, když míjel borovice vzrostlé jako on sám. V čase, kdy tudy po cestě, která už také nebyla téměř patrná, neprocházela jeho nebo Adiatunnova armáda, patřila tato země

především divoké zvěři. Nebyly to příliš radostné myšlenky.

Adiatunnus posouval svá hraniční stanoviště stále více na sever a východ, až k těsné blízkosti Gerinova panství. Gerin proti němu nejednou vytáhl s armádou, zahnal hlídky a vyvrátil hraniční kameny, kterými chtěl podpořit své nároky. Když se teď však blížili k trokmoiským hlídkám, rudovousí barbaři je radostně vítali a mávali dlouhými bronzovými meči.

Van se rozesmál a obrátil se na Gerina: „Pochybuju, že jsi někdy viděl něco podobného."

„Ze mě budou lesní barbaři vítat?" Fox zavrtěl hlavou. „Představoval jsem si, že takhle budou oslavovat moji smrt."

Diviciacus, který jel poblíž, to zaslechl. „Snažili jsme se, Foxi, opravdu jsme se snažili. A opravdu bychom jásali, kdyby se nám to povedlo. Ale věci jsou jaké jsou..."

„Ano, věci jsou jaké jsou," přikývl Gerin. Bez Trokmoiců by se nestal pánem na hradu Fox a nevydal by se cestou, která jej dovedla až k titulu princ severu. Když lesní barbaři přepadli a zabili jeho bratra a otce, ukončili jeho naděje na poklidný život studenta a učence.

Po návratu z Elabonu převzal panství a přísahal, že se barbarům nikdy nepřestane mstít za to, co způsobili jemu a jeho blízkým. Během let se pomstil mnohokrát a mnoha způsoby. A náhle je spojencem Trokmoiců proti nebezpečí, které obě strany považují za mnohem větší hrozbu, než své vzájemné dlouholeté nepřátelství. Znamená to tedy, že porušil přísahu?

Myslel - doufal - že ne. Doufal, že duše jeho otce a bratra rozumí tomu, co dělá a proč to dělá. U bratra si byl téměř jistý, s otcem to bylo horší. Dagref, po němž

se jmenoval jeho nejstarší syn se Selatre, býval trochu těžkopádný.

Pokrčil rameny. Zvolil si bez ohledu na to, co by si mohl jeho otec myslet, a dotáhne to do konce. Co přijde později, bude řešit později.

Cestu na hrad, který Adiatunnus držel od vpádu Trokmoiců po noci šelem, znal. Vždy, když tudy táhl, měl v zádech armádu a cestu si musel probojovávat. Teď ho Trokmoici vítali jako vlastního.

Přesto nebyli Trokmoici jedinými obyvateli této země. Zůstalo tu mnoho elabonských rolníků, kteří teď robotovali na pány, kteří nebyli jejich rasy. Pokaždé, když míjeli nějakou jejich vesnici, napadlo Gerina, jak moc jim to asi vadí. Předpokládal, že se spíše starají o to, kolik z úrody jim jejich pán sebere a jak moc se vměšuje do jejich každodenního života, než o to, kdo to je.

Minul dvě opevněná místa, která vypálil při posledním větším tažení proti Adiatunnovi. To už bylo více než deset let. Jedno bylo obnoveno, zatímco druhé stále leželo v troskách. I na jeho panství se nacházely podobné ruiny. Trokmoici mu nezůstávali nic dlužni.

Když padla noc, zastavili se ve vsi, které vévodilo stavení obehnané palisádou, ale příliš malé na to, aby bylo opravdovou tvrzí. Obývalo ji několik trokmoiských vojáků s rodinami, kteří tu patrně dohlíželi na elabonské nevolníky, žijící v obvyklých chatrčích z košatiny vymazané hlínou. Kdyby Gerin rozšířil své panství na sever za řeku Niffet do trokmoiských lesů, patrně by používal stejný způsob. Jen by to bylo obráceně.

Slunce zapadalo a zlatavý Math, který právě dokončit první čtvrť, se vznášel vysoko na jižní obloze. Bledý, pomalý Nothos, který byl snad jen den po úplňku, se

chvěl ve večerním šírání nad východním obzorem. Elleb, kterému chybělo málo do třetí čtvrti, se objeví až po půlnoci, zatímco Tiwaz byl příliš blízko slunci, než aby ho bylo možné spatřit.

„Zajímalo by mě, jaká jména dali měsícům Gradiové," řekl Gerin sedící u ohně, který rozdělali za vesnicí.

„To ti nepovím, veliteli," odpověděl Van a vydoloval prstem kousek skopového, který mu uvízl mezi stoličkami. „Udivuje mě, na kolik slov jsem si vůbec vzpomněl, když jsem zase zkusil mluvit jejich jazykem. Ale nikdy jsem se nezajímal o měsíce. Možná se na ně nějaká Gradijka dívala, když jsem na ní ležel, ale doufám, že v tu chvíli myslela na jiné věci."

„Jsi příšerný."

„Díky, Foxi," opáčil Van. Gerin to vzdal a zabalil se do přikrývky. Rozestavil dost hlídek, a ani Trokmoici nikdy nebyli natolik udatní, aby v noci plné duchů riskovali útok. Teď to ke všemu byli spojenci. Nicméně by se nedožil svého věku, kdyby ponechával věci náhodě. S tím vědomím klidně usnul.

Gerinovi bojovníci se kdysi dostali až do vesnice pod hradem, který Adiatunnus zabral. Bojovalo se i v uličkách mezi chýšemi a domy, ale nikdy se nedostali až k hradu. Na trokmoiské straně bojovaly i ženy a nestvůry a Gerin náhle přišel o tolik mužů, že útok na vlastní hrad nebyl možný. A teď se po více než deseti letech znovu blížili k Adiatunnově pevnosti. Tentokrát s nimi nebojovaly žádné nestvůry. Všechny - až na Geroge a Tharmu - byly zpět v nekonečných podzemních labyrintech Ikosu. Úzké uličky zaplňovali muži i ženy a všichni do ochraptění provolávali slávu Elaboncům. Padací most hradu byl spuštěný a Adiatunnus právě

vyjížděl z nádvoří, aby příchozí osobně uvítal. Když se Gerin dostal do těchto míst posledně, byla situace zcela jiná - jeden druhého se snažili zabít a málem se jim to podařilo.

„Zastav," řekl Gerin Durenovi a zároveň pozdvihl ruku, aby dal znamení ostatním vozům. Jeho syn přitáhl opratě a koně zůstali poslušné stát.

Adiatunnus zastavil svůj vůz asi na dvacet stop od Gerinova. Vystoupil, přešel asi polovinu vzdálenosti, která je dělila, a poklekl na jedno koleno. Ostatní Trokmoici napětím ani nedutali.

Gerin také seskočil z vozu a rychlým krokem se blížil k Adiatunnovi. Trokmoiský vojevůdce před sebe pozdvihl sepjaté ruce a Gerin je vzal do svých. Následoval stejný rituál složení slibu věrnosti a poslušnosti, jakým v jeho zastoupení prošel Diviciacus.

„Nechci, aby tu došlo k nějakému nedorozumění," řekl Adiatunnus trokmoiský, aby mu jeho lidé rozuměli. „Uznávám tě za svého pána. Cokoli poručíš mně a mým lidem, abychom podnikli proti Gradiům, bude splněno bez prodlení. Nebudeš s námi mít víc těžkostí než s jinými svými vazaly."

Fox postřehl Adiatunnovu výhradu - zmínil se jen o příkazech týkajících se Gradiů. O jiných nemluvil. Prozatím to nechal být. Možná, že spojenectví proti společnému nepříteli přinese něco pozitivního v budoucnosti.

„Jsem rád, že můžeme v boji počítat s tvými udatnými válečníky," odpověděl Gerin ve stejném jazyce. Ukážeme Gradiům, že padla kosa na kámen."

Trokmoici opět jásali; Gerin pochyboval, že se u nich někdy dostalo některému Elabonci tak vřelého přijetí.

Většina jeho mužů rozuměla obstojně trokmoisky, takže se také k jásotu přidali. Všiml si, že mnozí z jeho bojovníků si zálibně prohlíží trokmoiské ženy, které často vynikaly nevšední krásou. Mezi Elabonci se povídalo, že ani nejsou příliš upejpavé. Gerin však věděl, že na té pověsti není zas až tak mnoho pravdy; trokmoiské ženy - stejně jako jejich mužské protějšky - jednaly přímo a mnohem otevřeněji, než tomu bylo zvykem u Elabonců. Ale jak se přiučil od Fand, při překročení určitých mezí byly nebezpečnější než povodeň. Doufal jen, že nenastanou nějaké problémy.

Adiatunnus pokynul ke hradu, jehož padací most byl stále dole. „Vejdi, Foxi, vejdi i se svými muži. Dostanete jídla, co se do vás vejde.“ Možná si také všiml dychtivých pohledů Gerinových vojáků.

„Děkuji ti i za své muže,“ odpověděl Fox. Kromě urážek na bitevním poli byla tohle první slova, která si mezi sebou vyměnili. Náčelník Trokmoiců byl přibližně jeho věku, rozložitější v ramenou, silnější v pase a o několik čísel vyšší. Plešatějící hlavu rámovaly husté chomáče vlasů a obličej zdobily dlouhé, světlé povislé kníry, které pomalu začínaly šedivět. Na sobě měl plátěnou halenu a pytlovité vlněné kalhoty. Obojí mělo kostkovaný vzor v jasných barvách, které se k sobě podle Gerina vůbec nehodily.

Prohlížel si Gerina stejně obezřetně jako Gerin jeho. Když se tak chvíli pozorovali, Adiatunnus si sebejistě odkašlal a pronesl: „Vždycky jsem si myslel, že jsi aspoň takhle vysoký,“ natáhl ruku, kam až dosáhl, „s hubou plnou zubů a porostlej kožichem nebo plazíma šupinama. Ani nevím proč. A teď koukám, že vypadáš jako člověk.“

„Ty také," odpověděl Gerin. „Bylo s tebou víc problémů než s deseti jinými, na které bych si jistě vzpomněl, to ti řeknu."

„Díky, za chválu," vypjal se trochu Adiatunnus. Jeho šedozelené oči se ostře zadívaly na Gerina. „Byla by to pravda, kdyby mezi těmi deseti byl i Aragis Lučištník?"

„Ne úplně," připustil Gerin a Adiatunnus se opět zapýřil, tentokrát nad svou vlastní chytrostí. „Když se mi nedaří lichotit ti teď, jak to dokážu později?" řekl Gerin. Adiatunnus na něho okamžik civěl a pak se rozřehtal. „Jsi skvělej, Foxi. Dřív jsem byl opravdu rád, že tě mám za souseda. Naučils mě víc než tucet jinejch."

„Za to bych ti měl poděkovat," opáčil Gerin a Adiatunnus se znovu rozřehtal. Trokmoiec měl ale pravdu. Gerin sám si všiml, že ze všech trokmoiských náčelníků, co jich znal, se jen on něco přiučil od Elabonců, mezi kterými už po léta žil. Osvojil si mnohem rafinovanější politické tahy - a také mnohem nebezpečnější - než ostatní, kteří i po těch letech stále připomínali spíš jenom bandity.

Hra, kterou hrál nyní, měla prokázat, že je dobrým přítelem Foxovým i jeho bojovníků, a přimět je zapomenout, že obvykle byli nepřáteli. Když chtěl, dovedl pořádně zařvat. A hned to udělal: „Všichni do hradu!" zařval elabonsky. „Maso a chleba už čekaj, až je sníte, a pivo se nemůže dočkat, až ho vypijete. Možná tam bude i pár ženskejch, kterejm neublíží štípnutí do zadku, ale ty si musíte najít sami."

Gerin se snažil nezůstat v hlasitosti projevu pozadu. „Kdokoli z mých mužů se dnes opije tak, že nebude schopen ráno vyrazit, bude se mi osobně zodpovídat. Bude mu z toho hůř než z té kocoviny." Doufal, že tak

zůstanou natolik střízliví, aby se mezi sebou nezačali rvát nebo aby se ubránili, kdyby se do nich pustili Trokmoici.

„To platí i pro moje lidi," prohlásil Adiatunnus v trokmoištině i elabonštiné, „s tou výjimkou, že se budou napřed zodpovídat mně a pak Foxovi."

Pečené skopové bylo pečené skopové, přestože Trokmoici je připravovali s mátou, nikoli česnekem. Chléb, který děvečky přinášely, byl poněkud nezvyklý, trochu tužší a se zrnky obilí, ale dobrý. Jen o pivu Gerin nevěděl, co si myslet. To nebylo podobné žádnému pivu, které vařili Elabonci - bylo téměř černé, husté a lehce chutnalo po kouři.

Adiatunnus ho však do sebe lil s neskrývaným potěšením, takže asi bylo takové, jaké být mělo. „Ale jistě, taky vaříme světlé pivo," prohlásil vojevůdce, když se ho na to Gerin zeptal. „Ale napadlo mě, že bys chtěl poznat něco novýho. To se musí slad sušit tak, až se skoro upraží, v tom to je."

„Vsadím se, že ten, kdo to udělal jako první, na to přišel náhodou, protože zapomněl dávat pozor na sušení," poznamenal Gerin. Znovu si zavdal a zamyšleně zamlaskal. „Když si člověk zvykne, je to zajímavé. Něco nového, jak jsi řekl."

„Až tohle skončí, pošlu ti na hrad Fox sládka, ukáže ti, jak to dělat," sliboval Adiatunnus.

„Až tohle skončí," odpověděl Gerin, „budeš schopen mi ho poslat a já budu schopen ho přijmout. Budu tomu velice rád." Gerin dopil korbel. Vstát a dolít si další mu připadalo jako ta nejpřirozenější věc na světě, tak to udělal.

Van měl jiné představy o tom, co je nejpřirozenější. Mnoho nechybělo a začal by svou náklonnost ke krásné

zrzce - která se podle Gerina velice podobala Fand - dávat najevo přímo na stole nebo pod ním.

Gerin očima hledal Durena, ale nikde ho neviděl. Uvažoval, jestli si našel nějakou dívku nebo jen odešel na záchod. Protože se dlouho neukazoval, byla první možnost pravděpodobnější.

„Máš pěknýho kluka," pronesl Adiatunnus, což Gerina trochu polekalo, protože nebyl zvyklý, aby kromě Selatre a Vana někdo ve stejnou chvíli uvažoval stejně. „Slyšel jsem," pokračoval Adiatunnus, „že jeho děda natáhnul bačkory, takže po něm převezme panství."

„Je to tak," souhlasil Gerin. „Musel jsi mít ucho na zemi, že to víš tak brzy."

„Čim víc víš, tim víc s tim můžeš dělat," pronesl Adiatunnus větu, která by spíše seděla Foxovi.

Gerin chvíli zíral do zdánlivě bezedného korbelu černého piva. Když zase vzhlédl, uviděl Durena, jak vchází dovnitř s šibalským výrazem ve tváři. Gerin se uvolnil; od té doby, co Durena jako dítě unesli, se cítil nesvůj, když ho neměl na očích.

Otočil se k Adiatunnovi a řekl: „Bude to zvláštní, bojovat vedle tebe. namísto proti tobě."

„To tedy jo," odpověděl Adiatunnus a na jeden lok do sebe obrátil téměř celý korbel. Zvolna kroutil hlavou. „Je to divný. Ale vy jižani se Gradiů vůbec nebojíte, no ne?"

„Ne víc než vás. Bojovali velice tvrdě a statečně, ale vy nejste jiní - ani my."

„Nechápu, jak to příde, Foxi," pokračoval Adiatunnus smutně, „ale když stojíme proti nim, děje se s náma něco divnýho. A pak čekáš, že se něco stane, no a ono se stane."

„Ano, všiml jsem si.“ Vzpomněl si, jak zajatec Kápích opovrhoval trokmoiskými bohy. Gerin netušil, jestli to mělo něco společného s neúspěchy Trokmoiců, ale nakonec by se tomu ani nedivil.

„Jak to chceš udělat, až teď půjdeme proti Gradiům společně?“ zeptal se Adiatunnus. „Chceš naše muže promíchat jako hrách a fazole v polívce, nebo budou odděleně?“

„Už jsem na to myslel,“ odpověděl Gerin s úlevou, neboť to znamenalo, že se Adiatunnus opravdu chystá přijímat jeho příkazy. „Nejraději bych je smíchal. Vyhneme se tím problémům s tím, že by si tvoji nebo moji vojáci mohli myslet, že ti druzí vezmou nohy na ramena a nechají je v bryndě. Co si myslíš ty?“

Neptal se jenom ze slušnosti; ukazovalo se, že Adiatunnus není žádný hlupák. „Taky mi to připadá jako dobrej nápad. Jestli máme mít armádu, tak už to musí bejt *armáda*, jestli rozumíš.“

„Jistě,“ odpověděl Gerin. „Bál jsem se hlavně toho, že tvoji vojáci nebudou poslouchat mé příkazy dost rychle buď proto, že si budou myslet, že je posílám do většího nebezpečí než své vlastní, nebo jen z čiré zlomyslnosti.“

„Toho prvního bych se nebál, jinak bych před tebou nikdy nepoklekl. Vždycky bojuješ tvrdě, ale čestně, Foxi. A k tomu druhému: někdy se divím, že vy, Elabonci, sami sebe občas neunudíte k smrti, jak jste nemastný a neslaný.“

„To jsem už slyšel od více Trokmoiců, ale samozřejmě se mýlí,“ pronesl Gerin s kamennou tváří a čekal, co to s Adiatunnem udělá.

Ten se zamračil, ale vzápětí se rozesmál. „Jen se snaž, princi - teď už to můžu říct, když jsem tvůj vazal, ne? - ale ze mě hned tak kašpara neuděláš.“

„Dobře. Takže - vy se nám zdáte nezodpovědní a rozmařilí, my jsme pro vás nudní. A co Gradiové? Poznali jste je lépe než my.“

„Asi ano, a byl bych raději, kdyby se to nestalo. Tentokrát se Adiatunnus opravdu zachmuřil a obličej se mu žalostně protáhl. „Oni - jak to říct? - oni to berou hrozně vážně. Je jim jedno, že jim stojíš v cestě; prostě tam jsi, tak tě oberou nebo zabijou, jak se jim zrovna chce. A nic s tím nezmůžeš.“

„Ano, to souhlasí s tím, co jsem sám zažil. Jsou si naprosto jistí, že je nemůžeme zastavit. Ta jejich bohyně, ta Voldar...“

Adiatunnus udělal oběma rukama znamení proti zlému. „Nevyslovuj tu její jméno. Ďábelská bytost.“ Otřásl se, přestože v síni bylo horko a zakouřeno. „Ďábelská, tak. A mocná, mocná. A ty ostatní...“ Opět udělal znamení.

Bojíš se jí co? Chtěl se Gerin zeptat, ale otázku polkl. Jeho výlety do magie ho naučily, jak silná mohou slova být; jen tím, že se něco vysloví, se to může stát skutečností. Voldar jistě věděla - nebo to brzy zjistí - jak se jí Adiatunnus obává. Ale vyslovení jejího jména na něho mohlo zbytečně přitáhnout její pozornost.

„Otec Dyaus jistě požehná našemu počínání,“ řekl Gerin a doufal, že mu hlavní elabonský bůh věnuje aspoň tolik pozornosti jako gradijská Voldar vyděšenému Adiatunnovi. Zdálo se, že Dyaus se většinou spokojuje s tím, že vládne těm, kteří ho uctívají, bez toho, že by je příliš ovládal. Gerin s tím obvykle počítal. Jen tváří v tvář Gradiům si začínal uvědomovat, že kromě výhod to má i své nevýhody.

Z myšlenek ho vytrhla nádherná mladičká dívka, která usedla Adiatunnovi na klín. Ten v jedné ruce držel korbel s pivem a druhou jí přes halenu sevřel ňadra. To, co Gerin považoval za velice důvěrné, ji nijak neuvedlo do rozpaků. Naopak to vypadalo, že je ráda, že v něm vzbudila náklonnost nebo alespoň chtíč.

„Mám ti taky najít něco přítulnýho?“ zeptal se Gerina, zatímco hnětl dívčina ňadra. „Nerad bych, abys říkal, že nejsem dost pohostinný.“

„Není třeba,“ odmítl Gerin. „Stačí mi dobré jídlo a dobré pití a obojího jsi mi poskytl dostatek. Pokud jde o tohle, jsem dost šťastný se svou ženou, než abych se musel ohlížet jinde. Přesto ti ale děkuji.“

„To je mi pěkná pitomost,“ prohlásil Adiatunnus. „Ne to, že jsi šťastnej, to může bejt pravda, ale to, že jsi šťastnej doma, a brání ti to rozdat si to tady s nějakou holkou. Co maj ty dvě věci společnýho? Kamarádskej pich se vždycky hodí, ne?“

Fox pokrčil rameny. „Jestli chceš takhle žít, nemohu tě od toho zrazovat, je to jen tvoje věc. Jsem rád, když mohu nechat dělat lidi, co chtějí, a ještě raději jsem, když oni nechají mě.“

„Jsi šťastnej, když můžeš mít poslední slovo jak ránu sekerou,“ opáčil Adiatunnus. „Ale dobře, ať je po tvým, když to tak chceš mít. Když si nechceš užít, nebudu tě nutit. Hotovo.“

Gerin se rozesmál a pozdvihl korbel. Málokdo ho dokázal takhle popichovat. Adiatunnus nebyl žádný hlupák, i když Gerin ho nikdy nepodceňoval. Bude z něho dobrý spojenec - když na něj trochu dohlídne.

Trokmoiská děva mezitím zjistila, že také může něčím zajímavým zaměstnat své ruce, a Gerina mimoděk napadlo, jestli si Adiatunnus nebude muset za chvíli převléknout kalhoty. Než k tomu došlo, barbar se

vztyčil, bez zvláštního úsilí si rozesmátou dívku přehodil přes rameno a odnášel ji po schodech nahoru.

Gerin se obrátil na Durena: „Mám dojem, že se tu přiučíš pár věcí, které na hradu Fox neuvidíš."

„No, nevím," odpověděl jeho syn tónem, jaký by použil on sám. „Van a Fand občas dělají podobné věci."

„Mno, to je pravda," připustil Fox a se smíchem poplácal Durena po rameni. „Teď tedy uvidíš něco, co už jsi viděl určitě: jdu spát." Rozesmátý Duren ho následoval.

Van se podrbal na hlavě a pak si poněkud méně okázale zajel rukou do kalhot a podrbal se i tam. Když ruku vyndal, rozmáčkl něco mezi prsty, zevrubně výsledek prozkoumal a s povzdechem otřel zbytky nebohého organismu o nohavici. „Měl bych něco udělat s hnidami," řekl a vytáhl z kapsy jemný dřevěný hřeben. Se sykáním si pročesával nepoddajný kudrnatý vous a přitom vystrčil proti Gerinovi ukazovák. „Nemusíš mi ale předhazovat, kde jsem k těm vším přišel. Vím to moc dobře a pořádně jsem si to užil."

„Výborně," podotkl Gerin. „Bude zajímavé sledovat, až budeš vysvětlovat Fand, kde jsi k nim přišel."

Van se nenechal vyvést z rovnováhy: „Je spousta způsobů -jau! -jak přijít k vším."

V tom měl jistě pravdu. Gerin byl také plný štípanců od hmyzu, který někdo méně čistotný, kdo před nimi spal v posteli, kterou jim nabídl Adiatunnus, zanechal. Ale byl si naprosto jistý, že mezi stovkami možností si Fand vybere tu, která ji nejvíce rozzuří. A bude mít jako obyčejně pravdu.

Fox nad tím dál nehloubal, i když na okamžik zadoufal, že se sám nebude muset prohlížet. Jak šedivěl, bylo stále obtížnější hnidy nalézt.

Starosti s tím, aby armáda včas vyrazila, zmenšily problémy s hmyzem do hmyzí velikosti. Jeho vlastní muži byli zakrátko připraveni na vozech i v sedlech. Nikdy předtím ale nesledoval přípravy Trokmoiců na tažení; hlavně proto, že většina jejich tažení směřovala proti němu. Když je teď pozoroval, dospěl k závěru, že se do války museli chystat přinejmenším o několik dní dříve než on sám.

Hádali se a motali se jeden přes druhého. Namísto snídaně se opíjeli nebo si ještě narychlo užívali s děvečkami. Elabonský velitel by na místě několik vojáků zabil, než aby trpěl takovou nekázeň.

Když se však Trokmoici konečně dostali k boji, vedli si velmi zdatně. Gerinovi nezbývalo než doufat, že to i tentokrát bude stejné. Ale čím déle je sledoval, tím mu ta naděje připadala vzdálenější.

Adiatunnus byl na několika místech současně - řval, nadával, lichotil a přemlouval. Jako vojevůdce měl zjevný respekt, ale Gerin si nevšiml, že by jeho láteření činnost nějak uspíšilo. Snažil se tedy doufat, že to přípravy alespoň nezpomalí, ale i to byla naděje, která se s postupujícím ránem vytrácela.

„Možná by bylo lepší, kdyby se ti lesní barbaři spojili s Gradii," reptal Van.

„Nebyl bych proti," opáčil chmurně Gerin, když viděl, jak proti sobě dva Trokmoici tasili meče a jejich kamarádům se jen s obtížemi podařilo je uklidnit.

„Zdá se, že máte trochu náskok," komentoval rozšafně stav věcí Adiatunnus a bezstarostně pokrčil rameny. Gerin se přinutil ignorovat svůj kručící žaludek a neochotně přikývl.

Nakonec, když už slunce viselo dost na jihovýchodě, byli i Trokmoici schopni vyrazit. Naposledy se rozloučili s manželkami a spolu s Gerinovými muži vyrazili na západ. Fox se v duchu modlil k Dyausovi, aby tažení mělo lepší konec než začátek.

VI.

První znamení nebyla příliš příznivá. Armáda překročila řeku Venien, která se vlévala do Niffetu nedaleko místa, kde se Gradiové vylodili a porazili Trokmoice. Těla padlých už sice byla spálena, ale bojovníci si cestou kolem těch míst neustále něco mumlali a vrhali kolem sebe nevraživé pohledy.

Když bylí na západním břehu řeky - na území, které neovládal Adiatunnus, ale Elabonci - Gerinovi se bez zjevné příčiny zježily chlupy na předloktí. Mlčel o tom až do chvíle, kdy se ozval Van: „Jako by tu byl nějakej divnej vzduch."

„To je ono!" vykřikl Gerin, až sebou Duren trhl a koně poplašeně zafrkali. „To je ono. Je to tu jako ve strašidelném lese u Ikosu."

„Přesně tak," přitakal zamračený Van. „Už jsme tudy jednou nebo dvakrát jeli, ale takový pocit jsem tu nikdy neměl. Co je to, Foxi? Vaši elabonští bohové takhle o sobě většinou nedávaj vědět."

„Máš pravdu, nedávají. A určitě tu nejsou." To, co z jeho slov vyplývalo, bylo stejně logické jako sithonské geometrické poučky. „Myslím, že to není přítomností elabonských bohů."

„Jakých tedy?" zeptal se Van a rozhlédl se, aby se ujistil, že jsou z doslechu Trokmoiců. „Bohové lesních barbarů maj dost hašteření mezi sebou, než aby věnovali takovou pozornost obyčejným lidem."

„Vím," souhlasil Gerin. „Národ má takové bohy, jaké si zaslouží, ne? Takže kdo zbývá? Ani my, ani Trokmoici..." odpověď nechal viset ve vzduchu.

Přestože Van na svých toulkách nikdy Sithonii nenavštívil, nemusel být žádným mudrcem, aby si zbytek doplnil. „Takže Gradiové," řekl takovým tónem, že v okruhu denního pochodu muselo kravám zkysnout mléko.

„Nic jiného mě nenapadá," souhlasil neradostně Fox. „Blíží se polovina léta, ale vzduch je cítit jako počátkem jara, kdy zima sotva začíná ustupovat. A slunce..." ukázal na pobledlý kotouč, „svítí jako by se mu nechtělo. V téhle roční době je to divné."

„Vážné by mělo vypadat jinak," souhlasil Van. „Žiju tu už dost dlouho, abych věděl, že máš pravdu, veliteli." Zahrozil pěstí k západu, směrem, kterým ležel Orynijský oceán. „Ty jejich zatracený bohové se tu už začínají usazovat. Rozlézaj se jak prašivky po dešti."

„Moje řeč. Voldar a ti ostatní musí být hodně mocní, když tohle dokážou. Dyaus ani nikdo z elabonského

pantheonu by si nezahrával se sluncem.“ Neřekl *nemohl by si zahrávat*, i když měl na mysli spíš tohle. I když jist si tím zas tak moc nebyl. Elabonští bohové neměli sklon příliš se projevovat v materiálním světě, takže o jejich schopnostech neměl zcela přesnou představu.

Na druhou stranu neznal ani schopnosti Voldar a ostatních gradijských bohů a bohyň. Měl neblahý pocit, že nepotrvá dlouho a bude mít možnost je poznat. Kdyby bylo před jarní rovnodenností, byl by dnešek nádherným jarním dnem. Ale blížil se slunovrat...

Duren se obrátil dozadu: „Bylo by dobré vědět, jaké počasí je na východním břehu Venienu. Aspoň bychom si udělali představu, jestli je nebezpečí reálné, nebo se jenom lekáme stínů.“

„Občas si přeji, abych mohl poslat Durena do škol v Elabonu, aby se naučil všemu, co se nemůže naučit tady na severu,“ řekl s úsměvem Gerin. „Asi bys tam měl jít taky, začínáš mluvit jako učenec.“

„Tak, tak,“ zamumlal Van. „Tady ale nejde jenom o učenost, nebo jak tomu chceš říkat. Jde i o to, co cítím na zátylku, a to vůbec nemyslím vši,“ řekl a poklepal na část přilby, která mu chránila krk.

„Takže co s tím?“ ustoupil Duren.

„Budeme s tím bojovat.“ Pro Vana bylo vždy vše jednoduché.

Gerin si přál, aby se mu svět také vždy jevil tak jednoduše. Pro tentokrát však také neměl lepší odpověď.

Když se první večer utábořili na západ od Venienu, Trokmoici byli nervózní, neustale se rozhlíželi a polohlasem se dohadovali. Přesto je přítomnost mnohem umírněnějších Elabonců o poznání zklidnila, jak Gerin zpočátku - a snad i Adiatunnus - doufal.

Stále byli na území, které ovládal Gerin, ale jeho moc už tu nebyla zdaleka tak silná jako v bližším okolí hradu Fox. Zdejší nevolníci snad ještě nikdy neviděli jeho ani jeho armádu, aby si mohli být jisti, že jim nehrozí žádné nebezpečí. Zato zřejmě viděli dost trokmoiských nájezdníků. Jakmile zahlédli zástupy ozbrojenců, prchali do lesů.

Válečníci si vzali - ani Gerin to nepovažoval za krádež - několik kusů drůbeže jako oběť pro uspokojení nočních duchů. Jinak nechali vesnice i pole na pokoji. Rozdělali pak velké ohně, aby udrželi noční duchy v odstupu a také aby osvětlili nejbližší okolí a byli tak varováni před případným nočním útokem Gradiů.

Aby snížil možnost útoku na minimum, postavil Gerin do všech stran hlídky. Každá měla s sebou obětní slepici pro noční duchy, aby je neobtěžovali, když se dostali z dosahu ohňů. Adiatunnus ho se zaujetím sledoval; Gerina napadlo, že si ten poznatek ukládá do paměti, aby ho proti němu mohl někdy v budoucnu použít.

Rychlý Tiwaz se blížil k první čtvrti. Math byl téměř v úplňku, a přestože Nothos byl již čtyři dny po úplňku, stín na jeho východním okraji byl zatím sotva patrný. Mimo dosah světla ohňů vrhali muži tři stíny.

Kromě hlídek a těch, kteří odcházeli uposlechnout volání přírody, se všichni muži drželi poblíž ohňů. Buď se ukládali ke spánku zabaleni do přikrývek, nebo seděli kolem a povídali si, často se svými bývalými nepřáteli. Většinou rozuměli jazyku těch druhých a využívali možnosti poslechnout si příběhy těch, se kterými se ještě nedávno setkávali jen na bitevním poli.

Drungo, syn Dragův, se obrátil na Vana: „Co kdybys nám řekl nějakou historku.“

V tu chvíli se i ostatní Elabonci začali hlasitě dožadovat vyprávění. Světoběžník zažil a viděl věci, které na vlastní kůži nepoznal ani Gerin, a uměl o nich barvitě vyprávět. Když Trokmoici viděli zájem Elabonců, také ho začali přemlouvat.

„No tak dobře,“ souhlasil nakonec. „Myslel jsem, že půjdu dřív spát a vy taky. Ale možná vás takhle uspím a půjdu se taky natáhnout. Co vy na to?“

Někdo po něm hodil suchar. Zachytil ho a nevzrušeně pokračoval: „Už jsem vyprávěl o mnoha potvorách, které jsem kdy viděl, ale ještě nikdo po mě kvůli tomu neházel svojí večeři. Takže vám čistě pro vlastní bezpečnost jeden příběh povím. Je to lepší?“ Nikdo neprotestoval, ozvalo se pár hlasitých projevů souhlasu. „Takže. Jihovýchodně od města Elabon, daleko na jih od Vysokých Kirs, je Parvelská zátoka. Mezi jejím východním pobřežím a Kizzuwatnou vede cesta do Mabalalu. V těch místech je nesmírný vedro a vlhko, dál na jih je to ještě horší.“ Rozhlédl se. Noc, stejně jako den, byla chladnější, než by odpovídalo ročnímu období. „Je příjemný, myslet teď na teplo, ne?“

Několik posluchačů přikývlo. Gerin litoval, že neovládá umění uchvátit posluchače stejně jako jeho přítel. V tom snad musela být nějaká magie.

Van pokračoval: „Někdo z vás už možná slyšel, že jsem kdysi musel dost nakvap vypadnout z Mabalalu.“ Další přikyvování. Ušklíbl se a v záři ohně se mu zaleskly zuby. „U všech bohů, spousta z vás asi slyšela spoustu důvodů, proč jsem tak z Mabalalu spěchal. Takže, co myslíte, budu teď lhát?“

„Možný to je,“ prohlásil Drungo. Nebyl tak velký, silný ani rychlý jako Van, ale byl to kus chlapa a byl

známý svou odvahou. Přesto se pro jistotu šklebil od ucha k uchu.

Světoběžník, který si v duchu připravoval vyprávění, to nebral jako výzvu, což by ještě před pár lety s radostí učinil. Řekl jen: „Jsem jedinej, kdo tam byl, takže mi do toho nemá nikdo co mluvit. Takže jsem se plavil z Mabalalu nahoru do Kizzuwatny, ať to bylo z jakejch chtělo důvodů, a přistáli jsme v malým špinavým přístavu, kterej se jmenoval Sirt.

Jsou jen dva důvody, proč se tam zastavit. Zaprvé tam můžete nabrat vodu, i když je tak hnusná, že když na ní nejste zvyklí, dostanete sračku jak řemen. Za druhé, cestou do vnitrozemí procházíte údolím s myrhovými háji, kde jsou taky nějaké prameny. Myrha je pryskyřice, co z těch stromů vytéká. Když se vám podaří nějakou nasbírat, dá se hodně dobře prodat.“

„To používají v Ikosu jako kadidlo, ne?“ vpadl mu do řeči Gerin.

„Je to ono,“ přikývl Van. „Když jsme přistáli, asi šest z nás - a nebyli to žádný beránci - se rozhodlo, že zkusí štěstí s myrhou, a pak vyrazí do vnitrozemí, kde by se dala dobře prodat. Já jsem šel hlavně proto, že jsem měl toho vláčení po moři plný zuby.

Lidi v Sirtu mluvili jedním z nářečí Mabalalu. takže jsme jim docela rozuměli. Když zjistili, co chystáme, varovali nás, abysme si cestou do údolí dávali velkej pozor na hady. Protože jsme ale právě připluli z Mabalalu, mysleli jsme, že o hadech víme víc než dost. Mám dojem, že jsem vám už o tamních hadech vyprávěl.“

„Mě se líbilo to povídání o hadovi, co měl v hlavě kámen, kterej měl dělat člověka neviditelného. Jenže to nějak nefungovalo," ozval se Parol Cizrna.

„Děkuji za pozornost, příteli. Takže jsme si mysleli, že něco o hadech víme, a jen jsme přikyvovali, když nás lidi ze Sirtu varovali před hady z pouště - jako chersidos, cenchris, seps, prester, dipsas a scytale a já nevím jakejma ještě - a stále jsme opakovali 'Dobrá, dobrá', když nám popisovali různý účinky jejich jedů. Mysleli jsme, že si jen vymýšlejí, aby nás odradili od cesty za myrhou."

Světoběžník zavrtěl hlavou a světlo ohně jen prohloubilo jeho smutný výraz. „To jen dokazuje, kolik jsme toho věděli, nebo spíš nevěděli. Nakoupili jsme měchy, naplnili je vodou a vyrazili jsme do pouště k údolí s myrhou, který leželo ve vnitrozemí, asi jeden a půl dne cesty od Sirtu. Místní se za náma dívali, jako by nás měli vidět naposled. Ale popravdě, v tom se nepletli. Jestli se na nás ještě pamatujou, musí si myslet, že jsme zahynuli v pouští. Což se naštěstí nestalo - aspoň ne všem."

„Předpokládám, ze lidi ze Sirtu chodí pro myrhu často," podotkl Gerin. „Nečekali by tedy, že vaše těla pak najdou někde cestou?"

„Dobrá otázka, veliteli. Předtím, než jsem se vydal na cestu, řek bych totéž. Nevěřil jsem totiž tomu, co o těch hadech vykládali. Jak jsem řek, měl jsem za to, že se nás prostě snaží odradit od cesty za myrhou. Tak jen poslouchejte, a uvidíte, jak to bylo.

Nějakou chvíli jsme už šli, když najednou něco vyskočilo z písku a kouslo mě zrovna sem." Světoběžník si poklepal na holenní plát brnění, těsně pod kolenem. „Kdybych ten kus plechu neměl, přišli byste o spoustu zajímavejch historek, to vám povím.

Vzal jsem to mečem a usekl tomu hlavu. Jenže hned se ukázalo, že jsme vyrušili ještě jednoho hada. Možná to byla jeho družka, kdo ví. Taky jsem mu usek hlavu, ale předtím ještě stačil kousnout jednoho z mejch druhů.

Nebyl to moc velkej had, a my jsme předpokládali, že to není žádnej z těch, před kterými nás varovali v Sirtu. Ale ukázalo se, že je to seps," vzlykl Van a zakryl si dlaní oči.

„Jak to můžeš vědět, když jsi ho nikdy předtím neviděl?" zeptal se někdo.

„Podle toho, jak působil jeho jed. Seps kousnul mýho přítele - i když to byl zloděj a darebák - těsně nad kotník. Za hodinu a půl - ať mé bohové zatratí, jestli lžu - z něj zbyla jen loužička zelenkavýho rosolu."

„Cože?" ozvalo se od ohně. „To přece neudělá hadí uštknutí."

„Taky jsem si to myslel. Lidi v Sirtu nám říkali, že po kousnutí sepsem člověk zmizí. Věděli, o čem mluví. Jeho kůže a maso kolem rány začaly průhlednět, až bylo vidět kost, a pak se všechno začalo pomalu rozpouštět." Dramaticky se otřásl. „Nikdy jsem neviděl, jak se někdo roztek, a když mi budou bohové milostiví, už to ani neuvidím. Jak ten ječel, když viděl, co se s ním děje - tedy, dokud ječet mohl. My ostatní jsme se sbalili jak nejrychlejc to šlo a než jsme odtamtud vypadli, byla z něho jen smradlavá kalužˇ, která se na slunci rychle vypařovala.

Nikdo nám nemůže vyčítat, že jsme utekli z místa, kde se stala tak děsná věc. Ale spěch se nám taky nevyplatil, protože jsme nedávali pozor, kam šlapeme, a jeden z nás stoupl přímo na prestera.

Ten had se docela podobal tamním zmijím, ale jakmile vylezl z písku, dostal barvu roztavený mědi. Zakousl se do nebohýho Násida - dodneška si pamatuju jeho jméno - a než mohl někdo něco udělat, zase zmizel v písku.

Chudák Násid. Ten se nerozpouštěl, ale místo toho začal bobtnat jako kynoucí bochník, ale stokrát rychlejc, a jeho kůže začala rudnout jako kůže toho hada. Zdálo se, jako by v něm zuřila bouře a ta ho stále víc a víc nafukovala.

Abych vám to přiblížil: Měl na sobě kalhoty a halenu s knoflíkárna, podobně jak to nosí Trokmoici. Knoflíky mu z haleny lítaly takovou silou, že když mě jeden trefil sem nad oko, zůstala mi po něm tahle jizva.“ Světoběžník se dotkl jedné ranky na svém zjizveném čele.

Gerin ho obdivoval. I kdyby Vanový historky nebyly pravdivé, dovedl je doplnit takovými detaily, že mu každý věřil. „A co se dělo potom?“ zeptal se.

„Myslíš s Násidem? Ten bouchnul a nezbylo z něho vůbec nic. My ostatní jsme utekli. Možná jsme měli mazat zpět do Sirtu, ale nakonec jsme se dostali do údolí s myrhou a nikdo už cestou nezemřel. Pak jsme zamířili do Shandy, ale moji zbylí tři přátelé - ha, přátelé! - se mě kvůli myrze pokusili zabít. Dopadlo to pro ně stejně, jako by je kousnul had.“

„A co ponaučení?“ zeptal se Adiatunnus. „Pěkný povídání, to jo, ale mělo by to mít nějaký ponaučení.“

„Ponaučení? No jedno by tu snad bylo. Z toho příběhu vyplývá, že některý věci prostě nestojí za to.“

Trokmoiský vojevůdce se rozchechtal. „To stojí za zapamatování,“ poznamenal a pohlédl na měsíce. „Kdybys ještě chvíli pokračoval, to povídání by taky nestálo za to vstávání. Musíme vstávat brzy. Ale skončil jsi

včas, díky," zabalil se do pokrývky a uložil se ke spánku. Gerin si ještě na jeho adresu neodpustil jízlivou poznámku: „I když vstanete brzy ráno, vyrazíme dřív než odpoledne?" Adiatunnus dělal, že ho neslyší. Fox se tiše zasmál, také zalehl a za chvíli už spal.

Buď Trokmoicům prospíval spánek na čerstvém vzduchu nebo jim toho rána došel význam taženi. Každopádně byli na nohou s východem slunce, a po předešlých zmatcích nebylo ani památky. Gerin, který se těšil jak je bude popohánět, jen zarputile žvýkal tuhou klobásu a dohlížel na to. aby ho v přípravách na cestu alespoň nepředhonili.

Čím se dostávali dále na západ, tím byl nepřirozený chlad citelnější. Gerin ustaraně obhlížel pole, která cestou míjeli. „Letos budou mít mizernou úrodu," poznamenal.

„Opravdu, pšenice je pořádně pozadu," souhlasil Van. „Vypadá to, že vzešla dost pozdě, a v tomhle počasí ji ani nesklidí."

„Škoda, že jsi nemohl přinést nějakého prestera z toho Sirtu. Tak se to jmenovalo?" Když Van přikývl, Fox pokračoval: „Asi bysme potřebovali rozehřát jednu bohyni, kterou raději nebudu jmenovat."

Van se pousmál a přikývl. „To jo, prester by ji rozehřál jako nic jinýho. Jde jen o to, jestli ji vůbec něco rozehřeje."

„To nevím, a je mi to celkem jedno," opáčil Gerin. „Jestli porazíme Gradie, nemusíme se o to už vůbec starat. Když je odsud zaženeme, a nebude ji tu nikdo uctívat, zmizí sama." Neměl představu, jestli to, že nevysloví její jméno, něčemu prospěje. Ale klonil se k ná-

zoru, že Adiatunnus ví o Gradiích víc, než mu řekl, a zatím neměl důvod svůj názor měnit. Pokud si Adiatunnus myslí, že vyslovení jejího jména může přilákat Voldařinu pozornost, bude se i Gerin chovat stejně.

Na druhou stranu si přál, aby se při pouhém vyslovení jmen objevili zdejší lenní páni. Vypadalo to, že většina z nich opustila své hrady a pevnosti, aniž by je ovšem obsadili Gradiové. Také mnoho vesnic bylo opuštěných. Gerin si opět uvědomoval, jak křehké je předivo civilizace.

Vysílal hlídky v širším okruhu než obvykle, a také udržoval stálou patrolu v týlu voje. Gradiové mohli do jeho týlu vyslat lodě s válečníky, a pak ho sevřít do kleští. Na jejich místě by to tak udělal.

Jak postupovali do oblastí, kde byl stále patrnější vliv mrazivých gradijských bohů, stále více si přál, aby narazili na nepřítele. Měl obavy, že pokud se tak nestane, začne si zakrátko stěžovat.

Když si nakonec opravdu postěžoval, Van si ho podmračeně změřil a řekl: „Už to dlouho nepotrvá a nějaké potkáme. Pak si budeš stejně hlasitě stěžovat, aby k tomu nedošlo.“ Protože to byla v podstatě pravda, zachoval Gerin důstojné mlčení. Soudě podle Vanova řehotu však asi nebylo dost důstojné.

O několik dní později opravdu narazili na oddíl Gradiů, kteří s potěšením plundrovali nevolnickou vesnici. Několik mužů už stačili pobít a skupinka jich znásilňovala ženu, kterou se jim podařilo chytit. Pohled na nepřátele na území, které už zcela zřejmě považovali za své, je vyděsil. Protože někteří byli zaskočeni doslova s kalhotami na půl žerdi, bojovali mnohem méně zuřivě než obvykle, a někteří se dokonce ani nepokusili o sebevraždu a vzdávali se do zajetí.

Gerin přikázal aby ti, kteří drželi ženu, a ten, který byl právě na ní, byli svázáni. Když se tak stalo, předal je k potrestání vesničanům. „Dělejte si s nimi, co chcete. Určitě vymyslíte něco zajímavého.“

Vesničanům zazářily oči. „Rozděláme oheň,“ řekl jeden.

„A dáme nad něj vařit trochu vody,“ přidal se jiný nadšeně.

„Budeme potřebovat ostrý nože nebo stačí tupý?“ ozval se další hlas. „Oboje,“ prohlásila znásilněná žena. „Zamlouvám si první řez a vím přesně, kam zakrojím.“ Zadívala se do rozkroku jednoho z Gradiů, ale v jejím tvrdém pohledu nebylo po touze ani stopy. Gerin nevěděl, jestli někdo ze spoutaných rozumí elabonsky a jestli tuší, co se na ně chystá. Pokud ne, zanedlouho to zjistí.

Jeden ze zajatých seveřanů ovládal zdejší jazyk. „Nepovím nic,“ prohlásil, když Gerin začal s výslechem.

„Dobře,“ odvětil Gerin a obrátil se k vojákům hlídajícím zajatce: „Odveďte ho, ať vidí sedláky při práci. Kdyby se ani pak nechtěl rozpovídat, tak jim ho přidáme.“

„Tak jdeme,“ řekl jeden z Elabonců a pomalu odváděl spoutaného zajatce. Zanedlouho bylo z vesnice slyšet příšerné skřeky. Když se za chvíli zajatec vrátil, byl notně pobledlý. I jeho doprovod o poznání zezelenal.

„Tak tě tu máme zase,“ uvítal ho Gerin a nasadil zamyšlený výraz, který příležitostně používal. „Co myslíš, jak tě ta tvá bohyně uvítá na onom světě, když ti budou chybět některé důležité části. A jak si to tam vůbec užiješ? Jestli chceš, můžeme to hned vyzkoušet.“

Gradi si olízl rty a hned neodpověděl. Asi se potřeboval vzpamatovat. Zemřít v bitvě nebo spáchat sebevraždu při hrozbě zajetí je něco jiného, než podstoupit zmrzačení, které znamenalo dlouhou a bolestivou agónii na tomto světě, a dost možná mu i uzavíralo vstup na onen.

„Tak co, už jsi hovornější než před chvílí?“ usmál se Gerin. „Měl bys být, už ve svém vlastním zájmu.“

„Budu mluvit a stejně mi to uděláte, ne?“ zeptal se Gradi.

„Myslíš tím, jestli mi můžeš věřit? To je jednoduché - nemůžeš. Na tom není nic složitého. Jenom říkám, že když budeš mluvit, ušetřím tě těch zajímavých zkušeností. Jestli mi věříš nebo ne, je tvoje věc.“

Gradi vzdychl. „Budu mluvit. Co mám říct?“

„Pro začátek -jak se jmenuješ?“

„Jsem Eistr.“

„Eistr,“ opakoval Gerin. Vzal klacík a napsal jméno v elabonštině do měkké hlíny. „Teď, když ho znám a zapsal jsem si ho tady, můžu proti němu - i proti tobě - použít kouzla a okamžitě poznám, kdy lžeš.“ Eistr vypadal ohromeně. V to Gerin doufal. Podle všech známek Gradiové písmo neznali. Čtení a psaní bylo řídkým jevem i mezi Elabonci a z Trokmoiců toto umění ovládalo jen několik jedinců, kteří stejně používali abecedu svých jižních sousedů. Nevědomost jen zvětšovala Eistrův strach. Pravdou bylo, že kdyby se Gerin vážně rozhněval, mohl proti němu prostřednictvím jeho jména magii opravdu použít. I když to nebylo nic, co by si doopravdy přál.

„Ptej se, odpovím. Při ňadrech Voldar přísahám, že budu mluvit pravda.“

Gerin netušil, jak silná je to přísaha, ale víc nenaléhal. „Odkud váš oddíl přišel a kolik vás tam ještě je?“

Eistr ukázal k západu. „Hrad. Dva dny pochodovat. Je u řeky. Když odcházeli, bylo deset krát deset. Teď možná víc. Možná míň.“

Fox se zamyslel. Kdyby Eistr nepřísahal, připadalo by mu to jako nejjednodušší způsob, jak zavést svou armádu do léčky. „Jak to, že nevíš, kolik vašich lidí teď může být v hradu?“

„Je to - nevím, jak říct - místo ne napořád? Někdo přijde bojovat, někdo odejde bojovat, někdo zůstane hlídat otroky. Jednou hodně, jednou málo.“

„Aha,“ to už Gerinovi dávalo smysl. „Má se váš oddíl v nějakou dobu vrátit, nebo odcházíte a přicházíte jak se vám zachce?“

„Jak zachce. Jsme Gradiové. Svobodný. Vládne nám jen Voldar. Žádnej člověk,“ odpověděl Eistr s pýchou v hlase.

„Možná tě čeká překvapení,“ řekl Fox suše. Eistr si ho nechápavě měřil chladnýma šedýma očima. „Odveďte ho. Uvidíme, co nám řeknou další.“

Ostatní Gradiové, kteří uměli alespoň trochu elabonsky, mu řekli vcelku totéž. Teď zbývalo jen rozhodnout, co s nimi. Jestli je nechá rovnou zabít, mohl očekávat, že totéž později udělají Gradiové se zajatými Elabonci. Kdyby si je ponechal jako zajatce, musel by vyčlenit dost mužů na jejich hlídání, a to si nemohl dovolit. Nakonec se rozhodl, že je nechá svléknout donaha a nechá je běžet.

„Ty chámové nás pobijou!“ protestoval proti tomu Eistr, který byl z Gradiů nejvýřečnější, a nervózně po-

šilhával k vesnici. „Víš, na to jste měli myslet předtím, než jste začali vraždit, znásilňovat a loupit," připomněl mu Gerin.

„Patřili nám. Mohli jsme dělat, co chtěli. Voldar tak řekla, nelže," prohlásil Eistr a ostatní Gradiové přikyvovali.

„Voldar není jediná bohyně - nebo bůh - v této zemi a lidé si tu umí se svými věcmi poradit mnohem lépe než vy." Jako na potvrzení Foxových slov se ze vsi ozvaly další příšerné skřeky. Překvapeně zamrkal, protože myslel, že Gradiové, které svěřil do péče vesničanů, jsou už po smrti. Rolníci byli mnohem trpělivější a vynalézavější, než předpokládal. „Teď zjistíte jaké to je, být králíky a ne vlky. Když to přežijete, možná se poučíte," uzavřel záležitost Gerin.

„Určitě se poučíte, i když to nepřežijete," dodal Van povzbudivě, ale s krutým úšklebkem.

Když jim přikázali, aby se svlékli, jeden z Gradiů se s holýma rukama vrhl na Elabonce tak zuřivě, že ho nakonec stejně museli zabít. Ostatní, už bez kalhot, přileb a těžkých vysokých bot, nebyli tak odvážní. Rozeběhli se k lesu a za chvilku jim holé zadky bíle probleskovaly mezi stromy.

„Nemají čím rozdělat oheň a ani zbraně, aby něco ulovili a obětovali to nočním duchům. Až zapadne slunce, bude jim krušno. Tak je to dobře," liboval si Gerin a na tváři mu pohrával sadistický úsměv.

Přílby, štíty a sekery, které sebral Gradiům, rozdal mužům z vesnice. Nebyl si sice jistý, jak moc jim budou zbraně platné, ale myslel si, že nemohou uškodit. Někteří z vesničanů stále ještě měli v práci zajatce. Raději ani nechtěl vidět, co zbylo z nadutých nájezdníků.

„Až s tím skončíte," řekl, „zbavte se těl tak, aby je Gradiové nenašli. Jestli se doslechnete, že nás porazili, asi byste měli co nejdál utéct."

„Ty neprohraješ, princi," prohlásil jeden z rolníků. „Ty *nemůžeš* prohrát."

Jak rád by Gerin sdílel jeho bezbřehý optimismus.

Gerin se svou jízdou spěchal ke hradu, kde se shromažďovali Gradiové. Doufal, že žádný z mužů, které pustil, si nehrál na hrdinu a neběžel posádku varovat. Dobýt hrad je dost obtížné, i když se podaří využít momentu překvapení. Zdálo se, že Gradiové zatím ani netuší, že se tu pohybuje nepřítel. Aby se Gerin ujistil, že opravdu nemají žádné podezření, vyslal před hlavní voj pěší hlídky, oblečené tak, že mohly být považovány za elabonské nevolníky nebo Gradie. Zvědové se vrátili s tím, že Gradiové sice opravdu drží hrad, ale jsou si tak jisti, že mají spuštěný padací most a prakticky žádné hlídky, které by stály za řeč.

„Tak proč nesesednout a nenapochodovat tam pěšky?" navrhnul Fox. „S trochou štěstí si až příliš pozdě uvědomí, kdo jsme, a nestihnou už most zvednout."

„A to tu necháme vozy jen tak?" ozval se Adiatunnus.

„Uvnitř hradu jsou nám stejně k ničemu," řekl Gerin. Trokmoiský vojevůdce se podrbal na hlavě a pokrčil rameny. Zjevně ho to nenapadlo. Gerin pokračoval: „Na vozech jsme se sem dostali rychleji než pěšky a nejsme unaveni chůzí. Posloužily svému účelu, ale nelze je použít vždy."

„Aha, jistě," odpověděl Adiatunnus. „Řekl jsem, že tě budu proti Gradiům následovat, kam poručíš. Když to má být pěšky, půjdu v tvých stopách." Jeho oči ale hovořily trochu jinou řečí: *Když to skončí katastrofou, bude to tvoje vina.*

Ostatně tak tomu bylo v každé bitvě. Pokud vojevůdce prohrál a přežil, byla to jeho vina. Byla to jeho vina i když nepřežil, ale to už měl jiné starosti.

Gerin určil přibližně stejný počet Elabonců a Trokmoiců, kteří zůstali u koní. Ze zbytku vybral ty, kteří se vzhledem a výstrojí co nejvíce podobali Gradiům, a postavil je do čela voje, aby nepřítele na co nejdelší dobu zmátli. Protože sám byl černovlasý a jeho výstroj se nelišila od výstroje prostých vojáků, zůstal také vepředu.

Světlovlasý Van v blyštivém kyrysu byl ke svému znechucení vykázán na konec. Stěžoval si tak dlouho a hlasitě, až Gerin vyštěkl: „Ty Trokmoici mě poslouchají víc než ty!"

„No jo, vždyť už jdu, Foxi. Ale klidně mě zatrať do nejhoršího z pěti pekel, jestli jdu rád."

„Na to bude čas, až bude po všem," odpověděl Gerin. Rád by našel také nějaký důvod, proč poslat dozadu i Durena. Přestože stačilo jen přikázat, nedokázal to. Ale jestli oba padnou, bude konec všem nadějím.

Vedl svůj voj křivolakou cestou tak, aby se k hradu dostali od jihu. Předpokládal, že Gradiové budou méně podezíraví, než kdyby se objevili přímo od východu. „Přiblížíme se, jak to jen půjde," objasňoval svůj záměr, „a pak vyrazíme. Když se nás dost dostane na nádvoří, pěkně jim zavaříme."

„A když se nás tam nedostane dost," ozval se někdo, „zavaří oni nám." Gerin to nekomentoval, protože to byla nepochybně pravda.

Už první pohled na hrad přesvědčil Gerina o tom, že hlídka mluvila pravdu a jeho naděje nebyly liché. Gradiové měli na hradbách jen několik mužů. Pár dalších pod hradbami cvičilo se sekyrami a štíry a tři nebo čtyři postávali poblíž a rozhlíželi se kolem.

Když je Gradiové zahlédli, uvítali je neartikulovaným křikem. „Odpovězte!“ sykl Gerin na své muže. Odpověděli stejně.

Jeden z Gradiů cvičících se v souboji si jako první všiml, že příchozí nejsou těmi, za koho se vydávají. V tu chvíli už byli necelých sto yardů od padacího mostu. Ostrozraký Gradi zaječel úplně jinak než předtím jeho druhové, roztočil sekeru nad hlavou a vrhl se k elabonským a trokmoiským bojovníkům.

Ještě než se pořádně rozeběhl, ukončilo jeho život několik šípů. Gerin využil příležitost a zavelel k útoku. „Obsadíme bránu, vpadneme dovnitř a máme je.“

Rozeřvali se z plných plic a vrhli se k mostu. Fox na něm sice nebyl jako první - mladší válečníci běhali rychleji - ale pozadu také příliš nezůstal. Hlavou mu prolétlo, jestli se Gradiové pokusí zvednout most i s nimi.

O nic se nepokusili. Když Gerin vběhl do hradu, zjistil, že u vrátků nikdo není. Buď to Gradiové nepovažovali za potřebné, nebo v jejich zemi měly hrady jinak konstruované brány a mosty, a nebyli na něco podobného zvyklí. Ať tak nebo tak, usnadnili Gerinovi práci.

Jakmile se dostali za vnější hradby, byl boj téměř vyhrán. Gradiové by udělali lépe, kdyby odhodili sekery a prosili o milost. Ne všichni ovšem měli co odhazovat. Mnozí byli bez přileb a někteří si ani nestačili natáhnout

kalhoty. Přepadení bylo to poslední, s čím počítali. Kdyby se vzdali, mohli přežít.

Až na malé výjimky se nevzdávali. Namísto toho se s výkřikem „Voldar“ vrhali na Trokmoice a Elabonce s holýma rukama, židlemi nebo jen noži, které vytáhli z opasku. Rvali se tak divoce, že je vojáci museli zabít, jako předtím jejich druha v nevolnické vesnici.

Přesto sami také zabili několik nepřátel. I proti přesile a téměř beze zbraní dokázali napáchat mnoho škody. Jeden z nich kolem sebe točil lavicí, kterou sebral ve velké síni, a pokosil řadu Elabonců, jako by to byla zralá pšenice. Několik jich už nevstalo.

Když lavice opisovala druhý oblouk, málem zasáhla i Gerina. Musel rychle uskočit, aby neskončil s polámanými žebry. Lavice byla ale poměrně neobratnou zbrani na úder přes ruku. Než se Gradi vzpamatoval, Gerin vyrazil a zabodl mu meč do břicha. Otočil jím, aby rána byla zaručeně smrtelná, a vytrhl čepel z těla. Gradi se zapotácel a s kňučením se svezl na zem.

„Do hradu!“ zařval Adiatunnus ve svém jazyce. „Ať se nám tam neopevněj!“

Kdyby to Gradiové měli v úmyslu, asi by jim ještě připravili horké chvíle. Spousta jich vběhla do velké síně pro zbraně a chtěli se vrátit do boje na nádvoří. Elabonci a Trokmoici se na ně ale vrhali i uvnitř, a šance použít hrad jako citadelu se rozplynula.

Když boj zuřil stejně divoce v síni jako na nádvoří, kuchaři a služebnictvo z kuchyně - samí Elabonci - se přidali ke Gerinovým lidem a vrhali se na Gradie s kuchyňskými noži, sekáčky, rožni a dlouhými servírovacími vidličkami. Neměli žádná brnění ani zkušenosti v boji, zato nenávisti měli na rozdávání. Přestože mnoho z nich padlo, ve stísněných prostorách ubodali nejednoho Gradie.

Jakmile byla dobyta velká hradní síň, stal se z boje lov na přeživší Gradie. Černovlasí hromotlukové, kteří se schovávali na všemožných místech, ale neprodávali své životy lacino. Než však slunce zapadlo, byla většina z nich po smrti.

O jejich zneškodnění se zasloužili hlavně sloužící, kteří Gerinovým mužům ukazovali různé skrýše, a překvapení Gradiové se často nezmohli na významnější odpor.

„Vyhráli jsme.“ Adiatunnus se nevěřícně rozhlížel po jatkách, která po nich zůstala. „Kdo by si pomyslel, že sem vpadneme a pobijeme je, když jsme předtím byli biti jak žito?“

„Jsou to taky jenom lidi,“ odpověděl Gerin. Zevnitř hradu bylo slyšet děsivé kvílení - to si služebnictvo z kuchyně vyřizovalo účty s nějakým dosud žijícím Gradiem. Vzduchem se nesl pach škvařeného masa. Gerin byl rád, že jenom tuší, jaké maso to je.

Chodil po hradu a kde mohl pomáhal ošetřovat raněné. Sešíval rány a napravoval zlomené kosti. Kterýkoli lékař z města Elabonu by se jeho úsilí vysmál, ale zde na severu byl i jednooký králem.

Vyzáblá dívka mu přinesla chléb, hovězí žebra a korbel piva. Něco málo snědl a pak řekl: „Zbytek si vezmi. Vypadáš, že to potřebuješ víc než já.“ Už jen ta myšlenka, že pomocnice v kuchyni může být vyzáblá, mu připadala absurdní.

Dívka vyvalila oči a vzápětí se rozplakala. „Gradiové nás vždycky ztloukli, když jsme si jen něčeho uždíbli.“ Pak chvíli mlčela, protože měla plná ústa chleba a hovězího. Když polkla, zeptala se: „Chceš mě? Nemám nic, co bych ti dala za to, že jste nás osvobodili.“

„Ne, děkuji, to je v pořádku," odpověděl Gerin. Dívka - dost mladá na to, aby mohla být jeho dcerou - se však netvářila, jako by to bylo v pořádku. Spíš to vypadalo, že má sto chutí vyškrábat mu oči. *Za dobrotu na žebrotu,* pomyslel si. Když jednal s lidmi, přicházelo mu to na mysl velice často. Dívka vyšla ven a přidala se ke skupince Trokmoiců. Jestli jim chce vyjádřit svoji vděčnost, Gerin jí v tom nehodlal nijak bránit. Právě chtěl vyslat jezdce, aby přivedl do hradu vozy, když uviděl, že vozatajstvo už samo přijíždí. Za některými vozy s vozkou bylo uvázáno jedno až dvě spřežení táhnoucí prázdné vozy. „Napadlo mě, že teď už nezkazíme moment překvapení, a taky byste nás možná mohli potřebovat," řekl Utreiz, syn Embronův, kterému svěřil velení jízdy.

„Správně," pochválil ho Gerin. Už několik let si o Utreizovi myslel jen to nejlepší. Myslelo mu to a dovedl vyhmátnout podstatné. Nebyl to žádný chvastoun a uměl dotáhnout věci do konce. Svým způsobem byl Gerinovou zmenšeninou.

„Předpokládal jsem, že už budete ovládat situaci. Kdyby se věci nevyvíjely dobře, už bys pro nás dávno poslal."

„Nejspíš," souhlasil Fox a zamyšleně dodal: „Víš, Utreizi, bude nutné zavést tu zase pořádek, když jsme Gradie porazili. Myslím, že budeš dobrým pánem tohoto hradu."

„Děkuji, princi. Lhal bych, kdybych tvrdil, že jsem v něco takového nedoufal." Gerina ani nemohlo roztrpčit, že s tím Utreiz počítal - vždyť uvažoval stejně jako on.

Rozhlédl se, aby se ujistil, že jeho hlídky na hradbách dobytého hradu jsou mnohem bdělejší než ty gradijské. Neměl představu, jak daleko a jak silné jsou nepřátelské

oddíly a nechtěl kvůli nějakému opomenutí zahodit vítězství.

Když Gerin prohlásil, že je unaven, odvedli ho místní elabonští sloužící do ložnice, kterou předtím používal velitel Gradiů. Stačilo však, aby tam jen strčil nos, a bylo mu jasné, že tam spát nemůže. I podle velmi nízkého standardu elabonského severu byli Gradiové čuňata. Napadlo ho, jestli to není díky studenému podnebí v jejich zemi.

Ať byly důvody jejich pohrdání čistotou jakékoli, zabouchl dveře a vrátil se do velké síně, kde se zabalil do pokrývky na podlaze vedle svých mužů. Bylo tam sice dost hlučno, protože někteří ještě popíjeli a probírali bitvu, ale protože byl zvyklý spát se svými malými dětmi, nijak se tím nenechal rušit.

Sny se mu zdály málokdy a většinou si je nepamatoval. Když si náhle uvědomil, že kráčí pěšinou hlubokým zasněženým borovým lesem, myslel, že je vzhůru. Teprve když cítil, že mu vlastně vůbec není zima, došlo mu, že to je sen, i když si nepamatoval, že by se mu kdy něco tak živě zdálo. Protože věděl, že sní, předpokládal, že se vzbudí, jak to bývá obvyklé.

Ale dál kráčel zasněženou stezkou. Pokusil se otevřít oči, ale zjistil, že to není možné. Proběhl jím děs. Kdysi před lety uvěznil jeho duši trokmoiský čaroděj Balamung a dělal si s ním, co chtěl. Tehdy také nebyl schopen vymanit se ze snu, dokud to Balamung nedovolil. A teď...

Náhle se borovice rozestoupily a Gerin vyšel na mýtinu. Sníh se třpytil oslnivou bělí, přestože nebe mělo barvu olova. Uprostřed stála krásná, nahá černovlasá

žena, dvakrát tak vysoká než Fox. V pravé ruce svírala gradijskou sekeru.

„Voldar," uklouzlo Gerinovi. V duchu děkoval svým vlastním bohům, že se s ním gradijská bohyně nesetkává v reálném světě. I zde bylo nebezpečí beztak dost velké.

Její oči barvy ledu, ve kterých se mihotaly chladné plamínky, se propalovaly skrze něho. Náhle pocítil *opravdový* chlad, který jako by vznikal hluboko v jeho nitru. Její rty se pohnuly. „Pleteš se do věcí, do kterých ti nic není." Slova nebyla v elabonštině, ale přesto jim rozuměl. Nepřekvapovalo ho to. Bohové - a tedy i bohyně - měli své způsoby.

„Severní kraje jsou mou zemí, zemí mého lidu a zemí mých bohů," odpověděl jak nejsrdnatěji dovedl. „Cokoli se zde děje, týká se i mě."

Opět jím pronikl chladný boží pohled. Voldar opovržlivě potřásla hlavou. Vlasy se jí rozevlály jako v prudkém větru, přestože bylo bezvětří. Alespoň Gerin necítil ani nejmenší vánek. Gradijská bohyně byla na pohled nádherná, nejkrásnější stvoření jaké kdy Fox viděl. Ale i kdyby byla jeho vzrůstu, věděl, že by k ní nepocítil žádnou touhu. Ať měla úmysly jakékoli, láska s nimi neměla co dělat.

„Pokoř se, a můžeš přežít. Vzdej se marného odporu, a budeš žít do konce svých dní jako nejmocnější mezi těmi, kteří nemají tu čest být zrozeni z krve mého národa."

Myslela tím ty, kteří ji uctívali, nebo ty, které stvořila? Gerin nikdy nepředpokládal, že by měl možnost zeptat se boha na takový filozofický rébus. Teď když nastala, bylo mu náhle jasné, že je rozdíl mezi možnosti a odvahou možnost využít.

„Neskloním se. Možná zemřu, ale připadá mi to lepší, než žít jako otrok tvého národa - a tvůj. Ale možná také

zvítězím, a budu svobodný. To se uvidí. My Elabonci také máme své bohy.“

Voldar opět potřásla hlavou. „Opravdu? Jestli ano, tak kde jsou? Jsou opilí, vyspávají nebo jsou mrtví? Ani jsem je nepostřehla, abych ti řekla. I Trokmoici mají bohy - utekli přede mnou. A co tvůj národ? Kdo ví? Myslím, že uctíváte velké nic .“

Gerinovi bylo jasné, že jí nemůže jen tak všechno uvěřit. Měla své zájmy a když se jí podaří ho ošálit, bude z toho mít prospěch jedině ona. Ale to, co říkala o trokmoiských bozích, se nepříjemně shodovalo s tím, co se odehrávalo v tomto světě, než aby to mohl jen tak pominout jako pustou lež. Její slova o Dyausovi a ostatních bozích elabonského pantheonu mu připomněla jeho vlastní myšlenky...a obavy. Jak mnoho z toho snu si asi zapamatuje?

„Budu bojovat. Trokmoici přivedli své bohy na jih od Niffetu, když jej před lety překročili, ale nevyhnali naše bohy. Trokmoici nás neporazili, jak by se asi stalo, kdyby naši bohové byli tak slabí, jak říkáš.“

„Říkala jsem, že bohové Trokmoiců jsou ubozí,“ opravila ho, i když už ne tak přesvědčivě, jako před chvílí; snad proto, že se nedočkala odpovědi, kterou očekávala. Okamžik se soustředila, a pak řekla: „Já ani můj národ nejsme v žádném případě takové bezvýznamné nicky jako Trokmoici. Nejsme tu na návštěvě, nechceme tu s vámi žít. Přišli jsme brát.“

Pokud si Gerin dobře vzpomínal, Trokmoici tehdy přišli se stejným úmyslem. Ale Gradiové s Voldar a dalšími svými bohy brali svou věc mnohem vážněji a byli o mnoho důslednější než lesní barbaři.

„Řeknu ti jedno," pokračovala Voldar, „jestli budeš bojovat, zahyneš ty i tvoji lidé, a nezůstane po vás ani stopy - jako byste nikdy neexistovali. Byl jsi varován, a podle toho zvaž své jednání."

Gerin na okamžik pocítil čiré zoufalství. Voldar se podařilo odhalit jeho nejniternější strach. Byl už téměř hotov se poddat, když si vzpomněl na Bitonovo proroctví, kterým přislíbil Ricolfovo panství Durenovi. Mohl mu vševidoucí bůh lhát? O tom pochyboval. Voldar snad ani o Bitonovi nevěděla, neboť chrám v Ikosu byl vzdálen od krajů, kam Gradiové pronikli, a Biton nebyl původním elabonským bohem. Raději se na to neptal. Čím méně bude Voldar vědět o severních krajích, tím lépe pro něho.

Napadlo ho, jestli se Voldar setkala s nějakými mnohem staršími, naprosto neelabonskými mocnostmi, které přebývaly v podzemí chrámu v Ikosu, mocnostmi, které vládly nestvůrám. Sám ale nevěděl, jestli takové mocnosti vůbec existují. Tak dlouho chodil po světě, a tolik toho ještě neznal.

„Jak odpovíš?" naléhala Voldar, když stále mlčel.

„Kdo ví, jestli vše bude tak, jak říkáš," odpověděl. „Budu bojovat."

„Blázne!" vykřikla Voldar a namířila prst na jeho hruď. Projel jím chladný náraz, jako by ho zasáhlo ledové kopí. Chytil se za hruď, rozkašlal se... a probudil se. Viděl, že je stále ve velké síni hradu, který toho dne dobyli, a srdce mu vyděšeně bušilo.

Adiatunnus ležel jen několik stop opodál. Gerin se ještě ani nerozkoukal v hustém šeru, kterým problikávalo několik dohořívajících pochodní, když trokmoiský vojevůdce vykřikl ve svém jazyce: „Striga! Zatracená čarodějnice!" a s vytřeštěnýma očima se posadil. Několik bojovníků se převalilo a ti, které Adiatunnův vý-

křik probudil, několikrát zakleli, zabalili se těsněji do pokrývek a pokračovali ve spánku. Adiatunnus se zmateně rozhlížel, jako by si nemohl vzpomenout, kde se nachází.

„Snad jsi ve snu neviděl nějakou bohyni?“ zeptal se Gerin šeptem. Stále nevěděl, jestli vyslovením jejího jména na sebe přitáhne její pozornost, ale rozhodl se, že to raději nebude zkoušet.

„Uf, no ano,“ odpověděl roztřesený Adiatunnus. Musel být opravdu hodně bez sebe, protože mu chvíli nedocházelo, proč se ho na to Gerin ptá. Za okamžik se jeho roztěkaný pohled zklidnil a byl schopen uvažovat. „A ty, Foxi? Ty taky?“

„Také. Snažila se mě zastrašit, abych nepokračoval v tažení. Jak to bylo u tebe?“

„Jen pohled na ní mi proměnil krev v led. Hnusnější babiznu jsem nikdy neviděl. Krev, co jí tekla z huby, byla jistě nějakýho dobrýho trokmoiskýho boha.“

„Hnusná, a krev?“ divil se Gerin. Na druhou stranu ho to zas tak moc nepřekvapovalo - bohové jsou bohové a mohou se zjevovat více způsoby. „Když jsem ji viděl já, byla krásná, chladná, hrozivá a děsivá. V tu chvíli jsem si myslel, že není divu, že vládne všem gradijským bohům.“

„Každej jsme ji viděli jinak, to je jistý,“ řekl Adiatunnus a znovu se otřásl. Rád bych věděl, jaká je její skutečná podoba, jestli vůbec nějakou má. Ale to se asi nedozvíme. O čem jste spolu mluvili?“

Gerin zopakoval jejich rozhovor jak nejlépe dovedl a zakončil slovy: „Když jsem řekl, že se nevzdám, zasáhla mě takovým nárazem mrazu, že jsem myslel, že se v tu

ránu změním v kus ledu. Ale než se to mohlo stát, probudil jsem se. A co ty?“

„Tys řekl ne?“ nevěřil Adiatunnus. „Tys řekl ne a neroztrhala tě na kusy?“

„Ale jistěže ne. To, s čím teď mluvíš, je přece moje zubožené rozervané tělo.“

Adiatunnus chvilku civěl, pak se zamračil a teprve po delší chvíli se začal smát. „Ach jo, Foxi, tolikrát jsem si přál vidět tvoje tělo na cucky, ale teď jsem opravdu rád, že jsi stále tady, abys mohl otravovat.“

„Nápodobně,“ odpověděl Gerin, což mu vysloužilo další Adiatunnův veselý úšklebek. Hned pokračoval: „Co ti udělala, žes tak zařval?“

„No, ukázala mi, jak se všechno, co jsem za poslední léta vytvořil, mění v trosky, pokud nenechám na pokoji ji a její národ.“

„A tos jí jen tak uvěřil?“

„Tak,“ ušklíbl se Adiatunnus.

„Mě by spíš zajímalo, proč ty ne?“ zeptal se.

„Protože jsem předpokládal, že bude lhát, aby mě zastrašila a vyděsila. Být gradijským bohem, udělal bych to. Vy Trokmoici jste přece dost mazaní, nemáte ještě mazanější bohy?“

„Jo, tak nějak to bude,“ připustil Adiatunnus. „Ale ta bohyně z mýho snu byla něco úplně jinýho. A ty Gradiové jakbysmet. Přijdou si, zabíjej, loupí, ani na nich nepoznáš, jestli je to aspoň baví.“

Při poslední větě si Fox odfrkl. „S těmi Gradii budeš mít pravdu. A zřejmě i s tou... bohyní. Možná nelže jen pro radost, jako lesní barbaři.“ S úlevou zaznamenal Adiatunnův výhružný pohled, znamení, že se vojevůdce už úplně zotavil. „Ale mohla by lhát, aby pomohla svému národu? Ovšemže mohla. Znáš kromě Bitona jiného boha, který by nemohl?“ Adiatunnus po krátkém

uvažování přikývl. „Něco na tom bude, princi," oslovil Foxe trochu zdráhavě jeho titulem. „Máš pro strach uděláno. Takže chceš jít proti Gradiům, jako by žádný sen nebyl?"

„Už jednou jsme je společně porazili. Jednou jsem je porazil i já sám. Dokud neporazí oni mě, proč bych měl ustupovat?"

„Když to říkáš, vypadá to snadně a jednoduše. Ale nás porazili vždycky - myslím Trokmoice. To pak jeden čeká, že to tak půjde pořád dokola a nezastaví to, ať dělá co dělá."

„Právě proto ses s námi spojil," poznamenal Gerin.

„Pravda."

„Tak mě nech velet, když jsi mi nechal velení, a nezatěžuj se sny, i když se ti zdá o bohyních."

„Ale no tak, no tak," vyjel Adiatunnus, jako když matka napomíná nezvedené děcko. „To se snadno řekne, ale hůř udělá, zvlášť, když jsi zrovna uprostřed toho snu."

To byla jistě pravda, ale Gerin se přesto zeptal: „A teď sníš?"

„Ne," odpověděl bez rozmýšlení. Ale když se rozhlédl zešeřelou síní, dodal: „Aspoň si to myslím. Ale kdo ví?"

„Dobrá otázka. Kdybych na ni znal dobrou odpověď, dal bych ti ji. Ale řeknu ti, že ani já si nemyslím, že bych teď snil." Zabalil se těsněji do hrubé vlněné pokrývky, která ho škrábala na krku. „Ale s trochou štěstí za chvíli budu." Zavřel oči a poslouchal, jak se Adiatunnovo oddechování mění v chrápání. Za chvíli už neslyšel nic.

Příštího rána vyrazila Gerinova armáda k západu, vstříc stěně černých mraků, které k nim od obzoru hnal neobvykle rezavý vítr. „Copak není léto?“ postěžoval si Fox a otřásl se, když mu vítr pronikl pod pláty brnění.

Duren se přes rameno obrátil na otce: „Kdybych nevěděl, že je léto, řekl bych, že jsou ty mraky plné sněhu, ne deště.“

„Raději sníh,“ ozval se Van, který se také nedůvěřivě díval k západnímu obzoru. „Ten aspoň hned nerozmáčí cestu. Jestli z toho bude pršet, budem se brodit po kolena bahnem.“ Pak se obrátil ke Gerinovi: „Ti vaši elabonští vládcové nebyli hlupáci, když je napadlo postavit pořádné cesty. Sice jsou trochu tvrdý pro koně, ale zase můžeš celkem kašlat na počasí.“

„Máš pravdu,“ odpověděl Gerin a stále sledoval rychle se ženoucí mraky. „Takhle odporné počasí jsem v téhle roční době ještě nezažil.“

Jen to dořekl, vítr se ještě víc ochladil. Byl cítit deštěm a studeným vlhkem. Za okamžik mu na tvář dopadly první kapky. Rozpršelo se a prudký vítr hnal vodu téměř vodorovně. Letní déšť má být příjemný, přináší vláhu a vzduch po něm sladce voní. Tenhle liják mrazil do morku kostí a zdálo se, že nikdy nepřestane.

Pár válečníků mělo kožené nebo plátěné pláště proti dešti. Tentokrát ale ani Gerin dost nepředvídal, a za okamžik promokl do poslední nitky. Koně čvachtali mazlavým blátem a rozstřikovali ho do stran. Okolní svět jako by zmizel za oponou z vodní tříště a Gerin viděl jen dva nejbližší vozy. Kdyby všichni Gradiové světa byli na dostřel šípu od cesty, neviděl by je. Uklidňovalo ho jen to, že by neviděli ani oni jeho.

Vanovi stékaly z obočí čůrky vody a mizely ve vousech. „Tohle není normální bouřka, Foxi!“ zahulákal, aby překřičel vítr a bubnování deště.

„Bojím se, že máš pravdu," souhlasil Gerin. „Připomíná mi to tu, co před námi rozpoutal Balamung, než převedl Trokmoice přes Niffet." Před očima se mu zjevil zářící magický most klenoucí se od břehu k břehu, jako by to bylo včera, a ne před více než třetinou jeho dosavadního života.

Van rezolutně přikývl a z vousů mu odstříkla sprška studené vody. „Když čarodějové dokážou to, co Balamung, co potom s počasím dovedou bohové?"

„Dobrá otázka," řekl Gerin a na chvíli se odmlčel. V poslední době to nebyla jediná dobrá otázka. „Je tak dobrá, že bych byl raději, kdybys mi ji nepoložil."

Jako na potvrzení světoběžníkových slov udeřil blesk do stromu, který musel stát někde nedaleko. Bylo vidět modrorudý záblesk a ozvalo se ohlušující prásknutí, ale vlastní strom nebylo pro dešťovou clonu vidět.

S pokračujícím deštěm se postup armády zpomaloval. Fox si nebyl pořádně jistý, jestli stále ještě směřují k západu. Nebyl si ani jistý, jsou-li dosud na cestě. Jediné, co cestu odlišovalo od okolních polí bylo, že bahno na ní bylo hlubší a lepkavější. V této roční době trvaly dny sice dlouho, ale pod hustými mraky převládalo takové šero, že je příchod nocí téměř zaskočil. Tma je zastihla v otevřené krajině, nezbylo tedy, než se utábořit jak to jen šlo. Jediná oběť, kterou mohli nabídnout nočním duchům, byly krvavé klobásy ze zásob. Rozděláni ohňů nebo lov vůbec nepřicházely v úvahu.

Gerin se obrnil proti nespokojenému nářku nočních duchů a snažil se jej nevnímat, ale bylo to asi stejně účinné jako nevnímat bolest zubů. Rozmrzele se brodil blátem improvizovaného tábora. Stany postačovaly pro zhruba třetinu mužů. Poháněl vojáky, aby je postavili co

nejtěsněji k sobě, aby se pod jejich plachty vešli další. Příliš to nepomohlo. V takovém dešti nepomáhalo nic.

Ti, co se nevešli do stanů, si vyrobili přístřešky z pokrývek nebo zalézali pod vozy. Za normálního letního deště by to stačilo. „Polovička z nás skončí se zápalem plic," řekl rozklepaný Gerin. „Nedivil bych se, kdyby ten déšť začal mrznout."

„Raději bych bojoval s Gradii, než s tím dnešním počasím," prohlásil Van. „Takhle není ani koho praštit." Zamračený Gerin jen přikývl.

„Hej, Foxi, kde jsi?" ozval se Adiatunnus. „V tý tmě se tak akorát utopím v ňáký kaluži, než abych tě našel."

„Tady," zavolal Gerin do sykotu deště a po chvilce se ozval znovu, aby Trokmoice navedl ke stříšce z přikrývky, pod kterou se krčil. Za okamžik vedle něho Adiatunnus s cáknutím dosedl.

„Princi, můžeme v tomhle - a proti tomu - vůbec pokračovat?"

„Chci to zkusit."

„Ale k čemu to bude? Jestli půjdeme dál, dozajista se v tom dešti utopíme. Snad jen v případě, že si myslíš, že utopit se v bahně je lepší."

„Myslím, že to je otázka, nad kterou se ještě žádný filozof vážně nezamýšlel," odpověděl Gerin, čímž trochu pobavil sebe, ale Trokmoici se ani trochu nezavděčil. „A co když to vzdáme a zítra před polednem vysvitne slunce? Tohle je jistě zlá bouře, ale ne nejhorší." Že před chvílí říkal Vanoví něco jiného mu nevadilo -potřeboval Adiatunna co nejvíce povzbudit.

Nijak zvlášť to nepomohlo. Adiatunnus s povzdechem odpověděl: „Každopádně nás dostanou. Ani na to nepotřebujou zbraně. Stačí ta jejich bohyně a ostatní bohové. Je dobře, že jsi tady, Foxi, ale stejně mám strach, že to nebude stačit."

„Vzpomínáš si ještě na svojí přísahu?“ zkusil se Gerin chytit poslední naděje.

„Ach, samozřejmě,“ vzdychl znovu Adiatunnus. „Přísahal jsem, že s tebou půjdu kamkoli, princi. A taky to dodržím. Ale jestli si myslím, že to k něčemu bude, to je už jiná pohádka.“ Zvedl se a odčvachtal do tmy.

Když černočerná tma ustoupila nejistému šírání, dali se Elabonci a Trokmoici, za vydatného Gerinova klení a pobízení, zase na pochod. To, že museli jít přímo proti bičujícímu dešti, jim cestu příliš neulehčovalo. Snídaně nestála za nic, stejně jako počasí a nohy se jen obtížně zvedaly z chladného lepkavého bahna.

Pozdě ráno jim do tváří udeřily první ledové krystalky. „Říkals, že to není tak zlé, co?“ řval Adiatunnus na Gerina skrze padající břečku, když se jejich vozy doploužily na stejnou úroveň. Ani tentokrát se Gerin nezmohl na obvyklou pohotovou odpověď.

Krátce nato dojeli k vesnici. „Úroda nám shnije na poli,“ stěžovali si zoufalí rolníci, jako by s tím mohl Gerin něco dělat. „V zimě pochcípáme hlady, jestli se dřív neutopíme nebo nepomrznem jako drozdi. Sníh v zimě,“ lamentovali.“

„Nebojte se, všechno zase bude v pořádku,“ uklidňoval je. Byl si ale jistý, že mu nevěří ani ten nejtupější venkovský balík.

Když se opět vydali na trudný pochod, závistivě se ohlížel po doškových střechách chýší. Vesničanům bylo nepochybně lépe, než jeho mužům. Kdyby vesnička nebyla tak titěrná, asi by vesničany vyhnal, aby si mohli v suchu odpočinout a usušit se. Na druhou stranu byl ale docela rád, že o tom tím pádem nemusí uvažovat. Čím

dále na západ se dostávali, tím bylo počasí horší. Tam někde čekali Gradiové. Doufal jen, že jsou na tom stejně bídně, jako oni.

„Takhle vjedeme přímo do Orynijského oceánu, a ani si toho nevšimneme," prohlásil Duren. „Neumím si představit, že bychom mohli být ještě mokřejší."

„Oceány chutnají slaně, chlapče," ozval se Van. „Měl jsem častokrát možnost to okusit. Ale jinak máš pravdu. Stále čekám, že kolem poplave nějaká ryba. Zatím jsem žádnou neviděl, tak asi budeme ještě na zemi."

Byla to úděsná cesta. Mnoho potoků se vylévalo z koryt a zaplavovalo pole, která už nestačila vodu vsáknout. Vesničané vykukovali z chýší a s tupou odevzdaností sledovali, jak jim voda ničí celoroční práci. Gerin se začínal děsit zimy. Vesničanům nezbyde než se jít pást, jíst kůru, a nakonec sami sebe. V takových letech, kdy lidé už neměli co ztratit, bylo rebelu jako hub po dešti.

V podvečer - alespoň tak nějak to vypadalo - narazili na nějaké Gradie. Hrstka se jich v kápích z naolejované kůže ploužila rozbředlým polem. „Támhle jsou!" zařval Gerin. „To jejich bohové nás chtějí utopit! Co jim to teď vrátit?"

Později už si nebyl jist, jestli neměl být zdrženlivější. Jakmile je Gradiové spatřili, rozeběhli se nemotorně ke skupince stromů rostoucí u okraje pole. Ale vozy byly i v bahně rychlejší a odřízly jim cestu. Bojovníci pak seskákali na zem a bez milosti Gradie do jednoho povraždili. Kaluže na poli zrudly a neutuchající déšť zvolna měnil jejich barvu přes růžovou zpět k šedohnědé.

Boj sám o sobě Gerina neznechutil. Spíš to, s jakou divokou radostí jeho vojáci zabíjeli. O to horší bylo, že je k tomu sám vlastně vyzval. Aby z příhody vytěžil

alespoň něco dobrého, obrátil se na Adiatunna: „Viděls? Můžeme je porazit kdykoli.“

„To je pravda, bojovníky dostaneme. Ale ptám se tě, co bohové? K čemu je dobré zabíjet válečníky, když na nás jejich bohové v jednom kuse chčijou z oblohy?“

„Kdybychom nedovedli Gradie porazit, jejich bohové by proti nám nemuseli bojovat.“

„A to je lepší nebo horší?“ vyštěkl Adiatunnus a zmizel, než mohl Gerin odpovědět. Noční duchové tentokrát tábor neznepokojovali - padlí Gradiové jim poskytli dostatek krve. Ale protože déšť ani v nejmenším neustával, bylo táboření stejným utrpením, jako noc předtím. Gerin byl zvědavý, jestli se mu opět ve spánku zjeví Voldar - pokud vůbec tak provlhlý a prochladlý usne - ale když nakonec přece jenom usnul, nepamatoval si nic.

To, co nahradilo noc, se jen těžko dalo nazvat svítáním a Gerin téměř nedoufal, že se mu podaří přimět armádu k pohybu. Vyčerpaným mužům se však nakonec podařilo přinutit unavené koně, aby se opřeli do postrojů a vyrazili dál vstříc Gradiům.

Gerin si toužebně přál, aby se dnes dostali do pořádné bitvy, ve které by si muži mohli vybít nahromaděný vztek. Proti olověnému nebi, ze kterého se jim na hlavu neustále řítila voda a led, se bojovat nedalo.

„Zejtra už je nezvedneš,“ prohlásil Van. „A ať se propadnu do pěti pekel, jestli vím, jak jsi to dokázal dneska.“

„Zatím se mě bojí víc než gradijských bohů. Mé už znají -je ještě pořádně ne,“ vysvětlil Gerin.

Ale následujícího dne se rozvodnily i řeky a déšť se sněhem se změnil ve sněhovou vánici. Gerin hrozil pěstí

k nebi a toužebně si přál mít luk, kterým by tam dostřelil.

Když už nemohl ovládnout jektání zubů a chladem nemohl ohnout prsty, zavelel k návratu.

VII.

Když se dostali na východní břeh Venienu, na území, která ovládal Adiatunnus, počasí bylo sice stále chladné a deštivé, přesto nikdo z místních nechtěl věřit tomu, co armáda prožila na cestě do nitra země Gradiů.

„Mám za to," řekl Gerin, který stál co nejblíž u krbu ve velké síni Adiatunnova hradu, že tak daleko na východě se Voldar a ostatní jejich bohové ještě pořádně neuchytili. Aspoň prozatím."

Adiatunnův truchlivý výraz se ještě prohloubil, když z Gerinových úst zaslechl jméno gradijské bohyně. Gerinovi to bylo jedno. Zlost ho spalovala jako horečka. Byl posedlý touhou zničit Gradie i s jejich bohy.

„A máš představu, jak jim v tom zabráníš?“ zeptal se Adiatunnus, který také stál těsně u krbu. Ani on se nemohl nabažit tepla. „Jsi jenom člověk, princi, a člověk, který chce bojovat s bohem - nebo dokonce bohyní -je mrtev dřív, než s tím začne.“

„Samozřejmě, pokud je dost hloupý, aby s ním bojoval otevřeně. Bohové jsou silnější, vidí dál, ale to ještě neznamená, že musí být mazanější.“

„Ha, jak mazanej musíš být na to, abys zašlápnul švába?“ opáčil Adiatunnus. „Před bohem nejsi přece nic jinýho. Gerin Štěnice, princ všech švábů.“

„Jistě,“ opáčil Gerin, což Adiatunna popíchlo víc, než kdyby se s ním dohadoval. „Ale když se mi podaří proti gradijským bohům správným způsobem poštvat jiné...“ I jemu samotnému to připadalo hodně zoufalé a přitažené za vlasy. Zahrávat si s bohy bylo nesrovnatelně nebezpečnější, než hrát si s hady, o kterých vyprávěl Van. Ale jestli se mu nedostane boží pomoci, Gradiové a jejich ponurá božstva slupnou severní kraje jako malinu. Cítil to v kostech.

„Který bohy bys vůbec chtěl vyvolat?“ Zeptal se Adiatunnus dotčeně, ale bylo cítit, že skrývá velké obavy. „Naši se jim už neodváží postavit, to už jsme zjistili a zaplatili jsme za to. Jak je to s vašimi elabonskými bohy?“

„Nevím,“ odpověděl Gerin. Nevěděl ani, jestli se mu podaří nějak přimět otce Dyause, aby se vůbec zabýval světem smrtelníků. Hlava všech elabonských božstev po léta dostávala jako oběť ty nejtučnější kosti -odvděčí se nějak? Až do bouře, kterou na ně seslala Voldar, Gerin o Dyausově síle nepochyboval. Teď začínal mít obavy.

„Mám pocit, že jinde už stejně žádná naděje nezbejvá,“ prohlásil Adiatunnus.

„Myslím, že se nemýlíš. Ale abych řekl pravdu, nechci vyvolat žádného elabonského boha. Je tu ještě jeden, cizí, se kterým jsem už měl co do činění...“

Adiatunnus si všiml, že se odmlčel. „Kdo to je a jak je silný?“ vyzvídal.

„Je to Mavrix, sithonský bůh vína, poezie, krásy a plodnosti. Spolu s Bitonem zahnal po zemětřesení nestvůry zpět do podzemí.“

„Tak to je opravdu mocný bůh,“ souhlasil Adiatunnus. „Ondá jsem si s jednou z těch příšer tak povídal, uvažovala zrovna, jak ze mě udělat sekanou, Foxi, když se najednou vypařila a zůstal po ní jen smrad. Nebejt toho, myslel bych, že se mi to jen zdá.“

„Diviciacus mi o tom vyprávěl,“ řekl Gerin. „To bylo tehdy, když jsi mi poprvé přísahal věrnost.“ Adiatunnus přisvědčil, aniž by ho ta poznámka nějak uvedla do rozpaků. Tehdy přísahal pod tlakem okolností, stejně jako nyní. Dalo se očekávat, že až nebezpečí pomine, bude opět prosazovat svou nezávislost.

Fox se už nezmínil o tom, že na vyvolávání Mavrixe se těší stejně, jako na vytrhávání šípu ze svalu. Obojí bylo nezbytné, ale bolestivé. Velmi bolestivé. S Mavrixem nikdy nevycházel dobře. To, že Mavrix nakonec zbavil svět nestvůr, nebylo ani tak důsledkem přesvědčování, jako manipulace a různých úskoků. Nebylo by divu, kdyby se teď chtěl Mavrix nějak zbavit Gerina.

Podaří se mu podruhé přežít hrátky s bohem? Sám přece říkal, že člověk může být mazanější než bůh. Teď má možnost to dokázat - když si troufne. Adiatunnus mu položil další zajímavou otázku: „Je ten tvůj sithonský bůh opravdu tak silný, aby zničil... hm, tu bohyni?“ Opět

se vyhnul jménu Voldar. „To není jen nějaká nestvůra, i když tak vypadá.“

„Ani já to nevím,“ odpověděl Gerin. „Musím to prostě zkusit,“ dodal a zdvihl ruku. „Už slyším tvoji další otázku: co budeme dělat, když Mavrix nebude dost silný?“

Neměl se ale k tomu, aby nadhozenou otázku jakkoli zodpověděl. Nakonec to Adiatunnus nevydržel. „Tak co teda budeme dělat?“

„Třeba skočíme ze skály. Zrovna mě nic lepšího nenapadá. Tebe ano?“

K jeho překvapení se Adiatunnus zeptal: „Vezmeš si teď ty svoje jižany zpět na svoje panství?“

„Vcelku jsem o ničem jiném neuvažoval,“ připustil Gerin. „Nepočítal jsem s tím, že bys je tu chtěl mít -jsou to přece jenom Elabonci - a taky toho dost snědí. Proč? Pletu se?'

Adiatunnus se chvilku ošíval a pak z něho vypadlo: „Nevadilo by mi, kdybys jich tu pár stovek nechal, aby hlídali podél Venienu a pomohli nám, kdyby Gradiové zaútočili. Vlastně, žádám tě o to jako tvůj vazal.“

„Ty to opravdu myslíš vážně,“ řekl užasle Gerin a když Adiatunnus mlčky přikývl, podrbal se ve vlasech. „Po všech těch letech, co ses snažil zabít každého Elabonce, který ti přišel pod ruku?'

„Protože sami proti Gradiům nemáme šanci,“ odpověděl sklíčený Adiatunnus. „Zase se něco zvrtne a budeme v háji. Vy jižani máte něco, co na ně platí. Vždyť jsem to viděl na vlastní oči. A tak...“

Gerin ho poplácal po rameni. „Když je to tak, nechám tu nějaké muže. Pán má chránit své vazaly, nebo nezůstane dlouho jejich pánem. Bude ti vyhovovat, když je tu nechám pod velením Widina, syna Simrinova?“

„Všichni jsme tvoji poddaní, Foxi, ať se nám to líbí nebo ne," řekl Adiatunnus s kyselým úšklebkem. „Widin se na to hodí. Aspoň podle toho, jaké potíže mi v minulosti dokázal způsobit. Ale bude uznávat mé velení, když bude třeba, aby Elabonci a Trokmoici bojovali společně?"

„Když tu nebudu?" zeptal se Gerin a zamnul si bradu. „To by bylo rozumné, bude tu víc tvých mužů než mých." Uvažoval, jestli to Adiatunnus nedělá proto, aby mohl potom část armády, která tu zůstane, napadnout. Po jejich společném nezdařeném tažení se mu to ale nezdálo nijak pravděpodobné. Každý člověk, který by se bál víc jeho než Voldar, by musel být blázen. A k tomu Adiatunnus neměl předpoklady.

„Doufám, že ten tvůj cizí bůh ví o Voldar tak málo, že se jí nebude bát," uzavřel rozhovor Adiatunnus.

Gerin raději ani neříkal, že když na to přijde, umí být Mavrix mimořádně zbabělý.

„Tak támhle je," vydechl Gerin úlevou, když konečně uviděl hrad Fox. V jeho okolí byl klid. Byl si téměř jistý, že cestou zpět by se o případné katastrofě dozvěděl, ale není nad to, přesvědčit se na vlastní oči.

Hlídka na věži byla v pohotovosti a i na tu velkou vzdálenost Gerin uslyšel zvuk trouby, když uviděla přibližující se armádu. V několika okamžicích se hradby hemžily ozbrojenci.

„Jedem napřed," plácl Gerin Durena do ramene. „Ať vědí, že jsme aspoň celí." Doufal, že se vrátí triumfálně, na druhou stranu mohli být rádi, že nemají Gradie v zádech. Zvítězili tedy, nebo prohráli? Co má říct ostatním, když to sám pořádně neví?

„To je Fox!“ vykřikl někdo na hradbách a bojovníci je začali s jásotem vítat. Samozřejmě o jejich osudech nevěděli o nic víc, než věděl Gerin o dění na hradě v době své nepřítomnosti. Od zemětřesení nebyl tak daleko od svého panství.

„Všechno v pořádku, princi?“ volal dolů Rihwin Fox.

„V pořádku - celkem,“ odpověděl. „A co ty? Co hrad, co panství? Co dělalo počasí?“

„Vracíš se z války, a ptáš se na počasí?“ žasl Rihwin. Když Gerin jen přikývl, šlechtic z jihu jen zmateně rozpažil. Když ho ale Gerin dál probodával pohledem, řekl: „Počasí nebylo špatné, trochu deštivější a chladnější než obvykle, ale celkem dobré. Proč? Jak bylo na západě?“

„No, jak bych to řekl?“ přemýšlel Gerin. „Asi tak: zvykl jsem si na déšť se sněhem tak, že mi sněhová vánice nakonec ani tak moc nevadila.“ Jak předpokládal, jeho slova zdvihla velkou vlnu zájmu. Mávl tedy rukou a zavolal: „Spusťte most, pak vám řeknu víc.“

Jakmile se most dotkl země, vjel Duren s vozem do hradu a zbytek armády ho následoval. „Porazili jsme Gradie?“ „Porazili nás Gradiové?“ „Je Adiatunnus jen lhář a zrádce?“ „Vyrazíme během léta ještě jednou?“

Gerin odpovídal roztržitě, protože na nádvoří už viděl Selatre s dětmi. Teď věděl, že je opravdu doma. Při pohledu na Selatre si také uvědomoval, že bývala v těsném vztahu s bohem, i když Biton byl v mnoha ohledech Mavrixovým opakem. Potřeboval si s ní promluvit, než se pokusí sithonského boha vyvolat.

Než si ale mohl promluvit se svou ženou, musel odpovídat na stovky otázek a zabývat se nesčíslnými drobnostmi, které se na hradě za jeho nepřítomnosti udaly. Nebylo to poprvé, co ho napadlo, jak lidé mohou

dokázat velké věci, když tráví tolik času řešením nicotností.

Nakonec byly otázky zodpovězené, spory rozhodnuté a téměř vše, co v jeho nepřítomnosti rozhodla Selatre nebo Rihwin, odsouhlaseno. Ani nevěděl, jak se mu dostal do ruky kus šťavnaté pečené a korbel piva, ale byl za to vděčný - když měl plná ústa, nemusel aspoň chvíli mluvit.

Když se konečně dostal k tomu, aby Selatre řekl, co chtěl, vážně přikývla. „Je to riskantní pokus, ale asi nám nic jiného nezbývá, pokud jsou Gradiové a jejich bozi tak nebezpeční, jak říkáš.“

„Přesně to si myslím,“ odpověděl Gerin, kterého názor Selatre ani v nejmenším nepřekvapil. Už si zvyknul, že uvažují velice podobně.

Rihwin Fox byl vzrušením bez sebe. „Popasujeme se s bohy!“ brebentil. „To je úžasná příležitost změřit schopnosti s nesmrtelnými, manipulovat silami, o jakých se nám ani nezdá, nechat...“

..... nechat se zabít na desítky způsobů, přičemž jeden bude odpornější než druhý,“ dokončil Gerin místo něho. „Anebo si snad nepamatuješ, proč už nemůžeš čarovat? Pokud si dobře vzpomínám, také ses pokoušel Mavrixe přechytračit.“ Rihwin se zatvářil uraženě a trochu rozpačitě. Všechno, co tehdy chtěl, bylo, aby Mavrix proměnil víno, které zkyslo na ocet, znovu v něco, co by se dalo pít. Ale sithonský bůh, stále ještě dost podrážděný kvůli Gerinovi, nejenže mu nevyhověl, ale zbavil Rihwina jeho kouzelnického nadání, aby ho už nikdy v budoucnu nemohl obtěžovat. Projet na loďce peřejí bez zranění ještě neznamená peřej ovládat. Pokud si to někdo neuvědomuje, je to jen k jeho škodě.

„Proč by se měl Mavrix vlastně zabývat Voldar a ostatními bohy Gradiů? Dělají něco, co by nemohl za žádnou cenu vystát?“ ptala se Selatre.

„Zaprvé, v zabrané části severních krajů nastolují stejně studené a nevlídné podnebí, jako je v zemi Gradiů,“ odvětil Gerin rád, že si může ujasnit argumenty v rozhovoru se svou ženou, než je předloží bohovi. „Za druhé, zabijí nebo mučí každého, kdo se jim nepodrobí. Sithonci i jejich bohové si velice cení svobody -proto také nám Elaboncům zazlívají, že svým vládcům dopřáváme příliš volnosti.“

„Zdá se, že Voldar se pomyšlení na víno příliš nezamlouvá,“ poznamenal Rihwin.

„Myslím, že máš pravdu,“ opáčil Gerin. „Bylo by užitečné dostat teď trochu vína do severních krajů. Zimy jsou už teď dost chladné, než aby tam nějaké pořádně vyrostlo. Jestli Gradiové zvítězí, budou chladná i léta.“ Zachvěl se, když si vzpomněl na nepřirozenou zimu, se kterou se musela potýkat jeho armáda.

Rihwin se zatvářil tak toužebně, až to v danou chvíli vypadalo komicky. „Jak mi chybí sladká réva!“ zahořekoval a zhluboka vzdychl jako bard, který právě dozpíval píseň o neopětované lásce.

„Koleduješ si tím jen o samé nepříjemnosti,“ prohlásila Selatre.

Tentokrát se Rihwin zatvářil opravdu dotčeně. „Má paní,“ řekl s lehkou úklonou, „nechce se mi věřit, že by tvůj úsudek byl zamlžen díky dlouhodobému vlivu tady toho hulváta,“ ukázal na Gerina.

„Hm. Víš, že má pravdu,“ odpověděl Gerin „I pivo můžeš pít do zblbnutí a víš, že Baiverse nikdy nerozčílíš. Ale jakmile se dotkneš vína, jako bys Mavrixe urážel. A jak urazíš boha sladké révy, dějí se hrozné věci.“

„Vždycky to není tak hrozné," namítal Rihwin. „Bez Mavrixe bychom se nikdy nezbavili nestvůr."

„To je pravda," připustil Gerin. „Ale ty jsi na tom neměl žádný podíl, a i tak se mohlo docela dobře stát, že by se Mavrix zbavil namísto nestvůr nás." Na okamžik se odmlčel a dodal: „Když je řeč o nestvůrách, jak si vedou Tharma a Geroge?"

„Až na to, že každý z nich jí za tři, jsou v nejlepším pořádku," odpověděl Rihwin a Selatre souhlasně přikývla. „Kdyby tvoji vazalové a nevolníci dělali stejně problémů, co oni, byla by radost vést tvé panství."

„Vraťme se ale k Mavrixovi," vrátila se Selatre rozhodně k tématu.

„Jistě, zpět k Mavrixovi. Jak ho chceš, princi, vyvolat bez vína?" zeptal se Rihwin.

„Pomocí knih, obilí, ovoce a nahé dívky, jestli to bude třeba. Zaměřím se spíš na to, že je to i patron umění a bůh plodnosti. Víno by asi bylo nejúčinnější, ale musíme si vystačit s tím, co máme tady." Byl zvyklý improvizovat a většinou se to docela vyplácelo.

Rihwin se tvářil, jako že úporně přemýšlí. Mavrix ho nezbavil vědomostí o magii, jen schopnosti používat je. „Je možné, že takhle budeš mít i větší naději na úspěch. Když Mavrixe vyvoláš bez vína, možná bude míň rozmarný a roztěkaný než obvykle. Anebo taky ne." Ta poslední poznámka a pokrčení ramen, které ji doprovázelo, dosvědčovaly, jak dlouho už trvá jeho přátelství s Foxem.

„Kdy to chceš zkusit?" zeptala se Selatre.

„Co nejdřív. Gradiové a jejich bohové na nás tvrdě tlačí. Bojím se, co udělají, jestli je co nejdřív neodrazíme."

„Tím svým tažením jsi přece něco dokázal, ne?“ ozval se Rihwin.

„Jistě. Vyčistili jsme od nich jeden hrad a několik vesnic. Ale neudržíme je. Když zkusíme jít dál na západ, zase narazíme na bouře. Jejich bohové jsou schopni nás zmrazit - doslova. Můžu se snažit jak chci, tímhle způsobem se nedá zvítězit.“

„Takže si povoláš na pomoc boží sílu,“ řekl Rihwin.

„Přesně tak. Zůstává jen jedna nezodpovězená otázka, jestli se ta síla postaví proti Gradiům... nebo proti mně.“

Kdyby všechno šlo, jak by chtěl, začal by Fox vyvolávat boha ještě to odpoledne. Ale nejen věci kolem správy panství ho zdržely o několik dní. Protože byl zvyklý nevrhat se do všeho po hlavě bez podrobné přípravy, strávil následující dva dny v knihovně a studoval všechno, co tam o Mavrixovi našel.

Nebylo toho zdaleka tolik, kolik by chtěl. Knihy byly velice vzácné a obtížně dostupné i pro člověka s neukojitelnou touhou po vědění a možnostmi vládce rozsáhlého území. Vždy, když něco hledal, měl toho méně než by si přál.

Co byla Selatre na hradu Fox, stávala se knihovna postupně její doménou. Kdysi získávala vědomosti přímo od Bitona. Protože tomu už tak být nemohlo, hledala jiné cesty. Teď pomáhala Gerinovi vyhledávat i ty nejnejasnější a nejskrytější narážky na Mavrixe.

Čím déle Gerin četl, tím více doufal. Sithonský bůh nade vše nesnášel ošklivost. To bylo to hlavní na co ho Gerin nalákal, když se potřeboval zbavit nestvůr. Ale čím déle četl, tím také rostly jeho obavy. Mavrix byl také jedním z nejroztěkanějších a nejpřelétavějších bohů. Ať dělal cokoli, byl schopen toho kdykoli nechat a začít

něco jiného. Na druhou stranu, Voldar byla neochvějně cílevědomá.

„Nevím, jestli to takhle půjde," řekl Selatre, když svinul poslední svitek. „Ale stejně neznám jinou možnost. Ze všech zel je třeba vybrat to nejmenší."

„Uvidíš, že to půjde," uklidňovala ho.

Namísto odpovědi jen pokrčil rameny. Stejně jako on to nemohla vědět. Ale i tak mu její slova alespoň zvedla sebedůvěru.

Gerin si pečlivě obstaral vše, co potřeboval a co myslel, že by mohl potřebovat při vyvolávání Mavrixe. Rihwina poslal do vsi, aby tam vybral hezkou dívku, jejíž nahota by byla bohu po chuti. Jeho přítel měl s vesnickými dívkami mnohem víc zkušeností a Gerin se tím také vyhnul otázkám Selatre, jakže poznal, že je ta dívka krásná i nahá.

Přestože dívka jménem Fulda, kterou Rihwin přivedl, měla na sobě dlouhou volnou halenu z modrého plátna, musel Gerin připustit, že svému účelu bude velmi vyhovovat. Podle pohledu, kterým ji Selatre přejela, si myslela totéž.

Malá haluzna, ve které Gerin provozoval magii, když měl zrovna náladu, byla až daleko za palisádami, aby škody, které mohly vzniknout činností poloamatérského mága, byly co nejmenší.

Když on, Rihwin, Selatre a Fulda zamířili k polorozpadlé chýši, všichni na hradu Fox jim ustupovali z cesty a jejich směrem se raději ani nedívali. Za celá léta se sice nic nestalo, ale všichni věděli, že míchat se Gerinovi do čehokoli - ať to byla magie nebo něco jiného - není šťastný nápad.

Uvnitř začal recitovat jednu sithonskou epickou báseň od Lekapena. Učitelé mu její verše už kdysi vtloukli do hlavy, takže je nemusel číst. Přesto držel svitek před sebou jako jedno z lákadel pro Mavrixe.

Na rozviklaném stole rozsypal pšenici (ne ječmen, protože Mavrix měl pro Baiverse jen pohrdání), čerstvé ovoce i ovoce nakládané v cukru a několik vajec. „Už se mám svléknout, můj princi?“ zeptala se Fulda a sevřela límec haleny.

„Chvilku počkáme, uvidíme, jestli Mavrix nepřijde i bez toho,“ odpověděl Gerin ke zjevnému Rihwinovu zklamání. Selatre malinko povytáhla obočí. Gerin nevěděl, jak si to má vyložit. Koneckonců to ani vědět nechtěl.

Stále deklamoval svou tvrdou sithonštinou, ale přes opakované prosby se Mavrix neukazoval. Už si začínal myslet, že by toho mohl nechat, ale přesto pokračoval.

„Fuldo,“ pokynula Selatre.

Dívka si přetáhla halenu přes hlavu. Gerinovi stačil letmý pohled, aby zjistil, že je opravdu nádherně stavěná. Podruhé už se nepodíval. Stačilo, aby spletl jedno slůvko, a její krásné tělo by stejně nebylo k ničemu. Rihwinovi se rozzářily oči. Gerin by se vsadil, že by ji raději viděl nahou při jiné příležitosti a v jiné poloze. Ta myšlenka se mu jen mihla hlavou; Mavrix se stále k ničemu neměl.

Bylo možné, že sithonský bůh už s ním nechce mít nic společného. Gerina ještě napadlo, jestli místo Fuldy neměl přivést hezkého chlapce; Mavrixovy choutky se občas ubíraly i tímto směrem.

Tvrdohlavě pokračoval ve vzývání a obměňoval je všemi způsoby, na které si vzpomněl. Někdo méně vytrvalý - nebo méně zoufalý - by toho už jistě dávno nechal. Fox už cítil, že nebude schopen dlouho pokra-

čovat bez chyby, která nakonec stejně zhatí veškeré jeho úsilí. Ani nechtěl domyslet, co by potom mohlo následovat.

Už už to chtěl vzdát, když náhle vnitřek chýše zdánlivě nabyl téměř nekonečných rozměrů, přestože zvenčí to stále byla tatáž malá haluzna na spadnutí. Tohle už Gerin zažil. Vlasy na zátylku se mu zježily. Mavrix byl zde. Teď jen záleželo na tom, jak bude nakloněn vyslyšet jeho prosby.

„Ty jsi ze všech nejhlučnější, človíčku," řekl bůh a jeho sytý, medově sladký hlas se rozléhal Gerinovou hlavou. Nevěděl, jestli mluví elabonsky nebo sithonsky, protože hlas neslyšel ušima. Význam sdělení vnímal přímo, na mnohem hlubší úrovni, než jej dokáží postihnout slova.

„Děkuji ti, pane sladké révy, pane plodnosti, pane moudrosti a důvtipu, že jsi mě ráčil vyslyšet," řekl Gerin sithonsky v naději, že si ho tím alespoň nepatrně nakloní.

„Tak vyslyšeti uráčil?" Mavrixovo obočí vylétlo tak vysoko, že mu málem zmizelo ve vlasech. Měl krásnou tvář a kdyby byl člověkem, jeho mimika by byla neskutečná. I když člověkem nebyl, jeho rudá ústa by každého milovníka krásných hochů naplnila nezřízeným chtíčem. Černočerné, neproniknutelné oči skrývaly nezměrné hlubiny hrůz a děsů, které si obyčejný smrtelník ani nedokáže představit. „Tak vyslyšeti uráčil?" opakovalo božstvo. „Vždyť ses mě snažil ze všech sil ohlušit nebo ne?"

„Nebyl bych tě obtěžoval, kdybych sám nebyl v nesmírně obtížné situaci," odpověděl Gerin, což byla sice křišťálově čirá pravda, ale už když to říkal, nebyl si jist,

jestli lék na nemoc zvanou Gradiové nakonec nebude větším zlem, než nemoc sama.

„Proč by mě tvoje problémy měly zajímat víc než muší prd, pane Gerine, princi severu?“ řekl se sladkou ironií. „Proč bych tě neměl jen tak sledovat a dobře se při tom bavit?“

„Protože jsem je nezpůsobil, to zaprvé. A za druhé, bohové, kteří jsou jejich příčinou, zamýšlí změnit severní kraje v chmurnou pustinu ležící ladem, kde nic nevyroste, neboť mnohý měsíc bude pokryta mrazivým sněhem.“ Když slyšel svůj nechtěný verš, zalitoval, že forma byla tak žalostně slabá; Mavrix si potrpěl na podobné drobnůstky. „To vypadá opravdu... nechutně,“ připustil sithonský bůh. „Ale ptám se tě ještě jednou, co je mi do toho? Ani pořádně nevím, že ty vaše barbarské země vůbec existují. Vy Elabonci nestojíte za moc,“ - otřásl se, aby dal najevo, co si o nich myslí - „a teď to tam ještě zamořují lesní barbaři. Jestli na vás dopadla nějaká pohroma, tak ať.“

„Gradiové a jejich bozi jsou mnohem horší,“ trval na svém Gerin. „Nemusíš mít v lásce Dyause a nevím, jak smýšlíš o Taranisovi, Teutatisovi a Esusovi. Ale oni mají své místo, jako ty máš své. Oni se nesnaží vyhnat tebe a ty nevyháníš je.“

Nezmínil se o Baiversovi, který byl v něčem Mavrixovi podobný, což z nich činilo občasné soupeře, a důsledně se vyhnul zmínce o Bitonovi. Jejich rozbroje měly za následek zahnání nestvůr zpět do tmavého podzemí. Jestli si na to bůh vzpomene, jistě to Gerinovi předhodí. Sám si však dával pozor, aby se choulostivého tématu nedotkl.

Mavrix si odfoukl. „Nikdy jsem na gradijské bohy nenarazil, ani oni na mě. Takže podle toho, co vím, lžeš,

abys z toho měl prospěch. Lidi jsou takoví.“ Odfrkl si podruhé, tentokrát značně rozhořčeně.

Ale nebyl tak bystrý, jak si o sobě myslel. Když pochyboval o Gerinových argumentech, nedokázal si všimnout mezer v nich. Když byl jeden dost prohnaný, hbitý a měl řádnou dávku štěstí, bylo možné Mavrixe vést jako chromého koně - šel tudy, kudy mu to připadalo nejschůdnější.

Mavrix ale koneckonců nebyl žádný kůň, ale bůh s božskými schopnostmi a božskou silou. „Jestli pochybuješ, podívej se do mé mysli,“ navrhl mu Gerin. „Uvidíš, jak jsme bojovali s Gradii a co bylo mezi mnou a Voldar. Ve své božské moudrosti jistě poznáš jestli lžu nebo ne.“

„Nepotřebuji tvé povolení, človíčku. Mohu to udělat, kdy se mi zachce,“ odpověděl Mavrix a dodal: „Za to pozvání máš u mě malý bod k dobru.“

Náhle se Gerinův svět obrátil naruby. Namísto toho, aby Mavrix pronikl do jeho mysli, zdálo se mu, že se stal drobnou kapkou v oceánu Mavrixova vědomí. Očekával, že ji začne prohledávat, jako když někdo vytahuje jednu po druhé zásuvky ze skříně. Namísto toho měl pocit, že je vzduchem, kterým Mavrixovo vědomí proniká jako déšť. Exkurze do jeho myšlenek byla neskonale rychlejší, důkladnější a děsivější, než si vůbec dokázal představit.

Když Mavrix znovu promluvil, Gerin proplouval tokem jeho myšlenek, které mu zároveň duněly kdesi v hlavě: „Měl jsi pravdu. Tihle Gradiové jsou opravdu hnusní a zkažení, stejně jako jejich bohové. To, že zamořují svoji zemi je samo o sobě dost špatné, ale že se chtějí roztáhnout i do těchto vcelku teplých a příjemných

krajů, je nesnesitelné. A protože je to nesnesitelné, nebude to snášeno. Započnu.“

Mavrix se vydal na cestu světem, který byl obýván bohy a jako takový občas zasahoval do dění ve světě smrtelníků, ale nebyl s ním svázán žádnými pouty. Jeho vědomí neuvolnilo Gerinovu mysl, takže ten ho chtě nechtě musel doprovázet.

Později si Gerin nebyl jistý, do jaké míry mohl důvěřovat svým smyslovým vjemům. Žádný lidský orgán nebyl schopen vnímat skutečnou podstatu světa bohů, a on zde byl ke všemu oproštěn od svého těla, něco jako veš či pupínek na Mavrixově vědomí. Opravdu si propíjel cestu oceánem vína? Opravdu pronikal do...? Pokud ano, bude ho ještě zajímat Fulda?

Náhle se postup stal urputnějším (nikoli *tvrdším*, protože Gerin si v tu chvíli neuměl představit nic tvrdšího než...). Gerin vnímal Mavrixovo překvapení, rozladění a nepohodlí, jako by bylo jeho vlastní. Což vlastně také bylo.

Mavrix podrážděně vyštěkl: „Že jsem se sem nechal vytáhnout!“ Snášet nepohodlí jakéhokoli druhu bylo pro sithonského boha na hranici utrpení. Gerin měl co dělat, aby ve své malé cystě, která se vznášela Mavrixovým vědomím, nevybuchl smíchy, což by boha jistě rozzuřilo.

Vylákání Mavrixe bylo jeho cílem. Mavrixe by teď čekalo další nepohodlí, kdyby se chtěl vrátit zpět... nebo snad ne?

Gerin si nebyl zcela jist, protože pokud věděl, mohl se Mavrix pouhou myšlenkou přemístit kamkoli, aniž by se obtěžoval překonáváním vzdálenosti. A i kdyby to nedokázal, přemíra vína a jídla by jistě dokázala překonat jakékoli nepohodlí, které by snad cítil. A náhle, bez jakékoli výstrahy, se Mavrix ocitl patrně na témž

místě, které Gerin znal ze svého snu - zasněžený les, ve kterém se mu zjevila Voldar. „Jak skličující," mumlal si Mavrix, když sledoval cestičku ve sněhu.

Tohle je panství gradijských bohů, pomyslel si Gerin, aniž by věděl, jestli Mavrix věnuje nějakou pozornost tomu, co se mu honí hlavou.

„Vskutku?" odpověděl bůh a stejně jako Gerin ve snu, vyšel na bělostně zasněženou paseku. „A já si celou dobu myslel, že jsem ve sladké rodné Sithonii. Podívej, hrozny i olivy vypadají na tohle roční období mimořádně dobře, není-liž pravda?"

Kdyby byl Gerin přítomen tělesně, patrně by zrudl. Když Mavrixe vyvolával, nečekal, že si na něm bude bůh zkoušet ostří svého sarkasmu. Ale je přirozené, že pokud jeden vyvolá boha, málokdy může očekávat, že se bude chovat přesně podle jeho představ, neboť bohové mají své vlastní představy.

Snažil se uspořádat myšlenky a dát jim tvar slov a vět: „Sem mě Voldar zavedla ve snu."

„To musel být vskutku otřesný zážitek," odpověděl bůh a možná se otřásl. Gerin si tím nebyl jist, ale usuzoval tak z toho, že se okolní krajina rozkývala sem a tam. „Jak si může božstvo, které má jen trochu sebeúcty, zvolit k žití - nebo spíš přežívání - takové místo, když všude musí být spousta příjemnějších?"

„Protože se nám tu líbí."

Kdyby to byl opravdu hlas, duněl by tak, jako by naráz promluvilo sto Vanů. Gerin ale neslyšel žádný zvuk. Tohle bylo spíše jako zemětřesení, které se mu valilo hlavou. Ze sněhových závějí vyrazilo obrovské stvoření napůl člověk, napůl bílý medvěd. Jedna podoba se přelévala v druhou.

„Tenhle hnus rozhodně nemůže být Voldar," odfrkl si znechuceně Mavrix. Gerin musel souhlasit - ať v jedné či druhé podobě, byl bůh zjevně mužského pohlaví. Mavrix se zaměřil na boha: „Kdo nebo co jsi, zrůdo?"

Samotný Gerin by se nikdy neodvážil takhle vyzvat něco podobného. Teď neměl na výběr. Půl muž půl medvěd zařval: „Jsem udatný lovec Lavtrig. A kdo jsi ty, přihřátý kňouro, že si dovoluješ zasmradit svými voňavkami domov velkých bohů?"

„Velkých? Asi záleží na tom, s čím porovnáváš," utrousil Mavrix a máchl levicí, ve které třímal břečťanem ovinutý thyrsus, který mohl být mocnější zbraní než nejostřejší kopí v ruce smrtelníka. „Odstup, nebo se ten tvůj domov bude muset obejít bez tvé nechutné maličkosti. Nebaví mě dohadovat se s poskoky. Když tě proměním v koňské lejno, polepšíš si. Navrhuji ti, abys *zmizel* a přestal obtěžovat."

Lavtrig se s řevem vrhl na Mavrixe. Tolik zubů, drápů a svalů Gerin ještě pohromadě neviděl. Trochu ho to vyděsilo, protože nepředpokládal, že se stane jen bezmocným pozorovatelem boje Mavrixe s gradijskými bohy. Jeho předpoklady ovšem Mavrixe nezajímaly.

Ať s thyrsem či bez něho, Mavrix zdaleka nebudil takovou hrůzu jako zuřící Lavtrig. Ale Gerin už dávno dobře věděl, že zjev je mezi bohy mnohem klamavější než mezi lidmi. Lavtrigovy impozantní čelisti sklaply naprázdno. Když se ho ale Mavrix letmo dotkl svým Thyrsem, ozval se řev, který musel vyděsit bohy i lidi až v dalekém Mabalalu.

„A teď se ztrať, hlučná potvoro. Jestli se opravdu rozzlobím, tak si ti barbaři, kteří tě uctívají, budou muset najít něco ještě odpornějšího, než jsi ty, protože ukončím tvé bezvýznamné bytí."

Lavtrig znovu zařval, tentokrát vzteky, a zaútočil podruhé. Škrábal, kousal a trhal, ale bez výsledku. Mavrix ho s netrpělivým povzdechem nakopl, až málem přišel o sandál. Lavtrig v kotrmelcích proletěl vzduchem - byl-li tam jaký - tvrdě narazil na kmen borovice a skončil pod hromadou sněhu, který se sesypal z větvi. Mátožně se pohnul, ale k dalšímu boji se už neměl.

Mavrix ho nechal ležet a vykročil. „Opravdu jsi ho mohl zabít?“ zajímal se Gerin.

„Ach, ty jsi tu ještě?“ uklouzlo Mavrixovi, jako by na Gerina dočista zapomněl. „Bůh dokáže všechno, co je schopen si představit.“ Gerinovi to sice nepřipadalo jako vyčerpávající odpověď, ale nebyl v takovém postavení, aby se mohl dožadovat přesnějšího vysvětlení.

Bůh dál kráčel pěšinou pod sněhem nachýlenými větvemi borovic. Pokud mu bylo chladno, nedával to znát. V jednu chvíli, snad pro pobaveni, napřáhl thyrsus na nejbližší borovici. U paty kmene vyrazily stovky pestrých květů. Gerina napadlo, co s nimi asi bude, až Mavrix zaměří svou pozornost jinam.

V mezerách mezi stromy zahlédl pohyb vlčích těl. Když se vlci zastavili u stezky, zachvěl se. Zvířata dosahovala výšky vzrostlého koně a jejich zlatě žluté oči se upíraly na Mavrixe. Božská tresť vlčí síly a krutosti. Přestože si Gerin stále uvědomoval, že není přítomen fyzicky, měl palčivé nutkání utéct. Tito vlci by si jistě dokázali poradit i s jeho metafyzickou podobou.

Mavrix odněkud vykouzlil flétnu a začal hrát. Taková hudba ještě nikdy nezněla hájemstvím gradijských bohů. Byla to hudba léta, radosti, vína, žhavých nocí a touhy. Kdyby to šlo, Gerin by se rozplakal smutkem, protože

věděl, že něco tak krásného si nezapamatuje, aby to někdy mohl zahrát sám.

A což teprve vlci! Všichni do jednoho se seběhli k Mavrixovi. Ale nevrhli se na něho. Ryli čumáky ve sněhu, váleli se, skotačili u jeho nohou jako štěňata, která poprvé okusila sníh. Radostně ňafali a honili se, váleli se po sobě a nakonec se začali vesele pářit. Dělali všechno možné, jen ne to, co od nich gradijští bohové očekávali.

Gerin cítil, že se Mavrix dobře baví. „Asi bychom jim měli dát ledovou sprchu. Studené vody tu jistě bude spousta," poznamenal bůh.

„No, nevím," namítl Gerin. „Proč by si nemohli trochu užít? Mám dojem, že to dělají poprvé v životě."

„Máš naprostou pravdu. Zprvu jsem neměl příliš chuť zjevit se ti, ale teď jsem rád, že jsem to udělal. S těmi gradijskými bohy se musí něco provést. Nemají vůbec ponětí, co je to legrace." Stejným tónem by asi Gerin vynášel rozsudek nad nějakým zvlášť nebezpečným lapkou.

Gerina napadlo, jestli se mu podaří rozmrazit chladné srdce Voldar. Byl by to zázrak nad zázraky. Ale Mavrixovi ještě nebylo souzeno setkat se s vládkyní gradijského pantheonu. Když se ocitl na okraji druhé mýtiny, čekalo ho tam něco jiného. Rotující sloup deště, mlhy, ledu a sněhu se tyčil, kam až oko dohlédlo.

„Zmiz odsud," ozvalo se zevnitř víru. „Tady nemáš co pohledávat, ztrať se."

Vlci u Mavrixových nohou začali žalostně kňučet, jako by jim došlo, jaké zrady se dopustili a jak krutý trest je za to čeká.

„Á, copak to tu máme?" zajímal se rozšafný Mavrix. „Že by místní boží sprcha nebo to bude jenom latrína?"

„Jsem Stribog," oznámil hlas. „Už jsem ti řekl, že neprojdeš, tak si šetři svůj humor. Sbal si svých pět švestek a ukliď se někam, kam zatím nesahá naše moc. Tam čekej. Jednoho dne dosáhne i tam."

„Ha, takže druhá možnost," řekl spíše pro sebe Mavrix. „Je to ta latrína."

Vkročil na paseku. Stribog nezaútočil přímo, jako předtím Lavtrig, ale Mavrixe v okamžení zahalila mrazivá vánice. To byl tedy bůh, který měl na svědomí strádání Gerinovy armády. Ten měl dojem, že se proměnil v bezvýznamný kousek ledu. Vánice, která zastavila postup jeho armády, byla slabým odvarem toho, čeho byl teď svědkem. Bouře měla zničit boha.

Stribog si tím vysloužil zvýšenou Mavrixovu pozornost. Zima a vlhko se ho nepříjemně dotkly. „Hele, někdo právě spláchnul. Budem s tím muset něco udělat."

Vlci, promáčeni až na své metafyzické kosti, se rozeběhli do temného hvozdu a po Stribogově ledové záplavě rychle zapomněli na chvíle radosti.

Mavrix se opět rozmáchl holi. Stribog strašně zařval. Přestože neměl hmotné tělo, a byl proto méně zranitelný než Lavtrig, musel být úder velice bolestivý. Ale déšť, kroupy, hromy a blesky způsobovaly bolest i Mavrixovi. I Gerin ji vnímal. Kdyby byl přítomen fyzicky, nemohl by takový nápor bolesti přežít.

Mavrix zjistil, že nemůže udělat krok. „Tady chcípneš, ty nacucaná polomršino. Odsud se nikdy nedostaneš."

„Ztichni, ty měchu větrů," zavrčel podrážděně Mavrix. A vskutku, Stribog zmlkl a bouře utichla. Vzápětí se však rozpoutala nanovo a Mavrix zařval: „Měch plnej

větrů a bez špetky rozumu! Když zalíváš boha plodnosti, tak musí...“

„Růst!“ vykřikl Gerin.

„No vidíš,“ souhlasil Mavrix. „Máš víc rozumu než tenhle fukejř. Není to sice kdovíjaký kompliment, ale aspoň něco.“

V tu chvíli začal růst, živen bouří, kterou ho chtěl Stribog zničit. Bolest se změnila v pocit blízký slasti po dobrém jídle nebo po milování.

Když si Stribog všiml změny, bylo pozdě. Zařval. Jestliže před chvílí sahal jeho vir tak vysoko, že vrcholu nebylo možné dohlédnout, teď se poměr velikosti rapidně změnil. Gerin Mavrixovýma očima viděl obláček sněhu, který mu vířil kolem kotníků jako dětská káča.

Mavrix se sehnul, sevřel vír do hrsti a odhodil ho. Gerin netušil, kam mohl gradijský bůh dopadnout, a netušil to asi ani Mavrix, neboť pravil: „Doufám, že ten uragán v nočníku přistane někde u Kizzuwatnanských bohů nebo někoho, kdo si stejně jako oni libuje ve vedru.“

Náhle, bez varování, měl opět svou původní velikost. Furiantským pohybem si posunul révový věnec na stranu, aby měl ten správný švihácký sklon. Okolí se zdálo nedotčené božskou bouří, která je donedávna bičovala, a Gerin mohl jen litovat, že se svět smrtelníků neumí z bouře vzpamatovat také tak snadno.

„Vpřed,“ pravil Mavrix. Vyrazili dál. Přestože zvítězil, vypadal unaveně a chyběla mu dřívější sebejistota. Kdyby se porážka Lavtriga dala přirovnat k vyběhnutí několika schodů, pak porážka Striboga by byla zdoláním hory. A jestli bude obtížnost boje narůstat stejným tempem... Gerin se snažil takové myšlenky vyhnat z hlavy, aby Mavrixe nevyděsil.

Vynořili se na třetí mýtině. Gerin byl zvědavý, který z gradijských bohů je bude čekat zde. Místo ale bylo pusté. Paseku z druhé strany, zhruba na dostřel šípu, možná ještě o něco dál, ohraničovaly sněhem hnuté borovice.

„Inu, konečně změna," poznamenal Mavrix pobaveně. „Kdo by se toho byl nadál." Přiložil flétnu ke rtům a začal si do kroku hrát rozvernou písničku.

Gerin cítil, jak překvapeně nakrčil nos, i když si byl moc dobře vědom toho, že jeho fyzické tělo je daleko předaleko. Tak silný měl pocit, že je tady něco v nepořádku. Jen nedokázal určit, co. Vynořili se na třetí mýtině. Gerin byl zvědavý, který z gradijských bohů je bude čekat zde. Místo ale bylo pusté. Paseku z druhé strany, zhruba na dostřel šípu, možná ještě o něco dál, ohraničovaly sněhem sehnuté borovice.

„Inu, konečně změna," poznamenal Mavrix pobaveně. „Kdo by se toho byl nadál." Přiložil flétnu ke rtům a začal si do kroku hrát rozvernou písničku.

A znovu to překvapení doprovázené nakrčením nosu. Byla tu paseka... ale ta samá. Když to Gerinovi došlo, uvědomil si, co předcházelo.

„Inu, konečně změna," poznamenal Mavrix pobaveně. „Kdo by se toho byl nadál." Přiložil flétnu ke rtům...

„Zadrž!" vykřikl Gerin dřív, než začal hrát.

„Jak to myslíš, zadrž?" ohradil se dotčeně bůh. „Rád bych oslavil, že konečně procházíme úplně jinou krajinou." Vzápětí se zarazil. „Že bych... že bych už tohle dělal?"

„No... asi ano," odvětil ještě trochu nejistě Gerin.

„Jsem tvým dlužníkem, človíčku. Nemám představu, jak dlouho se takhle opakuju. Kdybys mi nebzučel jak moucha v uchu, asi bych na to nikdy nepřišel. Řeknu ti, byl by to ten nejnudnější způsob, jak strávit věčnost.“

Proč jsem se do té pasti nechytil také já? uvažoval Gerin. Napadlo ho jediné vysvětlení - past byla nastražena na bohy, nikoli obyčejné smrtelníky. V rozhovorech s přáteli občas mluvil o tom, že člověk může při jednání s nekonečně mocnějšími bohy s výhodou využít některé své vlastnosti. Nikdy ho ale nenapadlo, že to bude právě ta jeho nepatrnost. Prostě proklouzl oky sítě nalíčené na mnohem větší rybu.

„Je tam někdo?“ zeptal se Mavrix, tentokrát už o poznání opatrněji.

„Jsem Nic,“ odpovědělo nic hlasem leklé ryby.

„To tak, ti hloupí Gradiové budou určitě uctívat Nic,“ mumlal si pro sebe Mavrix.

„Proč ne?“ opáčil Nic. „Dřív nebo později vše podlehne zkáze. Všechno plyne ke konci. Nakonec zůstanu jen já. Jsem hoden uctívání, neboť jsem nejmocnější ze všech.“

„Vždyť nejsi ani nejmocnější mezi svými,“ popichoval ho Gerin. „Gradiům přece vládne Voldar, ne ty.“

„Prozatím,“ odpověděl Nic nevzrušeně.

„Odstup Nic, nebo poznáš nicotu,“ vyzval ho Mavrix. Zlost převážila nad opatrností.

„Zadrž!“ ozval se opět Gerin a uvažoval: Porazit Striboga bylo dost obtížné. Jak si má tedy sithonský bůh poradit s Nic? Soustředil se, aby jeho myšlenky nezachytil Nic, a navrhl: „Nebojuj s ním, ale odveď jeho pozornost. Vždyť jsi bůh plodnosti, dokážeš přece spoustu takových těch... zajímavostí, ne?“

Gerin cítil, jak Mavrixe zalila vlna veselí jako silné sladké víno.

„Zajímavosti.“ Vzápětí se bůh soustředil na to, co bylo nebylo na mýtině. „Nic!“

„Ano?“ odpověděl zdvořile, ale naprosto netečně, gradijský bůh.

Mavrix si dýchl do dlaní. Objevilo se hejno pestrých ptáčků. „Vidíš, je?“ Mavrix máchl pažemi a ptáci se s cvrlikáním rozlétli po mýtině.

„Vidím. Ale za okamžik, za okamžik menší než okamžik už nebudou. Pak budou moji.“

„Tak jest,“ souhlasil Mavrix. „Ale teď jsou moji. Jako tento.“ Přes mýtinu se ve skocích nesl jelen. Snad si ho ti vlci nevšimnou, prolétlo Gerinovi hlavou. „A jako toto.“ Mýtinu pokryl květinový koberec. Určitě neměl být jen pastvou pro skotačícího jelínka. „A jako toto.“ Na trávníku se zhmotnila amfora plná vína. „A tihle též.“ U amfory se zjevily čtyři ženy nadpřirozené krásy a stejný počet mimořádně obdařených mužů. Plnými doušky si užívali vína, aby si za chvíli stejně plnými doušky užívali sebe navzájem. Se studem ani nedostatkem oblečení si nedělali starosti.

Jsou to jen Mavrixovy představy, nebo je sem opravdu přenesl z nějakého teplého a příjemného místa? uvažoval Gerin, ale raději se nezeptal. Nechtěl boha imaginárně tahat za jeho metafyzický rukáv.

„Ti všichni jsou moji a dělají to přímo před tebou!“ křičel Mavrix.

„Zatím.“

„Jistě, zatím. Ale tím, že to dělají, počnou další bytosti, které to také budou dělat. A tak dál a dál, jako kruhy, které šíří kámen vržený na hladinu, až...“

„... až nakonec stejné skončí umě,“ poznamenal Nic, snad jen trochu roztržitě, zaujatý skotačením na mýtině.

„Jestli jsem ho nerozptýlil teď, pak nikdy," slyšel Gerin šepot Mavrixových myšlenek. „Jdu tam. Jestli zase skončím na stejném místě... tak tu zřejmě zůstaneme. . .bůhví jak dlouho."

Bublinka Gerinova vědomí v oceánu Mavrixovy mysli se spolu s bohem spěšně přesunula napříč mýtinou. Když Mavrix našel pokračování stezky do nitra země gradijských bohů, ještě stačil pohlédnout zpět. Všechny jeho výtvory z mýtiny naráz zmizely.

„To od starého Nic nebylo pěkné," ušklíbl se Mavrix. „Říkal sice, že dřív nebo později budou jeho, ale některá božstva prostě nemají tu trpělivost." Náhle znejistěl. „Nebo myslíš, že by mě chtěl Nic pronásledovat touhle promrzlou pustinou?"

„Když už mám hádat, asi ne. Myslím, že každý z nich tě zkoušel podle svého. Lavtrig i Stribog zůstali tam, kde jsi je porazil. Myslím, že totéž udělá i Nic."

„Už ve svém zájmu bys měl mít pravdu. Jestli se budu muset pasovat s každým jejich dětinským bůžkem, asi se stanu časem trochu nedůtklivým. Pamatuj nato Foxi."

„Jistě, jistě," ubezpečil ho Gerin. Byl si velmi dobře vědom toho, že Mavrix je nesrovnatelně mocnější než on. Přesto si bůh zřejmě plně neuvědomoval, že tlak gradijských bohů roste, a je stále obtížnější je porazit. Gerin to viděl naprosto zřetelně. Pokud by to mělo znamenat, že se svým úsudkem vyrovná bohům, byl aspoň natolik soudný, než aby se tou myšlenkou nechal zmást.

Přestože se nezdálo, že by Mavrix jakkoli přidal do kroku, ocitli se náhle na další mýtině. Zvolnil a opatrně našlapoval, jako by se obával, že Nic opět použije svůj trik.

Ale bohyně stojící před nimi byla velmi skutečná. „Ty jsi Gerin Fox, ten Elabonec," uvítala ho Voldar. „Děláš mi víc potíží, než jsem čekala. A tvůj spojenec je také dost silný. Jestli je dostatečně silný, to se teprve uvidí." Usmívala se, ale rozhodně to nebyl nijak přátelský úsměv.

Vypadala jinak, než v Gerinově snu. Její podoba se měnila a chvílemi vypadala jako babizna, která ve snu tak vyděsila Adiatunna. Jako by její podobu zkreslovala zčeřená vodní hladina, tak se měnila oběma směry - zcuchané šedivé vlasy, vrásčitá kůže, zčernalé pahýly zubů a prsa visící na vypouklé břicho, se střídaly s obrazem nádherné mladé ženy. Jaká je asi její pravá podoba? napadlo Gerina. A má vůbec nějakou?

„Tak tohle miluju," ozval se rozhořčený Mavrix. „Bohyně vítá napřed smrtelníka a pak teprve mě. Ale vůbec mě to nepřekvapuje, když si uvědomím, jaké mravy tady panují. Jen pokračuj a mě si nevšímej -jako bych tu nebyl."

„Nic zkusil, abys nebyl, ale neuspěl. Takže se tebou budu muset zabývat já. A až na to dojde, budeš si toužebné přát, aby se to nestalo. A tomu smrtelníkovi jsem dala přednost proto, že bez něho bys tu vůbec nebyl a neudělal bys takový zmatek mezi mými nižšími bohy."

„Moje odpověď vždy odpovídala jejich způsobu přivítání. Mohu snad za to, že jsem byl vřelejší, než snesli?"

„Ano," pronesla Voldar ledově a hluše, jak ji Gerin slyšel již dříve ve snu. „Měl jsi být s nářkem vyhnán ze země Gradiů nebo tě měl navždy uchvátit Nic."

„S potěšením opustím toto odporně chladné místo. Učiním tak ihned, jakmile mi slíbíš, že přestaneš měnit

svět smrtelníků. A co slíbíš, také splníš. Bůh by jinému bohu v takových věcech neměl lhát. Tak bylo, jest a bude.“

„Mohla bych ti lhát, ale nebudu. Panství Gradiů ve světě se rozrůstá. Tak jest a tak bude.“

„Ne, nebude. Už tak je ve světě smrtelníků dost ošklivosti, chladu a nic se nerodí. Nedovolím, abys to ještě zhoršila.“

„Nemůžeš mě zastavit. Nemáš na to sílu. V zemi, o které mluvíme, nemáš kořeny, abys z ní mohl čerpat. My už ano.“

„Není to ani tvoje země. Pokud nemám dost síly, jak je možné, že teď stojím před tebou?“

„Jak jsem už řekla, stojíš přede mnou jen díky lstivosti toho smrtelníka, jehož vědomí si neseš s sebou. Ani by mě nepřekvapilo, jestli jsi ty přede mnou porazil jen díky jeho mazanosti.“

„To už přestává všechno!“ vypjal se Mavrix, neboť byla uražena jeho důstojnost. „Nejdřív hovoříš se smrtelníkem dříve než se mnou, a pak ho navrch považuješ za chytřejšího. Takové znevažování volá po odplatě.“

Gerin se cítil jako myš, která se připletla k souboji medvěda a dlouhozuba. Bylo celkem jedno, kdo zvítězí, protože rozšlápnout ho mohl kdokoli z nich, aniž by si toho vůbec všiml.

Ale ani tentokrát nevzplál boj okamžitě. Voldar vyčkávala, protože patrně vůbec nepočítala s tím, že se Mavrix dostane až k ní, a Mavrix trochu váhal, neboť to byla bohyně, která vládla nižším bohům, které předtím sice porazil, ale stálo ho to nemalé úsilí.

„Proč se vlastně hádat, gradijská bohyně,“ pronesl se sladkou naléhavosti. „Vím, že když chceš, dovedeš potěšit oko. Co kdybychom spolu sdíleli lože lásky? Až poznáš pravou rozkoš, přestane tě přitahovat smrt, zkáza

a chlad.“ Začal hrát píseň, kterou možná kdysi pastýř sváděl husopasku na skrytém paloučku za teplého letního večera.

Ale Voldar nebyla žádná husopaska a teplo bylo zemi gradijských bohů naprosto cizí. „Mě nepřesvědčíš, cizí bože. Dřív tvůj chtíč uvadne a tvůj žár vychladne.“

„Já sám jsem žár. A zažíhám ostatní. I tebe se pokusím naučit něco o životě, o kterém zřejmě nemáš ani zdání.“

„Už jsem řekla, že nebudu nádobou, kterou naplníš,“ odsekla ostře Voldar. „Ihned odejdi, a nebudeš více trpět. Zůstaneš-li, zaplatíš za svou pošetilost.“

„Já jsem pošetilost,“ prohlásil Mavrix stejně hrdě jako předtím. Myslí to naprosto vážně, blesklo hlavou Gerinovi. Při jeho způsobu uvažování musel být žár živnou půdou pošetilosti. Patrně tohle měl bůh na mysli.

„Ty jsi opravdu blázen,“ řekla Voldar tak, jak by asi Gerin plísnil některého svého vazala za neuvážený skutek. „Dobře tedy, dostaneš, co zasloužíš.“ S těmi slovy pozdvihla sekeru a vykročila k Mavrixovi. Sithonský bůh plodnosti vystupuje ve všech pověstech jako nesmírný zbabělec. I sám Fox by to mohl podle dřívějších zkušeností potvrdit. Téměř s jistotou očekával, že Mavrix vezme do zaječích. Ten místo toho zařval: „S tou sekerou to myslíš vážně, nebo chceš jen naběhnout na mé připravené kopí?“ Zmíněná část jeho těla se zvedla, aby nebylo pochyby, o čem mluví.

Voldar něco nesrozumitelného vyprskla a máchla sekerou v razantním oblouku, který by dělal čest jejímu nejlepšímu válečníkovi. V tom okamžiku si byl Gerin jist, že jestli úder dopadne tak, jak byl zamýšlen, bude sithonský pantheon potřebovat nového boha.

Ale úder nedopadl. Mavrixův impozantní úd nebylo to jediné, co se vztyčilo. Odrazil ostří sekery stranou svou holí, i když thyrsus vypadal, že takový náraz nemůže vydržet, Ale jak zde již bylo řečeno, ve světě bohů je zdání to poslední, na co se lze spoléhat.

Voldar na to zcela zjevně zapomněla, a teď nepříčetně vřískala vzteky. ‚Ale no tak, no tak," zavrněl Mavrix a poplácal ji po zadku, i když se nezdálo, že by ji tím gestem chtěl nějak utěšit. Gerin si ani nestačil všimnout, jestli Mavrix prostě natáhl paži, nebo se nějakým způsobem, vlastním jen bohům, přesunul v jednom okamžiku k ní a zase zpět.

Ať to udělal, jak chtěl, Voldar to ještě víc rozzuřilo. Její další úder ho málem připravil o to, co metaforicky nazval svým kopím. Opět ránu odvrátil thyrsem, ale Gerin cítil, jak velké úsilí musel vynaložit. Mavrix nebyl bohem války, kdežto u Voldar to byla podstata její existence.

„Dokážeš se jí bránit?" zeptal se. Otázka měla pro Gerina veskrze praktický význam; jestli Mavrix podlehne, zůstane jeho vědomí uvězněno v zemi gradijských bohů? Chmurnější osud si už nedokázal představit.

„Uvidíme, no ne?" zněla nic neřešící odpověď.

Brzy mu bylo zřejmé, že Mavrix začíná ztrácet. Snažil se Voldar provokovat, rozzuřit, rozkolísat její pozornost. Příliš se mu to nedařilo. Zůstávala pevně soustředěná na jedno - zničit ho.

S pokračujícím bojem si byl Gerin čím dál tím jistější, že se jí to nakonec podaří. Tohle v ničem nepřipomínalo předchozí zápasy. V bitvách, kdy bojoval se zvlášť silnými a zarputilými nepřáteli, Gerin něco podobného zažil; byl to boj o holé přežití. Vzduchem létaly rány, kopance. Kletby, které si vyměňovali, si v ničem nezadaly se silou úderů. V jednu chvíli se Mavrixovi

podařilo ji stisknout a Voldar náhle povolila a naklonila se k němu, jako by očekávala objetí; na okamžik se zdálo, že celý boj byl jen okázale násilnou předehrou k milostnému aktu. Ale Voldar se nepoddala, jak by si byl Gerin ze srdce přál. Sledovala svůj vlastní cíl, který v žádném případě nebyl totožný s Mavrixovým.

V okamžiku měla navrch a Fox cítil, jak se Mavrixovou myslí rozlévá neosobní zloba a chlad; něco, co bylo sithonskému bohu naprosto cizí. Uvědomil si, že se Voldar snaží, aby Mavrix podlehl její vůli stejně, jako se o to snažil on. S pokračujícím bojem přicházely podobné okamžiky stále častěji. Ví Mavrix, o co se Voldar snaží, a mohu mu pomoci? přemítal Gerin.

Náhle Mavrix mocně zařval a odtrhl se od Voldar.

V ničem to nepřipomínalo ukončení boje dvou lidí.

V jednu chvíli byli do sebe zuřivě zaklesnuti, a vzápětí stál Mavrix na okraji mýtiny.

„Ne," zachroptěl. „Takhle mě neovládneš." Pochopil tedy, o co jí šlo. „To ti nedovolím."

„Jestli zůstaneš, udělám to. Tohle je domov gradijských bohů, a ten patří mně." Vykročila k němu a celým svým výrazem a držením těla dávala jasně najevo, co má v úmyslu.

Mavrix se prudce otočil a začal prchat. Drsný, potupný smích bohyně mu zněl v uších, když z pod jeho sandálů vylétala oblaka sněhu. „Dávej pozor!" křičel Gerin do jeho metafyzického ucha. „Ať zase nenarazíš na Nic!"

Mavrix prudce uhnul ze stezky. Divocí vlci gradijských bohů je s vytím pronásledovali, jakmile se však dostali blíž, opět se začali chovat jako dovádivá štěňata; tolik sil ještě bohovi zbývalo. Ale to už zase byli na

stezce a Mavrix mohl běžet mnohem rychleji. „Děkuji ti, že jsi mi připomněl tu nástrahu. I když za to, že jsi mě do toho namočil, ti rozhodně nemám co děkovat.“

„Snažím se jen zachránit, co je mé.“ *A jestli tohle selhalo, budu to muset zkusit nějak jinak. Jenomže nevím jak,* pomyslel si Gerin a doufal, že Mavrix jeho myšlenky nepostřehl. „Nemám v tvých severních krajích dost hluboké kořeny, abych mohl bojovat tak účinně, jako kdyby Gradiové vtrhli do Sithonie. Měl bys raději hledat božstva ve své zemi a pod svou zemí, taková, která mají nejvíc co ztratit, jestli je Voldar a ta její divoká banda zotročí nebo vyžene.“

On sám byl také dost divoký; ani Stribog ani Lavtrig se mu už podruhé nepostavili. Zakrátko byli mimo hájemství gradijských bohů. Gerin cestou uvažoval, které z elabonských božstev měl asi Mavrix na mysli. Bitona? Snad. Ale koho ještě? Zeptal se.

„Ale ne, určitě ne ten vševidoucí ňouma,“ odfrkl Mavrix. „Buď si jistý, že by ti nebyl k ničemu. Voldar by ho rozmázla, než by se rozkoukal. S Nic by to mohlo být o něco lepší; při troše štěstí by se navzájem unudili do nebytí.“

Jeho jistota Gerina vyděsila. Jestliže by Biton nebyl schopen vzdorovat gradijským bohům, kdo tedy? „Kdo ze severních krajů by se jim mohl postavit?“ naléhal Gerin.

„Už jsem ti řekl všechno, co vím a víc, než si zasloužíš,“ zněla trochu nedůtklivá odpověď. „Pořád ti říkám, že tohle není moje země. Nemůžu se patlat s každým božím povalečem, který se tu roztahuje, i kdybych snad chtěl. A když už ses ve své hlouposti musel v téhle krajích narodit, nechám to pěkně na tobě.“

„Ale...“

„No tak. Buď zticha aspoň do doby, než zase budeš mít tělo. S tím už si můžeš rámusit.“ Gerin byl umlčen a Mavrix pokračoval: „Tak jsme zase zpět, v té tvojí zasmrádlé, provlhlé a promrzlé chatrči. Kdybys tak znal slunce Sithonie, její víno, moře - ne tu chladnou šedivou masu, která omývá tvoji bezútěšnou zemi - lesk leštěného mramoru a pískovec žlutý jako čerstvé máslo, jako ryzí zlato. To jsou krásy, které nikdy nepoznáš. A možná je to tak pro tebe lepší, nešťastníče. Vlastníma rukama by sis musel vykopat hrob a ustýskat se v něm k smrti. A teď tě už vrátím do tvého, tak obyčejného těla.

A náhle zase Gerin viděl svýma očima, normálně slyšel a mohl hýbat všemi končetinami. Před ním stál Mavrix, Selatre, Rihwin a Fulda, která stále ještě nezakryla svou dráždivou nahotu. „Jak dlouho jsme byli pryč?“ Zpět ve svém těle už zase mohl mluvit.

„Pryč?“ zeptali se Selatre a Rihwin jednohlasně. „Byli jste pořád s námi,“ pokračovala Gerinova žena. „Kde jste měli být? Co jste dělali?“ Pak se otočila na Mavrixe: „Řekni, pane sladké révy, jsou gradijští bohové přemoženi?“

„Ne.“ Rihwin zklamaně vzdychl a Mavrix pokračoval: „Dělal jsem, co jsem mohl, ale nestačilo to. Víc udělat nemohu, takže opustím tohle nepříjemné klima.“ To dořekl a začal mizet jako ranní mlha pod srpnovým sluncem.

Gerin, který byl s ním, věděl, že byl poražen. Selatre a Rihwin to slyšeli a věřili. Ale Fulda, která jako většina prostých lidí nezřízeně věřila v neomylnost autorit, to nevydržela. „To nás tu necháš jen tak?“ zaštkala.

Mavrix se opět zhmotnil. Nedalo se říci, kam upírá své obsidiánově černé oči, ale podle toho, kterým smě-

rem napřáhl paži, díval se na ni. „Takže si myslíš, že bych vám tu měl něco nechat?“ zeptal se se smíchem. „Inu dobře, nechám.“

Fulda vzdychla. Gerin zprvu myslel, že to bylo překvapením, ale vzápětí zjistil, že to bylo něco zcela jiného. Přivřela oči, prohnula se a bradavky se jí zvětšily a ztvrdly. Znovu zavzdychala a celá se roztřásla.

„Hotovo,“ řekl spokojeně Mavrix. Přes to, co dělal ve světě bohů, nakonec Fuldou nepohrdl. „Něco jsem vám tu tedy nechal. Za tři čtvrtiny roku zjistíte, co to je, a myslím, že to pro většinu bude docela zajímavé. Ale nyní...“ Zprůsvitněl a tentokrát zmizel nadobro. Haluzna, ve které Gerin obcoval s magií, opět získala své normální rozměry, což znamenalo, že Mavrix je opravdu pryč.

Fulda otevřela oči, ale nevnímala nic z toho, co bylo kolem ní. „Ach,“ vydechla a opět se zachvěla. Pak si konečně všimla, že je Mavrix pryč. Znovu vzdychla, tentokrát zklamaně, sebrala halenu a oblékla se. Protože Selatre stála vedle, dělal Gerin, že si jí nevšímá. Zadíval se na svou ženu a Rihwina. Jejich myšlenky se zjevně ubíraly stejným směrem. „To přece...“ řekl Rihwin.

„To snad...“ upřesnila Selatre.

„Co je? Co se děje?“ dožadovala se vysvětlení Fulda.

„Pokud nejsme všichni úplně padlí na hlavu, budeš mít dítě. Pěkné děťátko.“

Zalapala po dechu. Zjevně nechápala. „Další starost,“ povzdychl si Gerin.

VIII.

„Obávám se, že pán sladké révy měl pravdu,“ řekla Selatre Gerinovi. „Bitona zajímá především to, co se děje v údolí s jeho chrámem a v čarovném lese kolem něho. Důvod, proč se nechal vtáhnout do záležitostí severních krajů, když se vynořily nestvůry, byl ten, že přišly z podzemí jeho údolí.“

„Mor a cholera!“ zaklel Gerin. „Máš mi říkat to, co chci slyšet, ne pravdu.“

Selatre vytřeštila oči, ale za chvilku se nejistě usmála. „Děláš si legraci, že jo?“ Teprve když přikývl, trochu se jí ulevilo.

„Až mi začneš říkat jen to, co chci slyšet...“ odmlčel se. „Bozi vědí, že víš líp než já, co chci říct.“ Slova mu zhořkla v ústech. „Alespoň ti bozi, co nespí a slyší mě.“

„Nevím, jestli tě slyší Mavrix, ale je jisté, že nespí. Včera jsem byla ve vesnici. Fulda měla mít měsíčky. Ale nepřišly. Říkala, že od posledních s nikým lože nesdílela. Věřím jí, takže to znamená...“

„Boží extázi?“ navrhl Gerin, i když to neznělo tak sardonicky, jak zamýšlel.

„Přesně tak,“ přikývla vážně Selatre. „Mluvili jsme o tom. Byl to asi jiný druh extáze, než jakou jsem zažívala prostřednictvím Bitona... ale Mavrix je trochu jiný bůh. Až přijde jaro...“

„Máme tady malého poloboha. Ovšem, pokud nás do té doby neporazí Gradiové. Pak to budou oni, kdo se ho bude muset bát. Skoro by to za tu porážku stálo, vidět, jak by si s tím poradili. Říkám, skoro.“

„Stále ještě nevíme, jak té porážce zabránit,“ namítla Selatre.

„Ani mi to nepřipomínej. Mavrix v podstatě řekl, abychom to vzdali. Žádný z bohů v severních krajích, o kterých vím, ať na zemi nebo pod zemí, nemá sílu postavit se gradijským bohům, a asi ani chuť.“

„Ne, to si nemyslím. Začínáš být nějak trudomyslný. I po těch potížích, které jsi kdy s Mavrixem měl, by přišel, kdybys neměl jinou naději. Říkal to. Víš přece, jak je škodolibý, možná to udělal jen ze zlomyslnosti.“

Gerin si to v hlavě přebíral a pak přikývl. „Ano. Takhle nějak by to udělal. „Nemá rád Gradie za to, co chtějí s touhle zemí udělat, ale nemá rád ani mě. Za ta léta už jsem si toho všiml.“

Dole ve velké síni se zvedl neskutečný rámus. Selatre udiveně povytáhla obočí. „Už jsem odtamtud slyšela

různé věci, ale tohle nikdy. Kdo tam koho vraždí a proč ho ještě k tomu musí mučit?“

To byl sice dobrý popis hluku, který se sem nesl schodištěm, ale jako každé přirovnání kulhal. „Půjdu dolů, a ať to je kdo chce, navrhnu mu, ať si nacpe do huby spodky,“ nabídl se Gerin. „Když to bude nutné, srazím pár hlav dohromady. Někdy to docela zabírá.“

Scházel tedy dolů, levou ruku na jílci meče. Netušil, co ho dole čeká, ale předpokládal, že to bude nějaká předehra ke rvačce. To, co dole uviděl, ho na jednu stranu upokojilo, na druhou naopak velmi zneklidnilo. Van, Geroge a Tharma seděli okolo ohromného džbánu, který byl zřejmě ještě nedávno plný piva. Teď v něm zbývalo sotva pár kapek.

To, co patrně všichni na hradě považovali za hádku, byl zpěv téhle trojice. Jejich pokusy se ze všeho nejvíc podobaly přírodní katastrofě. Ale to nebyl hlavní důvod, proč Gerin vyštěkl: „Co to provádíte?“

‚Á, nazdárek, Foxi,“ uvítal ho Van s širokým přihlouplým úsměvem. „Zkouším zjistit, jestli vypiju víc piva než tyhle huňáčkové huňatý. Vypadalo to dobře, ale nyčko ti ňák nevim.“

„Princi!“ zahřměl Geroge a vycenil mohutné zuby. Gerin nepochyboval, že to má být přátelský úsměv, přesto se mu zježily všechny chloupky. Geroge byl koneckonců stejně silný jako Van. Přestože se vždy choval velice dobře, nikdo nemohl předvídat, co s ním udělá plné břicho piva. Kolik škody by asi napáchal, než by se ho podařilo zastavit nebo zabít?

Všichni na hradu Fox, včetně Geroge a Tharmy, pili pivo každý den. Při každém jídle nebo když měli žízeň.

Ale tihle dva dosud nepili proto, aby se opili. V tom je Gerin rozhodně nechtěl podporovat.

Vyčítavě se zadíval na Vana, jako by mu chtěl říci, že by mohl mít víc rozumu. Jak to u podobných přání bývá, i tohle přišlo pozdě.

Snažil se, aby to vypadalo, že má co dělat, aby udržel vztek na uzdě. „Podívat se na dno džbánku piva je něco jiného, než podívat se na dno *takovému* džbánu. Ráno poznáte ten rozdíl," dodal zlomyslně.

„Asi budeš mít pravdu," ušklíbl se Van. „Taky to vypadá, že Fand zase bude ječet tak, že bych raději, kdyby mi moje ubohá bolavá hlavinka upadla, a byl by pokoj," dodal a sevřel svou ubohou, dosud nebolící hlavinku, do dlaní.

Tharmu ani Geroge výhled na ranní kocovinu nijak viditelně nesklíčil. „Děkuju ti, Baiversi, opravdu moc, žes mi udělal tak dobře," zavyl opět Geroge a zkusil odlít trochu piva jako úlitbu bohu. Jeho pohyby postrádaly obvyklou přesnost a lehkost, takže na stole skončil téměř celý obsah jeho korbelu. O nepořádek se nestaral, důležité bylo, že nemá co pít. Vstal a hrábl naběračkou do džbánu. Jeho úsilí bylo odměněno jen suchým zaskřípěním. Naklonil se nad džbán a zoufale zavyl. „Je pryč! Jak to, že je všechno pryč?"

Van se rozřehtal, i když ještě před chvilkou mu do smíchu vůbec nebylo. Tharma se smíchy tak rozhýkala, že spadla z lavice a chvíli se válela ve smetí na podlaze, než se jí podařilo postavit se na nejisté nohy. „Nemyslíš, že bys s tím mohl mít něco společného?" zeptal se Gerin.

„Kdo, já?" vyvalil Geroge zapadlá očka nad tou nehorázností. „No, možná," připustil nakonec, když si myšlenka probojovala cestu pivním závojem.

Rozesmál se tak, že by každý rozumný hlídací pes stáhl ocas mezi nohy a útěkem zachraňoval holý život.

Ukázalo se, že on i Tharma mají veselou opičku. Gerin za to děkoval všem bohům, snad vyjma Voldar. Opilá, nedůtklivá a zuřivá nestvůra bylo to poslední, co si Gerin přál. Kdyby se Geroge utrhl ze řetězu, dal by se zastavit snad jen kopím nebo deštěm šípů.

Fox namočil dva prsty do piva, které Geroge rozlil. Jeden olízl a z druhého otřepí kapku jako svou vlastní úlitbu. „Díky tobě, Baiversi," řekl nahlas a pro sebe dodal: *neboť tvůj dar činí nestvůry přátelskými a roztomilými* Když uvážil, co jsou nestvůry zač, nebyla to od boha zrovna malá laskavost.

Van s kocovinou uměl nahánět hrůzu. Ale ve svém věku jich měl za sebou už požehnaně, takže ráno se jen napil trochu piva a sežvýkal patku chleba. Snažil se držet ve stínu a z dosahu všeho hluku. To druhé bylo dost obtížné, neboť Fand měla dojem, že mu musí kocovinu řádně znepříjemnit. Přesto se jeho utýrané tělo zvolna zotavovalo.

Geroge a Tharma se cítili ještě hůř a vůbec nevěděli, co s tím. O některé druhy nevinnosti se přichází dost nepříjemným způsobem. Neustále naříkali a z jejich vlastního skřípavého nářku jim bylo ještě hůř. Gerin se jim nijak zvlášť pomoci nesnažil. Čím víc si prožijí následky svého hýření, tím méně si je budou chtít zopakovat.

Protože sám včera téměř nepil, nedělalo mu potíže vyjít ze stinné velké síně na sluncem zalité nádvoří. Okamžitě se zpotil. Byl krásný, horký letní den.

Znamenalo to snad, že se Stribog ještě nevzpamatoval z výprasku, který mu uštědřil Mavrix? Jaké počasí teď asi panuje na západ od Venienu, kde se Gradiové

uchytili? Jestli je Stribog mimo hru, mohli by rolníci i tam sklidit nějakou slušnou úrodu. Chtělo by to zjistit. Čím více toho bude vědět o Gradiích a jejich bozích, tím spíše přijde na to, jak se s nimi vypořádat.

Vyšel na palisády. Kam až oko dohlédlo, bylo všechno v pořádku. Potíž byla jen v tom, že oko nedohlédlo dost daleko. Ale zde rolníci pracovali na polích, dobytek a ovce se popásali na loukách a vepři hledali v hlíně hlízy a larvy. Z některých střech vesnických chýší stoupal kouř - ženy už začínaly připravovat večeři.

Co asi dělá Fulda? Připravuje jídlo, tká, vaří pivo nebo okopává políčko? V tuto chvíli bylo podstatnější, že nedostala měsíčky. Bylo jisté, že je těhotná, a to nikoli s obyčejným mužem. Proč se Mavrix rozhodl zplodit v severních krajích poloboha? Jaké to dítě asi bude?

Čas ukáže, pokud se toho Gerin dožije. Bylo zřejmé, že čas ukáže i v opačném případě, ale tím se Gerin raději nezabýval.

Na dlouhé přemýšlení stejně nezbýval čas. Z věže se ozvalo troubení a hlídka zvolala: „Princi, od západu se blíží kočár!“ Gerin se zadíval k jihozápadu, směrem, kterým leželo Adiatunnovo panství. Po dlouhá léta to byl směr, ze kterého přicházela většina potíží. „Přijíždí po cestě podél Niffetu,“ upřesnila hlídka na věži.

Gerin se otočil. Kdykoli v těchto dnech pomyslel na Niffet, viděl řeku plnou válečných lodí Gradiů mávajících sekerami a s bojovým pokřikem „Voldar!“ na rtech. K jeho úlevě byla nyní hladina prázdná. Chvíli nemohl najít ani kočár. Hradní věž byla nejvyšším bodem v okolí a hlídka měla o mnoho lepší výhled. Po chvilce ho uviděl, jak vyjíždí ze švestkového háje. „To by mohl být někdo od Schilda Sukovice,“ poznamenal někdo vedle Gerina.

„Také se mi zdá. Uvidíme, jaké noviny nese.“

Když kočár zastavil před hradem, muž v něm se představil jako Aripert, syn Aribertův, jeden ze Schildových vazalských šlechticů. Gerin ho příliš neznal. Protože kočár byl jen jeden a bez doprovodu, stráž u brány spustila padací most.

Jakmile vjel kočár na nádvoří, muž vyskočil ven a zvolal: „Kde je Fox? Musím mluvit s Foxem!“ Byl to podsaditý muž kolem pětatřiceti, s výraznými, pevnými rysy. Pohyboval se rychle a nervózně. Ani on neznal Gerina osobně.

„Já jsem Fox,“ prohlásil Gerin, když sešel z palisád. „Co hrozného se děje v Schildově panství, že jsi sem tak nakvap vtrhnul?“

„Máš úplně pravdu, princi,“ řekl Aripert a přešlapoval z nohy na nohu. Stát klidně mu zjevně činilo nepřekonatelné potíže. S hlasitým praskáním si lámal prsty a zřejmě si to ani neuvědomoval. „Od západu se přihnali lodě plný těch Gradiů. Schildův hrad i hrady vazalů útoky odrazily, ale spálili vesnice, pobili rolníky, zničili úrodu a pobrali všechen dobytek. V zimě bude hlad,“ vychrlil, jako by to všechno byla Gerinova vina.

„Však ani my jsme neseděli nečinně, Ariperte.“ Muž ho poslouchal a při tom si okusoval záděry. Má ten chlap manželku? uvažoval Gerin. Mít něco takového doma by jednoho muselo přivést k šílenství. Ale to v tuhle chvíli nebylo nijak podstatné, proto pokračoval: „Tvůj vlastní pán bojoval proti Gradiům po mém boku.“

‚A co?“ opáčil Aripert a stiskl v prstech něco, co snad bylo hnidou. „Mě to nijak nepomohlo. Ani to nepomohlo Schildovu panství.“

„To přeci není pravda, bez toho mohlo být hůř, o hodně hůř. A jestli nevěříš mně, pošli posla k Adiatunnovi a zeptej se jeho.“

Aripert se nejprve podrbal na hlavě, pak zakroužil prstem v uchu a nakonec začal mezi palcem a ukazovákem kroutit několik chlupů svého vousu. „No dobře, možná mohlo být hůř, těžko říct. Byla to pohroma, řeknu ti.“ Začal přecházet sem a tam. „Jak je chceš vystrnadit z řeky, to bych rád věděl?“ Vytáhl nůž a začal si čistit nehty.

Už jen pohled na něho Gerina rozčiloval. „Netuším, jak dostat Gradie z Niffetu. Jejich lodě jsou o mnoho lepší než naše. Můžeme jen doufat, že je porazíme, když se vylodí. Mají další výhodu v tom, že si mohou sami vybrat místo, kde přistanou.“

„To nevypadá nijak dobře,“ prohlásil Aripert, zajel právě vyčištěným nehtem do pravého ucha, zamyšleně prostudoval to, co z něho vydoloval, načež prst soustředěně otřel o kalhoty. „To ani zdaleka nevypadá dobře. Nějak jim v tom musíme zabránit.“

„Skvělé,“ řekl Gerin, což Ariperta překvapilo natolik, že se na několik okamžiků přestal ošívat. Gerin ho s trpkým úsměvem pozoroval. „Jak?“

Aripert zalapal po dechu, olízl si rty, hlasitě popotáhl, znovu si olízl rty a nakonec řekl: „Ty jsi princ severu, ne já. To bys měl říct ty mně.“

Když se Gerin rozchechtal, Aripert jen zůstal civět. „Kdybych měl mít krávu za každého, kdo mi tohle od jara řekl, jím hovězí do konce života.

To Ariperta nijak neohromilo. „Kdo by to tedy měl vědět, když ne princ?“ dožadoval se.

„Možná nikdo,“ odpověděl, což mělo za následek, že jeho vazal nezdravě vypoulil oči a začal šoupat nohou v prachu. *Možná Voldar,* napadlo Gerina. Nahlas by to

neřekl, a už teď si přál, aby na to nebyl ani pomyslel. Pravil tedy: „Měl bys postavit více hlídek podél řeky, abys byl varován, kdyby se objevily gradijské galéry. Pak záleží na tobě, jestli jim ukážeš, že jsi dost silný na to, abys je odradil od přistání, nebo se můžeš ukrýt na svém hradě."

Aripert zase začal přecházet sem a tam. Náhle povyskočil, až sebou Gerin trhnul. Ještě než se jeho nohy dotkly země, už mluvil: „To je vono, princi, to je sakra vono. Jestli se ty pacholci Gradiové promenujou po řece, jak říkáš, budeme si je tam víc hlídat."

„Když přistanou, snažte se jim zapálit lodě. Sice je hlídají, ale vyplatí se to. Jakmile uvíznou v naší zemi, můžeme je štvát jako zvěř."

„Tak jest, princi - pravdivý slova," mlel čelistmi, jako by si chtěl Gerinovo doporučení doslova přežvýkat. „Nic takového jsi neudělal, než Gradiové zaútočili, že ne?" Aripert zkroušeně zavrtěl hlavou a ukousl několik záděr. „Proč ne?" zařval Gerin. „Věděl jsi přece, co tady Gradiové na jaře provedli. Jak sis mohl, u všech pěti pekel, myslet, že tebe se to nedotkne?"

„Tak to úplně nebylo, princi," odvětil Aripert a šoupal nohama a kroutil se, jako by tančil. „Nevěděli jsme, co máme dělat, tak jsme nedělali nic. Jestli se vrátí, víme už, díky tvé moudrosti, jak s nimi bojovat."

„Kolik moudrosti potřebuješ, abys viděl tohle?" zařval Gerin a strčil mu pěst před nos. „Kolik moudrostí potřebuješ, abys cítil tohle?" nejraději by ho vzal kamenem po hlavě, ale nakonec se spokojil s tím, že mu silně stiskl paži. „Kvůli tomu nemusíš chodit pro radu do chrámu v Ikosu. Nemusíš chodit pro radu ani ke mně. Stačí, když si sedneš na prdel a položíš si pár

jednoduchých otázek: *Můžou sem Gradiové přijít? A když ano, kudy asi? Jak jim to co nejvíc ztížím? Jak se tomu budou bránit? A jak jim znemožním, aby se mi účinně bránili?* Na tom není nic těžkého, Ariperte. Dokáže to každý, když jen trochu chce.“ Byl si vědom toho, že to vypadá, jako by ho obviňoval. Ale nemohl si pomoci. On ho opravdu obviňoval.

Aripert, syn Aribertův, se podrbal ve vlasech a těžce vzdychl. „Co na to mám říct, princi?“

„Neříkej nic,“ odpověděl Gerin tiše. „Nedělej nic. Jenom přemýšlej.“

Aripert se opět podrbal ve vlasech. Podrbal se na zátylku. Podrbal se na zápěstí. Podrbal se v podpaží. Gerina z toho pohledu začalo svědit celé tělo. Nakonec to nevydržel a také se podrbal. „Když se mě nevolník na něco zeptá, dám mu prostě příkaz,“ řekl Aripert, „a nepřemlouvám ho, aby na to přišel sám. Prostě dám příkaz a pak se přesvědčím, že ho vykonal.“

„Někdy to tak jde,“ odpověděl Gerin, který byl vždy ochoten popovídat si o umění - či dokonce magii - vládnout. „Někdy mu to zabrání, aby dostal jiný nápad, a možná stejně dobrý nebo i lepší, jako byl ten tvůj. Někdy se mýlí i bohové, a to ty nejsi. Jestliže nevolník jde a slepě vykoná tvůj příkaz, moc mu tím neposloužíš, protože samozřejmě občas pozná, že se mýlíš. Ale udělá to ve strachu před tvým hněvem a trestem, nebo prostě proto, aby z tebe nakonec udělal hlupáka. Proto se snažím dávat čím dál tím míň příkazů.“

„Podle toho, co říkáš, bys chtěl, aby každý člověk jednal sám za sebe. Pak by ale nemuseli být šlechtici, ani žádný princ.“

„Kdyby všichni byli stejně rozumní a všichni se všemi vycházeli, to by bylo skvělé. Ale někteří lidé nepřemýšlejí, a co je horší, někteří ani nechtějí. A někteří

lidé vyhledávají sváry a jiní závidí sousedovi majetek, aniž by sami byli ochotni pracovat tak usilovně jako on. Nepředpokládám, že by panstvo zítra zmizelo z povrchu zemského a myslím, že se to nestane ani pozítří.“

„He, princi,“ pronesl Aripert a naznačil úklonu. „Budu se snažit, abych k takovým nepatřil. Myslím, že bude dobré začít hlídkami podél řeky. Můžou zapalovat signální ohně.“ Zatahal se za vousy a pak za ucho.

„Řada signálních ohňů je dobrá myšlenka. Až je připravíš, vyšlu hlídku na dohled Schildova panství, aby se zprávy dostaly i na hrad Fox.“

„To je pěkné, princi, ale jedno nedokážu - vycucat si z prstu další muže. Mohl bys mi dát s sebou nějaké vojáky, kteří by mohli na Gradie udeřit, kdyby se znovu vylodili?“

„Ani jednoho,“ odpověděl Gerin úsečně. ‚Ale kdybys chtěl ozbrojit nevolníky, neřeknu ani slovo. Bozi sice vědí, že rolníci nejsou nejlepšími bojovníky, ale jistě by Gradie trochu zaměstnali.“

„Ale když se naučí bojovat, mohli by se potom obrátit proti nám, šlechticům,“ protestoval Aripert.

„Co je důležitější, co by se snad mohlo stát, když je ozbrojíš, nebo co se stane určitě, když jim ty zbraně nedáš?“

Aripert skousl ret, zašoupal nohama a nakonec pokývl. Gerin byl rád, že konečně uvažuje, i když se mu výsledky úvah příliš nezamlouvaly. „Pojď a zůstaň na noc. Dostaneš najíst a můžeš s námi popít piva, pokud ještě nějaké ve sklepě zbylo.“

„Och, děkuji princi,“ zaváhal trochu Aripert, jako by si nebyl jist, jestli Fox nežertuje. Ani sám Gerin si tím nebyl tak zcela jist.

Geroge se nakonec odvážil na ostré slunce, aby se nadýchal čerstvého vzduchu. Ve velké síni bylo stále dost zakouřeno. Všichni věděli, v jakém je po včerejšku stavu, a obezřetně mu ustupovali z cesty. Obvykle dobromyslná nestvůra nemusela být po včerejší pijatyce v nejlepším rozmaru. Rozhodně nikoho ani nenapadlo její rozpoložení blíž zkoumat. „Při otci Dyausovi!“ vykřikl Aripert a povytáhl meč. „To je jedna z těch hroznejch příšer! Myslel jsem, že jsou všechny pryč!“

Gerin sevřel Aripertovu paži a bronzová čepel zůstala v pochvě. Geroge se na Ariperta výhružně zadíval. „Ejhle,“ utrousil se stejnou blahosklonností, jakou tak rád používal Mavrix. „Lidi prý neuráží cizince jen tak pro zábavu. Aspoň Fox to tak říkal.“ Pohrdavě od-frkl, až se mu dlouhý čenich zachvěl.

Snad poprvé zůstal Aripert naprosto bez pohybu a jen zíral na nestvůru. Jeho výraz napovídal, že by spíš očekával, že spíš promluví nějaká kláda z hradních palisád, než Geroge. „Když se dobře podíváš, zjistíš, že má kalhoty,“ upozornil ho Gerin. „Jsme přátelé.“

„Přátelé. Máš, no... podivné přátele, princi.“

„Ani nevím. Ale ty nejsi tak podivný, ne?“ řekl Gerin a položil mu ruku na rameno.

Geroge pochopil vtip dříve než Aripert. Zaklonil hlavu a burácivě se zasmál. Přinejmenším jeden z těchto úkonů musel hrozně bolet, protože okamžitě přestal a útrpně se zašklebil. Aripert už už tahal meč z pochvy.

Nakonec Fox představil nestvůru svému vazalovi a na vysvětlenou dodal: „Včera se poprvé podíval na dno pořádnému džbánu piva, a podle toho se cítí.“

„Aha, už rozumím, proč jsi měl starost, jestli zbylo nějaké pivo. Při jeho velikosti to musel být pořádný džbán.“

„Nebyl jsem sám," ohradil se Geroge. „Byli jsme tři: já, Tharma a Van Silná paže."

Aripert nevěděl, kdo je Tharma, zato už slyšel o Vanovi. Překvapeně hvízdl. „No vidíš," poznamenal Gerin.

„Tak to bych rád viděl. Ale z bezpečný vzdálenosti. To je něco jako galéry Gradiů na Niffetu - je to hezký jenom z dálky."

„Na tom je hodně pravdy. Jestli tohle přečkáme, budeme muset také postavit nějaké galéry. Ale to je zatím hudba daleké budoucnosti. Ale teď pojď dovnitř, ať tě můžeme napojit a nakrmit. Uvidíš, že Geroge a Tharma se dnes budou chovat velmi spořádaně a střídmě. Tím jsem si jistý." Pak se obrátil na nestvůru: „Co ty na to, Geroge? Chceš, aby ti i zítra ráno hlava duněla jako buben?"

Geroge zděšeně zdvihl ruce. „Ach ne, ne, princi! Jednou bylo víc než dost."

„Není hloupý," povyskočil překvapením Aripert. Trochu tak popíral svá vlastní slova a mluvil, jako by tam Geroge nebyl nebo nemohl rozumět, i když mu vlastně skládal kompliment. Ale pokračoval: „Spousta mužů si myslí, že opít se jednou není dost. A když jsme u toho, je i spousta mužů, kteří si myslí, že opít se jednou denně je málo."

„Jistě," souhlasil Fox nevesele. „Oba jich známe víc než dost. Ale už pojďme. Uvidíme, jestli tě potěšíme, aniž bys na konci musel usnout v odpadcích pod stolem."

Příštího rána vyjel Aripert, syn Aribertův, z hradu Fox. Stále se neposedně ošíval a vrtěl, a Gerin doufal, že

snad trochu té nezkrotné energie věnuje odvrácení nebezpečí, které hrozí jemu a Schildovu panství od Gradiů.

Za několik dní se Gerin od kupce, který přijel z hvozdů severně od Niffetu s nákladem jemného včelího vosku a jantaru, dozvěděl, že Gradiové už vtrhli i tam. Ten vytáhlý, větrem ošlehaný a plešatící muž si říkal Cedoal Poctivec. Gerin by se vsadil, že ten přídomek si musel vymyslet sám. „Sem ty parchanty neviděl vlastníma vočima, princi, abys vědíl, ale sem viděl, jak před nima zdrhali ty lesní barbaři. Tehda sem prodával v ňáký vsi a ty se do ní hrnuli jak diví a každej řikal horší věci než ten další."

Což byl sice logicky nesmysl, ale Gerin tím kupce nezatěžoval. Místo toho se snažil odhadnout, kdy mohlo k útoku dojít. Škoda, že už tu nebyl Aripert, mohl by to určit na den přesně, protože si byl téměř jist, že oba útoky byly dílem jednoho voje. Bylo dost těžké odhadnout, kde se tehdy mohl Cedoal nacházet vzhledem k Schildovu panství. Gerin předpokládal, že Gradiové udeřili nejprve na Schilda a poté, cestou na západ, napadli Trokmoice.

Pár dní nato se po řece blížily gradijské galéry. Gerin, varován signálními ohni ze Schildova panství, o nich věděl včas; takže Aripert nejenom začal přemýšlet, ale také jednat. „Rozdrtíme je, otče!" křičel Duren, když se s Gerinem a Vanem hnali ve voze k řece. Fox zamýšlel utkat se s útočníky hned na břehu, aby zabránil dalšímu ničení polí a plenění vesnice.

Ale Gradiové nepřistáli. S větrem ve vzdutých plachtách hnali veslaři ostrým tempem lodě vzhůru proti proudu řeky. Téměř všichni, včetně Gerina, vystřelili několik šípů, ale většina z nich nedolétla; Niffet byl v těchto místech široký a lodě se držely u severního břehu, téměř z dostřelu.

Van obvykle v boji luk nepoužíval. Když ale viděl, že Gradiové neníní přistát, chňapl mezi Gerinovi společníky po nejsilnějším luku. Ten patřil Drungovi, který také neúspěšně vyslal několik šípů. Drungo zavrčel, ale vzápětí mu spadla čelist, když Van napjal luk, až dřevo zapraštělo. Šíp vylétl.

Jeden z Gradiů, který stál na palubě a nevesloval, zřejmě některý z velitelů, padl. Elabonci zajásali.

„Myslel jsem, že s tím lukem už nelze dál dostřelit. Mýlil jsem se," řekl Drungo s úklonou k Vanovi.

„Na ránu od boku to nebylo špatný, ne?" zubil se Van. Vyprázdnil do galér celý Drungův toulec a podařilo se mu ještě několik zásahů. Ale žádný už nebyl tak efektní jako ten první. Van měl talent pro dramatické situace.

Gerin užasle sledoval, jak Gradiové plují proti proudu. „Co to dělají?" zeptal se snad elabonských bohů, kteří jako obvykle neodpověděli. „Myslel jsem, že se se mnou chtějí utkat, aby bylo konečně jasné, kdo bude vládnout severním krajům."

„O co jiného by jim šlo?" ozval se Duren. „Bez tvé porážky nedosáhnou ničeho."

„No, tím bych si nebyl tak jistej, chlapče," promluvil Van, který vždy viděl věci z ryze praktické stránky. „Když budou rabovat jinde, získaj kořist a otroky s mnohem menším rizikem. A dokud budou nahoře na řece, nebudeme mít klid ani my. Můžou nás přepadnout na cestě zpět k moři."

„Tak jim to ztížíme," řekl Gerin. Nezamýšlel zřídit hlídky se signálními ohni na východ od hradu Fox, protože ho nenapadlo, že by Gradiové mohli jen tak proplout okolo. To ale neznamenalo, že nemůže vyslat

vozy, které by varovaly drobné šlechtice, jejichž panství ležela podél řeky.

„Jsem zvědav, jestli se jim podaří předjet galéry," řekl Van, když se díval za odjíždějícími vozy. „Koně se unaví stejné jako lidi, a Gradiové maj vítr v zádech. I když veslovat proti proudu taky není legrace."

„Teď je to v rukách bohů," řekl Gerin a vzápětí toho litoval; gradijští bohové byli na jeho vkus příliš nenasytní, chtiví a schopní. „Udělal jsem, co se dalo," dodal přesvědčené.

„Kdybychom tak za nimi mohli poslat celou armádu," prohlásil Duren.

„To právě nemůžem. Až bychom je pronásledovali dost daleko, otočili by se a po proudu by i proti větru byli u hradu daleko dřív než my. To by bylo moc špatné."

„Máš samozřejmě pravdu, Foxi," souhlasil Van. „Skoro vždycky jsem pro přímý úder, ale ne dneska. Jestli opustíme naše nejdůležitější postavení, ztratíme ho. To je jistý."

„No, poděkujme bohům, že jsme ho zatím neztratili." Sám nevěděl, jestli je v těch slovech více ironie nebo naděje, že jestli elabonští bohové náhodou zaslechnou jeho opakovanou výzvu, budou věnovat této části světa více pozornosti.

Pokynul a armáda se rozjela zpět k hradu. Muži na palisádách na ně radostně volali. Stejně tak několik nevolníků ze vsi v podhradí jásalo nad tím, že se bojovníkům podařilo odradit Gradie od přistání. Gerin nemyslel, že by jásot byl příliš na místě. Předpokládal spíš, že Gradiové už od začátku neměli v úmyslu přistát. Ale když už ho chtějí oslavovat, nechal je při tom.

Mezi rolníky se objevila i Fulda. Všichni kolem se k ní chovali víc než uctivě. Ani většina vojáků se ne-

chovala jinak. Nijak se netajila tím, co se přihodilo v Gerinově magické chýši. Od jejího setkám s Mavrixem za ni vesničané dělali veškeré práce; takové vážnosti se teď mezi nimi těšila.

Fox nikdy nepochyboval, že je těhotná s Mavrixem. Nejenže neměla měsíčky a zářila podobně jako všechny těhotné ženy. U ní to bylo navíc tak výrazné, že by se Gerin klidně vsadil, že v noci nepotřebuje ani lucernu.

Ale bylo to trochu jinak; protože byl nesmírně zvědavý, jednou večer sešel do vsi. Zjistil, že noční duchové, snad proto, že vycítili malého poloboha v jejím břiše, se drží dál od vesnice, a i ti, jejichž kvílení bylo z dálky slyšet, jsou méně bezcitní a divocí než obvykle.

„Můj princi," pozdravila ho Fulda. Stále se k němu chovala s úctou. Snad ze zvyku, snad proto, že jeho žena Selatre měla také blízký vztah s bohem, i když vztah jiného druhu.

„Jak se ti dnes daří?" zeptal se opatrně. Byla sice pořád jeho nevolnicí, ale jak mohl vědět, jestli bůh. který ji obtěžkal, právě nenaslouchá?

„Děkuji, je mi dobře," odpověděla s úsměvem, který zářil jako vše kolem ní. Vypadalo to, že jedna z výhod těhotenství s bohem, je absence ranních nevolností.

„To je dobře, to je dobře," Gerin stále nevěděl, jak se k Fuldě chovat. Zajisté, že to byla krásná mladá žena, ale nijak zvlášť chytrá. Přesto se Mavrix rozhodl ji obtěžkat. Bylo tedy zřejmé, že boha plodnosti zajímá víc tělesná krása než bystrý rozum. Koneckonců, především kvůli tomu ji přece vybrali.

Rihwin Fox k ní přitočil svého koně. Gerin ho podezíral, že by měl raději pod sebou Fuldu než sedlo.

Podle toho, jak se na Rihwina usmála, by s tím zřejmě docela ráda souhlasila.

„Chceš zase Mavrixe rozzuřit, Rihwine?“

„Kdo? Já?“ opáčil jeho pobratim Fox se strojenou nevinností. „Proč by se na mě měl Mavrix zlobit, když jen hovořím s touto krásnou dívkou, když jsem to, svým způsobem, byl vlastně já, kdo je seznámil? A vůbec, proč by se hněval, kdyby nezůstalo jen u konverzace? Nebyly by tu žádný pochybnosti o tom, že je otcem dítěte, a já bych ho vychovával jako vlastní. Nakonec by mi mohl být spíš vděčný.“

Rihwin jako obvykle myslí něčím úplně jiným, než hlavou, povzdechl si Gerin v duchu. Nakonec stejně udělá, co chce. a zaplatí za to. To byl prostě jeho způsob. Muselo se mu ale nechat, že když už musel platit, nestěžoval si. Podle Gerina to nebylo nejmoudřejší, ale Rihwinovi, stejně jako mnoha jiným lidem, tenhle způsob vyhovoval.

„Buď opatrný.“ varoval ho. Rihwin přikývl, jako by výstrahu bral vážně. Gerin si vzdychl podruhé.

„Můj princi?“ Carlun, syn Vepinův, stále Gerina oslovoval s uctivou bázní. Vědomí, že se stal správcem hlavně díky Gerinově blahovůli, mu situaci neulehčovalo. Váhavě pokračoval: „Princi, potřeboval bych s tebou chvíli mluvit.“

„Tady mě máš. Co máš na srdci?“

Carlun se rozhlédl po velké síni. Porůznu tu sedělo několik bojovníků, popíjeli pivo, okusovali kuřecí stehna nebo hráli v kostky. „Mohli bychom mluvit někde o samotě?“ téměř zašeptal.

„Proč ne? Co třeba projít se do vsi? To by mohlo stačit.“

Carlun ihned přikývl. Kdykoli se v posledních dnech dostal z hradu, pookřál jak květina pod laskavým dotekem slunečních paprsků. A počasí bylo teď skutečně slunečné a teplé. Snad se Stribog ještě nevzpamatoval z porážky, a neměl sílu vměšovat se do počasí.

„Takže se zeptám podruhé: Co máš na srdci?“ řekl Gerin, když vyšli na cestu.

„Jak dlouho bude ještě hrad plný bojovníků, princi?“

„Jak dlouho? Dokud neporazíme Gradie, nebo oni nás. Podle toho. Proč?“

„Protože nás, tebe, vyjedí do mrtě, princi. Kdybys nebyl tak předvídavý, a neshromažďoval zásoby už dřív, byly by špižírny dávno prázdné. Přesto to bude hladová a *žíznivá* zima, i kdyby tvoji vazalové odešli už teď.“

„Co tedy navrhuješ? Mám poslat všechny domů, když Niffet na východ od nás je plný Gradiů? Mám se Gradiům vzdát? Je to lepší, než abych kvůli nim zchudl?“

Carlun si olízl rty. „Ehm, tak jsem to nemyslel, princi. Ale měl bys vědět, že ani tvé zásoby nevydrží věčně.“

„Ach, tohle vím velice dobře. Pokaždé, když sejdu do sklepení a vidím další otevřený džbán nebo amforu, připomíná mi to, že mě čekají další starosti. A už teď jich mám dost.“

„Pokaždé, když sejdeš do sklepení...“ opakoval překvapeně Carlun. „Netušil jsem, že to děláš, princi. Pokud vím, panstvo se stará jen o to, kde co sebrat.“

„To proto, že ses na všechno díval očima nevolníka,“ odpověděl Gerin a zároveň si pomyslel: *A také proto, že vidím dál, než většina pánů.* „Musím vést své panství stejným způsobem, jako tys vedl napřed svůj dům a

potom vesnici. Řeknu ti, co dole ještě máme.“ Začal vypočítávat džbány piva, nádoby s pšenicí, ječmenem a žitem, fazolemi a hrachem. Tolik a tolik soleného hovězího a skopového, tolik a tolik uzeného vepřového, šunky a klobás, tolik a tolik hovězích půlek, a tak dál, až Carlunovi lezly oči z důlků.

„Princi,“ vydechl bývalý rolník, když Gerin skončil. „Tohle bych zdaleka nedokázal, kdybych se nepodíval do posledních záznamů. Ale podle toho, co si z nich pamatuju, jsi to řekl naprosto přesně. Máš úžasnou paměť.“

„Mohl jsem být výborným učencem. Pamatuju si kdejakou hloupost. Ale taky se mi to často hodí.“

„Princi, když si to všechno pamatuješ, proč jsi mi svěřil tenhle úkol? Ne že bych ti nebyl vděčný, když si uvědomím, co jsi se mnou mohl udělat, ale vlastně mě nepotřebuješ. Mohl jsi to dělat sám.“

„To jsem samozřejmě mohl,“ odvětil automaticky a ani se nad svou sebejistotou nepozastavil. „Ale když to děláš ty, já nemusím. A také to nedělám, alespoň ne doopravdy. Jestli se opravdu dostaneme na dno, bude na tobě, abys sehnal další zásoby...odkudkoli. A když to nedokážeš, poletíš zpět.“

‚Ach, jistě, princi.“ Oba se usmívali, i když oba dobře věděli, že Gerin nemluví do větru. Na lidi ve svém okolí kladl stejné nároky jako sám na sebe. Gerinovi vydržel úsměv o něco déle. „Jak bych měl zaplatit za to, co seženu?“

„Máš svolení platit mým stříbrem a zlatem. Jinak bych tě sem samozřejmě nebral. Ale pochopitelně očekávám, že budeš šetřit a utratíš co nejméně.“

Carlun sklopil hlavu. „Ani bych nepomyslel na nic jiného,“ řekl a s kyselým výrazem dodal: „Ničeho jiného bych se ani neodvážil.“

„Hm, opravdu?“ Gerin se ani slovem nezmínil, že by chtěl Carluna kontrolovat. Ani neměl v úmyslu o tom mluvit. Ale kontrolovat ho samozřejmě bude. Pokud to Carlunovi nedošlo, pak Fox udělal chybu, že ho raději neposlal do jiné vesnice. A jestli se ho Carlun pokusí podvádět, zjistí, že sám udělal velkou chybu.

Už byli téměř ve vesnici, ve které byl ještě nedávno šafářem, když se Carlun náhle otočil na patě a vyrazil zpět k hradu Fox. „Už se nechci vrátit do tý chýše. Nechci jí vidět. Aspoň ne zblízka. Nerozumím tomu, princi, ty ano?“

„Asi ano. Připomíná ti, jak jsi začínal a jak také můžeš skončit.“

Carlun sebou trhl jako by ho bodla vosa. „To byla magie, princi?“

„Ne,“ odpověděl Gerin, ale vzápětí už skoro litoval. Kdyby řekl opak, mohl by ho Carlun považovat za zručnějšího mága, než jakým byl, a dával by si možná větší pozor, aby k němu byl poctivý. Když už ale odpověděl podle pravdy, pokračoval: „To není těžké uhodnout. Když jsi byl šafářem, také jsi musel vědět, co si lidé ve vesnici myslí.“ Carlun přikývl. „Stejně tak to musím dělat na svém panství, a to o mnoho déle než ty. Hodně si všímám, hodně si pamatuju a umím si to dát dohromady. Rozumíš tomu?“

Mnoho lidí, a našli by se i mezi jeho význačnějšími vazaly, by to příliš nechápalo. Mnoho si nepamatovali a učili se ještě méně. Gerin míval dojem, jako by proplouvali životem s jedním okem zavřeným. Ale Carlun, ať byl jaký chtěl, nebyl vůbec hloupý. „Třeba k tomu nepotřebuješ zaklínadlo, ale to neznamená, že to není magie.“

Gerin na něho uznale pohlédl. Totéž mu přišlo na mysl ohledně umění vládnout během Aripertovy návštěvy na hradě Fox. „Mám tedy tvé laskavé svolení a mohu ponechat posádku na hradě ještě o něco déle?“ zeptal se, když prošli branou.

„Ale jistě, princi,“ odpověděl Carlun, jako by to byl on, na němž vše záleží. Gerin ho sjel ostrým pohledem a záchvat povýšenosti okamžitě pominul. „Můj souhlas samozřejmé nepotřebuješ, princi.“

„Tak je to správně,“ souhlasil Gerin, potěšený, že Carlun přece jen zná své místo.

Dagref, Klotylda a Blestar si hráli s Maevou a Korem. Gerin zamyšlené přihlížel. Dagref byl nejen nejstarší, ale také nejbystřejší. Dětských her se už většinou neúčastnil. Přestože tělesně i duševně byl stále dítětem, myšlením se začínal podobat dospělému muži. Když už se k hrám přidal, zabíral si roli někde mezi opatrovníkem a bohem. Stanovoval pravidla, vytvářel celý imaginární svět a ostatní jím krok za krokem vedl.

„Ne, Maevo!“ vykřikl. „Říkal jsem přece, že kůra toho stromu je jedovatá.“ Imaginární strom byl představován klackem.

„Ale není.“ A aby to dokázala, plácla klackem Dagrefa. „Vidíš. Nic se nestalo.“ Tu sebevědomou přímost musela zdědit po Vanovi.

„Nehraješ podle pravidel.“ Dagref si zjevně nedovedl představit hroznější prohřešek.

„Dej pozor synku,“ zamumlal tiše Gerin. Dagref byl sice starší, ale dívka byla silnější a hbitější. Jestli Dagref vyprovokuje rvačku, prohraje. Musí vymyslet, jak se z toho dostat bez násilí.

Právě v tu chvíli se z velké síně vynořili Tharma a Geroge a všechny děti je uvítaly nadšeným jásotem.

Počínající rozmíška byla zapomenuta. Přestože se obě nestvůry pomalu blížily dospělosti, stále byly častou součástí her. Byly mnohem větší a silnější než kterékoli z dětí, což více než vyvažovalo jejich pomalejší myšlení. Díky své přátelské povaze byly mezi dětmi vždy vřele vítány.

„Na co si hrajete?“ zeptala se Tharma Dagrefa.

„Tady Klotylda je čaroděj a proměnila Kora v dlouhozuba,“ odpověděl důležitě. Ta role vyhovovala Korovu divokému temperamentu. „A teď všichni hledáme nějaký způsob, jak mu vrátit původní podobu. Zdá se, že Maeva je odolná vůči jedu, takže...“ Pokračoval v popisu světa, který existoval jenom v jeho vlastni hlavě. Gerin si všiml, že hned využil Maeviny neposlušnosti a zakomponoval její novou vlastnost do hry.

Geroge se bohatýrsky rozřehtal. Tak bohatýrsky, že Gerin podezíravě nastražil uši. Přišlo mu, že se Geroge přes své sliby zase pořádně podíval na dno korbelu. „To je *skvělá* hra,“ prohlásil Geroge. „Necháme dlouhozuba ať se proletí, a uvidíme, co se stane.“

Popadl Kora a vyhodil ho vysoko do vzduchu. Tak vysoko, že než chlapec dopadl, stihnul udělat celou otočku. Obrátka byla poněkud neohrabaná; opravdu musel vypít o něco víc, než bylo zdrávo.

Gerin se už chystal vyrazit, aby chlapce zachránil před dopadem na zem, ale Geroge ho přece jenom bezpečně zachytil a opatrně postavil na zem. Tharma popadla Blestara a vyhodila ho ještě výš. Gerinovi znovu vyskočilo srdce do krku a hrozilo, že ho udusí. Ve chvíli, kdy byl jeho syn bezpečně na zemi, úlevou zaklel.

Obě děti nadšeně pištěly, ale Gerin jejich radost nijak nesdílel. „Konec hry," nařídil hlasem, který považoval za dostatečně výhružný. Na děti to ovšem neplatilo. Jeho vazalové a trokmoištící náčelníci se před ním mnohdy třásli, ale jeho vlastní děti, včetně Vanových i Geroge a Tharmy, vehementně a dotčeně protestovaly. „Bylo to moc príma," dupla Klotylda nožkou. „Já chci taky. Nikomu se nic nestalo."

„Tentokrát ne, ale mohlo. Měli jste štěstí." Už dávno věděl, že s argumenty založenými na tom, co se mohlo stát, u děti neuspěje. Tak tomu bylo i tentokrát. Ale sotva k němu zavanul Gerogeův dech, měl hned jiný argument: „U Baiverse a všeho ječmene! Tentokrát ses v tom pivu musel vykoupat."

Geroge se snažil tvářit provinile, jak to jen šlo. Každý, kdo by ho neznal, by vzal okamžitě do zaječích. Ale Gerin poznal, kdy cení tesáky v omluvném šklebu, a kdy to myslí jako hrozbu. „Omlouvám se," zavrčel Geroge, což opět mohlo necvičenému uchu znít jako výstraha. „Nevím, co to do mě vjelo. Ale s tím pivem v břiše je mi strašně dobře," což potvrdil monstrózním říhnutím. Děti kolem se mohly potrhat smíchy.

Gerin měl co dělat, aby se k nim nepřidal. Namísto toho se s vážnou tváří obrátil na Tharmu: ,.Měl jsem dojem, že ty máš víc rozumu."

„Mrzí mě to," odpověděla a sklonila huňatou hlavu. „Ale on začat pít, no a já..."

„Když se například rozhodne, že skočí z palisád, aby si jen tak na zkoušku zlomil vaz, taky to uděláš jen proto, že to udělal on?" Podobné úsloví Gerin často používal při káráni svých dětí a teď mu samo přišlo na jazyk.

Sem tam ho použil i na Geroge a Tharmu a většinou zabralo. Ale tentokrát to bylo jinak. Tharma na něho

pohlédla. „Takhle to nebylo. Bylo to jakoby, jako. .. jakoby nás do toho piva něco nutilo.“

„Možná je to podobné, jako když mě to nutí vzít si kandované ovoce nebo další medový koláček,“ navrhl Dagref mnohem vážnějším tónem, než by slušelo jeho věku. Co z *něho asi bude, až vyroste?* Pomyslel si Gerin trochu znepokojeně. Nejstarší syn Selatre bude jednou mužem, se kterým bude nutno počítat... pokud se dospělosti dožije.

„Opravdu to bylo jinak,“ nedala se Tharma, „vážně, úplně jsem cítila, jak mě to strká ke korbelu.“ Geroge vehementně přikyvoval.

Gerin je už chtěl seřvat, že jsou nejenom lháři, ale ke všemu zatraceně tvrdohlaví lháři, ale ještě než otevřel ústa, něco ho napadlo. Mavrix kdysi využil Rihwina k tomu, aby se snáze dostal do severních krajů tak, že ho přiměl, aby se opil vínem. Ale Mavrix neměl s pivem nic společného. Jedině...

„Baivers,“ vydechl udiveně. Baivers byl také elabonským bohem. A všichni elabonští bohové až doposud svorně mlčeli, dokonce i ve chvíli, kdy Voldar a ostatní gradijští bohové začali vydatně pomáhat nájezdnickým hordám. Až dosud... Teď si připadal jako tonoucí chytající se stébla. Náhlá touha nestvůr po pivu nemusela mít nic společného s Baiversem, nemuselo to znamenat nic jiného, než že chytly právě ten druh žízně, který mění některé lidi v pijany bez jakéhokoli božího zásahu.

„Tak jo,“ řekl Fox spíš k sobě než ke stále rozmrzelým dětem. „Když už se mám při Dyausovi, a konečně i Baiversovi, chytat stébla, tak to udělám. Ať mi ne-proklouzne mezi prsty.“

„O čem to mluvíš, otče?“ ozval se dotčeně Dagref jako vždy, když nevěděl, o čem je řeč.

„Ale nic,“ zněla nepřítomná odpověď, což ho ještě víc napružilo. Gerin zakryl svůj neodpustitelný prohřešek tím, že si rozmrzelosti svého syna nevšímal. Vzal Geroge i Tharmu za ruku. „Vy dva teď se mnou půjdete do síně a budete ještě pít.“

Geroge to uvítal radostným zaržáním a Tharma se opatrně zeptala: „Nechceš abysme pili tak, až nám bude špatně jako minule?“ Nad tím se Gerin na okamžik zamyslel, neboť vzpomínka na jeho první kocovinu byla i po letech také velmi bolestivá.

Moc rád by se bez toho obešel, ale nebyl si jist, jestli to půjde. Vyhlídka na dvě rozzuřené nestvůry ho nijak nelákala. „To nevím. Potřebuju zjistit, proč vám to pivo najednou tolik chutná. Chci vědět, jestli v tom nejsou boží čachry.“

Doufal jen, že pokud jde o Baiversův zásah, bude alespoň natolik patrný, že ho bude schopen rozeznat. Až do příchodu Gradiů měl od elabonských bohů pokoj. Teď, když si přál, aby se vložili do dění, nebyl si jist, jestli se tak děje.

Ve velké síni, stranou od skupinky bojovníků, Carlun, syn Vepinův, usrkával ze svého džbánku. Když Gerin poručil přinést ze sklepa další džbán, nasadil ostentativně nesouhlasný výraz. Gerin svého správce stejně ostentativně přehlížel.

Geroge hltavě vychlemtal svůj korbel a olízl si rty. Fox si ho zvědavě prohlížel, jako by to bylo nějaké neznámé zvíře, které se před ním náhle vynořilo z lesa. „Proč jen ti to pivo najednou tolik chutná?“ mumlal si.

„Protože je dobrý? Protože mi je po něm tak dobře?' navrhoval Geroge.

„Ale vždyť ho piješ odmala.“ Představit si Geroge jako drobečka teď vyžadovalo slušné mentální úsilí. „I tehdy ti po něm muselo být dobře, no ne?“

„Ale zdaleka ne tak, jako teď,“ odpověděl Geroge zaníceně. Tharma za ním horlivě přikyvovala. Vyzunkla svůj korbel a znovu si rychle dolila. Carlun se nenápadně snažil, aby si ho Gerin všiml, ale princ stejně nenápadně dělal pravý opak.

„Cítíš se lip, protože piješ víc, než předtím, nebo je v tom ještě něco víc?“

Obě nestvůry se nad tím vážně zamyslely. To musel Gerin ocenit, zvlášť, když si uvědomil, kolik toho vypily. Spousta lidí, které znal, by nebyla schopna seriózně hledat odpověď na jeho otázku. Nakonec se ozvala Tharma: „Myslím, že je nám po něm líp od tý doby, co jsme tak vypíjeli s Vanem.“

„Ale potom mi nebylo moc dobře,“ řekl Geroge a děsivě se při té vzpomínce zašklebil. Vzápětí ji mohutným douškem spláchl do zapomnění.

Gerin mezitím svolával hromy a blesky na Vanovu hlavu, i když to také nebylo příliš spravedlivé. Van mohl být nechtěným prostředníkem a nástrojem a skrze něho bůh ponoukal nestvůry k pití. Gerin si až dosud myslel, že sám jedná ze svobodné vůle, ale už by na to nesázel. Jak dobře je na tom princ blech, když se pes začne drbat?

Takové úvahy ale nikam nevedou. Ať byl nástrojem v božích rukách, či nikoli, musel jednat, jako by byl nezávislý. Koneckonců, ani bůh nenabízí jednu šanci dvakrát po sobě.

Pozorně sledoval Geroge a Tharmu, ale ti si ho nijak nevšímali a věnovali se pouze pivu. Tehdy, když byl v podzemí Bitonova chrámu, napadlo ho, jestli i nestvůry

mají své bohy. Nyní se mu ta myšlenka neodbytně vracela. Pokud ano, co si asi myslí o téhle dvou, kteří zůstali na zemi, když Biton a Mavrix všechny ostatní nestvůry zahnali zpět do temného podzemí? A co si, koneckonců, mohou myslet o Gradiích?

Potřásl hlavou. Staví tady vzdušné, tedy spíše podzemní, zámky. Netušil, jestli nestvůry vůbec nějaké bohy mají. Geroge a Tharma měli v úctě elabonská božstva stejně přirozeně, jako on sám. A ostatně, proč ne? Vždyť se to naučili od něho.

Jak tedy zjistit, jestli nějaká božstva mají? Zeptat se? Koho? Biton by to asi věděl, ale jeho odpověď by jistě byla tak nejednoznačná, že pravý smysl by vyplynul až tehdy, kdy by mohlo být příliš pozdě. Kdo tedy zbývá? Mavrix? Raději ne. Kdykoli měl něco do činění se sithonským bohem plodnosti, pohyboval se na okraji katastrofy. A o Mavrixovi věděl, že se nestvůr nesmírně štítí. Takže stejný vztah by mohl mít i k jejich bohům.

Ale Baivers by snad mohl. Bůh ječmene a piva byl velmi těsně spjat se zemí, stejně jako nestvůry. Kdyby ho Gerin vyvolal, byl by Baivers tím pravým, komu otázku položit. *Kdyby* ho vyvolal. Kdyby se mu ho *podařilo* vyvolat. Protože elabonští bohové se tak málo zajímali o dění ve světě smrtelníků, že přivolat ho zdálo se zhola nemožné.

Gerin se právě rozhodl, že to přece jenom zkusí, když hlídka na věži zadula do trouby a vykřikla: „Gradiové! Gradiové plujou dolů po řece!“

Baivers byl zapomenut a Gerin vyběhl z velké síně. Mužové na palisádách ukazovali k východu. Hlídka měla pravdu: byli to Gradiové, kteří předtím pluli vzhůru, aby drancovali v krajích proti proudu. Nikoli další posily. To muselo něco znamenat.

„Uvítáme je na břehu jako minule," nařídil Fox. „Jestli i přesto zkusí přistát, nechtě je, a pak jim to oslaďte."

Jako první vyslal Rihwina a ostatní dobrodruhy na koních. Jezdci byli schopni vyrazit mnohem dřív, než byla spřežení vůbec připravena v postrojích. Následovalo je množství pěšáků, aby svou početní převahou odradili Gradie od úmyslu přistát.

Když se on, Van a Duren hnali ve válečném voze přes louky vstříc Niffetu, gradijské galéry právě míjely hrad Fox. Přes řeku se k obráncům nesl řev a nesrozumitelné nadávky, ale lodě se držely u trokmoiského břehu a nezdálo se, že by Gradiové měli v úmyslu utkat se s nepřítelem, který se na ně zjevně těšil.

„Zbabělci! Buzeranti! Děvky prodejný!" řvali ze břehu Gerinovi muži. Bylo zřejmé, že Gradiové jim rozumí stejně jako oni jim.

„S pomocí bohů jsme je zastrašili a plujou dál," řekl Duren.

„Tady a teď ano," souhlasil Gerin. „Ale co asi napáchali nahoře proti proudu? Ať to bylo cokoli, jsou rychlejší než zprávy odtamtud." Když byl mladší, často ho ovládala chmurná tušení. Nyní už to nebylo tak časté, ale přesto měl teď hodně nedobrý pocit.

„Můžou si dělat co chtějí a nám nezbývá, než na to vždycky nějak odpovědět. Dokud ovládají řeku, můžou si zvolit místo k boji. Udeří vždy tam, kde se jim budeme zdát slabí. A když budeme chtít udeřit po zemi, jejich bohové zařídí, že naše armáda ani nebude schopna pohybu."

„Budem si muset pospíšit s varováním Ariperta a ostatních vazalů na Schildově panství," prohlásil Van.

„Správně," řekl Gerin a vděčně pohlédl na přítele, neboť mu tím poskytl možnost zareagovat jednoduše a zároveň smysluplně. Vykřikl rozkazy a několik Rihwinových jezdců vyrazilo zpět na hrad pro pochodně, kterými by zapálili signální ohně.

Zanedlouho vzplanul první a vyslal k nebi vysoký sloup kouře. Gerin se zadíval k západu, kde jeho hlídky po spatření signálu zapalovaly další ohně, aby se poplašná zpráva dostala na Schildovo panství. Zanedlouho se na obzoru objevil uzounký proužek kouře. Gerin š úlevou pokývl; Aripert nebo někdo jiný z Schildových vazalů, byl připraven. Gradiové se tam možná znovu pokusí přistát, ale Gerin si byl jist, že tentokrát se setkají s lepším přivítáním.

„Tak to bysme měli," řekl ke svým společníkům a Van s Durenem přikývli.

Hagop, syn Hovanův, připomínal Gerinovi Widina, syna Simrinova; šlechtic, který převzal panství jako holobrádek, ale časem se ukázal být velmi dobrým pánem. Bez výhrad uznával Foxovu svrchovanost, odváděl dávky a poskytoval mu bojovníky. Být všichni jeho leníci jako on, měl by Gerin o polovinu starostí méně.

Ale teď se tvářil jako hromádka neštěstí. „Princi, utrpěl jsem hroznou porážku," vykřikl, sotva seskočil z vozu. „O to horší, že mnoho mých mužů tu zůstalo s tebou. Nikdy by mě nenapadlo, že Gradiové poplujou nahoru po řece a napadnou moje panství." Jeho snědá tvář s výrazným nosem stále ještě nesla stopy zděšení.

„Ani mě to nenapadlo. To je asi jediná omluva pro to, že jsem nepostavil strážní ohně taky východním směrem. Díky veslům a větru v zádech byli Gradiové rychlejší než zpráva o jejich příjezdu. Okamžitě jsem poslal vozy

s muži, aby tebe a ostatní varovali. Je mi moc líto, že to nestihli včas.“

„To je líto i mně,“ opáčil Hagop hořce. „Přijeli až půl dne po nich. Ale musím uznat, že statečně bojovali po mém boku a mnoho tvých bojovníků bylo raněno. Jsou stále na mém hradu. Ale škoda je veliká, princi, a potrvá dlouho, než se podaří ji napravit.“

Což ve skutečnosti znamenalo: *Ty jsi můj pán a je tvou povinnosti mě takových věci uchránit. Selhal jsi* Řekl to sice mnohem zdvořileji, než by to učinili jiní Gerinovi vazalové, ale díky tomu se pouze cítil ještě hůř.

„Jsou to hrozní nepřátelé,“ řekl Gerin, „horší než Trokmoici a,“ - rozhlédl se, aby se ujistil, že Geroge i Tharma jsou z doslechu - „dokonce i nestvůry. Mám v plánu pár věcí, kterými bych snad mohl získat navrch, ale zatím jsem je nezkusil. Je mi líto.“

Hagopova tvář náhle vyzařovala bezmeznou důvěru. „Pokud jsi přesvědčen, princi, že je přemůžeš, jsem si jistý, že to nakonec dokážeš.“

Kéž by. Svěřovat se mu ale teď se svými obavami mu připadalo krajně nemoudré. Musí se tvářit sebejistě, tím více mu jeho vazalové budou věřit. Alespoň dokud je nenechá padnout. Hagop si to zatím naštěstí nemyslel.

„Jak dlouho si chceš ponechat mé poddané pod svým velením, princi? Abych byl upřímný, měl bych je rád zpět, abych se mohl bránit Gradiům, kdyby se vrátili.“

„Rád bych si je ponechal do konce léta, dokud můžeme proti Gradiům sami zaútočit.“ K jeho úlevě to Hagop nijak nekomentoval, jen se odevzdaně ušklíbl. Kdyby všichni Gerinovi vazalové dostali zpět své bojovníky, za chvíli by proti Gradiům nic nezmohl.

A netrvalo by dlouho a byl bych jedním z mnoha bezvýznamných šlechticů. Gradiové by uchvátili severní kraje, panství za panstvím, a učinili by je svým dalším ponurým a chladným domovem. Voldar i její vyznavači by nepochybně měli radost. O to méně důvodů k radosti by měli Elabonci a Trokmoici.

„Nechci na tebe nijak spěchat," začal Hagop. Takový úvod obvykle znamená přesný opak, a tak tomu bylo i v tomto případě. „Cokoli chceš proti Gradiům podniknout, bozi vědí, že bys to měl udělat co nejdříve. Je třeba na ně tlačit, aby nemohli oni tlačit na nás."

To byla pravda a Gerin rozhodně neměl v úmyslu s ním polemizovat, protože to byl i jeho názor.

„Chci začít, jak jen to bude možné. Musím ale ještě předtím bádat mezi mnoha kouzly a zaříkadly."

Jak předpokládal, zmínka o magii Hagopa ohromila. „Bylo by úžasné, princi, kdybys znal kouzlo, které by ty hordy proměnilo v ropuchy."

„To by bylo," odpověděl a víc k tomu neřekl. Pokud Hagop doufal, že mu potvrdí znalost takového kouzla, byla to jen jeho věc. Posvátná bázeň v Hagopově tváři napovídala, že přesně takový konec by si přál.

„Doufám, že tvá kouzla budou úspěšná," vydechl.

„Já také." Stále mu nepotvrdil ani nevyvrátil, jestli se chystá nadělat z Gradiů obojživelníky. Vždy doufal, že se svým kouzlením uspěje, a věděl, že naděje je nezbytně nutná. Opakovaně se dostával do takových nesnází, že se musel pokoušet o taková kouzla, která by si jako nedokvašený a nepříliš talentovaný mág neměl nikdy dovolit. Ale situace se opakovaly a on se opět musel pokusit o čarodějné praktiky, jejichž důsledky mu mohly snadno přerůst přes hlavu.

„Za jak dlouho asi přestaneš... bádat?... tak to bylo?"

„Musím v knihovně projít množství svazků, takže to několik dní potrvá. Nemám sice rád, když se mi při zaklínání někdo dívá přes rameno, ale tentokrát, pokud bys chtěl zůstat a počkat si na výsledek, jsi víc než vítán.“

Většina jeho vazalů by asi bez váhání přijala, ne však Hagop. „Děkuji ti, princi, ale nezůstanu. Hned nad ránem se vydám zpět na své panství. Moji lidé mě tam potřebují. Rád bych se nevracel sám, ale věřím, že zde mé poddané potřebuješ víc než já a jejich pomoc využiješ moudře.“

„I já doufám,“ odpověděl Gerin s úklonou. „Jsem rád, že jsi mým vazalem a tvoji poddaní mohou být rádi, že mají takového pána.“

„Zatím si to asi nemyslí. Jestli tvé bádání a čarování bude úspěšné, možná se to změní. Ať ti bohové pomáhají a uspíší tvé konání.“ Což znamenalo: *Na co ještě čekáš?* Když Gerin vcházel do knihovny, měl pocit, že Hagop má pravdu. Každé prodlení mohlo znamenat katastrofu. Ale přesto, než vyvolá Baiverse a přiměje ho, aby mu pomohl proti Voldar a Gradiům, musí se o něm dozvědět, co se dá.

Když jeden uctivá boha celý život, bere ho jako přirozenou součást světa. Gerin odléval úlitbu Baiversovi pokaždé, když pil pivo, stejně jako to dělali všichni Elabonci v severních krajích i na jih od Vysokých Kirs, kde se snad ještě rozkládalo něco jako Elabonská říše. Baivers se za to odměňoval dobrou úrodou ječmene a jeho přeměnou v slad. V tom byl velmi činný. Na druhou stranu nepatřil k bohům, kteří by se nechávali vtáhnout do záležitostí smrtelníků.

Gerin potřeboval zjistit, na jakou strunu zahrát, kde Baiverse popíchnout, aby se vložil do dění v severních krajích. Zvolna otáčel rukojetí svitku a unaveně kroutil hlavou. Ani netušil, jestli nějaký způsob vůbec existuje. Jestli jsou Baiversovy schopnosti omezeny pouze na přeměnu ječmene v pivo, pak snad vůbec nemá význam ho vyvolávat.

Baivers byl synem otce Dyause a dcery bohyně země. Tohle, a pochopitelně mnoho dalších podrobností, o něm Gerin věděl. Bylo ale rychlejší vyhledat si je v písemnostech, než hledat v paměti, jakkoli dobrou ji Gerin měl.

Vešla Selatre, a když viděla, čím se zabývá, vyhledala mu další dva svitky a tlustou knihu. „Tady se o něm taky píše. Našel jsi už něco, co by ti pomohlo?“

„Ne to, co bych chtěl,“ odpověděl na půl úst. „Z toho všeho jsem zatím vyčetl, že Baivers je spokojený, jakmile se z ječmene stane pivo.“ Začal přecházet sem a tam. „Ale já nepotřebuju spokojeného Baiverse. „Musí být naštvaný a dopálený. Patří k silám země a Mavrix říkal, že jedině síly země něco zmůžou proti Voldar a gradijským bohům.“

„A je on tím pravým? Mnoho božstev je spojeno se zemí,“ namítla Selatre.

„Vím, ale Mavrix by je asi jmenoval. Baiversem opovrhuje. Určitě by neřekl: ‚Já jsem selhal, ale ten bůh, který se mi hnusí, by to mohl dokázat.‘ Nikdy by to takhle neřekl, ale mám dojem, že právě tohle myslel.“

Selatre po chvilce souhlasně přikývla. „Ano, to by mohlo být. Mavrix mi často připadá jako ješitné děcko.“

„Problém je v tom, že boha nemůžeš přehnout přes koleno a vytlouct mu hlouposti z hlavy. Ale jak by se mi to, při otci Dyausovi, líbilo,“ povzdechl si.

IX.

Geroge a Tharma se bázlivě rozhlíželi po chýši, ve které se Gerin snažil provozovat magii. Stejně jako své a Vanový děti, i je Gerin vždy varoval, jaké strašné následky by mohlo mít, kdyby někdy dovnitř vstrčili byť jenom prst. Nestvůry si vždy braly jeho výstrahy k srdci mnohem více než děti, a nikdy se nestalo, že by je musel trestat za nějaké neuposlechnutí.

„Nebojte se," řekl snad počtvrté. „Dnes jste tu se mnou, to je něco jiného." Neustálé opakování nakonec zmenšilo jejich obavy, i když to samo nebylo příliš důležité; zmatek, který mohly způsobit, byl ničím ve srovnání s katastrofou, která mohla nastat, kdyby se mu kouzlo vymklo z rukou.

„A co budeme dělat?“ zeptal se Geroge.

„Pro začátek budete pít pivo.“ Obě nestvůry viditelně pookřály. Gerin nožem uvolnil zátku džbánu zalitou smolou, nalil plný korbel Gerogemu a Tharmě, a sobě jen polovic. Nikdy předtím před čarováním nepil pivo, to by rovnou mohl skočit po hlavě z palisád, ale v tomto zvláštním případě udělal výjimku.

Nestvůry první korbel bleskově vyprázdnily. Gerin jim dolil a děkoval při tom bohům, zvláště Baiversovi, že mívají dobráckou opičku. Sám také trochu usrkl. Chtěl pivo trochu cítit v hlavě, ale ne příliš, aby byl schopen přeříkávat formule a doprovázet je patřičnými gesty.

Selatre, která nepila, rozsypala po stole zrní a nevymlácené klasy ječmene. Kdyby se mu kouzlení nedařilo, mohla se pokusit to napravit. S tím si Gerin velké starosti nedělal. Nejobtížnější vůbec bude přimět Baiverse k nějaké odpovědi.

„Začneme.“ Selatre tiše vyčkávala, Geroge a Tharma vykuleně sledovali, jak Gerin začíná vzývat Baiverse. Děkoval bohu za ječmen nejen ve formě piva, ale také kaše a dokonce chleba, i když těsto z ječně mouky kynulo mnohem hůř než pšeničné. Trocha pokrytectví ve jménu dobré věci nemůže nikomu uškodit, říkal si.

Začal zpívat píseň, v níž velebil pivo. Použil nápěv staré pijácké písně, protože věděl, že Van ji naučil Geroge i Tharmu. Nestvůry okamžitě pochopily jeho pokyn a přidaly se ke zpěvu. Jejich hlasy zněly příšerně, ale Gerin doufal, že to nebude příliš vadit; stejně jako Mavrix, ani Baivers nebyl v těchto věcech žádný puntičkář.

Jakmile nestvůry začaly pět, nebyly k zastavení. To se Gerinovi hodilo. Jestli tohle nepřiláká Baiversovu pozornost, pak už nic. Naneštěstí to *nic* bylo stále děsivě

pravděpodobnou možností. A jako vždy, když byl Gerin vyděšený, pokračoval v magických úkonech, jako by měl úspěch zaručený.

Velmi obtížným se ukázalo přimět nestvůry přestat hýkat opileckou píseň, když potřeboval změnit nápěv. Vnutit jim jinou píseň, a přitom se soustředit, ho stálo mnoho sil. Některá doprovodná kouzla vyžadovala komplikované a rychlé pohyby pravou rukou, protože většina čarodějů byli samozřejmě praváci. Pro levorukého Foxe to byla další obtíž, se kterou se musel vyrovnat.

„Zjev se!“ vykřikl nakonec. „Zjev se, veliký Baiversi, pane ječmene a piva! Zjev se! Zjev se! Zjev se!“

Nic se nestalo. Odvrátil se od stolu s ječmenem, přesvědčený, že neuspěl. Má nějaký smysl vzývat elabonské bohy? Patrně jsou všichni na prázdninách a ponechali svůj díl země, ať se stará sám o sebe. A zjevně ani nevěděli, a ani je to nezajímalo, že právě o ten díl mají obrovský zájem jiní bohové.

Ve chvíli, kdy chtěl na Geroge a Tharmu zařvat, ať už nechají toho kraválu, zdálo se, jako by se vnitřek chýše náhle nekonečně zvětšil. Nestvůry samy od sebe ztichly. „Bůh je tady,“ šeptla Selatre, která vždy neomylně rozpoznala každou známku přítomností boha.

„Je mi ctí, že jsi vyslechl mé prosby, veliký Baiversi,“ poklonil se hluboce Gerin.

„Vyvolával jsi přede mnou i jiný. Dokonce toho sithonskýho kašpara, co si cintá vino pod košili.“ Přestože i jeho hlas slyšel Gerin přímo ve své hlavě, dobře cítil jeho venkovský přízvuk.

„Je důležitější, kdo přichází poslední, veliký Baiversi, neboť z toho je zřejmé, odkud lze nakonec očekávat opravdovou pomoc.“

„Mno jo, pěkně jsi to řek,“ prohlásil bůh tónem starého sedláka, který nevěří ničemu do té doby, než načapá svou ženu v posteli se šafářem, když zrovna měla být v lese na malinách. „No dobře, tak sem tady. Spusť,“ přikývl neochotně.

„Děkuji ti,“ odpověděl Gerin a věděl, že ta fráze zni mnohem upřímněji, než od kohokoli jiného. Však také málokdo měl možnost osobně bohu poděkovat.

Baivers opět pokývl. Vypadal přesně jako starý sedlák, až na to, že místo vlasů měl nažloutlé klasy zralého ječmene. Jeho drsná tvář byla ošlehaná větrem, jako by celý život trávil venku mezi obilím. Jen když jste se mu podívali do očí barvy právě rašících výhonků ječmene, viděli jste nezdolnou božskou sílu, která dřímala pod nevábným zjevem.

Vypadá jako sama země, pomyslel si Gerin, a to v něm probudilo naději. Nejenže to souhlasilo s tím, co říkal Mavrix, ale také nabyl přesvědčení, že Baivers opravdu patří k severním krajům. Díky dlouhé přítomnosti Elabonců zde zakořenil stejně, jako v okolí města Elabonu. Stal se zdejším bohem, stejně jako už dlouho před ním Biton.

Gerin na to všechno myslel, když se ptal: „Přeješ si, aby Gradiové a jejich bohové uchvátili tuto zemi, která už tak dlouho patří Elaboncům, která ti dává množství ječmene a obětí a - aniž bych na to chtěl nějak zvlášť upozorňovat - kde se těšíš veliké vážnosti?“

„Opravdu si to přeju?“ pronesl bůh s lehkým údivem, jako by mu smysl otázky docházel postupně. „Přeju si to? Ne, nepřeju si to. Gradiové a ty jejich bohové žerou oves a pijou krev,“ pronesl pohrdavě. „Jejich země je

moc chudá a ledová a jejich duše mrzké a chladné pro mé zrno.“

Jakmile se bůh zjevil, Geroge a Tharma přestali se zpěvem a v posvátné bázni na něho civěli. Náhle však Geroge vyhrkl: „Když tu ty hnusný Gradie nechceš, proč už si s nima a jejich bohama něco neudělal?“

„Proč sem něco neudělal?“ Opět to vypadalo, jako by otázka Baiverse zaskočila. S trochou hořkosti si Gerin uvědomil, že to není nic překvapujícího. Už jen myšlenka na jakoukoli činnost byla elabonským bohům něčím naprosto cizím. Baivers upřel své zelenozelené oči na Geroge. „To je hlas zpod kořenů,“ řekl spíš pro sebe. „I pod kořenama je hodně mocnejch.“

„O čem to mluvíte?“ zajímal se Geroge. „Vůbec nic vám nerozumím.“

To Gerinovi připomnělo Dagrefa. Jeho a Selatre nejstarší syn jim často naslouchal a sledoval je, dokud mu to jeho zkušenosti dovolily. Jakmile však rozhovor přesáhl tuto hranici, neustále se dožadoval vysvětlení a nutil rodiče, aby zvolnili tempo rozhovoru, aby jim snáze rozuměl.

Baiversovo mumlání Gerina také zarazilo, ale přece jenom se domníval, že tuší, co má bůh na mysli. Opatrně volil slova, když se ptal: „Veliký Baiversi, mají ti mocní pod kořeny nějaký vztah k těm, kteří obývají podzemní prostory?“ Aby bylo jasné o kom mluví, ukázal na Geroge a Tharmu.

„Samozřejmě,“ odvětil bůh opět jakoby překvapeně. „Kde nejsou lidi, nejsou ani bohové.“

„Aha.“ Tím zodpověděl jednu dávnou Gerinovu otázku: alespoň v očích boha byly nestvůry lidmi. Nad

tím přemýšlel od chvíle, kdy vyšli z podzemí Bitonova chrámu. „Bude ten bůh...“

„Ty bohové,“ opravil ho pedantsky Baivers.

„Ti bohové, ano. Budou s námi bojovat proto Gradiům?“

„Budou bojovat, to je smysl jejich bytí,“ odpověděl bůh stejně pedantsky. „Ale jestli proti Gradiům? Kdo ví? A s náma?“ Přesunul pohled na Gerina. „Proč si vůbec myslíš, že ty a já sme my?“

„Cože?“ Ta otázka Gerina trochu vyvedla z rovnováhy. „Právě jsi řekl, že nemáš rád Gradie ani jejich bohy. Jestli nás přemůžou, nebude v severních krajích nikdo, kdo by ti obětoval, nikdo, kdo by tě uctíval. Vím, veliký Baiversi, že jsem pouhý smrtelník, ale jsem silný. Když mi pomůžeš zahnat gradijské bohy, myslím, že samotné Gradie už budu schopný porazit.“

„Může bejt,“ prohlásil Baivers. „Nebo taky ne. Co si myslím, a co dělám, nemusí bejt to samý. Vládnu úrodě a dávám pivu kvasit. Dobře víš, že nejsem bohem krve a války.“

„Ale také vím, že bojovat umíš,“ vzpomněl si Gerin na něco, co vyčetl ze svitků. „Když kdysi démon seslal na tvůj ječmen sněť, nespokojil ses s jeho prostou porážkou. Přinutil jsi ho, aby spolkl svůj ocas a sám sebe sežral.“

Selatre napodobila potlesk.

„Jo, přesně to sem udělal. Nadělal mi spoustu potíží. Říkal si o to, tak to dostal.“ Na chvíli vypadal jako docela strašný bůh.

„Gradiové jsou stejní,“ nedal se Gerin. „Jestli zvítězí, neporoste tu žádný ječmen, protože přinesou chlad do severních krajů. Chceš, aby se to stalo?“

„Chci, aby se to stalo? Samozřejmě, že nechci. To by mě mrzelo. Ale jestli obilí neporoste, tak neporoste, a

hotovo. To je něco úplně jinýho, než zničit ho, když právě raší, jak to udělal ten démon. Ten už nikdy nenajde cestu na tenhle svět.“

Gerinovi připadalo, že nevidí žádný rozdíl, ale bůh měl patrně jiná měřítka. Nervózně kopal do kousků tvrdé hlíny na podlaze. Právě toho se obával. Když už se mu podaří Baiverse vyvolat, nepodaří se mu ho přimět dělat něco jiného, než je pro elabonské bohy typické, tedy nic. Potřeboval Baiverse zuřícího a divokého. Tomuhle se sice nelíbilo, co se děje, ale s tou svojí odevzdaností mu byl k ničemu.

Jak ho jen rozzuřit? Ve chvíli, kdy si otázku položil, se mu v hlavě zformulovala i odpověď. Příliš se mu nezamlouvala, ale nic lepšího ho nenapadlo. Když už potřebuje naštvat boha, přestane ze sebe dělat prosebníka.

Začal se nahlas smát, až na něho Geroge i Tharma překvapeně pohlédli. Totéž udělala i Selatre, ale v jejím pohledu bylo spíš zděšení, protože o bozích věděla své, a z osobní zkušenosti. „Tvůj smích se mi vůbec nelíbí, mládenče,“ pokáral ho ostře Baivers.

„A proč bych si z toho měl něco dělat? Za ta léta jsem ti obětoval tolik piva, a co z toho mám? Ani co by se za nehet vešlo. Raději jsem měl dát na Mavrixe. Nezapomíná na své nepřátele, ale také nezapomíná na přátele. To je víc, než mohu říct o tobě. Měl pravdu, teď už to vím.“

„Ten Sithonec?“ odfrkl Baivers. „Nevidí si na špičku nosu.“

„Ale kdepak!“ Posmívat se bohu bylo to poslední, co by Gerin udělal, kdyby jeho situace nebyla tak vážná. Jestli to přežene, může to dopadnout tak, že ho zabije

bůh, který mohl být jeho spojencem. Když to ale nezkusí, je téměř jisté, že se stane obětí Gradiů a jejich bohů. Takže pokračoval: „Mavrix tvrdil, že jsi byl vždycky neschopný, jsi neschopný, a budeš neschopný. A jak to tak vidím, měl pravdu.“

„Neschopnej? Mavrix říkal něco o neschopnosti?“ zaklonil hlavu a rozesmál se, až mu klasy na hlavě chrastily. „Ten Sithonec, kterej ani neumí pořádně hrát na flétnu a vždycky se posere strachy...?“ To nebylo pravdivé ani čestné, ale Gerin věděl, že tyto vlastnosti jsou mezi bohy stejně málo rozšířeny, jako mezi lidmi..... co má rád hezký kluky a říká si bůh plodnosti? Ten říká, že sem neschopnej? Já mu ještě ukážu!“

Pokud Gerin věděl, milování hezkých chlapců nebylo jedinou Mavrixovou zábavou. Trochu se obával, že Baiversův výbuch upoutá Mavrixovu pozornost. Potřeboval je mít pohromadě, jako když spolu bojovali proti nestvůrám. Ale nemohl dovolit, aby se pustili do sebe navzájem.

Přesto musel přiživovat Baiversovo rozhořčení. „Líp by ses vyjímal u soudu v Elabonu, a ne v polích s ječmenem. Lpíš na drobnostech, když bojuješ s démonem, a s Gradii nechceš.“ To také nebylo moc poctivé. Spíš by to sedělo na Dagrefa než na Baiverse. „Ječmen je pryč tak jako tak. Je jedno, jestli ho zničí sněť, nebo vůbec nevyroste. Mavrix měl pravdu, neschopný, to je to pravé slovo.“

Podíval se na Selatre. Byla bledá jako křída. Věděla lépe než on, s čím si zahrává. *Jestli mi to projde, už to víckrát neudělám,* říkal si, i když věděl, že to sotva dodrží. Jestli zvládne tohle, bude si ještě muset zajistit pomoc co největšího množství bohů, které uctívají nestvůry. Proti tomu mohlo být vyjednávání s Baiversem procházkou růžovou zahradou.

„Prosím, nedovol, ať není ječmen,“ ozvala se Tharma. „Moc nám chutná tvoje pivo.“

„Říkal, že sem neschopnej?“ obrátil se Baivers na Gerina. „A ty mu věříš? Ukážu ti, jak sem neschopnej, to teda jo. Mocnosti země a podzemí jsou silnější, než si myslíš, človíčku. Pustíme se do vetřelců a dáme jim co proto.“

Gerin už doufal, že prohlásí, že zvítězí. Takhle nevěděl, co přesně si má pod tím představit. Ale protože zatím nebyl proměněn v nějaký odporný hmyz, nebo něco jinak nechutného, dovolil si další otázku, tentokrát bez jízlivého podtónu: „Veliký Baiversi, mohl bys také do tohoto boje zainteresovat otce Dyause?“

„Rád bych,“ odpověděl užaslý Baivers. „To bysme určitě vyhráli. Ale Dyaus je... mno, dalo by se říct na opačný straně hory, a já vůbec netuším, jak mu dát vědět.“

„Možná víš, veliký Baiversi, ale možná ne, jestli jsem se o tom nezmínil, že my Elabonci máme většinou pocit, že naši bohové jsou pořád za horama.“

„Jsme spokojeni s tím, jak se tu věci vyvíjí, teda, byli jsme až do teď. Když je něco podle tvýho, tak se do toho přece nepleteš, akorát se to dá zhoršit.“ Gerin přikývl, protože zastával stejný názor. Baivers náhle zachrochtal jako ten nejposlednější smrtelník. „Předpokládám, že proto asi Elabonci tak často přestupujou k sithonskejm bohům, to sou rozený šťouralové. A Mavrix je z nich nejhorší.“

Takže se mu podařilo ho naštvat. Teď nezbývalo než doufat, že mu to vydrží alespoň do té doby, než se k nim připojí bohové nestvůr, pokud vůbec. „Jak tě opět

přivolám, poté, co sestoupím pod chrám v Ikosu?“ zeptal se Fox.

„Poradil sis poprvé, poradíš si i podruhé,“ odpověděl bůh a rozplynul se stejně náhle jako předtím Mavrix. Snad jen s tím rozdílem, že po sobě nezanechal žádného potomka. Alespoň Gerin v to vroucně doufal.

Vnitřek chýše jako obvykle po odchodu boha získal své původní rozměry. Gerin si dlouze oddechl a obrátil se k Tharmě a Gerogeovi. „Děkuji vám. Vedli jste si moc dobře.“

„Jedeš tedy do Ikosu,“ řekla Selatre. Zjevně to bylo konstatování a nikoli otázka. „A Geroge a Tharmu bereš s sebou.“

Po tolika společných letech Gerin věděl, že Selatre dokáže jeho myšlenkové pochody bezpečně sledovat. „Ano, pojedu. Pokud chci jednat s mocnostmi podzemí, nevím o lepších prostřednících, než jsou tihle dva. Nebo ty ano?“

„Ne. Vezmeš s sebou ještě někoho?“

„Myslíš Durena? To není špatný nápad. Pojedeme přes bývalé Ricolfovo panství, které teď připadne jemu. Možná se teď místní šlechtici na něho budou dívat trochu jinak.“

„Vezmi Durena, jestli chceš. Ale jeho jsem nemyslela. Myslela jsem sebe.“

Dagref i Klotylda to konečně vzdali a usnuli. Blestar usnul chvíli před nimi, i když se také snažil vydržet co nejdéle. Gerin se Selatre se na tyto chvíle vždy těšili, neboť to byla jediná příležitost, kdy se mohli nerušené milovat. Dnes jim to poskytlo možnost k rozhovoru bez toho, že by jim Dagref neustále skákal do řeči.

Gerinův argument byl velice jednoduchý: „Potřebuji tě tady.“

„Víc mě budeš potřebovat tam," řekla Selatre tak přesvědčivě, jako by stále byla chrámovou věštkyni. „Jak se dostaneš do chodeb, které vedou k jeskyním nestvůr? Kromě kněží tam nesmí vejít nikdo, kromě těch, kteří chtějí nějakou odpověď od vševidoucího Bitona."

„Pokud vím, Carlun se nezmiňoval o tom, že by byla pokladna úplně prázdná. Když přemluvím kněží, aby mě aspoň pustili dovnitř, mohu je potom podplatit. Eunuchové milují zlato. Je to koneckonců to jediné, co mohou milovat."

„Věřím tomu, že kdybys šel sám, určitě je přemluvíš a uplatíš. Uvědom si ale, že s tebou budou Geroge a Tharma. Co myslíš, že udělá chrámová stráž a kněží, až uvidí nestvůry, kvůli kterým musel bůh vykonat zázrak, aby zase obnovil svůj chrám?"

„No dobře, takže úplatek bude o to vyšší," opáčil. Málokdy se mýlil v odhadu účinného úplatku.

Selatre ale zavrtěla hlavou. „To nepůjde," prohlásila s určitostí. „Je sice možné, že rozdáš dost zlata na to, aby ses i s nestvůrami dostal do podzemí paláce. Tobě by se to povést mohlo, máš na takové věci nos." Položila mu ruku na rameno, aby viděl, že o tomhle se přít nechce. „Takže jste s Tharmou i Geroge v podzemí, a chceš se setkat s jejich bohy. Co uděláš nyní?*

„To, co budu muset - prorazím zeď..."

„Prorazíš skrze kouzla a magické formule, které brání proniknutí nestvůr na naši stranu," přerušila ho.

„No ano. Budu muset, protože..." nevěděl, jak dál. Už mu bylo jasné kam Selatre míří.

Ta myšlenku nicméně dokončila. „V severních krajích, ani na celém světě, není dost zlata, kterým bys

uplatil kněží, aby ti tohle dovolili. Víš to stejně dobře jako já.“ Tón jejího hlasu nepřipouštěl odpor. Příliš dobře ho znala.

Chopil se své poslední zbraně: „Proč myslíš, že tvá přítomnost kněží nějak přesvědčí?“

„Protože Biton kdysi promlouval skrze mě. Přestože už nejsem věštkyně,“ zvedla se na lokti a pohlédla na spící děti, „kněží to stále vědí, a jen tak nezapomenou. Když jim já řeknu, že je třeba to udělat, budou tomu přikládat mnohem větší váhu, než když je budeš přesvědčovat ty.“

Gerin nad tím chvíli dumal. „Dokážeš pěkně lézt na nervy, když používáš zdravý rozum.“

„Opravdu? Jak to?“

„Protože to vždycky znamená, že máš pravdu, a já se pletu a měl bych změnit své plány. Obvykle to nedělám, ale tentokrát ano.“

„Jsem ráda, že nepatříš k těm, kteří trvají za každou cenu na svém.“

„Znám hodně takových hlupáků. Bez nich by se mi nemohlo tak dlouho všechno dařit. Ale není špatné potkat občas někoho, kdo není hloupý,“ řekl a objal

ji.

„To mám být já?“ stačila říct, než ji políbil.

Gerin přes rameno sledoval, jak hrad Fox mizí mezi stromy v zákrutu cesty. „Takhle nervózní jsem nebyl od té doby, co jsem odtud odjížděl na jih do města Elabonu. A to už je hezky dlouho.“

Selatre, sedící s ním v kočáře, přikývla. „Také jsem si nemyslela, že bych mohla nahradit Bitonovu věštkyni, když tu přede mnou bůh nakonec povolal k sobě. Nedovedla jsem si ani v nejmenším představit, co bude následovat.“ Něžně mu položila dlaň kousek nad koleno.

Kočár nebyl jedinou zvláštností v procesí vozů, které jely k jihu po Elabonské cestě. Ve voze, který řídil Duren, stáli Geroge a Tharma a hlasitě komentovali vše nové, co viděli. Dosud vyjížděli jen do blízkého okolí hradu. Nyní se chystali dál, než se většina rolníků dostala za celý svůj život. Pro ně to však byl svým způsobem návrat ke kořenům jejich rasy. Van a Drungo, syn Dragův, jeli v dalším voze, který řídil Raffo Rudá Čepel. Ti tři tvořili nebezpečnější bojovou posádku než Van s Gerinem a Durenem; Raffo byl na vrcholu sil a Drungo byl jediným válečníkem, který se mohl Vanovi rovnat silou.

Doprovod tvořilo dalších dvanáct válečných vozů. To bylo dostatečná síla, aby odradila bandity a některé zemany od nepřátelských úmyslů. Kdyby se ovšem bývalí Ricolfovi vazalové spojili, neubránili by se. Gerin však předpokládal, že by měl spojence v Ratkisovi Slévačovi. Každopádně však musel přes bývalé Ricolfovo panství, neboť cesta do Ikosu se dál na jihu odkláněla od Elabonské cesty.

Selatre se rozhlížela po krajině ze stejného důvodu jako Tharma a Geroge. Od té doby, co ji Gerin a Van zachránili ze spárů nestvůr, nikdy necestovala daleko od hradu Fox. A to už bylo více než deset let. Předtím její jedinou cestou byla pouť z rodné vsi do Bitonova chrámu, kde se stala jeho věštkyní. Všechno kolem bylo teď pro ni nové.

„Nemáš zdání, jaké máš štěstí, že jsi muž," řekla Gerinovi. „Když někam chceš, prostě se zvedneš a jdeš a nemusíš si s ničím lámat hlavu. Kdy naposledy jsem byla dál než ve vsi pod hradem?"

„To nevím. Ale většinou vyjíždím z hradu, abych bránil, co je moje, když se mi to nepřátelští cizinci nebo sousedé snaží vzít. Mám tak tu velkou čest nechat ze sebe udělat mrtvolu mnoha nebohulibými způsoby. Já to jako nějaké zvláštní štěstí nevidím.“

Kdyby tohle někdy řekl Elise, asi by ji naštval. Kdyby tohle řekl Van Fand, nejenže by ji naštval, ale také by se asi pokusila z něj udělat mrtvolu některým nepříjemným způsobem. Selatre jen řekla: „Takhle o tom neuvažuji.“ A po chvilce dodala: „Ano, jak se to vezme. Ale myslím, že to je spíš štěstí. Téměř.“

„Miluji tě.“ Možná ji tím trochu zmátl, ale rozhodně potěšil.

Když se na noc utábořili, byli duchové tišší, než bylo obvyklé, přestože oběť krve dvou kuřat, která vzali v jedné vsi u cesty, byla na takové množství mužů dost malá.

„To je jako tehdy, když jsme vezli tvou paní z Ikosu na hrad Fox, dobře si to pamatuju,“ řekl Van Gerinovi. „Její přítomnost zklidňuje noční duchy.“

„Máš pravdu, je to jako tenkrát,“ přikývl Gerin a podrbal se ve vlasech. Tehdy byla Selatre ještě pannou a její jediné poskvrnění spočívalo v tom, že se jí Gerin musel dotknout, když ji chtěl zachránit před nestvůrami. Od té doby už uběhlo mnoho času a jí se narodily čtyři děti, i když jen tři zůstaly naživu. Jestli má Selatre stále na duchy tentýž vliv, znamená to, že Biton skrze ni stále promlouvá? Pokud ano, za ta léta si toho nikdo nevšiml. Nebo ji jen dál sleduje?

Když Gerin vyslovil své myšlenky nahlas, zavrtěla Selatre hlavou. „Věděla bych, kdyby mě vševidoucí sledoval.“ Pak se jí ale tváří mihl stín, ale mohla to být jen hra světel ohně a měsíců. Zlatě zářící Math byl pár dní po úplňku, menší, bledý Nothos na východní obloze

dokončoval poslední čtvrť a trojici doplňoval úzký srpek přibývajícího Ellebu. „Aspoň si myslím, že bych o tom věděla.“

„Cítila jsi nějak boží přítomnost v době, kdy jsi byla věštkyní?“ zeptal se.

„Vždycky jsem jeho přítomnost považovala za tak samozřejmou, že jsem ji nikdy nijak zvlášť nevnímala,“ odpověděla a zamyslela se. „A teď zase považuju za samozřejmou jeho nepřítomnost. A také ji nijak zvlášť nepociťuju.“ Zasmála se. „Začínám být zvědavá.“

„Inu, uvidíme.“ Selatre přikývla. Pokud bůh dosud sleduje její život, mohla by být v Ikosu mnohem užitečnější než předpokládal. Zanedlouho se ukáže.

* * *

Když Gerinův průvod dorazil na hranice mezi Bevanderovým a bývalým Ricolfovým panstvím, hraniční hlídka se jen ujistila, že má zbraně na dosah. Ještě před nedávnem by měli zbraně ihned připravené k boji. Léta občanské války mezi Bevanderem, jeho třemi bratry a jejich otcem zpustošila sousední panství a severní hranice nebyla bezpečná. Bevander nakonec s Foxovou pomocí zvítězil a přinesl klid a mír do země, která znala jen chaos a utrpení.

„Kdo si žádá vstoupit na půdu tohoto panství?“ zvolal velitel hlídky, čímž se vyhnul jak *bývalému panství Ricolfa Rudého*, tak *panství Durena, syna Gerinova*, či jinému konkrétnímu označení. Bylo to tak bezpečnější a Gerin to naprosto chápal.

Mezi strážnými se zdvihl rozruch, když Gerin řekl své a Durenovo jméno. Než se zmohli na nějakou odpověď, pokračoval: „Nepřijeli jsme uplatňovat žádné nároky. Chceme jen projet na cestě do Ikosu.“

„Ale princi, na hradě Ricolfa... zesnulého Ricolfa Rudého není nikdo, kdo by tě očekával. Neměli jsme žádné zprávy, že cestuješ na jih.“

To nebylo samo sebou, přesto Gerin klidně pokračoval: „To je v pořádku. Jak jsem řekl, chceme jenom projet. Nikdo se kvůli nám nemusí znepokojovat.“ Bylo mu jasné, že taková odpověď hlídku znepokojí víc než kterákoli jiná, ale co na tom?

Jeden z hlídkujících pěšáků si povšiml Geroge a Tharmy a vykřikl: „Hele! Myslel jsem, že tyhle věci už nadobro zmizely!“

Nestvůry přitahovaly vyděšené pohledy, jakmile se trochu vzdálily od hradu Fox. Gerin je na to upozornil, kdyby je snad dostatečně nepřipravily reakce občasných návštěvníků hradu. „Já nejsem věc. Ty jsi věc?“ řekl teď Geroge. Strážný zůstal civět. Mluvící nestvůra už byla nad jeho chápání.

Gerin neměl chuť vybavovat se s hlídkou o nestvůrách, ani o čemkoli jiném. Sjel pohledem na velitele. „Máme tvé laskavé svolení k průchodu?“

Přestože bylo zcela jasné, že žádné svolení nepotřebují, velitel ignoroval sarkasmus a řekl: „Zajisté. Jděte v míru a nechť je vaše cesta do Ikosu úspěšná.“

„Děkujeme,“ řekl Duren. „Řekni mi své jméno, neboť si vážím tvé oddanosti.“

Voják se vypjal. „Mladý pane, jsem Orbin, syn Darvanův. Je mi ctí, že jsem tě poznal.“ Okázale pokynul kočáru a vozům, aby projely.

Na Vanův pokyn zajel Raffo s vozem ke Gerinovu kočáru. „Takhle se mi to líbí. Když budou mít poddaní Durena ve vážnosti jako tyhle vojáci, budou proti němu vazalové jen obtížně něco podnikat.“

„Máš pravdu. Duren ho zvládl moc dobře. Nečekal jsem, že bychom mohli mít cestou na jih nějaké potíže,

už jen proto, že Authari a ostatní se o naší cestě nejspíš dozví, až už budeme pryč. Horší to bude, až se budeme vracet. Budou mít čas se připravit, a možná se o něco pokusí.“

„To je dost možný,“ přisvědčil světoběžník. „Zatím ale stejně nemůžeme nic dělat. Uvidíme, až se něco ukáže.“ Gerin si myslel totéž, tak jenom přikývl.

Pozdě odpoledne se dostali na dohled hradu Ricolfa Rudého. Gerin měl zvláštní pocit, neboť ten pohled v něm vyvolával mnoho vzpomínek. Vnímal blízkost Selatre a to jeho pocity ještě umocňovalo. Už když ji tehdy přivedl z Ikosu, cítil Ricolf, že se mezi nimi něco odehrává a vnímal to více než Gerin. Ten si tehdy jeho ostré poznámky vysvětloval uraženou ješitností a prudkou náturou svého bývalého tchána. Ale nyní je Selatre jeho ženou a Ricolf už není mezi živými. Věci se změnily.

Jak moc se změnily zjistil, když na ně hlídka z hradeb zavolala: „Kdo přijíždí ke hradu pána Durena, syna Gerinova?“

Gerin se už už chystal, že odpoví na výzvu. Když si ale uvědomil, jak je zformulována, pokynul Durenovi. Ten odpověděl: „To Duren, syn Gerinův, přijíždí na svůj hrad. Ještě ne, aby zde žil, ale aby přečkal noc.“

Nato byl spěšně spuštěn padací most. Nadšení vojáků u brány poněkud opadlo, když spolu s Durenem uviděli ve voze i Geroge a Tharmu, ale už bylo pozdě. Duren s Gerinem se je aspoň snažili přesvědčit, že jsou neškodní, alespoň pokud je nikdo neprovokuje. Pohled na jejich mohutné zuby však od provokování účinně odrazoval.

Starý chromý Ricrod, syn Gondalův, spravoval hrad v době pánovy nepřítomnosti. Zavedl hosty do velké síně a

nechal jim přinést ječnou kaši, pečené kachny a pivo. Gerin odlil trochu piva jako oběť a napadlo ho, jestli se třeba Baivers nezjeví. Bůh o sobě nedal vědět žádným způsobem, jak bylo u elabonských bohů zvykem.

Gerin viděl, jak síň zaplňují přízraky. Nebyli to však noční duchové, které je možné upokojit krví a zahnat ohněm. Tohle byli duchové z jeho vlastní minulosti: opilý Rihwin, tančící obscénní tanečky, Wolfar Sekyra, Elabonec divočejší než mnohý Gradi, a sám Ricolf Rudý, solidní, spolehlivý a vyrovnaný. A nakonec Elise, na kterou stále nebyl schopen myslet bez lítosti a bolesti.

Pohlédl na Selatre. Ji tu žádné přízraky nečekaly, a ty jeho nemohla vidět. Ona byla přítomnost, realita. S ní bylo vše mnohem lepší než kdy dříve. Přestože tohle věděl velmi dobře, přízraky nemohly jen tak zmizet. Budou ho doprovázet až do smrti.

„Pane, co tě přivádí na hrad?“ zeptal se Ricrod. „Což jsi již uzavřel své záležitosti na severu?“

Gerin už otvíral ústa k odpovědi, ale uvědomil si, že otázka nepatřila jemu. Správce neřekl *princi* a Gerin také nebyl pánem na tomto hradě. Tím byl Duren. „Mířím s otcem a s doprovodem do Ikosu. Budou-li bohové laskaví, pomůže to ukončit naše záležitosti na severu.“

Ale bohové, které chtěl Gerin vyhledat v podzemí chrámu, rozhodně nebyli laskaví. A čím méně laskaví budou, tím budou jeho záměrům prospěšnější. Ricrod jen pokývl a pokračoval: „Věřím, že vám vševidoucí Biton poskytne takovou odpověď, kterou rozluštíte dostatečně rychle, aby vám mohla být prospěšná.“

„Také doufám, že to, co najdeme, budeme moci dobře využít,“ odpověděl Duren, ale nijak se nezmínil o Bitonovi. Aniž by řekl jediné nepravdivé slovo, nechal Ricroda v domnění, že uhodl smysl jejich cesty, a podle

toho si učinil vlastní závěry. Gerin Durena s pýchou sledoval; sám by to nedokázal lépe.

Selatre si toho také povšimla a když večer leželi na lůžku v ložnici, kterou pro ně správce vybral, řekla: „Povede si dobře. Jedná jako muž; zde, daleko od hradu Fox, je to patrnější, protože tam je především tvým synem. Je připraven vládnout.“

„Také si to myslím a... myslí si to i někteří místní vazalové. Jestli zvítězíme a Gerin se ujme panství po svém dědovi, bude na hradu Fox chybět. Bez něho to nebude ono. Budu muset začít vychovávat Dagrefa, uvidíme, co z něho bude.“

„Myslím, že potíž nebude v tom, jestli bude umět vládnout lidem. Otázka je, jestli ho budou následovat, nebo mu zakroutí krkem,“ poznamenala s tichým smíchem Selatre.

„To je jistě jedna z otázek,“ odpověděl také s tichým smíchem Gerin. Poté se zamyslel. Jestliže se ukáže, že Dagref bude schopným vůdcem, má mu Gerin, jako synovi jeho a Selatre, přenechat titul a nechat Durena, jako vévodu celkem malého panství, zastínit jeho mladším bratrem? Nebo jmenovat Durena jediným dědicem, což by Dagref musel vnímat jako křivdu? Ať by volil jakkoli, obě cesty mohly snadno vést k válce mezi nimi.

Nejlepší způsob, jak ten problém vyřešit, je nezemřít. Šediny ve vousech ho ovšem upozorňovaly, že jakkoli by takové řešení bylo žádoucí a praktické, je neuskutečnitelné. A to vůbec nebral v úvahu možné přispění nepřátelských zbraní. *Už tak je tu dost problémů. Není třeba se zatím zatěžovat dalšími* Nač

předbíhat. Pokud z Dagrefa nebude vůdce a z Durena ano, po Foxově smrti už bude stejně jedno, co udělal.

Selatre se na nerovné posteli zavrtěla. Vždy se k Durenovi chovala jako by byl její syn, a nesnažila se protěžovat vlastní děti. Ale rozhodně nebude přehlížet pokrevní pouta. Jednou to budou muset vyřešit. Ale ne dnes. Stejně jako Gerin zastávala názor, že některé věci je lepší nechat dozrát, než se o nich předčasně a zbytečně dohadovat.

„Uvidíme," řekla, a spěšně, jakoby na vysvětlenou dodala: „Jako bychom teď neměli spoustu jiných věcí na starosti."

‚Aha, tak proto jsme na cestě do Ikosu? A já si celou tu dobu myslel, že jedeme na výlet." Selatre jen sykla a dloubla ho do žeber. A přestože je nerovné slamníky tlačily, za chvíli oba spali.

* * *

Gerin málem minul patník s vytesaným okřídleným okem, který označoval odbočku z Elabonské cesty na Ikos a k Bitonovu chrámu. V duchu zaklel. Téměř pokaždé, když jel do Ikosu, měl strach, že zabloudí.

Ráz krajiny mezi cestou a lesem, který obklopoval Ikos, v něm vždy vyvolával chmury. Lidé se tu budou ještě dlouho vzpamatovávat ze zemětřesení a řádění nestvůr. Snažili se znovu obdělávat pole, pást dobytek a dřeli do úmoru. Kdyby ještě před neštěstím neměli ve zvyku čas od času přepadávat pocestné, měl by pro ně Gerin víc soucitu. Když zahlédli Geroge a Tharmu, prchali do úkrytů v lesích. O nestvůrách věděli svoje. Gerin vůbec nepomyslel na to, jak bude čarovný les kolem Ikosu reagovat na přítomnost nestvůr. Jako obvykle ho to rozladilo; málokdy zapomínal na důležité detaily. Geroge a Tharma se stejně jako všichni ostatní vzrušeně rozhlíželi, když se ponořili do chladného les-

ního šera, kterým mezi hustým listovím pronikaly jen sporadické sluneční paprsky.

Zdálo se, jako by les zpozorněl, zachvěl se a pak vykřikl zděšením. Před deseti lety zde musely nestvůry páchat strašné věci. A stromy si je zřejmě pamatovaly, stejně jako podivná stvoření, která žila v úkrytech jejich korun a vykotlaných kmenů, jež sice nikdo nikdy neviděl, ale Gerin jejich přítomnost vždy cítil a vlasy na zátylku se mu i teď ježily. Měl pocit, že je les a jeho tajemní obyvatelé pohltí a za několik okamžiků nezbyde po jeho průvodu ani stopy.

Cítil, jak se Selatre za ním chvěje. Rád by věděl, co asi právě cítí. Než se mu podařilo myšlenku zformulovat do otázky, neboť ve stísněné atmosféře jen obtížné hledal slova, řekla Selatre nahlas a důrazně: „Přísahám při vševidoucím Bitonovi, že *všichni* přicházíme v míru a nechceme nijak ublížit lesu ani jeho obyvatelům.“

Její slova nezdusilo husté listí ani hrubá kůra porostlá mechovými polštáři, jak tomu bylo u opatrného hovoru mužů na vozech, ale nesla se zvučně lesem, stále dál, aniž by ztrácela na hlasitosti, a předávala tak své poselství i nejmenšímu listu, i nejdrobnějšímu tvoru v puklinách mezi kořeny. Téměř ve stejnou chvíli pocit nebezpečí zmizel, rychleji, než se objevil.

„Děkuji ti, že jsi zvolila správná slova.“

Na Selatre bylo vidět, že je potěšena, ale tvářila se stejně překvapeně jako Gerin.

„Účinkovalo to... docela dobře, ne?“ téměř zašeptala. Tato slova už nebylo slyšet jinde, než uvnitř kočáru.

Když se průvod vynořil z tajemného lesa, Geroge a Tharma vydechli úlevou. „Vůbec se mi tam nelíbilo,“ prohlásil Geroge, „ani trošku. Bylo mi hrozně divně.“

„Z toho místa je divně každému," uklidňoval ho Gerin a pohlédl na Selatre. „Skoro každému."

„A to se divíš, že Dagref může vyletět z kůže, když něco do puntíku nesedí." Fox zachoval důstojné mlčení. Jakákoli odpověď by ho jen vystavovala dalším pravdám z úst jeho ženy. Ale Selatre nepokračovala a z nízkého návrší, na kterém zastavili, shlížela do údolí Ikosu. „Vidím, že chrám je stejný jako předtím. Ostatně, bůh to slíbil, takže není divu. Ale městečko je zpustlé a nějak menší."

„Také jsem na to myslel, když jsem se tě před lety přišel zeptat, co se stalo s Durenem. Ikos začal upadat, když se zastavil příliv prosebníků z krajů jižně od Vysokých Kirs. A zemětřesení a požáry pak všechno ještě zhoršily."

Jako před několika měsíci, majitelé hostinců i dnes uvítali Gerina a jeho průvod s nadšením, které bylo téměř tak veliké jako jejich žádostivost po penězích. Když chtěl Gerin své muže ubytovat, nasadili takové ceny, že Van prohlásil: „Klidně můžeme tábořit venku. Máme dost uzeného i chleba, a ohně v údolí udrží duchy v odstupu." Náhle bylo všechno jinak: muži byli ubytováni a koně ustájeni a stálo to dokonce méně, než Gerin původně očekával.

„Je to zvláštní," opakovala stále Selatre, „když se člověk vrací na známá místa, očekává, že bude všechno jako dřív. Ale tohle..." Zavrtěla hlavou.

V nálevně hostince, který si pro sebe, Selatre, Durena, Geroge, Tharmu a Vana Gerin vybral, popíjel prošedivělý veterán, který patřil ke chrámové stráži. Jakmile uviděl nestvůry, zaskočilo mu a začal šmátrat po meči. Když se Gerinovi podařilo ho uchlácholit, zadíval se pozorněji na Selatre, potlačil kašel a vykřikl: „Paní, ty jsi přeci mrtvá! Vševidoucí Biton už má jinou věštkyni!"

„Vševidoucí Biton má opravdu jinou věštkyni. A pokud jde o to první, také jsem myslela, že jsi mrtev, Clelle. Jsem moc ráda, že jsem se mýlila.“

„Pár nás přežilo. Když jsme viděli tu spoustu nestvůr, co se vyrojily z podzemí, utekli jsme do lesa a schovávali se jak loupežníci, dokud zase nezmizely. Zdá se, že ne všecky,“ dodal a nejistě si přeměřil Geroge a Tharmu. „Myslíš *tamten* les?“ zeptal se Gerin a ukázal ke strašidelnému lesu, kterým právě museli projet, a zvědavě se předklonil. „Vždyť se sotva dá vydržet na cestě, která skrz něj vede. Jak to pak může vypadat mimo cestu?“

„To se nedá popsat,“ zachvěl se strážný a jeho oči bezcílně bloudily po místnosti. „Nikdy bych tam nešel, ani nikdo z nás, ale nebyla jiná možnost. Buď les, nebo nestvůry. Zůstali jsme naživu, většina, takže myslím, že jsme udělali dobře, ale přesto...“

Gerin se chtěl dál vyptávat, ale Selatre ho předešla: „Zřejmě jsi neměl možnost vidět na vlastní oči ten zázrak, kterým Biton obnovil chrám a napravil škody po zemětřesení?“

„Ale ano, paní, viděl jsem to. Byl jsem právě na okraji lesa, hnal jsem se za jedním z těch stvoření, co tam žijou, nejvíc to připomínalo ptáka. Jen jsem ale napnul luk, uletělo to. Tak jsem tam zůstal stát, díval se dolů na trosky chrámu a bylo mi neveselo, protože jsem věděl, že mě zas čeká pár dní o hladu.“

„Jsem vděčná vševidoucímu bohu, že jsem ty rozvaliny nikdy neviděla. Když zemětřesení udeřilo, byla jsem ještě v transu po poslední věštbě.“

„Vzpomínám si, paní,“ poznamenal Clell a upil piva. „Takže jsem tam postával, kručelo mi v břiše, když se

najednou vzduch začal chvět. Lekl jsem se, že přišlo další zemětřesení, i když země se ani nepohnula. Ale trosky chrámu pode mnou se taky roztřásly. Jako by ožily nebo co. A najednou stál chrám jako dřív. A nestvůry taky zmizely. I když nám chvíli trvalo, než jsme si tím byli úplně jistý. Od ty doby jsem ale žádnou neviděl, až teď."

„Dal bych spoustu zlata za to, kdybych to viděl na vlastní oči," prohlásil Gerin. Měl dojem, že by si to určitě zasloužil. Byl to přece on, kdo přiměl Bitona, aby pomohl Mavrixovi s nestvůrami, a Biton mohl následně obnovit svůj chrám.

„Nic tak úžasnýho jsem v životě neviděl," pokračoval Clell. „Snad kromě některejch stromů a zvířat v lese. Nejdřív jsem se bál nějaký z nich zabít, ale když je hlad, přestanete se rozmejšlet. Některý byli dobrý, některý se jíst nedali. Ale podařilo se mi neumřít hlady do doby, než Biton zasáhl."

„I mě, stejně jako moji ženu, překvapilo a potěšilo, že někdo z chrámové stráže přežil."

„Tvá... žena, princi?" Clell přeskočil pohledem z něho na Selatre a zpět. „Něco se sem doneslo, i když zpráv sem už nepřichází tolik jako kdysi. Ale slyšet to přímo od tebe je něco jinýho. Protože když si pomyslím, co Biton požaduje od svých věštkyň..."

„Už nejsem věštkyní, jak určitě víš. Teď mám tři děti a všechny byly počaty tím nejpřirozenějším způsobem. Byla to moje volba. Biton by mě po obnově chrámu vzal zpět, ale požádala jsem ho, jestli bych už mohla zůstat, kde jsem. Svolil."

„Do Ikosu nedorazily všechny novinky," řekl Clell a Selatre mu to věřila, protože o tom, co bylo mezi ní a Bitonem poté, co se podařilo zahnat nestvůry, takřka nikdy nemluvila.

Strážný upil další doušek. „Jestli se můžu zeptat, co vás teď přivádí za věštkyní? Tou současnou, samozřejmě.“

„Nemáme žádnou otázku pro vševidoucího Bito-na,“ odpověděl Gerin. Clell sice nebyl knězem, ale přesto byl Bitonovým služebníkem a Gerin doufal, že podle jeho reakce odhadne, jak se zachovají kněží. „Jsme tady kvůli bohům nebo mocnostem, které nestvůry uctívají. Jak jistě víš, nestvůry nebyly pobity, byly jen zahnány zpět do svého podzemí.“

„Děláte si legraci?“ vyhrkl Clell a když oba přikývli, dodal: „Museli jste se zbláznit.“

„My si to nemyslíme,“ odvětila Selatre.

Řekla to se stejně neotřesitelnou jistotou, jako když kdysi skrze ni promlouval bůh. Gerin si toho během cesty sem všiml už několikrát. Neměl představu, jak tomu má rozumět a jestli to vůbec má nějaký význam. Má se bát, má žasnout, nebo obojí zároveň?

Clell vzal sice prohlášení Selatre vážně, ale zdaleka s ní nesouhlasil. „Tohle vám nikdy nedovolí. Chodby jsou zazděné a střežené tak, aby se nestvůry už nikdy nedostaly ven. To je to poslední, co bych chtěl. Jestli chcete něco jiného, museli jste dočista zešílet.“

„Kouzla a amulety mají zabránit nestvůrám, aby se dostaly ven,“ oponoval Gerin. „Nejsou tam od toho, aby někomu zabránily vstoupit.“

„Samozřejmě. Nikdo, kdo má všech pět pohromadě, by to ani neudělal. Proč byste právě vy měli dělat takovou šílenost?“

„Protože Baivers, pán ječmene, mi řekl, že on spolu s bohy nestvůr jsou naší nevětší nadějí v boji proti

Gradiům a jejich bohům. Nevím sice, jestli je největší naděje zároveň i ta pravá, ale musím to zkusit.“

Uvažoval, jestli Clell vůbec ví o vpádu Gradiů. Jak sám před chvílí řekl, Ikos už dávno nebyl centrem, kam se sbíhaly všechny zprávy a novinky. Něco ale asi věděl, protože řekl: „Jestli je to pravda, princi, asi to věci trochu mění, ale ani tak bych na to nesázel, co by se za nehet vlezlo.“

„Já sázím všechno,“ odpověděl Gerin. „Panství, rodinu, život. Jak si věci stojí, myslím, že nemám na vybranou. Ty ano?“

„Musím tě litovat,“ odpověděl nepřímo Clell. Gerin uznal, že to docela dobře vystihuje jeho postavení.

Van, Gerin a Selatre se v kočáru blížili k chrámu. Vedle nich, ve voze řízeném Durenem, jeli Geroge a Tharma. Bojovníci zůstali v Ikosu. Nebylo jich tolik, aby si mohl v případě potřeby cestu do chrámu probojovat. Kdyby se mu Biton postavil, nebylo by jich nikdy dost.

„Vypadá to tu přesně tak, jak si to pamatuji. Děkuji Bitonovi, že jsem neviděla chrám v troskách.“

Nikdo jiný tu na slova Bitonovy věštkyně nečekal. Selatre zde byla zvyklá, byla Bitonovým hlasem od doby, kdy Elabonská říše uzavřela poslední průsmyk přes Vysoké Kirs. Gerin se ale cítil nesvůj, protože ještě pamatoval Ikos kypící životem a plný poutníků a obchodníků z celého známého světa.

Chrámová stráž vyděšeně sledovala dvě nestvůry, ale nezaútočila. Patrně se už o nich doslechli od Clella, hospodského, nebo někoho ze sloužících v hostinci.

„Přicházíme v míru!“ zvolal Gerin a pomalu zvedl pravou paži aby ukázal, že je prázdná. Nestvůry gesto napodobily. „To byste měli,“ prohlásil voják, jehož zlacená přilba prozrazovala vyšší hodnost. „Jinak bysme se

postarali, abyste toho pořádně litovali. A když ne my, tak Biton.“

Gerin pomlčel o tom, že nepřichází do chrámu za Bitonem, ale za mocnostmi, které přebývají v hlubokém podzemí. „Chci mluvit s některým z Bitonových kněží, abych s ním probral podmínky naší návštěvy-“

„Dobře. Jestli je chcete vzít s sebou dolů, musíte napřed mluvit s knězem. To byste museli i beztak.“ Nenazval nestvůry věcmi, což Gerin považoval za dobré znamení. Jeden ze strážných, jehož přilba nejenže nebyla pozlacená, ale ani pořádně vyčištěná, odběhl vyhledat kněze.

Za chvíli se vrátil s jedním eunuchem. Baculatý bezvousý kněz se poklonil a řekl: „Jak vám může posloužit služebník Bitonův? Jmenuji se Lamissio.“

Fox přikývl. Takhle si to představoval. Byl rád, že Lamissio nevěnoval přehnanou pozornost Gerogeovi a Tharmě. Choval se, jako by tam místo nich stáli dva obyčejní vojáci. Povzbuzený Gerin vysvětlil knězi důvod svého příchodu.

Lamissio ho bez poznámek vyslechl, což jeho naději ještě zvýšilo. Ale když skončil, Lamissio zavrtěl hlavou, až se mu roztřásl měkký podbradek. „To nelze. Neboť: Ti, kteří neslouží chrámu, nemají přístup do podzemních prostor, vyjma těch, kteří žádají odpověď věštkyně.“

„Ale...“ vyhrkl Gerin.

„Vyslechl jsem tě do konce, princi, buď i ty tak laskav a dopřej mi, prosím, stejného práva.“ Gerinovi nezbylo, než pokorně přikývnout. Eunuch sepjal buclaté prsty do střížky. „Dále: Stvoření jako tato,“ - ukázal na Geroge a Tharmu - „mají zakázáno vstoupit na svatou půdu, ať je důvod jakýkoli.“

„Nejsme stvoření o nic horší než ty," ozvala se Tharma.

Lamissio na sobě nedal znát, jestli ho překvapilo, že nestvůra promluvila. „To je pravda," přisvědčil rozvážně, „nejste ale stvoření o nic lepší než já." Zatímco si to Tharma přebírala, pokračoval: „Dále: Jakékoli ovlivňování kouzel, zaříkadel a dotýkání se amuletů, které brání nestvůrám, jako jsou tyto, dostat se na povrch, končí smrtí, i kdyby se předchozí obtíže podařilo překonat."

Z toho Gerin usuzoval, že by bylo možné ho podplatit, aby je všechny pustil na svatou půdu i do podzemí chrámu, ale za žádnou cenu mu neumožní setkat se s nestvůrami, které jsou tam uvězněny. „Jseš si jist, že bychom se nějak nedomluvili? Chrám by z toho měl velký prospěch..."

„Chrám by byl ohrožen, a to nemůžeme připustit. Už tak jsme vděčni, že Biton zázrakem obnovil svůj chrám. Na další zázrak se spoléhat nemůžeme."

V tom měl pochopitelně pravdu, ale i Gerin měl tu svou. „Jestli nebudeme mít možnost jednat s mocnostmi, které by měly přebývat pod chrámem, budou takový zázrak potřebovat celé severní kraje."

„To mě sice rmoutí," odpověděl eunuch, „ale co se děje mimo chrám a mimo údolí, není moje věc. Musím sledovat především naše vlastní zájmy."

„Budete je sledovat tak dlouho, až budete sledovat Gradie, jak se rojí z lesa."

„O tom pochybuji." Jeho sebejistotu mu nebylo možné zazlívat, protože znal les obklopující údolí ze severní strany.

„Dobře, tak jak se hrnou po cestě," opravil se Gerin. „A krátce nato přitáhnou i z jihu, odkud vás žádný les nechrání."

„Nemyslím, že je to pravděpodobné.“ To už Gerinovi znělo jako nafoukanost.

„Proč ne?“ ozval se Van. „Že by ti s koulema vyřízli taky mozek?“

„Mluv se sluhou Bitonovým s úctou, jaká náleží jeho postavení,“ řekl Lamissio tak chladně, že by jistě potěšil všechny gradijské bohy.

„Nemluvím s tvým postavením, ale s tebou. A když mluvíš jako blbec, budu tak s tebou jednat.“ Lamissio pokynul chrámové stráži. Muži pozdvihli zbraně a chystali se obklíčit Gerina a jeho společníky.

„Zadržte.“ Příkaz nezazněl od Foxe nebo Vana, ale od Selatre. Pronesla ho tiše, ale s takovým důrazem, že vojáci okamžitě uposlechli.

„Co to má znamenat?“ rozhořčil se Lamissio. „Kdo jsi ženo, že se opovažuješ...?“ Zarazil se. „Počkat. Ty jsi žena, jejímiž ústy kdysi promlouval vševidoucí Biton.“

„To je pravda,“ řekla Selatre a škodolibě dodala: „Věřím, že se mnou budeš jednat s úctou, která *náleží* mému postavení.“

To mohla být chyba. Alespoň Gerin by tohle nikdy neřekl. Utahovat si z jeho důstojnosti mohlo kněze jenom rozzuřit. Ten opravdu hněvivě opáčil: „A jaké tak máš postavení, ty, která ses znečistila stykem s obyčejným mužem?“

„Dej si pozor na ústa, knězi,“ varoval ho Gerin.

Ale Selatre pozdvihla ruku. „Řeknu ti, jaké je mé postavení. Když Biton obnovil svůj chrám, chtěl mě opět jako svou věštkyni. To je holá pravda. Jestli chceš, zeptej se současné věštkyně. Vševidoucí ti skrze ni řekne totéž. Biton byl se mnou spokojen a chtěl mě zpět,

přestože jsem nebyla nedotčená, ani panna. Kdo jsi tedy ty, knězi, že se mě takhle ptáš?“

Lamissio si navlhčil rty. „Ale ty už nejsi věštkyně.“ Byla to spíš otázka než konstatování, neboť bylo zřejmé, že Selatre nesnese odpor.

„Ne, nejsem. Ale z mé vlastní vůle, nikoli Bitonovy. Ačkoli vševidoucí bůh byl natolik šlechetný, že mě nenutil vrátit se na místo, které jsem opustila.“

„Když už tedy nejsi z vlastní vůle věštkyní, proč bychom se k tobě měli chovat jinak než k ostatním?“

„Protože i když už nejsem věštkyní, bůh skrze mne vyjevoval pravdu. Vyjevoval pravdu i skrze tebe, Lamissio?“

Eunuch neodpověděl a stráže se mezi sebou začaly polohlasně domlouvat. Strážní neučinili žádný další pokus o obklíčení kočáru a vozu, naopak, někteří se pomalu vraceli na svá původní stanoviště.

„Mohli bychom si o tom promluvit jako dva rozumní muži?“ navrhl Gerin.

V okamžiku, kdy ta slova vypustil z úst, mu došlo, že odpověď může být i jiná než *samozřejmě.* Sám byl natolik rozumný, že věděl, že právě nedostatek rozumu je nejběžnější lidskou vlastností. A kněží, už z podstaty svého poslání, byli spíše ochotni dělat to, co měli za boží přikázání, než myslet na to, co by pro ně bylo nejlepší.

A v čem jsem vlastně jiný? Ptal se sám sebe, zatímco čekal na Lamissiovu odpověď. *Vždyť jsem ta proto, abych poslechl rady boha* a *přiměl další bohy, aby bojovali proti jiným bohům* Ale přece jenom viděl rozdíl. Lamissio nejenže uznával, že Biton je mocnější než on, ale tento fakt učinil úhelným kamenem svého života. Gerin také uznával nesmírnou moc bohů, jinak ani nemohl, ale dělal vše, aby využil jejich svárů a ne-

dostatků a vybojoval pro sebe tolik svobody, kolik jen šlo.

„Udělám to tedy, princi," odpověděl Lamissio a pečlivě vážil každé slovo, „ale nikoli kvůli tobě, neboť ty nejsi víc než člověk, ale kvůli paní, již jsi pojal za ženu, neboť skrze její ústa zaznívala slova boha."

„Děkuji ti," řekl Gerin. Kněz měl své důvody a jakmile Gerin dostal, co chtěl, či mu bylo umožněno pokusit se to získat, nepotřeboval o jeho důvodech dál hovořit.

Selatre přijala Lamissiův rezignovaný souhlas jako samozřejmost a stejně tak ani hnutím brvy nenaznačila Gerinovi nic jako: „vždyť jsem ti to říkala". Fox se nad tím nepozastavil až do okamžiku, kdy mu Van zašeptal: „Kdyby mě takhle dostala Fand, dávala by mi to pěkně dlouho sežrat."

Světoběžník se nemýlil. Znal Fand velice dobře. Nejdřív byla ona, pak dlouho, dlouho nic, zase pro jistotu ona a pak snad někdo jiný. Ale Selatre stavěla zájmy panství nad své bez postranních úvah. *Mám to ale štěstí,* pomyslel si Gerin. A nebylo to poprvé.

„Mohli bychom v našem rozhovoru pokračovat na nádvoří před chrámem?" zeptal se Gerin, aby využil pokroku v jednání, a ukázal k mramorové zdi, skrze kterou vedla brána na chrámové pozemky.

Ale kněz zavrtěl hlavou. „Jak jsem už řekl, taková stvoření," a opět ukázal na Geroge a Tharmu, „nesmí vstoupit na svatou půdu."

„To je pitomost," ozval se Geroge, „jestli je pravda, že pod tím tvým hloupým chrámem žije spousta takovejch jako já a Tharma, tak proč tolik povyku kvůli nám dvěma?" Lamissio otevřel a zase sklapl ústa. Ge-

roge se od Gerina mnohému přiučil. Sám byl na nestvůru docela chytrý, ani mezi lidmi se úplně neztratil, a uvažoval s dětskou jednoduchostí a přímostí.

„Takhle jsem o tom nepřemýšlel," připustil kněz a Gerin mu jeho upřímnost hned přičetl k dobru. „Nemysleli jsme, nechtěli jsme myslet, na nestvůry, které jsou dosud pod chrámem. Zazdili jsme východy a opatřili je kouzly a magickými amulety, chtěli jsme zapomenout, jako by nikdy neexistovaly."

„Tím, že tyto dvě vpustíte na svatou půdu, si možná připomenete, že některé věci není dobré zapomínat," řekl Gerin. „A pokud to Bitona rozhněvá, jistě nalezne způsob, jak to dát najevo, aniž by nějak zasáhl kněží nebo chrámovou stráž."

Věděl, že má pravdu; Biton vždy trestal strašlivými kletbami pouze ty, kteří se snažili na jeho posvátné půdě něco zcizit. Tím, že žádal, aby Geroge a Tharma vešli dovnitř, je vystavoval určitému nebezpečí, ale předpokládal, že případný Bitonův hněv na ně nedolehne hůře, než kdyby v severních krajích skončili v rukou Gradiů a jejich bohů.

„Byl by z tebe skvělý kněz, princi," poznamenal Lamissio.

„Snad," odpověděl Gerin, neboť vždy kladl zájmy své před zájmy bohů. Také se mu nelíbila vyhlídka na zákrok, který musel Lamissio podstoupit, aby mohl sloužit Bitonovi a jeho věštkyni.

„Dovolíš nám tedy, abychom *všichni* vstoupili na posvátnou půdu, Lamissio? Nechceme tam nic ukrást ani nikomu ublížit," zeptala se Selatre.

„Dobře tedy," odpověděl kněz a mezi gardisty to zašumělo. „Nemohu popřít, že je pravdou, že Biton ztrestá jen nestvůry, bude-li to jeho vůle."

„To jistě udělá," řekl Gerin přesvědčivě. „Zahnal je přeci do podzemí, ne?" To sice byla pravda, ale už neřekl, že je něco jiného zahnat nestvůry tam, kde po tisíciletí žily, a zabít dvě z nich. Ovšem jak si to Lamissio přebere, byla už jeho věc.

Kočár a vůz, doprovázené Lamissiem a dvojicí strážných, projely branou v zářivě bílé mramorové zdi na posvátnou chrámovou půdu.

Žádný nadpřirozený oheň nesežehl Geroge ani Tharmu, a Gerin vydechl úlevou. I Selatre vydechla: „Je to stejné. Je to úplně stejné." Na rozdíl od Gerina a Vana nikdy neviděla chrám v troskách. Stejně jako oni a Duren už předtím viděla poklady vystavené před chrámem. Přejela je pohledem, a když se ujistila, že i ony jsou jak bývaly, soustředila se na to, co ji čekalo. Pro Geroge a Tharmu byly všechny ty sochy ze zlata, slonoviny, kolorovaného mramoru a bronzové mísy na zlatých trojnožkách něčím novým a úžasným.

„Krása," pronesla omámeně Tharma a strážní se na ni poprvé usmáli.

„Čím dřív se dostaneme do podzemí chrámu, tím dřív vyženeme Gradie ze severních zemí," řekl Gerin, který doufal v rychlejší postup, když už se mu podařilo Lamissia přemluvit, aby vpustil nestvůry na posvátnou půdu. Z jeho logiky by každý sithonský učenec musel dostat bolení břicha.

Totéž se zřejmě přihodilo i Lamissiovi. „To nelze, což jsi neposlouchal?" prohlásil. Návštěvníci smí do podzemí jen za věštkyní. I stráže v podzemí se musí vyhýbat styku s nestvůrami. Nechceme riskovat, že zamoří zemi jako před deseti lety."

„No, to je jistě riziko," zavrčel Van. „Ale ty zatracený Gradiové zamořujou svět už teď. Možná nemaj takový zuby jako tady Tharma a Geroge, ale rozhodně je nechci mít za sousedy."

„O Gradiích nic nevím, a ani vědět nechci," opáčil kněz. „Já vím, že na zahnání nestvůr zpět do podzemí byl zapotřebí Bitonův osobní zásah. A vím, jak zpustošily město a celé údolí, a nechci to zažít znovu."

Pokud šlo o něho, svět byl tvořen chrámem, městečkem Ikos a údolím. Pokud byl tento svět v bezpečí, nezajímalo ho, co se děje ve zbytku severních krajů.

Durenovi to bylo zřejmé stejně jako Gerinovi. „Nemysli jen na údolí!" řekl Lamissiovi. Výraz v eunuchově tváři Gerinovi prozradil, že synova prosba nepadla na úrodnou půdu. Lamissiův duševní obzor byl příliš omezený.

Co teď? Fox nemohl prostě vzít Lamissia stranou a zkusit ho podplatit, přestože přesně tohle měl původně v úmyslu. Ani chrámové stráži se zjevně nelíbila možnost vypustit nestvůry opět na povrch. A Gerin samozřejmě věděl, že jejich strach je opodstatněný. Nebýt Baiversových slov, sám by o svém poslání velice pochyboval. Poté, co se setkal s Voldar a bojoval s jejími válečníky, si byl jistý jen jedním - musí zkusit cokoli a důsledky se bude zabývat teprve tehdy, až nějaké nastanou. Nemohl přece vzít chrám útokem, zvlášť pokud by Biton sám nechtěl, aby vstoupili. Pokud Lamissio zůstane dál stejně neoblomný, je konec. A Lamissio byl stejně poddajný jako čedič prastaré Bitonovy sochy v chrámu.

Zklamaný Gerin se otočil a chtěl odejít, aby snad jinde a jindy nalezl pomoc proti Gradiům. „Počkej," řekla náhle Selatre hlasem, který nebyl její. Gerin se k ní otočil. Zorničky měla rozšířené a dívala se skrze něho.

Když opět promluvila, rozlehl se nádvořím sytý baryton, který Gerin slyšel už dříve; byl to hlas Bitonův, kterým promlouval skrze své věštkyně:

„Nechť poutnici vstoupí v podzemí
a mocnosti sílu již hledají zví.
Obzor se v dálce ztrácí a bohové v hlubinách dlí.
Zda úmluvu svou pak dodrží?
Těmito ústy já opět hovořím,
nechť zvědí tak svoluji pravím“

X.

Po těch slovech bůh opustil tělo Selatre. Zavrávorala. Gerin ji musel zachytit, aby neupadla. Překvapeně se rozhlédla. „Říkala jsem něco? Co jsem říkala?“

„To promluvil vševidoucí bůh,“ řekl jeden ze strážných, hlasem rozechvělým bázní. „Nemohl to být nikdo jiný než Biton.“

„Biton?“ vytřeštila Selatre oči. „Biton promlouval skrze mě?“ Zdálo se, že jí to otřáslo. „Je to možné. Cítím se úplně stejně, jako jsem se cítila vždy, když...“ Zmateně se zarazila. „Ale to přece nemohl.“

„Ale ano,“ řekl Gerin a na okamžik ji sevřel pevněji. „Všichni jsme to slyšeli.“ Jeho společníci i strážní přikývli. Zopakoval verše, které slyšeli z jejích úst, a dodal: „Není sporu o tom, co znamenají.“

Zadíval se zpříma na Lamissia. Ten jediný z přítomných pochyboval o tom, že věštecký trans Selatre nebyl hraný. „Jak může Biton promlouvat prostřednictvím člověka, který se tohoto daru sám zřekl? Jak může promlouvat prostřednictvím ženy a nikoli panny?“

„Bohové určují pravidla a bohové je tedy také porušují,“ ozval se strážný, který jako první připustil, že to byl Biton, který skrze Selatre promluvil. „Proto jsou to bohové. A zde má to právo i princ severu. Význam poselství je zřejmý.“

Gerin přesto odpověď za naprosto jasnou nepovažoval, i když všem ostatním taková zřejmě připadala. Biton mu sice udělil svolení sejít do podzemí a vyjednávat s mocnostmi, které vládly nestvůrám, ale už neřekl, jestli také nějakou dohodu dodrží.

Van vykročil k Lamissiovi zjevně s úmyslem přimět ho ke spolupráci násilím, kdyby to nešlo po dobrém. Gerin vyrazil, aby ho zastavil, ale Duren ho předešel. Jejich oči se na okamžik setkaly. Fox poznal, že jeho syn myslí na totéž: když i strážný poznal, že Biton navštívil Selatre, pravidla nepravidla, kněz musí stejně ustoupit.

A to se také stalo. Chvilku si něco nasupeně mumlal a pak řekl: „Dobře tedy, bude po tvém. Jen se modlím k vševidoucímu bohu, aby z toho nevzešla žádná zkáza.“ Jeho neústupná póza se zhroutila jako domeček z karet. „Bůh mi ukázal, že nic není nemožné,“ řekl spíš pro sebe. Gerinovi to přišlo jako poměrně trefné vyjádření.

Van se nechal Durenem odvést stranou od Lamissia, ale dvakrát se mu to nelíbilo. „A ty mi stále ukazuješ, jak se dá marnit čas,“ zavrčel. „Nech už toho tlachání a zaveď nás dolů.“

„Bude po tvém. Jak jinak bych mohl jednat, když mi v uších dosud zní slova boha, jemuž sloužím? Už jen malý okamžik strpení.“ Van výhružně zavrčel a Lamissio pozdvihl baculatou ruku. „Vědma už zaujala své místo v síni pod chrámem. Pošlu jednoho ze svých druhů, aby ji vyvedl ven. Kdyby došlo k nejhoršímu, a nestvůry se dostaly na svobodu, chcete, aby tam zůstala uvězněna?“

Proti tomu nemohl Van nic namítat, jen pokrčil rameny, jako by chtěl říci: *tak dělej*. Kněz tedy vešel do chrámu a Gerin se mezitím obrátil ke gardistům: „Až sejdeme do podzemí, měli byste hlídat u ústí chodby. Kdyby se místo nás objevily nestvůry, snažte se je za každou cenu zahnat zpět. Kdyby zase zaplavily zemi...“ Nemusel ani pokračovat.

Čas se nekonečně vlekl. Jak dlouho může knězi trvat sejít do podzemí a přivést věštkyni? Když uplynula téměř celá věčnost, objevil se konečně eunuch s dívkou, která jim před několika měsíci tlumočila Bitonovu odpověď.

Dívka a Selatre na sebe několik vteřin nehybně hleděly a Gerin si všiml zděšení v jejich očích, když si obě uvědomily, co je ta druhá zač. Vědma pokývla Selatre a nechala se eunuchem odvést. Z chrámu vyšel Lamissio a pokynul ke skupince, aby vešli dovnitř.

„Ani ve snu by mě nenapadlo, že se sem ještě někdy podívám,“ řekla Selatre spíš sama pro sebe, když kráčeli k chrámu. „A že bůh bude opět hovořit ke mně a skrze mě. To je úžasné.“ Zářila, jako by se v ní rozhořel jasný plamen.

V Gerinovi, který šel vedle ní, začala klíčit obava. Tehdy sice opustila boha kvůli mně, ale teď, když se Biton vrátil, bude ještě stát o smrtelného člověka? Nezbývá mi, než si počkat. Nebude to sice jednoduché, ale

cokoli jiného by bylo ještě horší. Geroge a Tharma hlasitě obdivovali nádherné ornamenty výzdoby Bitonova chrámu. Lamissio je čekal mezi černou čedičovou sochou s vytrčeným falusem a úzkým otvorem v podlaze, kterým se vcházelo do podzemí za věštkyní, nebo, jako nyní, vstříc osudu, který mohl být horší, než si lze vůbec představit.

„Myslím, že můžeme vynechat obvyklé rituály," řekl eunuch. „Nesestupujeme do hlubin za věštkyní, ani za moudrostí vševidoucího boha. Našimi jedinými modlitbami budou modlitby za naši bezpečnost."

„Ty s námi nemusíš, Lamissio," upozornil ho Gerin. „Na povrchu budeš jistě ve větším bezpečí."

„Toto je mé místo," zavrtěl kněz hlavou. „Bůh k tomuto svolil a můj osud je spojen s jeho."

Gerin úklonou ocenil jeho odvahu. „Pak tedy pojďme."

Zamířil ke vchodu do podzemí a cestou zavadil pohledem o posvátnou černou Bitonovu sochu. Na okamžik to vypadalo, že do kamene vytesané oči ožily a sleduji ho. Vzápětí, jako při návštěvě před několika měsíci, opět splynuly s tvrdým, černým kamenem.

Nebo se snad zahleděly do nehybného světa uvnitř kamenného bloku. „Děkuji ti, vševidoucí," řekla Selatre, když míjela sochu. Zdálo se, že hovoří mnohem důvěrnějším tónem, než kdyby mluvila jen k prostému kusu kamene.

Lamissio vzal louči a zapálil ji o jednu z pochodní, které hořely poblíž vchodu do podzemí. Pak, s dlouhým rouchem pleskajícím mu o kotníky, začal sestupovat po nepravidelných schodech. Gerin se zhluboka nadechl a vydal se za ním.

Za první zákrut chodby už nedopadaly žádné sluneční paprsky a jediným zdrojem světla byla Lamissiova louče a pochodně v závěsech na stěnách. Geroge a Tharma radostně výskali nad tím, jak jejich stíny v mihotavém světle pitoreskně poskakují.

„Dávej na ně raději pozor," pošeptal Van Gerinovi.

„Dávám," odpověděl stejným způsobem Fox. Toto bylo domovské prostředí nestvůr. Jestli se v nich začne ozývat hlas krve, je tohle nejpravděpodobnější místo, kde by se v nich mohly opět probudit jejich krvežíznivé sklony. Zatím se však nic nedělo, kromě toho, že projevovaly bezbřehý úžas nad místem, které viděly poprvé v životě. Některé odbočky byly zazděné, neboť prostory za nimi byly plné dalších pokladů shromážděných Bitonovými kněžími. Další byly zazděné z jiného důvodu - bránily nestvůrám v úniku a cihly a malta byly posíleny mocnými zaříkadly.

Jedna z odboček byla zazděna cihlami, které tvarem připomínaly bochníky chleba, což byla známka značného stáří, protože takový druh cihel se už velmi dávno nepoužíval. Zeď by přece neměla být starší než chrám a jeho podzemní prostory, říkal si Gerin. Ale pokud věděl, bůh obnovil svůj chrám do posledního detailu, včetně podzemních prostor. Takže zeď je možná opravdu tak stará, jak vypadá.

„Stůj!" zavolal na Lamissia, který byl o několik kroků napřed. Jeho hlas se nepřirozeně nesl křivolakou chodbou. Kněz se vrátil. Pochodně na stěnách zde už dohořely a Lamissiova louč byla jediným zdrojem třepotavého světla. Gerin se zhluboka nadechl, stejně jako před vstupem do podzemí, a řekl: „Myslím, že jsme na místě."

„Tedy dobře, jsme na místě," opakoval Lamissio. Jeho bledý, oválný obličej zářil do tmy. „Co dál?"

„Nemám tušení,“ odvětil Gerin. Bylo tu množství magických amuletů. Některé ležely přímo na zemi, jiné visely na kožených šňůrkách nebo šlachách připevněných ke skalnatým výčnělkům nad zazděným vchodem. Gerin s rozvahou několik odkopl a strhl ty, které visely přímo před zdí.

Sama stěna z neobvykle tvarovaných cihel zůstávala beze změny. „Co dál?“ zopakoval Lamissiovu otázku Van a potěžkal své kopí. Mělo bronzem okovanou patku, takže by se snad dalo použít jako páčidlo, ale na zboření zdi by jistě nestačilo. „Neměli bysme zavolat gardisty, aby přinesli nějaký páčidla?“

„Nemám zdání,“ řekl zase Gerin.

„Myslím, že to nebude potřeba,“ ozvala se Selatre přiškrceným hlasem.

Lamissio zalapal po dechu. Jeho tvář byla ve světle pochodně ještě bledší než před chvílí. V tu chvíli si Gerin uvědomil, že vůbec není třeba strhnout zeď. To, co vyčkávalo na druhé straně, už vědělo, že jsou amulety strženy, a nyní se to blížilo, aby zjistilo důvod.

Pochodeň prudce vzplála a náhle zhasla. Chodbu naplnila naprostá tma.

Protože byl Gerin úplně slepý, nebyl si později jist, zda se následující události odehrávaly v podzemí Bitonova chrámu nebo v onom podivuhodném prostoru, kam je většinou dovolen vstup pouze bohům. Ať to bylo kdekoli, nebylo to příliš příjemné místo.

Cítil, jak je v tiché temnotě měřen, vážen a hodnocen. Po chvíli, která mohla být stejně okamžikem jako věčností, mu bohové, neboť si byl jist, že s ním nehovoří pouze jeden, vtiskli do mysli otázku. Byla to velmi

jednoduchá otázka, kterou by za stejných okolností položil také. „Co zde děláš?“

„Hledám pomoc proti bohům Gradiů.“

„Kdo jsou Gradiové? Co jsou jejich bohové zač?“ následovalo po chvíli.

Ukázalo se, že soustředit myšlenky v naprosté temnotě je velice obtížné. Jako by si ani nemohl vzpomenout, k jaké vzpomínce se která představa váže. Nakonec si co nejpřesněji vybavil, co všechno ví o Gradiích, Voldar a jejich ostatních bozích.

„Je to jen další špinavá banda blátošlapů,“ pronesl některý z bohů z temnot pohrdavě. Ale Fox slyšel ještě další hlasy. „Na blátošlapy jsou silní a divocí,“ poznamenal jeden.

„Jsou to válečníci. Než aby se nechali zajmout, raději se zabijí.“

„Zajmout? Co to znamená?“ bohové nestvůr takové slovo neznali. Oni nikdy nebojovali pro kořist nebo otroky. Museli zabíjet. Když jim Gerin význam slova v duchu objasnil, jak nejlépe dovedl, zdáli se být někteří pobaveni a jiní zděšeni. Mluvili jeden přes druhého. „Tak je to správné. Buď zabiješ nebo jsi zabit. K čemu jinak bojovat?“

„Ne všichni nahoře by s vámi souhlasili. Jako všechno, i nepřátelství může mít různou míru.“

„Ne!“ zadunělo Gerinovi hlavou. Hlas neviditelných bohů musel znít i v hlavách ostatních, protože Gerin spíš cítil, než slyšel, jak Lamissio kňučí strachy. Sám byl tak vyděšený, že mu to sotva mohl zazlívat.

Ale sebral veškerou kuráž a řekl: „Mluvím pravdu. Kdyby ne, mohl jsem zabít Geroge i Tharmu, jakmile se mi dostali do rukou, neboť jejich rod byl nepřítelem mého lidu.“

Hlasy se opět rozdělily. „Měl jsi je zabít," říkaly jedny. „Dobře, že jsi je ušetřil," říkaly jiné. Nastal mezi nimi zmatek, a přestože Gerin příliš nerozuměl, bylo zřejmé, že se hádají. Dokonce v to doufal. Kdyby získal pomoc alespoň od některých z nich, bylo by to pořád lepší než nic. Některé hlasy umlkly a ostatní se spojily v nesourodém sboru: „Ti dva, co máš s sebou, jsou cizí. Nepatří ani k našemu, ani k tvému rodu. Jsou cizí."

„To dokazuje, že můj a váš rod nemusí být nepřáteli." Sám si tím zdaleka nebyl jistý, ale to, že Tharmu a Geroge vychovával, mu poskytovalo výhodu. Jednal s nimi jako s lidskými dětmi a při své vrozené šikovnosti se chovali více jako lidé. Stejné by to bylo i s jinými nestvůrami. Nikdy tu také nebyly jiné nestvůry, které by jim snad připomínaly odkud vzešly a svedly je zpět.

„Proč bysme se měli s tebou a tím tvým bohem trávy, která roste z bláta, spojit proti Gradiům?"

Gerin měl připravenou odpověď, ke které dlouho sbíral odvahu - *aby vás nezničili* Ale nezdálo se mu příliš vhodné s ní právě teď přijít. Nebezpečně dlouho přemýšlel, co říci, aby uspokojil tato divoká božstva. Cítil, jak se kolem něho stahují, připraveni zhasit jeho život stejně snadno, jako zhasili Lamissiovu pochodeň.

„Proč? Já vám řeknu proč, vy krvelačný bestie!" vykřikl náhle Van. „Gradiové a jejich bohové jsou stejný parchanti jako vy. Kdybyste poslouchali, tak víte, že tohle se vám tady Fox snaží celou dobu říct. S kým jiným by vás čekal tak skvělej boj?"

Následovalo ticho. Nebylo by lepší, kdyby Van mlčel? uvažoval Gerin. Kdyby se bohové nestvůr spojili s gradijskými bohy, snadno by vyrvali vládu nad severními kraji z rukou Elabonců i Trokmoiců a jejich

bohů. Nikdy mě nenapadlo, že by Trokmoici mohli stát na straně civilizace. V posledních dnech ale musím měnit měřítka.

Nakonec hlasy opět promluvily: „To je ono. Nepřítel, se kterým stojí za to bojovat. Nyní se můžeme dohodnout, za jakých podmínek se s nimi poměříme, kdy promluví zub a spár."

„Takže dohoda," pronesl potichu Duren. I Gerin byl rád, ale přece jenom méně, než čekal. Dohoda byla tedy možná, ale Biton neslíbil, že ji mocnosti podzemí dodrží. Nestvůry puštěné ze řetězu by nakonec byly pro severní kraje stejným problémem jako Gradiové. Gradiové však byly skutečností, kdežto nestvůry zatím představovaly pouze možnost. „Dobře, tady jsou mé podmínky: Nechám otevřený tento průchod do doby, než se vrátím na hrad Fox a znovu nevyvolám Baiverse. Potom spolu s ním napadnete gradijské bohy a budete bojovat jak nejlépe dovedete."

Očekával, že se bohové z podzemí budou výměnou za svoji pomoc dožadovat přístupu na povrch. Dokud by amulety zůstaly strženy, Gerin by jim v tom nemohl zabránit, pokud by v tom něco neučinil Biton. Pokud by však mocnosti s bohem navázaly dobré vztahy, doufal, že by nemusely být tak divoké jako před lety.

Žádný z hlasů se neozval pro ani proti. Po chvilce zaznělo jednohlasé: „Dohodnuto."

Gerin třeštil oči do tmy. Nakonec měl Van pravdu a bohům podzemí nejde o nic jiného než o pořádný boj. Protože však měl stále na paměti Bitonova slova, zeptal se: „Jak zpečetíme naši dohodu, abychom měli jistotu, že každá ze stran dodrží svůj díl?"

Následovala chvíle překvapeného ticha a poté bohové jednohlasně promluvili: „Smlouvu zpečetí pouze krev a kost".

„Počkat, počkat.“ Je přece třeba stanovit nějakou mez, jinak mě nebo kohokoli tady klidně přeseknou vejpůl.

Ale bylo pozdě. Někde blízko se trnou rozlehl bolestivý skřek. „Pečeť krve a kosti,“ řekli bohové. „Stane se, jak dohodnuto. Je to potvrzeno.“

„Můj zub!“ zaúpěl kdosi a Gerin si vzápětí uvědomil, že je to Geroge. „Vytrhli mi zub!“

„Krev a kost. Krev patří nám, ale kost tobě, neboť tys vychoval jeho i jeho sestru. A když bereme, také dáváme.“

Gerin něco ucítil v dlani. Sevřel prsty. V tu chvíli opět vzplála Lamissiova pochodeň. Gerin pohlédl do dlaně. Ležely v ní poslední dva články prstu s dlouhým spárem. Dlaň měl celou od krve. Skoro ten useknutý prst s odporem odhodil, ale nakonec jej vsunul do váčku u pasu jako důkaz, že bohové nestvůr chtějí svou část dohody dodržet.

Poté přešel ke Gerogeovi, který si držel v obou dlaních čenich. Skrze prsty mu protékala krev a odkapávala na zem. „Ukaž, podívám se ti na to,“ řekl a pomalu odtáhl sevřené dlaně. „No tak, otevři pusu.“

Geroge se skučením poslechl. Namísto pravého horního špičáku zela krvavá díra. „Boulí ho,“ postěžoval si, jak mu jen dokořán otevřená ústa dovolila artikulovat.

„To věřím,“ ujistil ho soucitně Gerin a položil mu ruku na rameno. „Až budeme zpět v hostinci, můžeš vypít piva, kolik sneseš. To utiší bolest. A na hradě, až se ti ta rána zahojí, ti udělám nový špičák z pravého zlata a pořádně ho přidrátuju k vedlejším zubům. Nebude sice takový jako ten, který jsi dal těmhle bohům, ale lepší než nic.“

„Zlatý zub?“ zeptala se Tharma, která si to zřejmě usilovně zkoušela představit. Přikývl. „Budeš s tím zubem vypadat velice dobře, Geroge. Určitě ti bude slušet.“

„Myslíš?“ Geroge vypadal, jako že o tom usilovně přemýšlí a náhle se z ničeho nic začal křenit. „No jo. Možná, že jo.“

„Vyveď nás ven, tady jsme skončili,“ obrátil se Gerin na Lamissia. Pak ukázal na stržené a odkopnuté amulety. „Nech je, jak jsou. Když je dáš zpět, možná tím udržíš bohy nestvůr v podzemí, ale pak na to doplatí severní kraje a chrám i celé údolí budou brzy následovat.“

„Musím uznat, princi, že tvé důvody jsou oprávněné,“ odpověděl kněz. „Slibuji, že se stane podle tvého přání. Nyní se tedy vraťme do říše světla.“ Vyrazil tak hbitě, že se Gerin divil, jak jeho zavalité tělo dokáže vyvinout takovou rychlost.

Chrámová stráž se shromáždila uvnitř a muži nedočkavě nahlíželi do vchodu do podzemí. Když na ně Lamissio zavolal, hlasitě a s úlevou je vítali. „Nejsou za váma žádný nestvůry?“ ptal se pro jistotu velitel ve zlacené přilbě.

„Jen ty, které nás doprovázely dolů,“ odpověděl kněz. „Bohové z podzemí jedné z nich vytrhli zub, ale nese to statečně.“ Pokud si Gerin vzpomínal, byla to první dobrá věc, kterou o Gerogeovi a Tharmě řekl.

„Nechte nás projít, prosím,“ požádal je Gerin. Strážní ustoupili, přesto však ostražitě sledovali východ, jako by očekávali nenadálý útok. V žádném případě jim to neměl za zlé. Před chrámem stáli další strážní a jeden popletený prosebník. „Princi, myslíš, že je bezpečné, aby se věštkyně vrátila na své místo a odpovídala na dotazy těch, kteří za ní přišli, když jsou amulety strženy?“ zeptal se Lamissio.

Gerin pokrčil rameny. „Zeptej se Bitona. Pokud to neví on, proč ho potom uctívat?“

„Pravda. Svatá pravda.“ Zůstal stát v bráně mramorové zdi, která obepínala posvátné pozemky. „Toto ráno patří k těm... neobvyklým, která jsem zažil během let služby svému bohu.“

„*Neobvyklé* je dobré slovo, možná lepší než mnohá jiná. Upřímně ti děkuji za tvou pomoc,“ řekl zdvořile Gerin, přičemž se nezmínil o tom, že bylo potřeba příkazu jeho boha, aby se rozhýbal.

Cestou zpět do městečka Selatre neustále opakovala: „Biton opět hovořil skrze mě,“ jako by tomu stále nemohla uvěřit. Gerin mlčel. Jestliže skrze ni Biton opět promluvil, udělá to znovu... a znovu? Jestli ano, nedá mu nakonec přednost před ním? Co pak s tím? Bylo mu jasné, že nic. Utkat se s bohem přímo, je předem ztracená věc.

Proč se tak bojíš? zeptal se sám sebe a samozřejmě okamžitě znal odpověď. *Od té doby, co ti milovaná žena utekla s mastičkářem, už prostě nevěříš tak jako dřív.*

Mimo to, že skrze Selatre promlouval Biton, měla ještě jeden dar - když byl Gerin zamlklý, vždy uhodla, co se mu honí hlavou. „Pokud jde o Bitona, nemusíš se ničeho bát. Vím, s kým chci být a také vím proč,“ prohlásila po chvilce a položila mu jemně ruku na paži. Lehce ji druhou rukou stiskl a pokračovali v chůzi.

Jakmile se vrátili do městečka, obklopili je Gerinovi bojovníci, dychtící po podrobnostech jejich výpravy do podzemí. Všichni oceňovali Gerogeovu statečnost, s jakou snášel vytržení zubu. „Nechtěl bych takhle o nějakej přijít,“ konstatoval Drungo, syn Dragův, „a to je mám mnohem menší než ty.“

Jak mu Gerin předtím slíbil, nechal ho pít pivo, co se do něho vešlo. Geroge se nesmírně rozjařil a snažil se ostatní připravit o sluch svým zpěvem, dokud ho múza neopustila a on neusnul na stole. Van s Drungem, kteří se také nešetřili, ho pak vynesli do patra a uložili do postele.

Když Gerin se Selatre později vešli do své ložnice, Selatre zavřela dveře na závoru, což obvykle dělal Gerin, a ihned se svlékla. „Pojď do postele," řekla, a tak tedy šel. Milováním se obvykle problémy vyřešit nedají, člověk na ně jen na čas zapomene. Když usínal, byl rád, že tentokrát to byla výjimka.

Fox a jeho muži vstoupili na půdu bývalého Ricolfova panství s nepříliš velkým nadšením. Gerin by raději jen rychle projel na své panství, aniž by někoho potkal. Ale jako obvykle, to co by měl nejraději -jen s výjimkou Selatre - ho opět minulo.

Kousek jižně od Ricolfova hradu je očekávala armáda vozů, dokonce ještě o něco větší než jeho vlastní. Authari Zlomzub vyjel se svým vozem před voj. Gerin jen pokýval hlavou; vůbec ho to nepřekvapilo. „Nejsme ve sporu s tebou, Authari, ani s nikým jiným!" zvolal, když šlechtice poznal. „Nechte nás projet!"

„To neudělám," odpověděl Authari.

„Nebuď blázen, vzpomeň si na přísahu."

„Přísahy, stejně jako rybina a drůbež, rychle zasmrádnou."

Vzhledem k lhostejnosti elabonských bohů opravdu příliš neriskoval. Ale teď se v těchto končinách nenacházeli jenom oni. Gerin ukázal k západu, kde se kupila hustá černá mračna, taková, jaká zde v létě nikdo nikdy neviděl. Obával se, že se Stribog už vzpamatoval z

Mavrixova úderu. „Když se mě zbavíš, jediný, kdo ti poděkuje, budou Gradiové a jejich bohové.“

„Já to risknu,“ řekl Authari bezstarostně. „S nimi se budu zabývat, až mi tu nebudeš překážet ty,“

„Ne,“ řekl důrazně Duren. Tím jediným slovem odmítl vše, co do té chvíle Authari řekl. „I kdybys boj vyhrál, nestaneš se vládcem bývalého panství mého děda.“

„Ale? A jakpak to, chlapče?“ opáčil pobaveně Authari.

„Protože všichni tito bojovníci se vrhnou na *tvůj* vůz. Tvoji muži pak možná zvítězí, ale ty si vítězství neužiješ.“ Autharimu ztuhl úsměv na rtech. Jeho doprovod tvořilo jen několik válečníků a Gerinovým mužům by nedalo mnoho práce hrozbu vyplnit. Také se osobně nemohl vyhýbat boji - po případné bitvě by mu to vlastní vojáci řádně spočítali.

„Ustup a nech nás projet,“ přikázal Gerin a uznale pohlédl na Durena. Sám by nedokázal vyvést Authariho z rovnováhy lépe.

Baron opravdu nebyl ve své kůži. Kdyby nařídil útok ve chvíli, kdy se Gerinova malá armáda objevila, mohl ji zničit, aniž se bojovníci zmohli na rozumnou obranu. Ale váhal, stejně jako předtím, když Fox s Durenem prvně vstoupili na jeho území. Teď si jen olizoval rty a nebyl schopen učinit rozhodnutí, které obvykle leží na bedrech mnohem drsnějších válečníků.

„A tohle jsou čí přátelé?“ ukázal Van také k západu, ale nikoli ke kupícím se mrakům, ale na vozy, které se hnaly krajinou k Elabonské cestě a k místu hrozícího střetu.

„Tím směrem leží Wachovo panství a také území Ratkise Slévače, mám ten dojem," řekl Gerin. „Zvláštní, že?"

Authari neodpovídal. Už se ani trochu neusmíval. Tvářil se divoce, ale ještě nebyl tak rozzuřený, aby nařídil útok před příjezdem neznámých vozů od západu. Kdyby to byli Wachovi muži, byla by Gerinova porážka dílem okamžiku. Ale pokud je to někdo jiný...

Byl to někdo jiný. Ratkis předjel s tolika vozy, aby byly síly vyrovnané. Pokynul Gerinovi. „Teprve včera jsem se od Ricroda dozvěděl, že jste tudy projeli. Napadlo mě, že by nebylo špatné přesvědčit se, že se vracíte v pořádku."

„Rád tě vidím," odpověděl Gerin. Pak se zašklebil na Authariho. „Také ho rád vidíš?"

„Znám lidi, které bych viděl raději," zavrčel Authari a klepl svého kočího přes rameno. Ten švihl opratěmi. Koně udělali několik kroků. Gerin se sehnul pro luk. Vzápětí kočí stočil spřežení stranou a vraceli se k ostatním. Authari hlasitě štěkal rozkazy.

„Vítám tě," přivítal ještě jednou Gerin Ratkise. „Být to místo tebe Wacho, bylo by mi teď pěkně horko."

Ratkis jen zavrtěl hlavou. „Pochybuji, princi. Mrtvým nebývá horko."

„To je pravda. Svatá pravda," použil Gerin Lamissiova slova. Znovu se podíval k západu, jestli přece jen nepřijíždí i Wacho Opozdilec. Na obzoru nebyla žádná armáda, ale mraky byly zase o něco těžší a temnější, a zabíraly větší část oblohy než předtím. To mohlo znamenat, že Stribog je už zase v pořádku a také to, že gradijští bohové se chystají k dalšímu úderu proti Elaboncům a Trokmoicům.

„Přísaha je přísaha," řekl Ratkis. „Jednou stvrzená přísaha se nedá porušit." Pak pozdvihl ruku. „Beru to

zpět. Samozřejmě dá. Ale je lepší to nedělat; bohové to nemají rádi.“

Měl v bohy mnohem větší víru než Gerin, což také znamenalo, že neví téměř nic o jejich současném stavu. Čím více zanícených vyznavačů, tím pravděpodobněji se elabonští bohové vloží do běhu událostí v této části světa. Ještě před rokem by to Gerin považoval za hotovou katastrofu. Teď to byla přitažlivá možnost.

„Máme vás kus cesty doprovodit?“ zeptal se Ratkis.

Gerin souhlasil. Obě armády pak bez zastávky minuly Ricolfův hrad. Gerin Ricrodovi přeci jen plně nedůvěřoval a počítal raději s tím, že noc přečkají v nějaké vesnici.

Slunce se už sklánělo za hradbu těžkých mraků, když Gerin uviděl množství vozů, které se od východu rychle přibližovaly k Elabonské cestě. Jakmile jejich velitel - s největší pravděpodobností to byl Hilmic -zjistil, jaké přesile jede vstříc, nechal obrátit a celý voj se vracel, odkud přijel.

„Další mrchožrout, co se chtěl přiživit,“ poznamenal Ratkis, nahnul se přes postranici a odplivl si na dlažbu cesty.

„Asi máš pravdu. Určitě máš pravdu,“ souhlasil Gerin. „Už jsme minuli Wachův hrad, a ten stejně neleží na východ od Elabonské cesty. Ostatně, nemyslím si, že by se k Wachovi něco rychle doneslo, a i kdyby, trvalo by dlouho, než by se k něčemu rozhoupal.“

„V obou případech správný odhad, princi,“ zachechtal se Ratkis. Chvíli jeli mlčky, až ticho nakonec přerušil Ratkis: „Co se děje, princi? Stále po mě tak pokukuješ.“

„Neměl sis toho všimnout,“ zamumlal Gerin a trochu zrudl. To pochopitelně nebyla žádná odpověď, tak s povzdechem pokračoval. „Máš s sebou víc mužů než já, Ratkisi. Chci mít jistotu, že mě nechceš ukolébat, a pak se na nás vrhnout jako vyhládlý dlouhozub.“

„Myslel jsem si to. Ale jak jsem už řekl, přísahal jsem tvému synovi a nemáš se tedy čeho obávat.“

„Duren může být rád, že jsi jeho vazalem,“ odpověděl Gerin. Přes Ratkisovo ujištění však obavy nadále přetrvávaly. Na přílišnou důvěru je ještě brzy.

Tady a teď se ale nemusel obávat žádné přímé hrozby, neboť se už dostali do blízkosti území, kde uznávali jeho svrchovanost. Ratkisovi vojáci stejně celou noc jen popíjeli pivo a žádostivě pošilhávali po urostlých vesničankách. Po prožitém strachu v podzemí Ikosu a obavách předešlého dne si Gerin mohl dovolit chvilku klidu. Měl jen obavy, že to dlouho nevydrží.

Chladný déšť bubnoval na plátěnou střechu kočáru a Gerin už byl promáčený na kost. Pomalu se blížili k hradu Fox. Západní vítr byl sice řezavý, ale taková bouře, s jakou Stribog a gradijští bohové zastavili Gerinovu a Adiatunnovu armádu, to nebyla, i když do letní bouřky to také mělo daleko. Jestli bude pršet příliš dlouho, bude to dost velká katastrofa i bez Gradiů.

Museli přijet až těsně k hradbám, aby je hlídky v té slotě vůbec viděly a slyšely. Když se přesvědčily, kdo jsou, spustily padací most který se s hlasitým čvachtnutím zabořil do rozblácené hlíny. „Vítej zpět, princi,“ uvítal ho Rihwin Fox. „Odpusť, že jsme nespěchali, ale museli jsme se přesvědčit, že nejste Gradiové. Mohli se sem tím deštěm zkusit připlížit.“

„Vůbec se nezlobím, naopak,“ prohlásil Gerin srdečně. Každý náznak opatrnosti bylo třeba u Rihwina

hýčkat, opatrovat a pečlivě přiživovat. A trochu naivně doufat, že to snad přinese nějakou úrodu. Na to ho Gerin znal příliš dlouho, ale nevzdával se.

„Uspěli jste, princi?“

„Národ, ze kterého pochází Geroge a Tharma, má své bohy,“ odpověděl Gerin, což vyvolalo udivené výkřiky mužů, kteří se mezitím kolem něho shromáždili. „Řekli, že spolu s Baiversem a námi budou bojovat proti Gradiům. Zítra budeme vědět víc.“

„Proč zítra?“ divil se Rihwin.

„Protože zítra se zase chystám použít magii.“ Rihwin na něho zaraženě civěl, ale Gerin si toho nevšímal a pokračoval: „Zkusil bych to dnes, ale musíme se postarat o koně, pak si musím připravit všechno potřebné a najít si potřebná zaříkadla.“ Rihwin stále zíral, tak ho nakonec vzal Gerin na milost. „Máš pravdu, Rihwine, tentokrát se chovám stejně zbrkle jako ty. Ale ta bouře mi říká, že není času nazbyt. Gradiové ji určitě chtějí použít jako pláštík.“

„Jak pravíš, princi,“ ujistil ho Rihwin, přestože stále vypadal trochu zmateně. Gerin neměl čas si s tím lámat hlavu. Seskočil z kozlíku a jentaktak se zachytil kočáru, když uklouzl v řídkém blátě. Když stál pevné na nohou, pomohl Selatre vystoupit.

Děti vyběhly ven, aby je přivítaly, a Gerin postupně objal Dagrefa, Klotyldu i Blestara. Se Selatre se uvítaly stejně, ta však vzápětí řekla: „Běžte hned dovnitř, než se nastydnete.“ Děti začaly hlasitě protestovat a Dagref i Blestar sebou zjevně úmyslně plácli do bláta. Dagref začal okamžitě prohlašovat, že uklouzl, ještě než ho stačila Selatre okřiknout. Blestar, který ještě nebyl v

podvůdcích a výmluvách tak zběhlý, se zvedl ze země, a ve sprškách bláta a vody se rozeběhl do hradu.

Gerin jen kroutil hlavou a šel za nimi dovnitř. S úlevou se převlékl do suché haleny a kalhot. Pamatoval si zaříkání, kterým přivolal Baiverse, přesto šel do knihovny, aby si je oživil. Nemohl riskovat, že něco splete a bůh se nezjeví. V sázce bylo příliš mnoho.

Selatre nakoukla dovnitř, a když viděla, že je zaneprázdněn, zase se tiše vzdálila. Za chvilku se vrátila a položila vedle něho klobásu, chléb a džbánek piva. Byl tak zabrán do práce, že teprve když skoro všechno vypil a snědl, začal se divit, kde se to tam všechno vzalo.

Pokud šlo o Baiverse, byl připraven. Ala vyvolat bohy nestvůr bylo něco jiného. Neměl k tomu žádné potřebné zaříkadlo a všechno dosavadní lidské snažení směřovalo přesně opačným směrem - udržet je v podzemí. V podzemí i při zemi, doplnil si.

Nevěděl kudy kam, tak si řekl, že nic nezkazí, když pro jednou postaví věci na hlavu. Vzal brk, pergamen a inkoust a začal magické formule, sloužící k zapuzení, přepisovat tak, aby naopak posloužily k vyvolání božstev z podzemí. Zaříkadla, která tak obdržel, byla trochu neumělá a neodzkoušená metodou pokusu a omylu, aby je nakonec přeživší mágové mohli dovést k dokonalosti. To nesmírně zvyšovalo riziko. Jestli se někde dopustil chyby, zjistí to sám na vlastní kůži, a tím nejhorším způsobem.

„Mít jinou možnost, tak se do toho nepouštím," řekl s pohledem upřeným na stropní trámy. Neodpověděly. Ani s tím nepočítal, protože mu bylo jasné, že vědí svoje.

Gerin se spolu se Selatre, Durenem, Vanem, Tharmou a Gerogem brodil blátem k chýši, která mu sloužila za magickou laboratoř. Z olověného nebe se

stále řinul ledový déšť, jako by se mu v těchto končinách zalíbilo a nemínil přestat.

Gerin se přesvědčil, že na hrudi pod košilí a halenou má stále pergamen se zaříkadly, aby je tam, pokud možno, chránil před deštěm. Rozmáčená by mu nebyla k ničemu. Dnes poprvé si dělal hlavu s tím, že střechou haluzny zatéká.

Už předtím si zde připravil věci, které bude potřebovat během vyvolávání: ječmen, pivo a kaši pro Baiverse a několik jiných věcí pro přilákání božstev podzemí. Mezi ně patřil i kozel, který začal mečet, jakmile vešli dovnitř. Byl uvázán hodně nakrátko, aby nemohl provaz překousnout. Jeho žalostný pohled byl upřený na ječmen na stole, který byl zoufale mimo jeho dosah.

„Promiň, starý brachu," řekl Gerin a kozel opět dotčeně zamečel. Gerin už si ho dál nevšímal a nalil pivo sobě i Gerogeovi a Tharmě. Když ho vypili, začal s vyvoláváním. „Zjev se!" zvolal, když dokončil poslední zaříkadlo. „Zjev se, veliký Baiversi! Zjev se, zjev se, zjev se!" Už začínal mít strach, že stejně, jako minule bude, obtížné upoutat Baiversovu pozornost, když se náhle zdálo, jako by se vnitřek chýše nafoukl. Neklamné znamení, že bůh je přítomen. „Tady jsem," řekl Baivers a klasy na jeho hlavě lehce zašustily. Zelenozelenýma očima přejel vnitřek chýše a jeho pohled se s určitou nelibostí zastavil na kozlovi. Asi mu kozy občas pustoší pole, pomyslel si Gerin.

„Připravil jsi všechno, co je potřeba k vyvolání mocnosti z podzemí?"

„Věřím, že ano, veliký Baiversi."

„Tedy začni. Není času nazbyt. Bohové Gradiů se už na nás sápou. Jsou nenasytní jako saranče. Také je cítíš?“

„Ano,“ odpověděl Gerin a sáhl pod halenu pro zaříkadla, která předtím tak spěšně sesmolil. Už se chystal, že hned začne z pergamenu stírat kapky vody, které kapaly ze střechy, ale s údivem zjistil, že od chvíle, co se Baivers zjevil, došky neprosakují; nečekaná výhoda plynoucí z boží přítomnosti.

Začínal litovat, že se napil piva. Malé přeřeknutí v zaříkadlech, kterými vyvolal Baiverse, nemuselo mít nijak osudové následky. Teď se však bude snažit vyvolat mocnosti podzemí, a nebezpečí bylo mnohokrát větší. Geroge a Tharma sledovali jeho počínání s vyvalenýma očima. Co si asi mohli myslet? Cestou zpět z Ikosu neřekli nic, z čeho by se Gerin dozvěděl, jak na ně zapůsobilo setkání s bohy, kteří vládli jejich národu.

Bezděčně zavrtěl hlavou. Dokonce i bohové podzemí prohlásili, že Geroge a Tharma nepatří ani mezi ně ani mezi lidi. Jak by ti bohové asi teď reagovali na jeho vzývání, kdyby Geroge a Tharmu zabil, když je našel jako mláďata? Tehdy k tomu neměl daleko. Byl opravdu rád, že to teď není jeho hlavní starost.

To pomyšlení ho možná trochu uklidnilo, protože se magickými formulemi a složitými pomocnými gesty prokousal bez úhony. Žádný výraz z těch narychlo složených veršů nevyprovokoval bohy nestvůr, aby nespoutané vyrazili do severních krajů nebo ho i s jeho přáteli na místě sežrali. Už to samo bylo triumfálním vítězstvím. Nicméně mocnosti stále zůstávaly skryty.

„Nechť je krev přivede v tato místa,“ řekl a zároveň si pomyslel: *Teď se ukáže, co jsem za blázna, když si zahrávám se silami, které jsou daleko mimo mé schopnosti.* Poklekl vedle kozla. Ještě před příchodem do

magické haluzny počítal s tím, že mu podřízne hrdlo bronzovým nožem. Teď ale dostal lepší nápad. Z váčku u pasu vyňal odseknutý prst s drápem, který obdržel výměnou za Gerogeův zub. Prst stále vypadal úplně čerstvě, což Gerina přesvědčilo, že se v něm stále skrývá nějaká síla.

Pak jím prosekl kozlovo hrdlo. I když se dráp nezdál nijak ostrý, proťal kůži, svaly i tepny jako ten nejostřejší nůž, který měl kdy Gerin v ruce. Vyvalila se rudá krev, která zadusila poslední kozlovo zoufalé zabečení. „Nechť je krev přivede do těchto míst!“ Kaluž u jeho nohou se rychle vpíjela do udusané podlahy.

Vnitřek chýše se... ještě zvětšil. Na okamžik se zšeřilo. Že by jim vadilo denní světlo? pomyslel si. Ale pak bylo zase světlo a Gerin mohl poprvé spatřit bohy, které vyvolal.

Lidští bohové obvykle přebírali základní lidské tvary, a stejně tak tito byli do značné míry podobni bytostem, kterým vládli. Jeden z nich rudě žhnul, další měl kulaté oči větší než sova, jiný obrovské netopýří uši. Poslední se zdál být hromadou svalů, zubů, drápů a zježených tvrdých chlupů. Vsadím se, že tohle je bůh války, projelo Gerinovi hlavou.

„Přivedla nás krev,“ zaduněl Gerinovi hlavou chorus jejich hlasů. „Dodrželi jsme dohodu. Je na tobě, abys dodržel svou část. Ukaž, kde čeká boj a prolévání krve.“

„Ukážu.“ Uvědomoval si, že oni opravdu netouží po ničem jiném než po boji. Kdyby je poslal na Bitona nebo proti Elabonským bohům, pustili by se do nich s nemenší zuřivostí. Zachvěl se. Jestli tento boj vyhraje, udělá všechno pro to, aby vchody do podzemí opět

střežila mocná kouzla a bohové nestvůr se nemohli dostat na povrch.

Toto je cesta, která vede ke Gradijským bohům, vyslal myšlenku směrem k Baiversovi. Stejně jako předtím Mavrix, pohltil elabonský bůh jeho vědomí a vydali se na cestu prostorem, kam se žádný smrtelník nedostane bez boží pomoci. Jako drobná kapka v bezbřehém Baiversově vědomí Gerin viděl, že je bohové nestvůr následují.

Cesta byla tentokrát jiná. Žádné moře vína, žádné moře smyslnosti. Gerin neměl představu, jestli je to prostě jenom proto, že Baiversovými smysly vnímá stejná „místa" jinak, nebo jestli bůh opravdu zvolil jinou cestu. Zvlněná pole jantarově žlutých klasů působila samozřejmě mnohem poklidněji než víno a nevázané orgie.

Ať už putovali kudy chtěli, jejich cesta skončila v zasněženém borovém lese, do kterého ho předtím zanesl Mavrix. „Jak ponuré a chladné. Tady by se ječmeni nedařilo," prohlásil znechucený Baivers. „Tak takhle by chtěli změnit mou zemi?" Bohové nestvůr neříkali nic, jen se hladově rozhlíželi a hledali protivníka, kterého by mohli roztrhat na kusy.

Stezka opět vedla do lesa. Baivers vykročil, bohy podzemí v patách. Vlci gradijských bohů je pozorovali zpoza stromů. Několik bohů podzemí se vrhlo směrem k nim. Když bylo po všem, zůstali na sněhu jen velké skvrny. Gerin si nebyl jist, jestli je to obyčejná krev nebo krev bohů, ale domníval se, že ta obyčejná.

„Kdo přichází do země gradijských bohů?" Opět tu byla mýtina a na ní divoký bůh Lavtrig jako Voldařina předsunutá hlídka proti nezvaným návštěvám.

Baivers ukázal prstem, a ze sněhu pod Lavtrigovýma nohama vyrašily zelené výhonky. Gradijský bůh to

sledoval s rostoucím zděšením. Mavrix tu předtím nechal vyrašit květiny jen tak ze žertu, zatímco Baivers použil plodivou sílu země jako zbraň.

Lavtrig se na něho vrhl, zadupávaje výhonky do sněhu. Napřáhl těžký kyj, aby srazil Baiverse do nebytí. Ten opět ukázal prstem a kyj se rozpadl v hromadu listí, které roznesl náhlý závan lehkého, studeného větru. Lavtrig zuřivě zařval a z pochvy vytrhl bronzový meč s blyštivým ostřím. Nad kovem neměl Baivers žádnou moc.

Bůh podzemí, ten s hrozivými čelistmi, strašnými zuby a srpovitými drápy se vřítil na mýtinu. Lavtrig ho udeřil. Bůh úder opětoval. „Dobrý boj!“ vykřikl radostně.

Gerin vyslal myšlenku: „Mohli bychom vyrazit vpřed? Zdá se, že tenhle našel, co hledal.“ Kráčeli dál a Lavtrig, přestože nebyl poražen, byl natolik zaměstnán bojem, že se je nepokoušel zastavit. Podél stezky zahlédli další vlky, ale ti se tentokrát boji vyhnuli a rozprchli se, aby roznesli zprávu o jejich příchodu.

„Svolají další gradijské bohy,“ řekl Baivers.

Gerinovi připadalo, že ho ta vyhlídka příliš netěší. Bohové podzemí jeho obavy zřejmě nesdíleli. „Už aby tu byli,“ zvolali mnohohlasně. „Budeme rvát jejich maso a drtit jejich kosti.“

Na další mýtině je očekával Stribog, pán všech bouří, a ukrutným řevem vítal vetřelce. Dříve než vstoupili na volné prostranství, zasáhl je náporem ledového deště.

Baivers rozpažil. „Děkuji ti za dar vody. Proměním jej v požehnaný ječmen.“

„Zmizte!“ zařval Stribog zuřivě skrze clonu deště. „Zmizte, proklatci, dokud můžete!“ Déšť se změnil ve

sněhovou vánici, a pak v krupobití, které na vetřelce dopadalo jako kameny vystřelené z praku.

Ze skupiny bohů podzemí vystoupil ten žhnoucí. Vydával bledou záři, která Gerinovi připomínala světlo světlušek, trouchnivých pařezů nebo některých hub. To se však v okamžiku změnilo. Začal zářit jako plameny, jako rudý sopouch, kterým si právě našla cestu ven rozžhavená láva. Kolem boha se šířil nesnesitelný žár.

„Světlo," zavrčeli ostatní bohové. „Nádherné světlo." Pro ně musí být každé světlo úžasné, ať už je jeho zdrojem rozklad nebo láva, pomyslel si Gerin.

Žhnoucí bůh udeřil na Striboga plamenem, který měnil kroupy a déšť v páru. Stribog náhle stál v jezeru divoce vroucí vody, zahalen oblaky páry. Zařval bolestí a začal boha bičovat ledem a sněhem ve snaze zdusit jeho žár. Z lesklé pokožky vystřelovaly sloupy a kotouče syčící páry a bůh podzemí znásobil své úsilí.

„Myslím, že my ostatní můžeme jít dál," řekl opět Gerin. Vydali se tedy přes mýtinu. Stejně jako Lavtrig, ani Stribog jim nebránil v cestě. „Před námi bude mýtina, na které přebývá Nic," upozornil je Gerin, když zase našli stezku. „Pozor na něho, je nebezpečný."

Baivers se na kraji mýtiny opatrně zastavil a Gerin si v duchu povzdechl. Nedokázal říct, jestli Nic přijde zase se stejným trikem. Kdo ví, jestli se mezitím nenaučil něco nového?

Už tehdy to bylo dost zlé. Dva z bohů podzemí, snad vyprovokováni zdáním Baiversovy zbabělosti, snad jen proto, že se nemohli dočkat nepřítele, vyrazili s řevem na paseku a divoce se rozhlíželi po něčem, na co by mohli zaútočit.

A nebyli.

Nezmizeli jen tak. Ale zdálo se, jako by prostě nikdy neexistovali, jakoby se i vzpomínky na ně dočista

ztratily. Gerina stálo značné úsilí, aby si vůbec vzpomněl, že v té divoké boží hordě dva chybí.

„Měl jsi pravdu, smrtelníku, toho nelze podceňovat," řekl Baivers.

„Mavrix ho neporazil. Odvedl jeho pozornost, a tak se mu podařilo dostat se přes něho."

„Mavrix je plný klamů," odpověděl Baivers. „V tom je nejlepší. Někdy si myslím, že sám Mavrix je jeden velký klam."

Bohové podzemí se za Baiversem neklidně radili. Po chvilce ze skupiny vystoupil jeden, který vypadal jako kterákoli nestvůra, ovšem byl tak černý, že se vněm ztrácelo veškeré světlo. Zastavil se na samém okraji mýtiny. „Nic!" vykřikl a jeho hlas se rozléhal, jako by se nesl nekonečnými podzemními prostorami.

„Tady jsem," ozvalo se tiše a bezvýrazně. „Jsem všude, ale především zde."

„Vrať mé přátele."

„To nelze."

„Vrať je nebo také nebudeš."

„To nelze."

„Lze, neboť já jsem Temno." Pozdvihl paže a paseku naplnila tma, jakou Gerin poznal jen v podzemí Bitonova chrámu. „Nikdo nebude vědět, jestli jsi nebo ne, Nic. Nikoho to nebude ani zajímat. Když nebudeš k nalezení, nebude tě nikdo postrádat."

„Nebo tebe," opáčil Nic a tma se změnila v šeď či stín, protože není lepší výraz pro něco, co zároveň je a není, něco, co je zároveň vším a ničím.

„Myslím, že bychom měli jít, dokud se dohadují, který z nich je méně než ten druhý," vyzval Gerin Baiverse.

„To je dobrá myšlenka," usoudil Baivers a chorus hlasů se k němu připojil. Vstoupili na mýtinu, kde zmizeli jejich dva společníci a přešli ji. Baivers zcela zjevně nepotřeboval světlo, aby viděl, kam kráčí.

Na druhém konci paseky už zase světlo bylo. „Takže už zbývá jen Voldar?" vyslal Baivers myšlenku ke Gerinovi.

„Myslím, že ano. Když se Mavrix dostal přes Nic, byla posledním božstvem, se kterým jsme se setkali. Tehdy ho porazila, ale teď jsme mnohem mocnější."

„Roztrháme jí a ohlodáme její kosti" zahřměli bohové jednohlasně. Gerin si ještě pamatoval, co prováděly nestvůry, když se dostaly na povrch. Jestli to jejich bohové zopakují zde...měl by být rád. Pak bude mít starosti s tím, jak bezpečně zařídit, aby opět nepronikly na zemi. *Pokud to vůbec bude v mých silách.*

Tyhle starosti ale musel přesunout na jindy. Teď je čekal boj s Voldar. A to velmi brzy, neboť stezka právě ústila na mýtinu, na které je Voldar očekávala. Mýtina byla větší, než jak ji kdysi viděl ve snu, i než jak ji viděl tehdy s Mavrixem. Ve světě lidí by ho taková věc samozřejmě překvapila, ale pro svět bohů byly časté změny něčím naprosto přirozeným.

Taková změna byla nutná také proto, že tentokrát tu Voldar nestála sama; mýtinu zaplňovaly mužské postavy, které patrně tvořily zbytek gradijského pantheonu. Jak se dalo vcelku předpokládat, byli většinou podobni gradijským bojovníkům; vysocí, se světlou pletí, šedýma očima, tmavými vlasy a pochmurným výrazem ve tvářích. Voldar stála v jejich čele, vyšší a hrozivější než kterýkoli z nich, směs krásy a děsu.

Právě chtěla zakřičet nějaký rozkaz svému doprovodu, ale Baivers ji předešel. „Vy omrzliny! Řezníci! Darebáci!" křičel na ně. Gerin ve své bublince vědomí

měl co dělat, aby se nerozesmál. Ve městě Elabon, totiž určitá skupinka velmi zjemnělých mladíků slovem darebák označovala ty, kteří nebyli téhož zaměření. Představit si Baiverse v jejich společnosti bylo nádherně absurdní. Ale bůh ječmene svou urážku pochopitelně myslel doslova.

Pak Voldar zvolala zvonivým kontraaltem, při kterém by Gerinovi přeběhl mráz po zádech, kdyby v tu chvíli nějaká měl. „To je místní bůh trávy, co se tu nadýmá vlastní důležitostí! A přivedl si i pěknou smečku. Vykopneme je zpět, kam patří, a zase se budeme věnovat svým záležitostem.

„Darebáci!“ zařval znovu Baivers a vyrazil vpřed. Voldar se mu vrhla vstříc ladným smrtícím skokem lovícího dlouhozuba. Zcela nevhodně, vzhledem ke svému postavení bohyně, vyjekla překvapením a svalila se do sněhu, když ji Baivers udeřil. Gerin jásal. Teď má Baiverse jaksepatří rozzlobeného. Něco podobného Mavrix ani zdaleka nedokázal.

Ale Voldar byla vzápětí na nohou. Kolem ní věčným sněhem země gradijských bohů prorážely zelené výhonky ječmene. Voldar se začala ohánět svou válečnou sekerou a stínat rašící obilí. Z přeťatých stonků prýštila krev. Baivers úpěl, jako by stínala přímo jeho.

„Vpřed!“ vykřikla na zástup svých nižších bohů. „Teď je dostaneme! Teď...“

Dál se nedostala. Sekání výhonků ječmene sice Baiverse zraňovalo, ale nepodlomilo jeho odhodlání, právě naopak. Popadl topor její sekery. Voldar divoce zaječela a Gerin cítil, jak Baiversovou paží projela ostrá řezavá bolest, jako by jí prolétl blesk. Bůh vytrhl Voldar

sekeru, rozmáchl se a odhodil ji do nenávratna. Gerin si byl jist, že Voldar už svou zbraň nikdy neuvidí.

Zároveň doufal, že v ní snad spočívá část její síly, takže ztráta sekery by ji mohla oslabit. Pokud ano, nebylo to nijak znát, protože hned nato udeřila Baiverse tak, že by obyčejnému smrtelníkovy musela vyrazit mozek z hlavy.

Jediným smrtelníkem zde byl však jen Gerin, a ten naštěstí nebyl přítomen tělesně. Vzduchem však létaly kusy těl, chlupy a z rozervaných žil a tepen stříkal božský ichor podzemních i gradijských božstev. Sithonští bohové by patrně bojovali s větší elegancí a grácií, neubránil se Gerin poněkud odtažité myšlence. To, co tady bojující bohové předváděli, mělo do grácie a elegance hodně daleko. Tato božstva postrádala potřebnou dávku lehkosti. Bojovali tím stylem, že si vyhlédli nejbližšího protivníka a vrhli se na něho úplně stejně, jak by to asi udělali Gradiové a nestvůry, kdyby se střetli na zemi.

Jeden z gradijských bohů vzplanul a bůh podzemí vítězně zařval. Pak srazil dalšího gradijského boha do sněhu a chvíli se spolu váleli. To dočasně uhasilo jeho žár. Když se odtrhli, popálený bůh se téměř okamžitě zotavil.

Další bůh podzemí chňapl po Voldar a podařilo se mu ji několikrát kousnout do hýždě. Zařvala vzteky a bolestí a začala kolem sebe kopat jako splašený kůň. Nakopnutý bůh proletěl vzduchem a po hlavě narazil do silné borovice. Ani po chvíli nevstal. Gerin byl přesvědčen, že už nevstane nikdy.

Gradijský bůh, který nebyl Gerinovi zatím představen, se pokusil zmrazit Baiverse přívalem ledu a sněhu, který se na něho zřítil jako lavina. Ale přecenil své síly. Baivers útok snadno přestál. Pak ukázal na

opovážlivého boha. Všechny chlupy na jeho těle, tvářích, rukách i hlavě se proměnily v rychle rostoucí ječmen. Zavyl a začal se okusovat. Ale nic naplat, zelenal se jako jarní louka.

„Jak se *opovažuješ* vměšovat se do našich záležitostí?“ vykřikla Voldar na Baiverse.

„Kdo se vměšuje do čí části světa?“ opáčil bůh ječmene. „Nech mou zemi na pokoji, já pak možná nechám na pokoji tebe. To ještě uvidím. Tohle je za všechny nesnáze, které jste způsobili mezi Niffetem a Kirsem.“

„Tohle není zdaleka ani polovina toho, co ještě způsobíme,“ odsekla. „Naše pomsta bude věčná.“

V tu chvíli sebou prudce trhla a zavyla bolestí, protože jeden z bohů, který vedle ní vypadal jako jezevčík vedle člověka, ji kousl do kotníku. Gerin oceňoval jeho odvahu a docela litoval, že nebyl čas se s bohy podzemí trochu lépe seznámit.

Bůh podzemí byl sice malý, ale jeho síla nebyla zanedbatelná. Asi způsobil Voldar poměrně vážné zranění, protože už nemohla na nohu pořádně došlápnout. Tloukla do něho ze všech sil, ale nohu nepustil. „Kdo si, červe?“ ječela.

„Jsem Smrt,“ odpověděl bůh myšlenkou, aby nemusel povolit sevření.

Gerinem projelo vzrušení. S takovým protivníkem musí mít i ona co dělat, myslel si. Zjistíme snad teď, jestli jsou bohové opravdu nesmrtelní? „Směrti, ke mně!“ vykřikla Voldar ostře. Přesto nedokázala skrýt stopu strachu.

Směrť s povislými ňadry na vyschlé kostře byla Gradijskou obdobou Smrti. Bez velké námahy odtrhla běsnícího boha podzemí od vládkyně gradijského pan-

theonu. „Teď jsi můj,“ zaskřípal hladově její vichřičný hlas.

„Ne, ty jsi moje,“ opáčil bůh podzemí stejně laskavým tónem a zakousl se do paže, která ho svírala. Co se asi stane, jestliže se navzájem zabijí? uvažoval Gerin. Bude pak všechno na světě nesmrtelné?

Ať už byla Voldar nesmrtelná nebo nikoli, byla obdařena nesmírnou vitalitou. Jakmile od ní Směrť odtrhla Smrt, mohla zraněnou nohou hýbat jako předtím a nakopla s ní boha podzemí, který právě trhal vejpůl nějakého gradijského boha.

Nakopnutý bůh s heknutím odletěl dozadu a vrazil do Směrti, které vyrazil ze sevřeni Smrt. Směrť ihned skočila po jiném bohu podzemí, zatímco Smrt se zakousla do dalšího gradijského boha. Gerin si v tu chvíli přál mít tělo, aby si mohl řádně ulevit. Žádná nesmrtelnost nebude.

„Vítězíme?“ odvážil se zeptat Baiverse.

„Nevím,“ zněla odpověď a rozhlédl se po bitevním poli. Gerin se musel chtě nechtě rozhlédnout s ním. Viděl totéž, co na počátku boje: chaos těl, zmatek. „Nevím, jestli vítězíme,“ opakoval Baivers, „ale myslím, že ani neprohráváme.“

I to splňovalo Gerinovy naděje, které vkládal do bohů podzemí. A zdálo se, že i oni jsou velice spokojeni. Někteří z gradijských bohů začali rvát stromy i s kořeny a vrhali je na bohy podzemí jako obrovská kopí. To v jejich řadách způsobilo nemalý zmatek, neboť stromy neznali, a už vůbec ne jako zbraň.

Zato Baivers znal stromy velice dobře. Pokynul, a větve a kořeny náhle ožily a sevřely bohy, kteří se chystali k hodu. A zatímco se snažili vymanit, bohové podzemí se na ně vrhli a rozsévali zkázu a spoušť.

Předtím, než dosáhli země gradijských bohů, děsila Foxe divoká krvežíznivost a bezbřehá touha po zabíjení, kterou z bohů podzemí cítil. Začínal mít obavy, jestli nakonec nebudou pro severní kraje horší volbou než Voldar a její národ. Počítal totiž s tím, že jakmile narazí na gradijské bohy, budou ještě divočejší. Ale zatím tomu tak nebylo. Mýtina byla plná nejen metafyzických skřeků a řevu, ale také myšlenek a pocitů bojujících bohů. Některé myšlenky mohly účinkovat jako zbraň, jiné se neškodně dotýkaly Gerinova vědomí. Gerin už necítil onu zuřivost, která naplňovala bohy podzemí těsně před bojem. To, co cítil nyní, bylo natolik překvapující, že mu chvíli trvalo, než byl ochoten připustit, že je to pravda.

„Oni z toho mají radost," řekl Baiversovi nechápavě. „Připadají mi jako nevolníci, když mají svátek a pečou nad ohněm selata, popíjejí pivo a nemají nic na práci. Zdá se mi, že takhle se ještě nikdy nebavili."

„Chtěli bojovat a tys jim zajistil parádní bitvu. Vsaď se, že tě za to budou mít rádi."

Gerin si nebyl jist, jestli se má z takových vyhlídek radovat, nebo se jich děsit. Kdyby s bohy podzemí vycházel přátelsky, snad by mohli pomáhat držet choutky nestvůr trochu na uzdě. Teď si ale byl jist tím, že gradijští bohové nemají z boje pražádnou radost. Z předcházejících setkání měl stejně dojem, že nemají radost z ničeho, alespoň podle běžných měřítek.

Vnímal vztek. Vztek někoho, jehož záměry přes všechny předpoklady přišly vniveč. Gerin, nesený Baiversovým vědomím, zajásal. Gradiové spolu se svými bohy už měli za jisté, že severní kraje podlehnou a

nic nebude bránit jejich přeměně. Teď viděli, že se přepočítali.

Směrť, která teď vypadala ještě mrtvěji než předtím, sevřela Baiverse a stejně, jako když se zmocnila podzemního boha smrti, zaskřípala: „Teď jsi můj."

Baivers zavyl. Gerin cítil, jak jeho životní síla ubývá a jako pramínek tryskající z prasklého džbánu je pohlcována Směrtí. V duchu viděl, jak hladina nezadržitelně klesá. Něco ho napadlo. „Pusť do Směrti víc života, než snese. Dáváš věcem život a dáváš jim růst. Narvi jí chřtán životem, jestli můžeš."

„Jen jestli můžu," opakoval Baivers nejistě. Soustředil se, zachvěl se. Náhle jako by z něho sjel blesk a zasáhl Směrť.

Gradijská bohyně vyhekla a vytřeštila oči. Na všechny strany jí z lebky trčely šedivé vlasy. Foxovi se zdálo, že vypadá nějak méně kostnatě. Nebo to byl jen klam?

„Tohle ti nevyjde," vydechla. Ale její hlas už nezněl tak drsně a skřípavě jako dřív. Byl měkčí a jemnější, jako by v něm už nebyla ta touha po smrti a zmaru.

Gerin stále nevěděl, jestli si nedělal příliš velké naděje a jestli přání nebylo otcem myšlenky. Ale měl pravdu; i Baivers už cítil, že Směrť ochabuje. „Jde to," řekl s jistotou.

Gerin viděl, jak Směrti ubývá let, pokožka se napíná a její vyzáblé tělo dostává tvar. Vzpomněl si na své vlastní tělo tam v hmotném světě a zatoužil, aby s ním Baivers mohl provést stejnou proceduru. Za chvíli už toho bylo na Směrť moc, pustila Baiverse a utekla. Bylo vidět, jak každým skokem stárne a za okamžik už byla stejná jako dřív. Ale na boha ječmene se už neodvážila.

„Děkuji ti," poznamenal Baivers ke Gerinovi. „To bylo mazané. Chtěla život, ale čeho je moc, toho je pří-

liš.“ Vykročil k Voldar. „Hej, ty tam! My dva jsme spolu ještě neskončili!“

Prudce se k němu otočila. „To tedy ne.“ Ještě než si Gerin stačil pomyslet, že asi není příliš moudré vyzývat vládkyni gradijského pantheonu takhle přímo, ucítil, jak její pohled pronikl skrze Baiversovo vědomí a zastavil se na bublince, která skrývala jeho vlastní mysl. „Ty!“ zařvala a bylo jasné, že tím nemyslí elabonského boha.

‚Ano, já.“ odpověděl Gerin tak pevně, jak jen byl schopen. „Říkal jsem, že nejsi v severních krajích vítána a že udělám všechno, abych tě zastavil.“

Voldařiny oči zaplály chladným plamenem. „Netušila jsem, že nějaký smrtelník může způsobit takové potíže.“ Opsala rukou oblouk, aby ukázala na chaos bitvy, která se ani zdaleka neblížila nějakému rozuzleni. Pak ukázala na Foxe. „A já jsem řekla, že už nikdy nevstoupíš do země gradijských bohů. Táhni!“ zaječela.

* * *

Tma.

Gerin otevřel oči. Byl zpět v chýši. „Vyhráli jsme?“ zeptal se Vana.

XI.

Gerin se starostlivě zadíval na oblohu. Byl jasný, horký den a slunce pálilo jako rozžhavená bronzová placka uprostřed modře glazované mísy. Ledový déšť, který jim znepříjemňoval cestu z Ikosu, byl ten tam. Ztratil se rychleji, než kterákoli obyčejná bouřka.

„Pokud se nepletu, Stribog stále ještě bojuje s některým z podzemních bohů nebo se z boje ještě nevzpamatoval," řekl a otřel si rukávem čelo.

„Už je to čtyři dny, co jste s Baiversem a bohy z podzemí vyrazili na Voldar a tu její chamraď," řekl Van. „Stále ani náznak, jak to dopadlo?"

„Ani nejmenší náznak. Každý den zkouším vyvolat Baiverse a zkusil jsem i bohy podzemí, ale pořád nic. Ale nemyslím, že by byli poraženi. Kdyby ano, Gradiové

by už byli dávno pluli po řece. A my jsme ještě neviděli ani jeden signální oheň. I počasí je na to příliš dobré.“

„Takže, co dál?“

„Odhaduji, že stále bojují v těch končinách, kde přebývají bohové, a kam se smrtelník téměř nedostane. Když mě Voldar shodila s Baiversova ramene, jestli to můžu říct takhle obrazně, neměla žádná strana navrch.“

„Boj, kterej nekončí,“ vzdychl Van toužebně. „Musí to bejt nádhera bejt bohem. Nemusíš jíst, nemusíš spát, každý zranění se hned zahojí a můžeš bojovat jak dlouho chceš, třeba navěky.“ Zarazil se a krátce se zasmál. „I když, pokud jde o věčnej boj, co jsem si vzal Fand, tak už o tom vím svoje.“

Zatvářil se trochu dotčeně, když se Gerin jeho vtipu nezasmál. „Věčný boj,“ opakoval po něm Gerin a spíš jen tak pro sebe přikývl. „To by mohlo být.“ Dokud budou bohové Gradiů zaneprázdněni bojem s bohy podzemí a Baiversem, nebudou mít čas ani možnost pomáhat svým vyznavačům. Udeřil se pěstí do dlaně. „Musíme na Gradie zaútočit, než ten boj skončí, a nesmíme ztrácet čas. Čím dál je zaženeme, tím hůř se budou vzpamatovávat, i kdyby jejich bohové porazili naše spojence.“

Van si ho udiveně změřil. „Vypadá to, jako bys chtěl vyrazit na tažení ještě dneska.“

„Dnes snad ne, ale zítra,“ připustil trochu zdráhavě Gerin. „Ale ještě teď musím vyslat posla k Adiatunnovi, aby věděl, že vyrážíme. Musíme znovu překročit Venien, ale tentokrát se nevrátíme, dokud Gradie neporazíme.“

„To jsi říkal už jednou, a nevyšlo to.“

„Ani mi to nepřipomínej,“ postěžoval si Fox. Světoběžník se uchechtl a vysekl poklonu, jako by přijímal

pochvalu. Gerin zvolna pokračoval: „Jejich bohové jim teď nepomůžou, a když je neporazíme v zemi, kterou zabrali, tak... tak je asi neporazíme vůbec. Pak už by nám nezbylo, než se opevnit na hradech a bojovat, jak by to šlo, a nakonec padnout v boji.“

„Znám horší konce,“ podotkl Van. „Vůbec mě netěší představa, že můžu zestárnout, sotva se povleču nebo mě klepne pepka a přestane mi fungovat třeba půlka těla. A žužlat bezzubejma dásněma řídkou kaši taky není to pravý. Nechat si hlavu rozštípnout sekerou je proti tomu pravý dobrodiní.“

„Nemyslel jsem ani tak na vlastní konec. Nechci vidět, jak se všechno, co jsem za život vybudoval, mění v ruiny a moje děti jak otročí Gradiům.“

„Pokud Gradiové vyhrajou, nic z toho určitě neuvidíš, zabijou tě, neboj.“ S tím nemohl Gerin nesouhlasit. Světoběžník pokračoval: „Někdy jsem opravdu rád, že nevidím tak daleko dopředu jako ty.“

„Každý jsme jiný,“ pokrčil Gerin rameny. ‚A zatím jsme svobodní. Uvidíme, jak dlouho nám to vydrží.“ Ještě nedávno by hlídky na východních hranicích Adiatunnova panství vzaly nohy na ramena, jakmile by zahlédly blížící se armádu Elabonců, nebo by se v záchvatu statečnosti pokusily prodat své životy co nejdráž. Teď však byla jiná situace, a bojovníci vítali Gerina nadšeným pokřikem. Hlasy jim přeskakovaly; byli sotva starší než Duren a na bradách měli jen řídké světlé chmýří.

„Jak to vypadá u Venienu?“ zvolal Gerin jejich jazykem. „Gradiové se prej stahovali k řece,“ odpověděl jeden z mladíků. „Ale těžko říct, bylo tam děsný počasí, to teda jo.“

‚A jak to teď vypadá s počasím na druhém břehu?“ připomněl si Fox bouři, která nadělala víc škod než sekery Gradiů.

Oba mladíci pokrčili rameny. „Vposledku je tam teplejc,“ odpověděl ten, který už mluvil předtím. „Ste jen den a kousek za vozem, co si poslal. Sem si jistej, že náš pán bude rád, až ho uvidí.“

‚*A* ještě rači bude, až uvidí tuhle armádu,“ dodal druhý výrostek. „Adiatunnus sehnal všechny schopný muže, aby zastavil Gradie, proto sou z nás už taky vojáci.“

„Vedete si dobře. Vedete si moc dobře,“ ujistil je Gerin. „Ale my nechceme Gradie jenom zastavit. Chystáme se zaútočit, a hodláme je porazit.“ Trokmoici i Gerinovi muži zajásali.

Tak pokračovala elabonská armáda dál v cestě v Adiatunnovo panství. Při jejím spatření prchali elabonští nevolníci z polí a bylo jim jedno, že vojáci hovoří stejným jazykem. Zvykli si na to, že každý voják je nebezpečný. „Je jim úplně jedno, jestli jsme Gradiové nebo Trokmoici,“ řekl Duren, když viděl, jak mizí v lesích.

„Zapamatuj si to. Moji nevolníci se mých vojáků nebojí, neměli by tedy ani tvoji, až převezmeš panství po svém dědovi.“

„Ale tohle sou taky přece tvoji nevolníci, Foxi, ne? Vždyť Adiatunnus je tvůj vazal,“ poznamenal zlomyslně Van.

„No, pokud se mu zrovna chce,“ opáčil Gerin suše, což u Vana i Durena vyvolalo salvu smíchu. Gerin nervózně poklepával prsty o postranici vozu. „Jestli porazíme Gradie, bude se muset rozhodnout, jestli bude

mým vazalem, nebo nepřítelem. Do té doby musím být rád, že je se mnou, a ne s nimi.“

Noc strávili poblíž tvrze, která dřív patřila nějakému elabonskému zemanovi, než ho odtud vyhnali Trokmoici. Nyní z ní lesní barbaři ovládali blízkou vesnici. V současné době byla většina mužů povolána k obraně západní hranice a v tvrzi zůstaly téměř samé ženy. Trokmoiským ženám, které byly mnohem přístupnější a otevřenější, netrvalo dlouho, než se důvěrné spřátelily s nově příchozími.

Výjimečně temná noc byla jako stvořená pro různé hrátky. Všechny měsíce byly už po úplňku a první z nich, Nothos, byl sotva ve čtvrtině své dráhy. Gerina tedy nepřekvapilo, když viděl Vana, jak spěchá po schodech za dobře stavěnou zrzkou, která mu dost připomínala Fand. Nepochyboval o tom, že se Fand dřív nebo později dozví, co tady Van prováděl. Po zádech mu přeběhl mráz, když si představil, co bude následovat.

Povzdechl si, protože to bylo všechno, co s tím mohl dělat. Nebyl přece Vanovou chůvou. Pokud se světoběžník neopije tak, že se ráno neudrží ve voze, nemůže mu nic říct.

„Ale je to od něho nepěkné,“ řekl si jen tak pro sebe. Našel ten správný výraz a to ho uspokojilo možná víc, než kdyby se kvůli tomu měl s Vanem pohádat. Zabalil se do přikrývky a spokojeně zavřel oči.

Elabonská armáda dorazila k Adiatunnovu hradu a vesnici pod ním, která se už velikostí téměř blížila menšímu městu, dřív než zpráva o jejím příjezdu. „Kdybych tohle dokázal v dobách, kdy byl mým nepřítelem, určitě bych mu naháněl větší strach,“ poznamenal k tomu Gerin.

Ten den se už po několikáté podíval k obloze. Stále byl horký a slunný letní den. Už byli poměrně blízko Venienu, a kdyby Stribog už nějak zasahoval do počasí, muselo by to tu být znát mnohem citelněji než v okolí hradu Fox. Ulevilo se mu.

Adiatunnus vyjel z hradu, aby Gerina uvítal. „Posel říkal, že ses znovu rozhodl bojovat s Gradii na jejich vlastní půdě," řekl zjevně potěšen.

„To není jejich země, část z ní dokonce patří mě," upřesnil Gerin. „Chci je z ní vyhnat a chci ji zpět."

„To samé jsi chtěl před pár měsíci a dopadlo to špatně. Proč myslíš, že to na podruhý bude lepší?"

Gerin mu to vysvětlil a dodal: „Nevím, jestli Baivers a bohové nestvůr porazili Voldar a zbytek gradijských bohů, ale jsem si jistý, že neprohráli. Kdyby ano, počasí by muselo být o hodně horší."

Adiatunnus se zatahal za svůj dlouhý povislý knír. „To je možný," řekl po chvilce přemýšlení. „Není to tak dlouho, co se přes Venien valila jedna bouře za druhou a vypadalo to, že se Gradiové chystají zaútočit. Stydím se to přiznat, ale bez toho tvýho Widina by nás rozprášili. Sami bysme se nemohli ubránit. Řikal, že by proti nim bojoval s náma nebo bez nás. Povolal jsem co nejvíc mužů, abych mu mohl pomoct."

Postavit se nepříteli, který zatím stále vítězil, vyžadovalo mimořádnou odvahu. „Widin není jediný muž na svém místě. Co se tedy dělo? Neslyšel jsem, že by Gradiové překročili Venien."

„To ne. Je to pár dní, co bouře přestaly, a vod tý doby je léto jako každý rok. A Gradiové se od Venienu stáhli. Poslali sme tam s Widinem pár svejch zvědů, aby zjistili,

co se děje. Vrátili se s tím, že Gradiové sou zmatený, jako by na něco čekali, a ono to nepřišlo.“

„Dost možná, že jsem tomu pomohl,“ odpověděl Gerin. ‚*A* jestli to tak je, tak nejlepší, co můžeme udělat, je napadnout je tak tvrdě, jak jen to půjde. Aspoň se dočkají něčeho, co nečekali.“

„Dokážeme to?'„

„Samozřejmě,“ odpověděl Gerin přesvědčivě, i když nepředpokládal, že trokmoiský vojevůdce adresoval otázku jemu. Vypadalo to spíš tak, že ji pokládá svým bohům, těm, které Voldar a ostatní gradijští bohové porazili nebo vyděsili tak, že uprchlí. Jakou odpověď asi dostane, ať už od nich, nebo ji nalezne ve svém srdci?

Po dlouhé chvíli ticha Adiatunnus nakonec řekl: „Asi bude nejlepší zaútočit. Když to neuděláme my, udělaj to oni, to je jistý. A bude to pro nás jen horší.“

Alespoň náznak souhlasu byl lepší než nic. „Moji i tvoji muži vyrazí zítra nad ránem,“ prohlásil Gerin. Adiatunnus na něho překvapeně vyvalil oči. Gerin pohled opětoval a dál se držel role mocného feudála, kterému dochází trpělivost. „Řekl jsem zítra, takže zítra. A to ráno myslím naprosto vážně. I kdybych měl ty tvoje líný a ochrápaný barbary osobně po jednom nakopat do prdele.“

Adiatunnus se teatrálně udeřil do čela. „Líný! Vochrápaný! My ti ještě ukážem, ty mamrde zatracená!“

„To doufám. A jestli ne,“ pokynul směrem ke své armádě, „mám tu dost Elabonců, abych vás rozhýbal.“

„Elabonci? Pchá! Z těch si do kalhot nenaděláme. Nejste žádný Gradiové.“

„Vrány by ti za to měly oči vyklovat,“ prohlásil Gerin a oba se rozchechtali. Přestože tomu nebylo dlouho, co se snažili jeden druhého zabít, a možná zase budou, teď je spojovalo společné nebezpečí, které dávalo

zapomenout na staré nepřátelství. To vědomí Gerina uklidňovalo. Zdaleka si nebyl jist tím, že by Adiatunnus hleděl dál do budoucnosti než do minulosti. Pro tentokrát si tím nebyl jist ani sám u sebe.

„Jestli máš pravdu, Foxi, a my Gradie porazíme...“ nedokončil větu, jako by něčemu takovému ani nemohl uvěřit. Po chvilce začal znova: „Jestli to dokážeme, bude to velký hrdinství. Opravdu velký. A tvoje velká zásluha.“

„Uvidíme, jak to dopadne. Nejednou jsem začal boj proto, že jsem vycítil příležitost.“

„Tomu rozumím. Ani nechci vzpomínat, kolikrát si mi to udělal. Snad se nám to teď povede i proti Gradiům.“

„To mi zní jako přípitek,“ ozval se Van. „A jen blázen by připíjel nasucho.“ To nebyla nijak jemná narážka, však také Van nebyl žádný diplomat. V tom se podobal spíše Trokmoicům než Elaboncům, mezi kterými žil. Možná i Adiatunnus, který od Elabonců převzal mnohem víc, než kterýkoli Trokmoiec na jih od Niffetu, zaznamenal, že Vanův pokus měl daleko do uhlazenosti. Pokud ano, byl sám natolik uhlazený, že to nedal znát. S úsměvem pokynul Gerinovi, Vanoví a jejich bojovníkům, aby ho následovali na hrad.

Gerin se ohlédl zpět k Venienu. Řeka zdaleka nebyla tak široká jako Niffet, do které se vlévala, a bylo těžké uvěřit, že může být hranicí mezi dvěma národy, natož mezi dvěma světy, jak tomu v podstatě nyní bylo. Avšak na jejím východním břehu byl svrchovaným pánem, kam až dohlédl. Jestli chce vládnout i zde, bude muset svůj nárok obhájit před Gradii.

Stejně jako na svém panství, i tady neustále sledoval oblohu. Bouřkové mraky na západě by znamenaly, že gradijští bohové svůj boj vyhráli. Zatím neviděl žádný, den byl stále nádherný. Zato si všiml, že i Adiatunnus nervózně vzhlíží k západnímu obzoru.

Rychle si vyměnili pohledy a Trokmoiec se zatvářil omluvně. „Jenom sem si připomněl, co se stalo, když sme tim směrem vyrazili posledně. Ještě jedna bouře, jako byla tamta...“ Nemusel pokračovat, ani Gerinovi se na to nechtělo vzpomínat.

Kolem nich projel vůz s Widinem, synem Simrinovým. Widin ukázal dopředu a vykřikl: „Gradiové jsou támhle, princi! Táboří v troskách vesnice!“ Byl si tím naprosto jistý, neboť měl zprávy od zvědů, kteří tajně překročili Niffet, aby zjistili Gradijské pozice. Přesněji řečeno od těch, kterým se podařilo vrátit.

Fox dal rukou znamení, aby se vozy rozdělily na dva proudy, aby mohl Gradie napadnout ze dvou stran zároveň. Sám vedl levé křídlo. „Nejdůležitější bude rychlost a překvapení,“ rozhodl Gerin a Duren na otcův pokyn pobídl spřežení do trysku.

A překvapení vskutku vyšlo. Když Gradiové uviděli, že se na ně řítí masa vozů, začali řvát na poplach. Někteří rychle vbíhali do pobořených chalup a vybíhali ozbrojeni sekerami. Jen několik jich mělo luky. A hrstka dokonce udělala něco, co Gerin u Gradiů dosud neviděl: vzali nohy na ramena.

Ještě než vystřelil první šíp, Gerin za nimi ukázal a vykřikl: „Aspoň některé chci živé! Třeba z nich něco vyrazíme.“ Několik vozů hned vyjelo za prchajícími Gradii.

Ostatní bojovali stejně divoce jako jindy, ale boj netrval dlouho, protože Trokmoici a Elabonci byli ve

značné přesile, a když úder z druhého křídla rozkolísal jejich obranu, nevěděli, kterou stranu bránit dřív.

Když viděli, že nevyváznou, začali se vzájemně zabíjet, aby nepadli do zajetí, i když nečekaně velké množství se jich nakonec zajmout nechalo. To překvapilo Gerina stejně, jako předtím útěk některých Gradiů.

Po boji napřed dohlédl, aby bylo postaráno o raněné, a pak se věnoval zajatcům. Ti zachmuřeně seděli na zemi, ruce svázané za zády koženými řemeny. „Kdo z vás mluví elabonsky?“ Někteří se zavrtěli. „Já drobet umím,“ přihlásil se nakonec jeden.

Gerin neztrácel čas podružnými otázkami. „Proč někteří prchali a proč se někteří z vás vzdali?“

Gradiové se po sobě rozpačitě dívali a pak se zahleděli do země. Styděli se. „Je to jinak než velitelé říkali. I bozi říkali jinak,“ ozval se Gradi, který už promluvil předtím. Někteří jeho spolubojovníci, kteří rozuměli elabonsky, se ho snažili okřiknout, ale on pokračoval: „Tak. My měli útočit. Ne útočit na nás. Bozi nedělali, co říkali, že dělat budou. Podvedli nás. Tak proč my pro ně dělat?“

„Jak vás vaši bohové podvedli?“ zeptal se Gerin a měl co dělat, aby otázka zněla nenucené. Snažil se nahodit návnadu.

A Gradi po ní skočil. „Řekli, že pomůžou. Že nebudete bránit. Vaše bohy sežerou a zbytky zahrabou do hnoje. Podvedli nás.“

Oči mu hněvivě plály a Gerin tomu zprvu úplně nerozuměl. Až do chvíle, kdy si uvědomil, že zatímco on žije ve světě, kde se bohové jen zřídkakdy účastní záležitostí smrtelníků, u Gradiů je tomu zcela jinak. Gradiové si teď budou muset poradit bez Voldar a její

suity. Zatím to vypadalo tak, že se budou muset připravit na krušné časy.

Doufám, že budou pořádně krušné, napadlo Gerina a otočil se na Adiatunna. „Vidíš? Teď už bojujeme jen s nimi, a ne s jejich bohyní.“ Tady, na druhém břehu Venienu, se mu ji nechtělo jmenovat, i když předpokládal, že je stále dost zaneprázdněná.

„I tehdy jsi začal dobře, Foxi, a přesto se to zvrtlo. Když to dobře skončí, bude jasný, že jsi měl pravdu.“

„Tak se mi *to líbí,*“ odpověděl Gerin a přikázal bojovníkům hlídajícím *zajatce: „Vemte* je na druhý břeh. Jako otroci aspoň částečně nahradí škody, které napáchali.“

Pečlivě při tom zajatce sledoval. Přestože někteří přiznali, že rozumí elabonsky, nezaznamenal ani náznak pokus o útěk nebo sebevraždu. Vysvětloval si to tím, že Gradiové jsou na nejvyšší míru zmateni nezájmem svých bohů. Velice si přál, aby toto vysvětlení bylo správné. A právě proto, že si to tolik přál, pořád pochyboval.

„To se dá zjistit jen jediným způsobem.“ Adiatunnus na něho vrhl překvapený pohled, ale Gerin předstíral, že si ničeho nevšiml.

Gradiové se před pár dny chystali k útoku přes Venien, rozhodně ale nebyli připraveni čelit útoku z tohoto směru. Oddíly a skupinky tábořící po lesích a vesnicích se sice bránily statečně, ale chaoticky, a byly rychle ničeny.

„Proč se nespojí, otče?“ zeptal se Duren, když rozbíjeli tábor po jedné takové menší bitvě. „Pak by byli mnohem tvrdším oříškem.“

„Těžko říct, sám to nevím jistě,“ odpověděl Gerin a setřel si pot z čela. Byl horký, dusný den a válečníci se koupali v potu i bez boje. „Ale začínám si myslet, že byli

zvyklí hovořit se svými bohy a řídit se jejich radami. A teď, když jsou ponecháni sami sobě, nevědí, co mají dělat.“

„Tak to musíme využít, dokud to jde,“ přidal se Van. „Počítám, že takhle to už dlouho nevydrží. Dřív nebo později si přece jenom uvědomí, že jsou muži, a nejenom hračky v rukách bohů. Pak bude hůř.“

„Na takový chmurný myšlenky jsem tady já, Vane. Ty máš říct: ‚Kdepak, Foxi, však my těm Gradiům vyprášíme kožich‘,“ napodobil světoběžníkův hrdelní přízvuk.

Van se chrčivě zasmál. „Člověk málokdy ví, co udělá sám, natož co provede tenhle šílenec. Myslím, že jsi pořádně překvapil i gradijský bohy, když jsi na ně poslal Baiverse a bohy podzemí.“

„Jen aby jim to vydrželo.“ Gerin se opět automaticky podíval na oblohu. Dokud bude dobré počasí, dá se předpokládat, že Voldar se svým doprovodem má stále co dělat s Baiversem a bohy podzemí, a nebude zasahovat do světa smrtelníků.

Dobře věděl, jak nejistý odhad to je. Kdyby se Voldar vypořádala s Baiversem dříve, než se Stribog zotaví ze svých zranění, může naprosto nečekaně narazit na rozlícené gradijské bohy. Vyhlídka na takové střetnutí ho ani trochu netěšila. *Tomu se dá zabránit jen tak, že Gradiové utrpí takovou porážku, aby* se *jejich bohové už nemohli uchytit v severních krajích,* říkal si. Věděl, co je potřeba, ale jak to zařídit, byla, bohužel, jiná *otázka.*

Příštího dne přinesl elabonský zvěd zprávu, že se oddíl Gradiů opět utábořil v pobořeném hradu, kde je Gerin porazil už při svém minulém tažení. „Zdá se, že jim chybí jakákoli představivost,“ komentoval to.

Když další zvědové místo obhlédli, zjistili, že hlídky Gradiů nejsou o nic ostražitější než předtím, jako by je ani ve snu nenapadlo, že by se i v těchto místech mohlo bojovat. Gerin se rozhodl využít jejich naivity a posléze zacelit mezeru v jejich vzdělání.

„Použijeme zase stejný trik a necháme vozy vzadu?“ zeptal se Duren.

„Podruhý na to neskočí,“ prohlásil Van. Gerin předpokládal, že jeho nesouhlas pramení z toho, že není schopen myslet jako Gradi, než z toho, že by měl v záloze nějakou geniální strategii. A velice pravděpodobně se mu nezamlouvalo, že by byl ošizen o pořádný boj. Nebylo divu, že dokázal pochopit myšlení bohů podzemí; on sám uvažoval velice podobně a kdyby se nějak mohl dostat do země bohů, jistě by si boj s Voldar a její družinou velice vychutnal.

Nakonec se Fox rozhodl pro stejnou taktiku. Chtěl využít zmatku, který mezi Gradii panoval, když je jejich bohové přestali vodit za ruku, a koneckonců, tohle nebyli stejní bojovníci, které zde porazili poprvé. V čele pěšího oddílu se blížil ke hradu. Většina jeho mužů měla přilby a sekery zajatých Gradiů, aby lest byla co nejpřesvědčivější.

Když dorazili před bránu, padací most byl stále zdvižený. Gerin v duchu zaklel. Hlídka na hradbách na ně něco zakřičela. Někteří Trokmoici pochytili něco z jazyka Gradiů a jeden z nich na výzvu odpověděl. Patrně to mělo znamenat něco jako: *To jsme my -pusťte nás dovnitř.*

Padací most klesl dolů. „Přeci jen máme štěstí,“ vydechl Duren.

„To ano,“ potvrdil Gerin. „Máme to štěstí, že můžeme vrazit dovnitř a sledovat, kolik z nás tam zahyne. Líbí se ti to?“ Duren nadšeně přikývl. Gerin zaklel - to

nebyla odpověď, kterou by od svého syna čekal, doufal, že přijde s něčím rozumnějším.

Ale kdyby měl sám dost rozumu, neútočil by na hrad takhle. Vytrhl meč z pochvy a rozeběhl se na most. Jeho bojovníci vyrazili za ním a jejich příšerný jekot měnil krásné ráno v děsivou noční můru. Most se začal zvedat, ale nahoru to nešlo zdaleka tak rychle, jako dolů.

Gerin přeběhl přes most a s dalším tuctem mužů vpadl do přístřešku za branou, kde se dva Gradiové lopotili u rumpálu, na který zvolna navíjeli řetěz padacího mostu. Ti vzápětí padli mrtvi a uvolněný rumpál se roztočil opačným směrem. Padací most žuchnul na zem a už tak zůstal.

Pěšáci vběhli dovnitř. Za chvíli se k nim připojí i vozy, které se skrývaly mimo dohled; Gerin před okamžikem vyslal běžce, aby oznámil úspěšné proniknutí do hradu. Otázkou stále zůstávalo, jak velká je posádka a jak houževnatě se bude bránit.

Většina bojovala se stejnou divokostí jako obvykle. Nejzavilejší byla skupinka, která se bránila poblíž vchodu do velké síně. Ti museli být pobiti do posledního. Ale posádka byla tentokrát méně početná, a ne všichni Gradiové se rozhodli bojovat až do konce. Když přijely vozy a z nich začali seskakovat další Elabonci a Trokmoici, překvapivě mnoho nájezdníků odhazovalo sekery a vzdávalo se.

„Kde je veliká Voldar? Kde je Lavtrig? Kde je Směrť?“ stěžoval si jeden ze zajatců obstojnou elabonštinou. „Jak vás červy máme porazit bez našich bohů? To není poctivý.“

Gerinovi přišla jeho představa čestného boje trochu podivná, ale nechtěl mu to rozmlouvat. Namísto toho si

dovolil trochu přepychu a ulehčené si oddechl, neboť bylo zřejmé, že gradijští bohové jsou stále ještě velmi zaměstnáni. A dovolil si ještě víc, neboť zadoufal, že jim to hodně dlouho vydrží.

Jeho první tažení zmařilo počasí. Teď, když každé ráno vstával a díval se, jak slunce stoupá na bezmračnou oblohu, děkoval Baiversovi, že mu poskytl další den, kdy může hnát Gradie.

Vál sice západní vítr, ale byl to naprosto přirozený teplý letní vítr. A jednou odpoledne v něm ucítil něco známého, co však nebyl schopen ihned pojmenovat. „Co to je?“ zeptal se Duren, který to také cítil, ale pro kterého to bylo naprosto nové.

Van to poznal dřív než Gerin. „To je oceán, chlapče. Jsme mu blíž než na hradě Fox, a neprší, takže je toho plnej vzduch.“

Gerin lusknul prsty. „Máš pravdu! Ve městě Elabon je to cítit stejně, když se vítr otočí a začne foukat od Velkého vnitřního moře na východě.“

„A když se neotočí, smrdí to tam jako na latríně a ve stájích dohromady. Jako v každým městě,“ doplnil Van.

„Přesně tak,“ souhlasil Gerin. „Když jsem tam před tvým narozením žil, Durene, vůbec mi to nepřišlo, ale když jsem se do něj poprvé vrátil, byla to hrůza. Ale člověk si časem zvykne na všechno.“

K večeru armáda narazila na oddíl Gradiů, kteří se utábořili ve vsi. Tito bojovali téměř stejně jako měli ve zvyku, než se jejich bohové blíže poznali s Baiversem a bohy podzemí. Byli samozřejmě poraženi. Většina z nich zvolila smrt v boji a jen několik jich uteklo do lesa na západ od vesnice.

Gerin za nimi poslal několik mužů, ale ti se vrátili s nepořízenou. „Nevadí, stejně to nevypadalo, že si chtějí

útěkem jen zachránit život. Spíš mi připadalo, že běží varovat své přátele.“

„Proč myslíš, otče?“

„Protože všichni běželi stejným směrem. Kdyby zpanikařili, rozeběhli by se na všechny strany - do lesa je to stejně daleko i na jih a na sever - ale všichni běželi na západ.“

Adiatunnus přišel právě včas, aby zaslechl poslední část rozhovoru. „Myslíš tedy, Foxi, že teď to s nima bude těžší?“

„Rád bych řekl, že ne, ale asi to tak bude.“ Pokusil se Trokmoice trochu povzbudit a dodal: „Všiml sis, jak udatně teď tvoji válečníci bojují? Já tedy ano.“

„Ano, a jsem rád, že to vidíš i ty. Jako by znáš spadlo tíživý břemeno strachu. Za to bych měl poděkovat hlavně tobě.“

„Vyřadil jsem gradijské bohy, kteří vyděsili vaše bohy, ze hry. Teď stojí tvoji Trokmoici jenom proti samotným Gradiům.“

Ještě než dokončil větu, už litoval. Neměl v úmyslu urazit Adiatunna tím, že nepřímo nazve Esuse, Teutatese, Taranise a další jeho bohy zbabělci. Ale vojevůdce jen pokývl. „Pravda, taky jsem na to myslel. Děláme, co se dá, kdo může víc?“ Zarazil se, jako by přemýšlel nad tím, co právě řekl, a pak se plácl do čela. „Ať mě bohové, Foxi, za chvíli budu mluvit stejně jako ty.“

„To je tím, že vedle sebe žijeme tak dlouho. Kdyby se jednomu z nás podařilo toho druhého v minulosti zabít, nestalo by se to.“

„Svatá pravda,“ souhlasil Adiatunnus. „Teď máme oba mnohem horší sousedy, a proto začínám být rád, že

jsem tě nikdy neporazil. Jeden nikdy neví, jak se nakonec může všechno vyvrbit.“

„Ano,“ odpověděl úsečně Gerin. „Jestli budeš chtít, Adiatunne, a my se dostaneme z téhle šlamastyky, naučím tě psát. Hned uvidíš, jak se ti bude svět zdát větší a jaký z toho budeš mít prospěch.“

„Určitě o tom budu přemýšlet, spolehni se.“

Gerin se podrbal ve vlasech. Dlouhá léta se snažil chránit civilizaci v severních krajích hlavně tím, že se pokoušel vytlačit Trokmoice za Niffet. Teď poprvé ho napadlo, že pokud se mu to nepodaří, mohl by stejného výsledku dosáhnout civilizováním Trokmoiců. To ho rozesmálo, protože si zároveň pomyslel: *to budou mít za napadení mé země.*

Dříve, než bude moci pomýšlet na civilizování Trokmoiců nebo se alespoň krátce zamyslet nad tím, jestli vzdělaný Adiatunnus bude nebezpečnější než Adiatunnus divoch, musí vyřešit problém zvaný Gradiové. Čím více pronikali na západ, tím větší odpor Gradiové kladli. Už se mu nedařilo je překvapovat, věděli o jeho postupu a jejich obrana byla houževnatá a účinná.

Trochu mu dělalo starosti i počasí. Vítr, který přinášel pach Orynijského oceánu byl chladný. Začínal mít obavy, jestli je Stribog ještě zaměstnán bojem. Teprve když ho místní rolníci ujistili, že v blízkosti moře je to úplně běžné, jeho obavy trochu polevily.

Podél břehu Niffetu neustále projížděly hlídky, aby byl Gerin včas varován, kdyby mu chtěli Gradiové po řece vpadnout do zad. Tahle opatrnost se po několika dnech vyplatila. Gerinovi muži spatřili dvě galéry plné bojovníků, plující proti proudu. Jakmile mu zvěd zprávu přinesl, nechal armádu obrátit; dvě galéry bojovníků

nebyla dost velká síla k samostatnému tažení proti proudu, takže usoudil, že se chystají na něho.

Modlil se, aby byl jeho odhad správný, jinak mohla armáda ztratit hybnou sílu, která ji poháněla vpřed. Ale nemýlil se. Jeho muži narazili na Gradie blízko u řeky, patrně nedlouho po vylodění. Boj, který se odehrál na otevřené rovině, připomínal spíše jatka.

Pěšáci vyzbrojení sekerami byli vydáni na milost a nemilost Gerinovu vozatajstvu. Neměli naději na útěk, ani zbraně, kterými by mohli bojovat na větší vzdálenost. Jeden po druhém padali, a když viděli, že konec je nevyhnutelný, začali se zabíjet navzájem.

Když bylo po boji, vyslal Gerin oddíl podél břehu východním směrem, aby našli galéry, z nichž se Gradiové vylodili. Dva sloupy kouře, které se zanedlouho zvedly k nebi, prozradily, že je našli.

„Tohle neměli dělat," mračil se Gerin a ukázal k místu, odkud se zvedal kouř.

„A proč ne?" zajímal se Adiatunnus. „Když už lodě našli, je jen dobře, že je zničili, no ne?"

„Obvykle bych s tím také souhlasil, ale kouř bude vidět hodně daleko. Bojím se, že to uvidí i armáda Gradiů, která je ještě daleko na západ před námi, a bude jim jasné, že jsme jejich přátele porazili."

„O jaký armádě to mluvíš? Řek bych, že je to hloupost, dyť jsme zatím narazili jen na roztroušený oddíly, nic, co by vypadalo jako opravdová armáda. Teda, ne že by mi to vadilo."

„Zamysli se nad tím. Proč by Gradiové za námi vysazovali dvě galéry mužů? Pěšky nás nemohli dohonit, a kdyby ano, nebylo jich dost, aby nám sami výrazně uškodili. S tím souhlasíš?"

„No, asi jo. Ale co to má společnýho s nějakou zatracenou armádou před náma?“

Gerin měl jen zřídka možnost trochu si pohrát s logikou. Když už ji dostal, rád si ji užil. „Zamysli se nad tím,“ opakoval. „Tihle Gradiové nás nemohli dostihnout, ani s námi bojovat, určitě ne sami. Napadá mě jediné, že nám měli zabránit v ústupu. A rozhodně bychom neustupovali před nějakými roztroušenými oddíly. Co by nás mohlo přimět k ústupu, je armáda. Takže... dává ti to smysl?“

Adiatunnus pozorně sledoval Gerinovy vývody a jeho kostnatý obličej se ještě více protáhl. Nakonec řekl: „Můžeš mít pravdu. Jsi pěkně prohnanej, že vidíš armádu, která ještě není na dohled. Řekni, sledoval jsi takhle i mě, celý ty roky?“

„Hodně jsem se snažil.“

„Můžu bejt teda šťastnej, že tady pořád jsem, abys mě mohl mít dál na očích. I když ty můžeš říct, že bys byl stejně rád, kdybych tu nebyl.“

„Ještě raději,“ pronesl Gerin s kamennou tváří. Adiatunnus mu to oplatil procítěným pohledem a oba se rozesmáli. „Teď se podíváme, co se dá dělat s tou armádou, která se zjevila mému vnitřnímu zraku, nebo jestli ho jenom nepotřebuju vytřít.“

„To by mě dost překvapilo. Když sleduju předivo tvých myšlenek, připadám si, jako bys mi loučí osvětloval temnou noční stezku,“ opáčil vzletně Adiatunnus.

„Musíš se naučit číst. Já z tebe toho filosofa nakonec udělám.“

„Ach, to bych měl snad radši dovolit Gradiům, aby mě zabili,“ neodpustil si drobnou pomstu Adiatunnus.

Občas se stalo, že logika i instinkt svedly Gerina na scestí. Jak se armáda propracovávala dále na západ,

začínal mít obavy, jestli tohle není jeden z těch případů. Průzkumné oddíly vyjížděly daleko před hlavní voj a už minul mnoho míst, kde téměř s jistotou očekával střet s gradijskou armádou.

Až jednoho dne přivezl zvěd od jihozápadu vyděšeného rolníka, který se jako klíště držel postranice vozu. „Tenhle chlapík tvrdí, že ví, kde jsou Gradiové!“ křičel už z dálky.

„V pořádku,“ odpověděl Gerin a dal pokyn k zastavení. Zvěd přitáhl opratě a koně zvolnili krok. Postaršímu rolníkovy se zřejmě ulevilo; přinejmenším se začal tvářit méně nešťastně. „Kdo jsi a co všechno víš?“ otázal se Gerin.

„Pane, jmenuji se Osar, syn Pozelův,“ zněla odpověď. Gerin si zdaleka nebyl jist, jestli mu správně rozumí. Raději by snad měl sehnat tlumočníka, protože muž měl téměř nesrozumitelný západní přízvuk a šišlal, protože mu chyběla většina zubů.

„Dobře, Osare, řekni tedy, co víš.“ Rolník ukázal směrem, odkud přijeli. „Pane, tam je spousta Gradiové. Moc. Tam za rybníkem Sakrníkem. Někdo by s tim už měl něco udělat.“

„A proč myslíš, že tady jsem? Pro zábavu? Kvůli krásám přírody?“

„Kdo může vědít, co pánové dělaj a proč to dělaj? Každej soudnej čovek se jim rač klidí z cesty.“

Taková filosofie se Gerinovi nezamlouvala, nicméně ho nijak nepřekvapila. „Kde najdu ten Sakrník?“

„Kde ho najdeš? Jak to myslíš, pane? Jak je možný, abys nevěděl, kde je Sakrník?“ Osar nepochybně žil ve své vesnici celý život, takže rybník, blízký kopec a okolní lesy pro něho byly něčím stejně přirozeným, jako

prsty jeho vlastní ruky. Také nikomu nemusel nikdy vysvětlovat, na kterém konci ruky je má. Bylo pro něho téměř nemožné představit si někoho, kdo nikdy neviděl rybník Sakrník, stejně jako nebyl schopen si představit krajinu více jak den cesty od vesnice, protože tak daleko se patrně během celého života nikdy nedostal.

„No nic," povzdechl si Gerin. „Pojď, nastup do vozu, budeš mi ukazovat, kudy mám jet. Když dojde k boji, můžeš hned seskočit a utéct. Souhlasíš?"

„A zbejvá mi něco jinšího?" zeptal se Osar, jako se už generace nevolníků před ním ptaly své vrchnosti. „Tak jo. Zpět tou cestou, jak sme přijeli. K těm polím."

„Vem si, za jakého hrdinu budeš ve vsi. Jel jsi na válečném voze, vlastně na dvou, a budeš pomáhat vyhnat Gradie. Už vám nebudou škodit."

„Stačej škody, co nadělaj v obili ty vaše zatracený vozy. Budem šici vo hladu," opáčil Osar, syn Pozelův, a zavrtěl hlavou. „Už tak byla dost mizerná ouroda skrzevá to blbý počasí."

Jakmile se dostali do míst, která znal, byl hned na koni. Vykládal, jaký dobytek a jaké obilí se tu pěstovalo, kam až jeho paměť sahala, což zhruba odpovídalo délce Gerinova života. Tohle byl jeho malý svět a znal tu naprosto všechno. „Támhle za těma stromama sem položil svojí první holku," řekl s potutelným úsměvem. „Tehdá nebyly tak vysoký, no jo. Byla pěkňoučká a ty kozičky..." Po chvíli to už Gerin nevydržel a přerušil jeho milostné vzpomínky: „Jak daleko je ještě k tomu rybníku?"

Osar se na něho zaškaredil. Těžko mu to vyčítat; myslet na milování je rozhodně příjemnější, než myslet na boj. Chvilku uraženě mlčel, ale pak ukázal na malý remízek. „Támhle za těma stromama."

A opravdu. Mezi stromy se míhaly odlesky slunce na hladině. A nebyly tam jenom ony. Gerin už rozeznával temné siluety pohybujících se postav. „Zastav," přikázal Durenovi. Když vůz stál, obrátil se k Osarovi: „Měl bys už jít, tamto asi nebudou lidé ze vsi, co?"

„Ani náhodou," odpověděl rolník, překvapivě hbitě seskočil a zmizel za zadními řadami vozů. I Gerin sebou bude muset hodit.

„Těch Gradiů je v lese jak kobylek," konstatoval Van.

„To tedy je. A teď, jak je u všech elabonských bohů přimět, aby s náma bojovali na otevřeném poli?"

Van souhlasně zabrumlal, ale rozumná odpověď ho nenapadla. Gerin uvažoval. V otevřené krajině mohli jeho bojovníci jezdit s vozy v kruzích kolem Gradiů a zasypávat je šípy, aniž by se vystavovali přílišnému riziku. V lese však bylo všechno jinak. Koně by se jen namáhavě prodírali vpřed a posádky vozů by se staly velmi zranitelné, protože by nepřítele, skrývajícího se v podrostu a za stromy, spatřily až na poslední chvíli.

Gerin poklepal svého syna po rameni. „Zajeď co nejblíž k lesu, chci něco zkusit." Když to Duren udělal, vykřikl Gerin jak nejhlasitěji mohl: „Jestli nejste jen tlupa usmrkanejch zbabělců, vyjděte a bojujte!"

Proti Trokmoicům by to jistě zabralo; na své odvaze si nesmírně zakládali. Možná by to platilo i na Elabonce; i mezi Gerinovými vlastními lidmi by se našel nejeden zbrklý trouba. Tady však padla kosa na kámen. „Když jsi takovej skvělej bojovník, pojď si pro nás!" ozvalo se z lesa velmi slušnou elabonštinou.

Přesně takhle by odpověděl i Gerin, přesto ho odpověď nijak nepotěšila. A už vůbec ne řev, který se

zdvihl, když Gradiové pochopili, jak jejich vůdce odpověděl. Jedině muž pevně třímající velení si mohl dovolit tak přímou odpověď na tak přímou výzvu. „Měl jsi pravdu," obrátil se Gerin na Vana. „A ke všemu se zdá, že mají schopného vůdce."

„Takže co s tím uděláme?"

„Nejraději bych ten les zapálil a hezky je vykouřil. Problém je, že je bezvětří a stromy jsou po deštích mokré a nasáklé mízou," dodal a zamyšleně si kousal ret.

„Jistě, moc by to nehořelo," přikývl Van. „Mohli by prchat od nás, směrem k rybníku, namísto k nám. Takže, co zbejvá?"

Gerin pohlédl dozadu, na vozy plné Elabonců a Trokmoiců, a pak zpět k lesu, který se hemžil Gradii. Gradijský velitel odmítl jedinou Gerinovu nabídku a učinil svoji, která měla naopak skončit Gerinovou porážkou.

„Když nepůjdou oni k nám, půjdeme my za nimi," konstatoval Gerin s povzdechem.

Doufal, že se mu to Van bude snažit rozmluvit. Ten naopak zaječel radostí a uštědřil mu takovou ránu do zad, že Gerin málem spadl z vozu. „Z času na čas máš výborný nápady, Foxi!"

„No, nevím."

Gerin začal vykřikovat rozkazy a bojovníci seskakovali z vozů. V tu chvíli pokynul Adiatunnus svému vozkovi, aby zastavil u Gerinova vozu. „Zbláznil ses snad, že s nima chceš bojovat v lese? To je přesně to, co chtěj!"

„Uvidíme, jak dlouho se jim to bude líbit. Musím přiznat, že ani ě se do toho moc nechce. Ale tohle je po právu naše země, a jestli odsud nedokážeme hnát Gradie i s jejich bohy, měli bychom to raději vzdát a nechat je, ať si dělají co chtějí."

„Ale vždyť to sou Gradiové!“ vyjekl Adiatunnus, vyděšený vzpomínkou na porážky. „Bojovat z vozů nebo na hradě, to jo, ale...“

„Jestli chceš, vrať se na druhý břeh,“ odsekl Gerin. Jestli se Adiatunnus se svými Trokmoici opravdu otočí, je boj ztracen. Na okamžik měl pocit, jako by mu srdce sevřela ledová ruka. Ale ať by vyhlídky byly jakékoli, do boje by šel. V tu chvíli si byl jist, že by Gradiové jeho pocitům dobře rozuměli. „Jestli v téhle bitvě zvítězím společně s tebou, bude to v pořádku. Ale jestli zvítězím poté, co porušíš přísahu, budeš další na řadě.“

Gerin to myslel naprosto vážné a Adiatunnus to dobře věděl. Nervózně si olízl rty. Gerin si ho chladně měřil a doufal, že se ho bude obávat víc než Gradiů. Po dlouhé chvíli ticha Adiatunnus řekl: „Nejsem žádnej křivopřísežník. Budem bojovat s tebou.“

„Tak to můžeš dokázat.“ Gerin seskočil z vozu. Van dopadl hned za ním a po chvilce i Duren, který uvázal spřežení ke křoví, které by koně rozhodně neudrželo, kdyby chtěli doopravdy utéct.

„Ať tě vrány sežerou, princi!“ prohlásil Adiatunnus a také seskočil.

Když Gradiové viděli, že jejich nepřátelé sesedají, spustili bojový pokřik. „Voldar! Voldar!“ dunělo Gerinovi v hlavě. Ale ať křičeli, jak chtěli, necítil ve vzduchu žádnou nadpřirozenou sílu, ani jinou známku přítomnosti bohyně. Vůbec by se mu nechtělo bojovat proti kruté bohyni, úplně mu stačili její divocí vyznavači.

„Náš pokřik je ‚Baivers‘! Zvolal ke svým bojovníkům. Nepředpokládal, že by se elabonský bůh účastnil boje víc než Voldar, ale za pokus to stálo, a na druhou

stranu bylo možné, že se pokřik donese až do země Gradijských bohů a podpoří Baiverse v jeho boji. .Jestli vyhrajeme tuhle bitvu, měli bysme vyhrát válku. Zahnali jsme je už hodně daleko a teď si nesmíme nechat vzít, co už jsme jim vzali. Co vy na to, chlapi?“

„Baivers!“ V jejich válečném pokřiku zanikl řev Gradiů, kteří si dosud zcela nezvykli na to, že se jim může někdo, ať člověk či bůh, postavit. Tím *hůř pro ně,* pomyslel si Gerin, *život je plný překvapeni* Mávl paží a Elabonci s Trokmoici se nahrnuli do lesa.

Někteří Gradiové, když viděli opěšalé bojovníky, vyběhli z lesa a chtěli se s nimi utkat na otevřeném prostranství. Několik Gerinových bojovníků si však vzalo z vozů i luky a začali po nich střílet. Dva nebo tři Gradiové padli, ostatní se stáhli zpět do lesa.

Dva nebo tři za to ani nestojí, blesklo Gerinovi hlavou. Protože je na každý pád čekal urputný boj, snažil se držet poblíž Durena. Jeho syn měl odvahu dospělého muže, ale ještě se mu nedostávalo síly a předvídavosti, proto se Gerin rozhodl, že ho bude v lese alespoň trochu chránit před nebezpečím. Rozum sice říkal, že starat se o bezpečnost dvou zvyšuje riziko pro oba, ale rozum ať si klidné sežerou vrány.

Zpoza dubu vyskočil Gradi a s Voldařiným jménem na rtech napřáhl sekeru ke smrtícímu úderu. Gerin odrazil čepel naplocho štítem - nemohl riskovat kolmý zásah, ostří by nejspíše projelo tenkým bronzovým plechem, kůží i dřevem, a skončilo by v jeho paži.

Gerin zaútočil mečem a Gradi jeho výpad vykryl sekerou. Ustoupil o krok a neustále Gerina bedlivě sledoval; patrně se poprvé setkal s levorukým šermířem, zatímco Gerin bojoval s praváky celý život.

Gradi se podruhé rozmáchl sekerou, tentokrát Gerin úder odvrátil mečem a začal mohutného seveřana

zatlačovat štítem, dokud muž nezakopl o kořen a nepadl na záda. V tu chvíli mu Gerin hrotem meče probodl hrdlo. Muž vyrazil tlumený bublavý výkřik, který rychle utichl, když se mu plíce zalily krví.

Gerin se rychle vztyčil a rozhlédl se. Bezbožně zaklel, protože po Durenovi nebylo ani vidu. Předsevzetí, dohlížet během boje na mladíka, se zhroutilo hned po prvním souboji. Teď už nezbývalo než pročesávat les, dokud v něm bude jediný bojeschopný Gradi.

Takovou bitvu nepamatoval. Bylo prakticky nemožné nějak ji řídit. Stejně jako všichni bojovníci, včetně Gradiů, viděl jen pár stop před sebe. Šel z jedné potyčky do druhé, pomáhal Elaboncům i Trokmoicům a snažil se, aby za ním zůstávali jen mrtví Gradiové.

Byl zvyklý velet desítkám a stovkám válečných vozů, jako by to byly galéry na moři, podřizující se jeho vůli. Dnes bylo všechno jinak. Dva Gradiové vyskočili zpoza stromů a rozsekali osamělého Elabonce. Tři Elabonci a Trokmoiec, dorážející na dvojici Gradiů bojujících zády k sobě, dokud jeden z nájezdníků nepadl, aby pak druhého mohli rozcupovat na kaši. Les byl plný křiku a nářku, těžkého puchu vyhřezlých vnitřností a kovového zápachu čerstvě prolité krve.

Jakmile uviděl některé své muže, posílal je k nejbližší skupince Gradiů, o které věděl. Jakmile narazil na Gradie, svolával volné muže k sobě. Všiml si, že nachází jen velmi málo raněných. Nepotřeboval mnoho času na to, aby si uvědomil, že obě strany dobíjejí nalezené raněné. Války mezi Elabonci, a dokonce ani mezi Elabonci a Trokmoici, nikdy nebývaly tak kruté.

Srdce mu poskočilo, když před sebou uviděl Durena, jak se s mečem v jedné a štítem v druhé ruce prodírá

podrostem. Když za sebou mladík Gerina zaslechl, prudce se otočil, připraven k boji.

„Já nejsem nepřítel," vykřikl Gerin, i když pro chlapce, kterému sotva raší první chmýří, bývá nepřítelem každý dospělý příbuzný a otec zvlášť.

Duren ho však pochopil správně a zeptal se: „Vyhráváme?" Stejnou otázku si před chvílí položil i Gerin.

„Ať se propadnu do nejžhavějšího z pěti pekel, jestli to vím," odpověděl tiše, aby neupoutal pozornost Gradiů. Byla to možná přehnaná opatrnost, protože les se otřásal výkřiky a řinčením zbraní, ale více opatrnosti je vždycky lepší než málo. „Nevím," vyhekl ještě jednou. „Dostali jsme se už dost hluboko do lesa, takže myslím, že aspoň neprohráváme."

Vzpomněl si, že skoro totéž mu řekl Baivers uprostřed boje s Voldar a její suitou nižších bohů. No, možná to nebyl prostředek, ale teprve začátek, říkal si. Podle všeho ten boj stále pokračuje. Může klidně pokračovat ještě několik dní, a pro mě za mě, i několik let. Bohové nepotřebují jíst ani spát, alespoň ne v tom smyslu jako my, a je sakra těžké je zabít.

Poklepal hrotem meče na Durenův štít. „Jdeme. Rád bych zjistil, co za příjemnou společnost nás tam dál čeká."

Než se nadáli, stáli u hustého křoví, které obrůstalo malou paseku. Ten pohled mu opět připomněl to, co viděl v zemi gradijských bohů. Boj, který na pasece zuřil, byl neméně chaotický a krutý než ten, ze kterého ho vyhnala Voldar.

„Baivers!" vykřikl Duren a vrhl se mezi bojující. Kdyby to bylo na Gerinovi, nejdřív by začal bojovat a až potom možná zakřičel. Dostal by tak jednoho nebo dva Gradie, než by si všimli, že přibyl další nepřítel.

Teď už se nedalo nic dělat. „Baivers!“ zařval také a vrhl se za svým synem.

Okamžik nato zemřel jeden Gradi, který se otočil, aby Durena zastavil. Probodl ho Trokmoiec, se kterým zrovna bojoval. Taková drzá otevřenost je možná stejně dobrá jako útok ze zálohy, napadlo Gerina. Budu to muset někdy promyslet - až se mě nikdo nebude pokoušet zabít.

Bylo jasné, že to bude ještě chvíli trvat. Boj na otevřené mýtině neutuchal, vzduchem se míhaly sekery, čepele mečů, nože i oštěpy. Občas vzduchem zasvištěl kámen, který něčí ruka se zlámanými nehty vyrvala ze země. „Voldar!“ křičeli neustále Gradiové. Gerin, který už ten pokřik slyšel víckrát než se mu zamlouvalo, už dovedl rozlišit významy, v jakých ho Gradiové používají. Tentokrát v něm posílil naději, protože vycítil prosbu, jako by Gradiové o své bohyni už dlouho neslyšeli.

„Voldar je mrtvá!“ vykřikl Gerin. Ti, kteří trochu rozuměli elabonsky, ztuhli hrůzou. Gerin samozřejmě lhal, ale bylo mu to jedno. Pokud mu Gradiové nemohou dokázat opak - a podle jejich reakce si byl jistý, že nemohou - mohl mít stejně dobře pravdu. Voldar, upoutaná bojem v zemi bohů, jim byla stejně platná jako mrtvá Voldar.

Ale Gradiové byli divokými protivníky i bez toho, že by Voldar zasahovala v jejich prospěch. Jeden z nich zařval něco nesrozumitelného, Gerin nepředpokládal, že by to bylo pozvání na zdvořilostní návštěvu, a ohnal se po něm sekerou. Úder se svezl po štítu, a sekera ho naplocho zasáhla do přilby. Přestože rána už ztratila většinu síly, na okamžik ztratil rovnováhu. Gradi se

znovu rozmáchl. Gerin zkusil odrazit útok mečem, ale těžká sekera mu vyrazila zbraň z ruky.

Gradi vítězně zařval a napřáhl se potřetí, aby ho dorazil. Gerin uskočil, chytil ho za zápěstí a prudce zkroutil. Gradi znovu zařval, tentokrát bolestí a překvapením. Gerin znovu zakroutil, přetočil protivníka na svůj bok a prudce ho přehodil. Fox stále patřil k nejlepším zápasníkům v severních krajích, a pokud věděl, Gradiové umění zápasu vůbec neznali.

Gradi těžce dopadl a sekera mu vylétla z ruky. Snažil se na ni dosáhnout, ale Gerin ho nakopl do žeber a pak do obličeje. Sám popadl sekeru, protože byla blíže než jeho meč. Zvedl ji nad hlavu a prudce švihl. Vystříkla krev a Gradiho údy sebou začaly nekontrolované trhat. Sekl podruhé a válečník s dlouhým zachroptěním skonal.

„Baivers!“ divoce zařval někdo za ním. Divokost toho výkřiku ho přinutila ohlédnout. Jen o vlas uhnul před svištícím mečem Drunga, syna Dragova.

„Drungo, ty blbe! To jsem já, tvůj pán!“

„Ach, to jsi ty, princi,“ řekl omluvně. „Viděl jsem sekeru a myslel jsem, že to je nějakej Gradi. Nenapadlo mě, že by jim jí vzal někdo z našich.“ Gerin jen vzdychl. Drungo nikdy nebyl žádný lumen a stejně tak Drago Medvěd, jeho otec. Ale oba byli dobří bojovníci a ve rvačkách bylo lepší mít je na své straně.

Na paseku přiběhli další Elabonci a Trokmoici. Přiběhlo i několik Gradiů, ale za chvilku už ani jediný nestál na nohou. Někteří ještě na zemi tiše skučeli, ostatní ztichli navždy. Ale i mnoho jejich nepřátel už paseku nemělo nikdy opustit po svých. Ti z Gerinových mužů, kteří přežili, se brodili zelenorudou trávou a dobíjeli raněné Gradie.

„Pokračujem," vyzval je Gerin, když dokončili chmurné dílo. Ukázal do lesa. „Stále je tam ještě dost těch zkurvysynů."

Muži, i ti nejstatečnější, zaváhali, než opustili přehlednou a bezpečnou mýtinu a vstoupili do lesa. Neměl jim to za zlé. Na boj v otevřeném terénu byli zvyklí, ale slídění mezi stromy spíš připomínalo lov, s tím rozdílem, že kdo bude kořistí a kdo lovcem záleželo na náhodě.

Lesem se rozlehlo volání. Gerin nerozuměl slovům, ale poznal hlas: byl to gradijský velitel dirigující své bojovníky, ten, který mu před započetím boje odpověděl v elabonštině. Fox se zastavil, nachýlil hlavu a zaposlouchal se do zvuků bitvy. Zdálo se, že nejtužší boj probíhá někde po jeho levici. Poslal tam své muže. Na rozdíl od gradijského vojevůdce to udělal téměř v tichosti.

Pak se vydal za hlasem. „Van měl pravdu," poznamenal k Durenovi, „konečně se mezi nimi našel vůdce, který z nich něco vyrazí, ať s Voldar, nebo bez ní. Když se nám ho podaří zabít, dostaneme je na kolena."

Organizovaní Gradiové opravdu bojovali velice houževnatě. Gerin musel podstoupit několik soubojů, než se přiblížil ke gradijskému veliteli. Už mu nezbývalo mnoho, když zpoza stromu, jehož kmen se nezdál být zdaleka tak silný, aby ho ukryl, vyskočil mohutný chlap. Vrhl se na Gerina podobně jako Drungo, ale včas se zarazil. Gerin také zastavil započatý protiútok a pokývl Vanovi, jako by ten právě vycházel z velké síně jeho hradu. „Je skvělé vidět, že ještě žiješ."

„I já tě rád vidím," odpověděl světoběžník. „Hrneš si to vyřídit s tím chlapíkem, co řve rozkazy jak na přehlídce?"

„Přesně to dělám. Když ho zabijeme, zlomí jim to vaz a je to jednodušší, než nechávat si vnutit jejich způsob boje.“

„Moje řeč. Taky po něm jdu.“

„Všichni po něm jdeme,“ přidal se Duren.

„Výborně, Foxi,“ poplácal Van Gerina po zádech, „jablko nepadlo daleko od stromu. Doufám, že bude ve všem po tobě. Jdeme na to.“ S podivuhodnou lehkostí a tichostí vklouzl do podrostu.

Gerin s Durenem ho následovali. Gradijský velitel stále řval rozkazy. Stejně snadno by našli vyjícího dlouhozuba. Gerin uvažoval, zda by nakonec nebylo lepší narazit na dlouhozuba, než na tohohle Gradie.

Van zdvihl ruku, dlaň otočenou ke Gerinovi. Ten se okamžitě zastavil. Van nemusel nikam ukazovat, stačilo, že stojí. Gerin napínal zrak skrze houští před sebou. Stál tam Gradi, ke kterému přiběhl jiný bojovník a něco ze sebe vychrlil. Ten první naslouchal, pak se obrátil k jinému a něco vykřikl. Tak tohle byl jejich protivník.

„Vyrazíme všichni najednou,“ šeptal Gerin a litoval, že s sebou nemá luk; mohl by toho obrovského a nebezpečně vyhlížejícího muže zabít z bezpečné vzdálenosti. „Raz, dva...“

Jak řekl „tři“, na světlinku vrazil další Gradi. Gerin hrábl po Vanovi a synovi, aby je zadržel, ale pozdě. Vrhl se tedy vpřed, sotva půl kroku za nimi.

Půl tuctu skoků jim stačilo k překonání vzdálenosti. Ale stačilo to i Gradiům, aby se vzpamatovali z překvapení, zvedli sekery a připravili se k obraně. Dva menší bojovníci skočili před svého velitele a napadli Durena a Vana, kteří byli blíže, velitel tak zůstal Gerinovi.

Dost pochybná čest, mihlo se Gerinovi hlavou. Je větší a zjevně mladší než já. Se svou tradiční zbraní také

uměl zacházet podstatně lépe než Gerin, který stále třímal ukořistěnou sekeru. Mám jedinou výhodu... Ale ať přemýšlel, jak chtěl, nedokázal si ji vybavit.

„Voldar!“ zařval Gradi a sekl. Gerin se v poslední chvíli přikrčil a čepel mu zasvištěla těsně nad hlavou. Vzápětí jen o vlas unikl úderu, který Gradi vedl přes ruku. Byl přesně tak silný, jak vypadal, a možná ještě rychlejší. Gerin se pokusil o nejistý výpad, který seveřan lehce odrazil. Gradi ťal podruhé. Gerin ránu zachytil štítem a na okamžik mu celá paže až k rameni znecitlivěla. Doufal jen, že Van a Duren rychle zabijí své soupeře a přispěchají mu na pomoc. Nevěřil, že by mohl gradijského velitele zvládnout sám. Podle divokého šklebu si byl vítězstvím jistý i Gradi. Udělal jeden nebo dva klamné výpady, a pak znovu udeřil. Gerin znovu nastavil štít, ale tentokrát sekera dopadla ostřím.

Čepel projela všemi vrstvami a její okraj téměř něžně přejel po Gerinově paži. Rukou mu projela palčivá bolest. Sevřel štít pevněji; zranění naštěstí nebylo vážné. Gradi se pokusil vytrhnout sekeru za štítu, ale ta vězela příliš pevně. Vztekle zařval.

Gerin mu nedal příležitost, aby se o to pokusil podruhé. Neustoupil, ale začal ho tlačit dozadu, aby měl co nejméně místa a nemohl využít svou sílu. Gradi zuřivě cenil zuby.

Kdyby sekeru pustil a utekl, mohlo to pro něho dopadnout dobře. Místo toho se ji stále marně snažil pravou rukou vytrhnout, aby s ní mohl čelit úderům levorukého Gerina. Tak měl pravou ruku blokovanou a jeho levá ruka byla jako obrana proti ránám z druhé strany naprosto nedostatečná. Po druhém zásahu bolestně zavyl a ochabl.

Fox ho zasáhl potřetí, tentokrát mířil úder ze strany na krk. Gradi překvapeně vyhekl, vytřeštil oči a pustil topor sekery. Otevřel ústa a Gerinovi se zdálo, že chce ještě naposledy vykřiknout „Voldar“, ale už se mu nedostávalo dechu. Pomalu se pootočil, klopýtl a padl naznak.

Gerin se otočil od mrtvého, aby pomohl Durenovi a Vanovi. Vanův protivník ležel na zemi a Van z jeho břicha právě vytahoval kopí i s cárem narůžovělých vnitřností. Na Durena jeho soupeř těžce dotíral a nutil ho k neustálé obraně. Když se na něho Gerin s Vanem společně vrhli, vzal Gradi nohy na ramena, ale daleko se nedostal.

Na světlinu se vřítil další Gradi. Divoce se rozhlédl, a když viděl, co se děje, utekl tak rychle, že se ho ani nepokusili pronásledovat.

„Rychle,“ pobídl je Gerin. „Ještě není konec. Pouhé vítězství nestačí - musíme je rozdrtit na padrť.“

Cítil, jak ho bolí celé tělo. Jestli přežije, bude spát tři dny v kuse a stejně mu to moc nepomůže. Teď ale musel zatnout zuby a znovu se vrhnout do lesa.

Během dne ještě prošel mnoha těžkými souboji, ale po smrti vůdce jako by Gradiové ztratili něco ze své urputnosti a divokosti. Slunce bylo sotva kousek za polovinou své dráhy k západnímu obzoru, když se Gerin dostal ven z lesa. Před sebou viděl jen několik málo Gradiů prchajících k západu podél břehu rybníka Sakrník. Z lesa k němu ještě jako vlny utichajícího příboje doléhal zvuk boje. Výkřiky, které se odtamtud nesly, byly většinou v elabonštině a trokmoištině.

Z výběžku lesa, vzdáleného ani ne na půl dostřelu šípem, vystoupila postava. Trokmoiec zamával na Gerina. Gerin také zvedl paži. „Adiatunne!“

Adiatunnus k němu zvolna došel. Lesní barbar vypadal přesné tak unaveně, jak se Gerin cítil. „Chudák Diviciacus, dostali ho. Celý dlouhý roky byl mojí pravou rukou," řekl, když se zastavil před Gerinem. „Zatraceně. No..." Vzdychl a napřímil se. „Dostali jsme ty sráče, princi, pochybuju, že se vzpamatujou. Teď už vyčistíme severní kraje až k moři."

„Myslím, že máš pravdu." Z lesa vybíhali další Elabonci a Trokmoici a shromažďovali se kolem svých vůdců. „Myslím, že máš pravdu," opakoval Gerin, jako by sám nevěřil tomu, co před chviličkou řekl.

„Je to tak, princi," přisvědčil Adiatunnus a odmlčel se, jako by zvažoval, co řekne. „Už je to tak, princi. A dokázal jsi to ty, nikdo jinej. Já bych to nedokázal, to přiznávám, žádnej jinej muž by to nedokázal." Rozpačitě zavrtěl hlavou. „Ne. Tak to neni správný."

„Kdo to říká?" vybuchl Van.

„Já," odpověděl Adiatunnus a s dlouhým povzdechem klesl na obě kolena. „Nikdo jiný by to nedokázal, než ty... králi."

XII.

Z nízkého pahorku přehlížel Gerin nedaleké pobřeží Orynijského oceánu. S Velkým vnitřním mořem měl tento oceán společné jen jediné - byla to hrozná spousta vody. Velké vnitřní moře bylo modré a klidné. Tady se šedivé masy vod s řevem vrhaly proti rozeklaným útesům a do výšky rozstřikovaly slané krůpěje. Svým způsobem byl oceán stejně divoký a barbarský jako Gradiové, kteří se po něm plavili.

Na pobřeží, nepříliš daleko na jih od ústí Niffetu, trůnil mohutný hrad, vystavěný z těžkých kamenných bloků. Po vyhnání většiny Gradiů ze severních krajů se jejich zbytky stáhly právě sem. Ani neuvažoval o tom, že by mohl hrad dobýt. Nedal se ani účinně obléhat; Gradiové jej mohli snadno zásobovat od severu po moři, a Gerin neměl žádné lodě, aby jim v tom zabránil.

Duren se vyšplhal na návrší a rozhlédl se po nekonečné hladině, která ho nesmírně fascinovala. Ukázal na hrad před nimi. „Co s nimi uděláš, otče?“ zeptal se, přesvědčený, že Fox určitě něco vymyslí, i když si nedovedl představit, co by to mohlo být.

Gerin odpověděl jediným možným způsobem: „Letos už nic. Udělali jsme, co se dalo, dokonce víc, než jsem čekal. Dokud budou jejich bohové zaměstnáni svým bojem, jsme schopni Gradie porazit nebo se jim alespoň postavit jako rovní rovným. A to, myslím, prozatím stačí.“

„A co když zase zaútočí, až odsud odejdeme?“

„Nechám tu své vazaly - Elabonce i Trokmoice. Gradiové pobili většinu místních šlechticů a jejich panství upadají. Opravíme hrady a tvrze, možná postavíme pár nových, aby nebylo tak snadné se přes tato území dostat. Předtím se šlechtící svářili mezi sebou, ale teď budou proti Gradiům spoléhat jeden na druhého. A také na mě.“

„Jistě, budou se moci dovolávat svého krále.“ Sám od sebe by si Gerin ten titul nenárokoval. Aragis Lučištník, který se kdysi prohlásil velkovévodou, zůstal letos v létě stranou. Patrně doufal, že se Gerin a Gradiové navzájem vyčerpají, on pak přijde k hotovému a titul mu spadne do klína. Otázkou zůstávalo, co udělá, až se dozví, že titul připadl Gerinovi.

Ten titul mu nakonec přiřkl Adiatunnus, který mu koneckonců mohl být stejně nebezpečným protivníkem jako Aragis. „Skoro si začínám myslet, že vděčnost ještě nevymřela,“ zamumlal si pro sebe.

„Otče?“

„To nic.“ Trokmoici přijali jeho nový titul se stejným nadšením jako jeho vlastní muži. Jak dlouho jim to vydrží, byla jiná otázka. Dokud nadšení trvá, musí ho využít. Není tak obtížné vést lidi k určitému cíli, pokud už tím směrem vyrazili. Díky strachu z odplaty Gradiů budou nějaký čas více dbát na slova muže, který je jako první porazil.

„Budeme potřebovat vlastní lodě,“ řekl. Už jednou to říkal a věděl, proč to teď opakuje. Jestliže se Gradiům po čase podaří obnovit svou sílu, bez lodí se jim neubrání, a budou moci napadat severní kraje podle libosti.

„Co uděláme, jestli gradijští bohové porazí Baiverse a bohy podzemí?“ napadlo Durena.

Gerin mu položil ruku na rameno. „Toho se příliš nebojím, když jsem viděl, co Baivers dokáže, když chce. Voldar se s ním může měřit, ale nedokáže ho porazit - kdyby ano, jistě by to už udělala. A kdyby snad ano, vypustíme na ní a její družinu další ospalé elabonské bohy. Baivers by jim jistě vysvětlil, že boj je jediné východisko.“

„Ale tak by se do světa smrtelníků dostalo víc bohů, než kam paměť sahá,“ namítl Duren.

„Také mě to napadlo. Moc se mi to nezamlouvá, když si uvědomím, jak nicotné jsou naše schopnosti proti schopnostem bohů, ale asi by se nedalo nic jiného dělat. Ať tak nebo tak, myslím, že to dokážeme.“

„Ty to dokážeš.“ Gerin si při té odpovědi vzpomněl, jakou měl on sám bezmeznou důvěru v otce, když byl ve věku, kdy mu rašilo první světlé chmýří. „Vždycky na něco přijdeš.“

Chci aby se na mě vzpomínalo právě takhle? Uvažoval Gerin. *Vždycky na něco přišel* Tohle není námět pro hrdinné písně bardů. Nebo snad ano? Gerin sám byl hrdinou nejedné písně, i když Fox, o kterém bardové

pěli, se mu podobal jen dost vzdáleně. *Vždycky na něco přišel* No, mohlo to dopadnout hůř, uzavřel myšlenky na toto téma.

„Matka bude pyšná, až přijedeme na hrad Fox," prohlásil Duren.

Samozřejmě myslel Selatre a měl nepochybně pravdu. Věděl, pochopitelně, že není jeho vlastní matkou, ale zdálo se, že takhle o ní nikdy neuvažuje. Gerin měl naopak dojem, že na Elise si už snad nikdy nevzpomene. Zato Fox ano. Napadlo ho, jestli ještě žije. A pokud ano, co si asi pomyslí, až se dozví, že byl prohlášen králem severu? Ušklíbl se. Pryč s takovými nápady; to se stejně nikdy nedozví.

Začal se proto zabývat věcmi, které byly mnohem důležitější a musely zanedlouho přijít. „Ani se tak nebojím, co si o mě pomyslí Selatre; má mě ráda, ať jsem král nebo ne. Spíš mě zajímá, jak můj titul přijmou ostatní Trokmoici, až dorazíme na Adiatunnovo panství.

„Co když ho neuznají, co potom?" nadhodil Duren.

„Nevím," odpověděl a dlouze se zadíval na syna, „možná to bude znamenat válku."

„Už jsem zažil dost války," vyhrkl Duren.

„Učíš se rychle, chlapče, opravdu rychle."

„Takže teď necháváš všechno na mě," prohlásil Adiatunnus, právě když se chystali přebrodit na druhý břeh Venienu.

Gerin se tiše zasmál. „Kdybych nechával všechno na jiných, nebyl bych tak zestárl."

„Nazval jsem tě sice králem," pokračoval Trokmoiec trochu podrážděně, „ale myslíš, že až to budu opakovat

před svými lidmi, chci mít kolem sebe ty tvoje jižanský pořezy?“

„Abych pravdu řekl, netuším, co chceš,“ odpověděl Gerin. Doufal, že to Adiatunnus vezme jako poklonu, jako ocenění jeho nevyzpytatelnosti. Lesní barbar plácl svého vozku po zádech a ten popohnal spřežení. Prudkým cvalem vlétli do brodu a kolem kopyt a kol se rozstřikovala vodní tříšť, ve které sluneční paprsky vykreslovaly drobné duhy.

„Neměl bys ho nechat jet moc dopředu, kdo ví, jak si pustí pusu na špacír?“ ozval se Van. Ještě než dokončil větu, Duren pobídl koně a jejich vůz přeletěl brod v závěsu za Adiatunnem. „Máš schopnýho kluka,“ zabručel Van.

„Už jsem si všiml,“ poznamenal Gerin. Van se rozchechtal a Duren se vepředu začal rozpačitě ošívat.

Trokmoici, kteří pracovali na polích, křičeli na vojáky a propukali v jásot, když slyšeli zprávy o velikém vítězství. Kde byla větší sešlost lidí, Adiatunnus dodával: „Přijďte na hrad! Řeknu vám něco, co stojí za to slyšet!“

Nejel však rovnou na hrad, ale se svými i elabonskými bojovníky se zastavil na návsi rozlehlé vesnice v podhradí. Jako každý správný vůdce měl cit pro situaci, a čekal, až dav zhoustne a trochu se rozšumí. Děvečky mezitím nosily z hradu pivo a nalévaly každému, kdo jevil známky žízně.

Když se mu zdálo, že čas nažral, vylezl na tlustý kmen, který tam ležel, a zvolal: „Gradiové dostali, co jim patří, a pěkně natvrdo, a stejně to dostávaj i jejich odporný bohové. Hnali jsme je až k moři.“ Z davu se nesly radostné výkřiky a volání slávy. Adiatunnus se sehnul a pomohl Gerinovi nahoru. „Tady ten jižan s tím má tak drobet něco společnýho.“

Gerin si už zvykl na Adiatunnovu rétoriku a stejně tak jeho poddaní, kteří teď začali provolávat slávu Foxovi. Zatím Adiatunnus přikládal do ohně. „Musím vám říct, že už nejsem víc vazalem prince severu.“ Další jásot, tentokrát trochu jiný. To jásali Trokmoici, kteří by se rádi vymanili z poddanství. Ze by přece jen chystal zradu? napadlo Gerina. Adiatunnus pokračoval: „Ne, teď jsem vazalem Gerina Foxe, krále severu, kterýho jsem sám tak nazval!“

Na chvíli nastalo hrobové ticho, než si Trokmoici uvědomili, co to znamená. Pak se přidali k jásotu Gerinovy družiny a byl to jásot ještě mohutnější než předtím. Adiatunnus šťouchl Foxe loktem do žeber. Ten postoupil o malý krůček dopředu - víc to nešlo, jinak by spadl - a promluvil: „Chci být dobrým králem a s každým budu jednat přímo a čestně, ať to bude Elabonec nebo Trokmoiec. Ale jestli se mě někdo pokusí podvést, dopadne má pěst, jako by to byl kmen stromu, na kterém právě stojíme. Dohodnuto?“

„Ano!“ ozval se mnohohlasý souhlas. Měl sice dojem, že v tuto chvíli spíš jásají kvůli osvobození od Gradiů, než pro to, co právě řekl, ale teď se tím nezabýval. Bez něho by stejně nebylo žádné osvobození. Byl rád, že mají dost rozumu, aby si uvědomili alespoň tohle. Prozatím. Seskočil z kmene. Krásná rusovlasá Trokmoika mu podala korbel piva. Vypil ho na jeden zátah, a když jí ho vracel, všiml si, jak jasně modré má oči, jak svůdně vlhké plné rty a jak jí lehká halena něžné zvýrazňuje křivku mladých ňader. Bylo naprosto zřejmé, že právě těchto věcí si má všimnout, neboť zavrněla: „Tedy král? Jaké to asi je, spát s králem?“

„Jestli někdy přijdeš na hrad Fox, můžeš se zeptat mé ženy.“ Její modrounké oči náhle připomínaly ledovec někde vysoko ve vzdálených horách. Prudce se otočila a uraženě odcházela. Buď rád, že ti ten korbel nerozbila o hlavu, oddechl si Gerin.

„Jaký jsi marnotratný muž, Foxi,“ posteskl si Van. „Bohové nestvoří takovou nádheru každý den.“

„No, přežiju to. Nestojím o žádnou domácí talířovou přestřelku, jaká asi čeká tebe.“

„Myslíš Fand?“ opáčil Van a obrátil oči v sloup. „Ta po mě háže vším možným, ať nějakou někde přefiknu nebo ne. Nakonec to vychází nastejno.“

Před takovou logikou by leckterý sithonský vědec prchal pod nejbližší kámen. Gerin z toho jen dostal žízeň a ohlížel se po dalším korbelu piva. Doufal, že příští děvečka po něm zase nevyjede jen kvůli jeho novému titulu. I když tamta byla opravdu zatraceně krásná.

Když se armáda vozatajstva přiblížila na doslech hradu Fox, hlídka na palisádách zvolala: „Kdo přijíždí k hradu Fox?“

Samozřejmě, že odpověď znala, protože Gerin vyslal posly, aby na hradě oznámili všechny noviny. Přesto hlasitě a s hrdostí odpověděl: „Gerin Fox, král severu.“

„Vejdi do svého hradu, králi!“ odpověděla hlídka a muži na palisádách je začali radostně vítat. Za okamžik se k nim přidal i jásot zevnitř hradu. Když padací most dopadl na hranu příkopu, Gerin pokynul Durenovi, který vjel s vozem na nádvoří.

Ihned seskočil z vozu a objal Selatre. „Doufala jsem, že se to jednou stane. Jsem šťastná a jsem na tebe hrdá.“

„Taky jsem si myslel, že to jednou přijde, ale nikdy by mě nenapadlo, že mě za krále prohlásí právě

Adiatunnus. Vždycky jsem předpokládal, že mě za krále vyhlásí moji poddaní, až Adiatunna zabiju.“

Přistoupil k němu Rihwin Fox, dal si ruce v bok a důležité prohlásil: „Jen abys věděl, ty tvoje tituly jsou čím dál nabubřelejší.“ Zašklebil se od ucha k uchu a stiskl Gerinovi ruku.

„Zatraceně nemožnej, jako obvykle,“ opáčil Gerin.

„Na krále!“ zaburácel Geroge, kterému stále chyběl špičák, a vysoko zdvihl džbánek s pivem. „Na krále.“

Ještě jedna pořádná hostina a budu moct všechny vazaly poslat zpět na *jejich hrady, ať se živí ze svého.* Cestou zpět na hrad Fox viděl, že se pole vzpamatovala ze špatného počasí, a úroda by mohla být docela dobrá. Bylo by to zapotřebí, protože musel doplnit vlastní zásoby, které se už povážlivě ztenčily. Jestli i jeho vazalové dobře sklidí, mohli by poslat nějaké obilí do kraje za Venienem, kde bylo počasí nejvíc ovlivněno gradijskými bohy a letošní úroda určitě nebude stát za mnoho.

Z velké síně vyběhli Dagref, Klotylda a Blestar, a Gerin se přestal zabývat zrním a úrodou. On i Duren se ocitli v zajetí dětí. „Chci vědět úplně všechno,“ dožadoval se jeho druhý nejstarší syn. „Hned teď a popořádku, abych v tom neměl zmatek.“

„Tak tohle mi chybělo,“ zabručel Gerin a sevřel ho do náruče. Bylo mu jasné, že jakmile si Dagref vyslechne jejich příběh, bude schopen ho ještě po letech opravovat a upozorňovat na každou drobnou nepřesnost. A skoro vždy bude mít pravdu. Až z toho mrazilo. „Neboj, všechno ti budu vyprávět, možná už zítra. Teď se ale musím věnovat svým vazalům.“

„To je nespravedlivé," postěžoval si Dagref. „Do té doby určitě něco zapomeneš."

„Ale jdi ty," napomenula ho Klotylda. „Tatínek má přece dobrou paměť. Aspoň většinou," dodala šibalsky."

„Tati! Tati!" jásal Blestar a také se hrnul Gerinovi do náruče. Ten jediný na mě nevidí žádnou chybu. Ale asi jenom proto, že je ještě moc mladý, napadlo Foxe.

Selatre mu podala korbel piva. Odlil malou úlitbu Baiversovi a řekl: „Děkuji ti, veliký Baiversi." Ani teď nevěděl, stejně jako když jeho jméno použil jako válečný pokřik v lesní bitvě u pobřeží, jestli je bůh ječmene a piva stále zaneprázdněn bojem s bohy Gradiů, nebo jen nevěnuje pozornost světu smrtelníků. Na tom ale nijak nezáleželo. Gerin mu byl vděčný a přál si to dát najevo.

Procházel sem a tam hradem a nádvořím, jedl, pil, poplácával své vazaly a jejich poddané po zádech a vyzdvihoval jejich udatnost v boji. Naštěstí byl téměř vždy opravdový důvod ke chvále. Jeho poddaní také nešetřili chválou sami mezi sebou, i když trochu méně systematicky. Pomalu si začínal zvykat na to, že je oslovován „králi", ale stále mu vrtalo hlavou, co asi udělá Aragis Lučištník, až se mu donese zpráva o jeho novém titulu.

Padla noc, ale na hradě hořelo tolik pochodní, že si příchodu tmy téměř nikdo nevšiml. Příchod noci se dal poznat snad jen podle toho, že na lavicích ve velké síni a v temných, odlehlých koutech hradu pospávalo stále více a více zmožených válečníků. Gerin si vzpomněl, jak si po lesní bitvě přál, aby mohl spát tři dny v jednom kuse. Zatím to vypadalo, že má k tak skvostnému odpočinku hodně daleko. Obával se dokonce, že se k němu nedostane možná ani příštích dvacet let... pokud vydrží tak dlouho naživu.

Několik kroků od něho Fand právě plísnila Vana: „A kolik děvek si přefik tentokrát, co?“ Zdálo se, že je přiopilá, a tedy o to nebezpečnější.

Ke Gerinovu zděšení začal ještě opilejší Van počítat na prstech, aby snad nedopatřením nějakou nevynechal. „Sedum! Sedum jich bylo,“ prohlásil nakonec s hrdostí, která mu připomněla Dagrefa, když objevil něco zvlášť zajímavého.

„Začínáš stárnout, prevíte. Minule to bylo dvanáct,“ řekla poměrně klidně Fand a skončila vysokým zaječením: „Ty si nesmíš ani stáhnout kalhoty, do prdele!“ Vychrstla mu do tváře korbel piva. Začal prskat a otřepávat ze sebe kapky. Něco na ní zařval. Zařvala také, ještě hlasitěji.

Gerina z toho začínala bolet hlava a raději se vydal najít děti. Ty mladší se spolu s Vanovými choulili na rohožích poblíž vchodu do velké síně, ale dost daleko od míst, kudy se chodilo. Někdo přes ně přehodil vlněné deky. Bylo jim takhle dobře a Gerin neviděl žádný důvod, proč je tam nenechat. Kdyby je teď vzbudil a hnal do postele, mohlo by se stát, že už pořádně neusnou a bylo by s nimi jen trápení.

Nikde však neviděl Durena. To mohlo znamenat, že svůj návrat slaví způsobem, na který by jeho žena - kdyby měl nějakou - reagovala stejně jako Fand. Fox však za chvíli našel Selatre. Protože Dagref, Klotylda i Blestar spali, rozhodl se toho využít. Zachytil její pohled a pokývl ke schodišti, které vedlo do patra, kde byla jejich ložnice. Usmála se a přikývla.

Postel se pro ně dva zdála až nepřiměřeně veliká a milování beze spěchu a bez opatrnosti, aby v nejne-

vhodnější okamžik nevzbudili děti, jim také připadalo jako nepřirozený přepych.

Když už jen tiše leželi, vzpomněl si Gerin na překrásnou Trokmoiku, které se ho snažila svést k tomu, aby napodobil Vana. Pobaveně jí historku vyprávěl a když skončil, zeptal se: „Jaké to je, spát s králem?“

„Moc hezké.“

* * *

Geroge nejistě pomrkával na Gerina, který k němu přistoupil s miskou jemného, měkkého jílu. Nestvůra vycenila zuby. Chce se mi do toho? ptal se Gerin sám sebe, když viděl ten mimořádně mohutný chrup. Co se dá dělat, bude muset.

„Otevři pusu.“

„To mám jíst jíl? Neříkal jsi, že budu muset jíst jíl,“ protestoval Geroge.

„Nemusíš to jíst,“ uklidňoval ho Gerin. „Jenom ti ho přitlačím na zub, abych dostal jeho otisk, a podle něho potom udělám zlatý zub, který nahradí ten, o který jsi přišel v podzemí Ikosu.“

„Určitě to nebude vůbec dobré. Myslím, že to nechci.“

„Vždyť je to jen hlína. A docela čistá - dělají se z toho hrnce na vaření.“

Když Geroge stále jen vrtěl hlavou, Gerin s povzdechem vytáhl poslední trumf: „Až to bude, dostaneš korbel piva, abys mohl spláchnout pachuť, jestli tam vůbec nějaká bude.“

„Hmm... no tak dobře.“ Bylo vidět, jak moc se mu do toho nechce.

„Tak otevři tu pusu.“

S očima v sloup Geroge neochotně poslechl. Gerin vzal hrudku jílu a roztřeseně mu ji přiložil k čelisti. Jestli teď Geroge skousne, má po ruce. Geroge začal hekat,

když Gerin přitlačoval jíl na špičák a vedlejší zuby. Hekání za okamžik přešlo ve vrčení, ale stále držel. „Výborně," prohlásil Gerin a opatrně odloupl surovou jílovou formu. „Kdyby ses mi vrtěl, musel bych to udělat ještě jednou." *Stává se ze mě pěknej lhář. Jednou mi to úplně stačilo, podruhé bych o tom už ani neuvažoval.*

Geroge si zvědavě prohlížel otisk, který jeho zuby zanechaly v poddajném jílu. „Jsou velký, co?" poznamenal. „Nevěděl jsem, že jsou tak velký. Myslel jsem, že jsou jako tvoje."

„Vážně?" Tím, že mezi námi žili, stali se pro ně lidé měřítkem. Možná i proto jsou Geroge a Tharma mírní a nikoho neohrožují, jak by to asi bylo v opačném případě.

Pak vložil jíl s otiskem do cihlářské pece a nechal ho vypálit úplně stejně, jak by to hrnčíř udělal se džbánem nebo talířem. Když to bylo hotovo a forma vychladla, odnesl si ji do své čarodějné chýše. Ne že by snad chtěl kouzlit, ale měl v ní malou kovářskou výheň. Do hliněného kelímku nasypal několik zlatých prstenů a ozdob - část kořisti, kterou kdysi pobral Trokmoicům. Rozhrábl připravené řeřavé uhlíky a měchem z kozí kůže do nich foukal tak dlouho, až měl dojem, že dosáhl potřebné teploty. Dřevěnými kleštěmi, které si už předtím zhotovil a jejichž čelisti pobil bronzovým plechem, aby déle snášely žár, uchopil kelímek a vsunul ho do žhnoucí výhně. Když se zlato roztavilo, opatrně kelímek vytáhl a začal je lít do připravené formy. Nezbylo téměř nic; Geroge měl opravdu pořádné zuby.

Když rozbil vychladlou formu, odsekl bronzovým dlátem zlato, která vyplnilo otisky vedlejších zubů a vyleštil špičák v sáčku jemným pískem. Když na jeho

spodní část upevnil dvojici jemných drátků, odnesl ho ukázat Gerogeovi.

Tentokrát už nestvůra otevřela ústa mnohem ochotněji. Gerin vtlačil nový špičák do díry, která zůstala po tom vytrženém, a přitáhl ho drátky k zubům po obou stranách. „Tak co?“

Geroge chvíli bloudil jazykem v ústech. „Zdá se, že je to dobrý.“ Pak se zašklebil, div si nevyvrátil čelisti. „Jak to vypadá?“

„Máš jeden zlatý zub.“

To byla sice ryzí pravda, ale nebylo to přesně to, co chtěl Geroge slyšet. Zamával na Tharmu, která právě přecházela přes nádvoří, a ukázal na výsledek Gerinova zubařského úsilí. „Jak vypadám?“

Jako nestvůra se zlatým zubem, pomyslel si Gerin, ale raději držel jazyk za zuby, zvědavý, co Tharma odpoví. „Myslím, že ti to moc sluší,“ řekla Tharma po chvilce důkladného přemítání. Geroge se pýchou nadmul a snad ještě o kus povyrostl. Gerin se nemohl rozhodnout, jestli má mít z té odpovědi a reakce radost, nebo jestli mu zase přibudou starosti.

Po hrubě dlážděné Elabonské cestě rachotila kola vozů, které doprovázela početná skupina jezdců na koních. Armáda, kterou Gerin tentokrát vedl, nebyla sice tak velká jako ta, se kterou vytáhl proti Gradiům, ale i tak budila respekt. Opět měl s sebou elabonské i trokmoiské bojovníky; Adiatunnus mu na jeho žádost poslal silný oddíl.

„Jestli se nepodělají z tohohle, tak nikdy,“ prohlásil Van, když se ohlédl.

„O to právě jde. Když už je něco třeba udělat, musí se to udělat rychle a v tomhle případě raději i přehnat,“ potvrdil Gerin.

„Přesně tak se mi to líbí," souhlasil Van a Gerin, který si při tom vzpomněl, co vyvádí, jakmile je Fand z dohledu, s ním musel souhlasit.

„Támhle je stanoviště hraniční hlídky mezi Bevanderovým a Ricolfovým panstvím," ukázal dopředu Duren.

„Ne, tentokrát nemáš pravdu. Tam je hranice mezi Bevanderovým a tvým panstvím," opravil ho Gerin. ‚A jestli o tom někdo snad pochybuje, budeme se muset postarat, aby změnil názor," podotkl a mávl dozadu, odkud hřměly vozy a ozývalo se frkání koní.

Hlídka z Ricolfovy strany hranice užasle civěla na armádu, která se k ní valila. Gerin už chtěl Durenovi říci, aby zastavil a šel vyjednat průchod, ale pak se rozhodl nechat věcem volný průběh; Duren bude pánem na tomto panství, ne on. Duren nakonec zastavil sám a hlídka roztřeseným hlasem zvolala: „Kdo, chm, kdo přichází k panství zesnulého Ricolfa Rudého?" Zdálo se, že se nemůže rozhodnout, jestli prodat svou kůži draze nebo vzít do zaječích a zahrabat se pod listí v nejbližším lese.

Druhý strážný na přechodu ho doplnil: ‚A taky proč?" a přitom civěl na Trokmoice, jako by se bál, že se chystají usadit v jeho vesnici.

„Jsem Duren, syn Gerinův, vnuk Ricolfa Rudého, a jakožto syn jeho dcery Elisy také dědic tohoto panství. Splnil jsem službu, jíž jsem byl povinován svému otci, a přicházím, abych se ujal vlády nad panstvím. Dneškem počínaje, budu sídlit zde."

„Přived sis pár, chm, přátel, co, pane?' otázal se s nelibostí první strážný.

„Má mou podporu, jak jste snadno mohli uhodnout," vložil se do hovoru Gerin.

„Ano, jisté, princi," horlivě přikývli strážní.

Gerin, Van i Duren se na sebe zakřenili; je příjemné předstihnout nejnovější zprávy. Duren to uvedl na pravou míru: „Dovolte, abych vám představil mého otce, Gerina Foxe, krále severu, jehož tak poprvé nazval Adiatunnus Trokmoiský, poté, co jsme společně rozdrtili gradijské nájezdníky."

Škoda, pomyslel si Gerin, že už jim nemůžou víc poklesnout čelisti a nedokážou víc vyvalit oči. První strážný, ten, který trochu zadrhával se vzpamatoval nejdřív. „Moc rád bych, chm, slyšel, jak se to, chm, seběhlo, pane."

„A já bych ti to rád pověděl, ale až někdy jindy," odpověděl Duren. „Nyní jedu na svůj hrad," dodal a švihl opratěmi. Koně se dali do klusu. Protože vedl čelní vůz, byl to ten nejlepší signál, aby ho i celá armáda následovala do, nyní už, jeho panství.

Nevolníci, kteří je cestou spatřili z polí, vždy hledali záchranu v útěku. „Nelíbí se mi to o nic víc než tobě, otče," komentoval jejich strach Duren.

„Teď mě to ani moc neznepokojuje," prohlásil Gerin. „Zaprvé, tohle je dost velká armáda, takže je jasné, že z ní jde strach. Za druhé, Trokmoice tu nikdo neviděl od dob, co se přes tyhle kraje přehnali po svém vpádu přes Niffet."

„Přesně tak," souhlasil Van. „A nejsou tu jen díky tomu. že jsi je celou tu dobu držel pěkně stranou. Ale nezdá se, že by si tě tady za to někdo příliš vážil."

„Nedělal jsem to proto, aby si mě někdo vážil, ale proto, že to bylo nutné," odpověděl a uchechtl se. „Mimochodem, šlechtic by měl být někomu vděčný snad jen za to, když mu vyléčí ovce z nějaké nepěkné nemoci."

Van si pobaveně odfrkl. Duren také, ale snažil se to skrýt.

Z bývalého Ricolfova hradu bylo možné sledovat dlouhý úsek Elabonské cesty a kontrolovat tak všechny, kdo jeli ze severu na jih, nebo opačně. Čilý ruch na hradbách prozrazoval, že se k hradu už drahnou dobu žádná cizí armáda nepřiblížila. „Kdo přichází k hradu?“ Z výhružného hlasu hlídky bylo zřejmé, že se posádka zcela vážně připravuje na obranu.

Ani tentokrát nemusel Gerin Durena k ničemu pobízet. „Jsem Duren, syn Gerinův, a přicházím, abych převzal panství, které mi náleží jako dědictví po mém dědu, Ricolfovi Rudém, jehož dcera Elise je mou matkou.“ Chvilku počkal a dodal: „Nech ihned spustit most, Ricrode.“ Ani nemusel říkat *nebo poznáš, že se nevyplácí mě neposlechnout* Tón jeho hlasu mluvil za všechno.

Ricrod zřejmě chápal rychle, protože za okamžik byl most dole. Duren vjel na nádvoří, následován takovým množstvím vozů, že případný odpor posádky by byl téměř jistě odsouzen k nezdaru. Zatímco vykřikoval rozkazy, několik mužů se postavilo k hlavnímu vchodu do velké síně, aby jej nikdo nemohl před nimi zavřít. Být na jeho místě já, udělal bych to úplně stejně, pomyslel si Gerin spokojeně.

Ale namísto toho, aby se z velké síně vyřítila horda ozbrojenců, vyšel pouze samotný Ricrod. S údivem zíral na množství ozbrojenců, kteří Durena doprovázeli. Raději spolkl jakýkoli protest a pronesl k Durenovi: „Vítej na svém hradě, pane.“ Pak oslovil Gerina: „I ty vítej, princi.“

„Poté, co jsme porazili Gradie, je titul mého otce král," upozornil ho Duren.

Ricrod si ho udiveně změřil a několik bojovníků dokonce užasle vykřiklo. Na bývalém Ricrodově panství nebyli Gradiové, stejně jako Trokmoici, nikdy víc než jménem; Gerin vždy důsledně chránil panství svého bývalého tchána před nájezdníky. Ale o Gradiích se sem přesto doneslo tolik hrozných zvěstí, takže jejich porážka plně opravňovala nárok na královský titul.

Poté, co Ricroda a posádku v krátkosti seznámili s posledními událostmi, Duren řekl: „Ricrode, ihned vyšleš posly k Autharimu, Hilmicovi, Wachovi a Ratkisovi. Nařídíš jim, aby se neprodleně dostavili na můj hrad a složili mi slib věrnosti a poslušnosti." Zkoumavě ho přejel chladným pohledem a dodal: „Věřím, že to zařídíš co nejrychleji."

„A-ano, jistě, pane." Gerinovi připadal nervózní. Být na jeho místě, také by byl nervózní; když vyslal posly v době, kdy Duren naposledy projížděl panstvím, mohlo to skončit smrtí jeho právoplatného pána. Ricrod si několikrát odkašlal a hluboce se poklonil. „Stane se, jak si přeješ, pane. Zítra na úsvitě budou poslové na cestě."

„Dobrá," zavrčel Duren, oči upřené někam skrz správce. „Také jsi čekal do rána, když jsem odtud odjížděl do Ikosu?"

„Ano, pane. Přísahám při Dyausovi, otci všeho," pokynul ke kouřícímu oltáři poblíž krbu.

„Dobrá," spokojil se Duren s odpovědí. Gerin to považoval za moudré i v případě, že by měl v úmyslu nakonec se Ricroda zbavit. Na druhou stranu, pokud by si ho chtěl ponechat, je třeba mu dát najevo, že mu věří. Jinak bude v pozdější době z jeho strany riskovat sklony k intrikaření.

Fox zabloudil pohledem k oltáři. Všimne si vůbec hlava elabonského pantheonu, že někdo přísahá v jejím jménu? Podle toho, co říkal Baivers, to byl právě Dyaus, kdo byl ze všech bohů nejvzdálenější světu smrtelníků. A co Voldar? Co ta asi udělá s člověkem, který v jejím jménu křivě přísahá? Snad kromě těch, kteří tak činí, aby uškodili jejím nepřátelům. Ale zdá se, že Dyaus takové přestupky ani nevnímá. Tuší to Ricrod? Gerin o tom chvíli přemítal, ale rozhodnout se nedokázal.

Vyhnal z hlavy zbytečné starostí; tohle nebyla jeho věc, nebo alespoň ještě dlouho nebude. Tohle je teď Durenovo panství a on si musí zvolit, komu bude věřit a komu ne. Pokud zvolí špatně, bude to také on, kdo za to zaplatí.

„Ehm, pane, když se tvůj otec nyní stal králem, budeš vládnout hradu jako svobodný pán či jeho vazal?“ zeptal se opatrně Ricrod.

Gerin si musel rychle poopravit své mínění o Ricrodových schopnostech a úsudku. To byla správná otázka a odpověď na ni bude zajímat každého zemana na panství.

„Zde jsem svým pánem. Za tento hrad a panství jsem nikomu nesliboval věrnost. Ani ten slib po mě nikdo nežádal. Ale jestli se domníváš, že popřu, že jsem synem svého otce, mýlíš se.“

Už při své první návštěvě, krátce po smrti svého děda, řekl v podstatě totéž. Tehdy to nevypadalo, že by jeho slova měla příliš velký význam. Dnes však měla svou váhu. „Jinou než přímou odpověď bych od tebe nečekal,“ řekl po chvilce zamyšlení Ricrod a zdálo se, že to opravdu myslí vážně.

Několik okolostojících mužů z hradní posádky přikývlo. „Dobře to řekl," prohodil jeden. Gerin měl radost. Duren si zatím vede velice dobře. Takže ještě uvidíme, jak si poradí, až dorazí Authari a ostatní nejvýznačnější vazalové.

„Jak to, že ještě nejedou?" obrátil se starostlivě Ricrod na Gerina. Oba stáli na hradbách a dívali se k jihozápadu. „Měli tu být už před několika dny."

„Jestli brzy nepřijedou, a zvlášť Authari Zlomzub, vyrazím k nim sám, ale pak se jim to nebude moc líbit," ubezpečil ho Gerin.

„Aspoň by tvoji vojáci nevyjedli hrad," zamumlal Ricrod. Gerin, který předpokládal, že to neměl slyšet, zdvořile mlčel.

První vazal dorazil na hrad téhož dne odpoledne. Gerin už předtím počítal, že to bude Ratkis. Kdyby se byl vsadil, vyhrál by. Ratkis Slévač neztrácel čas, poklekl před Durenem na jedno koleno a řekl: „Je dobře, že panství má opět svého pána."

„I já jsem rád, že jsi zde," odvětil Duren. „Stále se mám co učit a doufám, že se naučím hodně od tebe."

Ratkis vstal a obrátil se na Gerina: „Zdá se, že jsi na něho měl velký vliv. Říkal posel pravdu, když oznámil, že ses prohlásil králem severu?" dodal s pozdviženým obočím.

„Měl pravdu," odpověděl Gerin a vyčkával, jak na to čerstvý Durenův vazal zareaguje.

„Věřím, že si povedeš dobře." To bylo vše, co k tomu Ratkis řekl. Protože i Gerin doufal, že si povede dobře, nemohl si na jeho odpověď stěžovat.

Za několik málo dní přijeli v rozmezí několika hodin Authari Zlomzub, Wacho, syn Fidusův, a Hilmic Dužnina. Každý z nich přitáhl s velkým množstvím

vozatajstva, nepochybně tak velkým, jaké jen dokázal sehnat. Gerin už v duchu viděl, jak jejich poslové kvůli tomu objíždějí zemanské tvrze. U Durenova hradu však trojici čekalo zklamání; jejich tři armády nedaly dohromady ani polovinu Gerinovy.

„Teď viděj, že se jim do udice zakousla větší ryba, než jakou můžou vytáhnout, takže pro ní musej do vody.“ šklebil se Van.

„To tedy musí,“ souhlasil Gerin. „Patří jim to. I když je možné, že až zjistí, co dokáži, když chci, a že jsem příliš silný, než aby se mi mohli rovnat, uklidní se a stanou se dobrými Durenovymi vazaly. Připadá mi to docela pravděpodobné.“

Pokud oni tři šlechtici na něco takového mysleli, rozhodně se zatím podle toho nechovali. Authari se přihrnul k Ricrodovi a bez jakéhokoli úvodu spustil: „Copak tvoji poslové už dočista zblbli, že tlachali ty nesmysly o králích?“

Správce nervózně zašilhal po Gerinovi, odkašlal si a odpověděl: „Ach, lorde Authari, to nejsou žádné nesmysly. Zde stojí král severu.“

Authari se plácl do čela. „To ti nestačí, že vládneš svým vazalům, kteří jsou jimi po právu? Kdo tě vůbec prohlásil králem, he? Ty sám?“

Gerin se na otázku těšil a jako obvykle si odpověď vychutnal. „Ne. První muž, který mě tak nazval, byl můj vazal Adiatunnus Trokmoiský.“

Autharimu spadla čelist a Hilmic i Wacho jen němě zírali. Všichni tři museli dobře vědět, kolik nepříjemností mu za poslední léta Adiatunnus způsobil, a možná i doufali, že stejné jako on, dosáhnou určité pochybné nezávislosti.

První se vzpamatoval Authari a podrážděně se zeptal: „Proč to udělal?“

„Protože jsem zahnal Gradie až na pobřeží oceánu a jejich bohy zaměstnal bojem s jinými, takže jim nemohli přispěchat na pomoc,“ odpověděl Gerin klidně.

„Když se podíváš zpět,“ vložil se do hovoru Van, „možná si vzpomeneš, že to byl Fox, kdo nás před lety zbavil nestvůr a několik let předtím se vypořádal s čarodějem Balamungem. Co jsi u všech pěti pekel dokázal ty, že se opovažuješ zpochybňovat jeho nárok?“ Dokonce i několik Authariho mužů těmto argumentům souhlasně přikývlo a Gerin měl co dělat, aby udržel vážnou tvář. „Co jsem dokázal nebo nedokázal není v tuto chvíli důležité. Nejde o mě, ale zde o mého syna a o přísahu, kterou jste složili, když jste vyslechli slova věštkyně v podzemí Bitonova chrámu.“

„Řekl jsem tehdy, že jsem povinován službou svému otci,“ vložil se Duren, „dříve než převezmu vládu nad panstvím. To jsem splnil a nyní jsem připraven ujmout se panství. Je snad na tomto hradě muž, který by chtěl popřít mé právo?“

To byla přímá výzva, snad formulovaná jen poněkud ostřeji, než by to udělal Gerin. Přeplněná velká síň bývalého Ricolfova hradu ztichla. Všichni natahovali uši, aby dobře slyšeli, kdyby některý z Ricolfových vazalů chtěl napadnout Durenovo dědické právo.

Authari se jako obvykle snažil najít nějakou slabinu a stejně jako předtím Ricrod, se Durena zeptal, jestli hodlá panství spravovat jako Gerinův vazal. Dostal stejnou odpověď. „Stejně je to jedno,“ zavrčel vztekle Authari. „Stále budeme uprostřed království, i když k němu podle jména patřit nebudem. Pcha!“

V tom má samozřejmě pravdu, říkal si Gerin. Ať by se chtěl spojit s kýmkoli mimo Durenovo panství, vždy

to bude můj vazal... snad jen kdyby to zkusil s Aragisem Lučištníkem. A to bych se postaral, aby toho nadosmrti litoval a přitom aby jeho lítost trvala hodně krátce.

Authari, který se stále snažil něco ze situace vytěžit, si patrně pořádně neuvědomoval plný dosah svých slov. Wacho kupodivu ano. „Vzdej to. Chceš bojovat proti někomu, kdo je mnohem silnější než my."

„To říkáš ty?" zaječel Authari, který se už přestával ovládat.

Ale Wacho jen přikývl a stejně tak i Hilmic, který řekl: „Jen se rozhlédni. Je jich přesila, Adiatunnovi Trokmoici stojí za ním, místo aby mu ztrpčovali život..."

„A jak jsi to zařídil, co?" vyštěkl Authari na Gerina. „Vždycky jsi tvrdil, jaká je to trokmoiská pakáž a jediný, co musej Elabonci udělat, je vykopat je zpět za Niffet.

Protože s tím vykopáváním měl Gerin dlouhé zkušenosti, rozvážně odpověděl: „Kdybys někdy viděl Gradie, věděl bys, že vedle nich jsou Trokmoici skvělí chlapíci. Jenže ty jsi pochopitelně nikdy žádného neviděl."

Kdyby Gerin nevěděl, že si nechce Authariho znepřátelit na život a na smrt, ale udělat z něho dobrého Durenova vazala, docela by se teď bavil.

„Kdyby sem přišli, taky bychom je porazili," řekl stále se mračící Authari.

„Možná ano, Authari," poznamenal Wacho. ‚Ale jde o to, že se sem nedostali, a nedostali se sem proto, že je princ... hm, tedy král... porazil dříve, než mohli."

Gerin si Wacha pobavené měřil; zdálo se, že má mnohem víc zdravého rozumu než by do něho byl řekl. Když se někomu něco vtlouká do hlavy dost dlouho, tak mu to někdy dojde.

Docházelo to i Autharimu, ale ten na to zatím nebral zřetel. „Kdyby ses tenkrát neobjevil v neprávej čas, mohli jsme být všichni svobodní," zavrčel na Ratkise a pevně sevřel jílec meče.

„Myslíš tenkrát na Elabonské cestě, když se Fox podruhé vracel z Ikosu?" Authari přikývl, Ratkis naopak nesouhlasní zavrtěl hlavou. „Slyšel jsem, co se tenkrát stalo. Mohl jsi ho porazit, ale byl jsi strachy bez sebe. Za to můžeš dávat vinu jenom sobě." A pro sebe dodal: „Ale toho se sotva dočkáme."

„To je lež!" vykřikl jako na potvrzení jeho slov Authari. Gerin věděl, že je to lež, a určitě to věděl také Authari, ale skrýval to až na nehlubším dně svého černého srdce. Na šlechtice, kterým přece jenom byl, se nedovedl příliš dobře ovládat. Rozhlédl se po velké síni, a pak se zadíval ven přes nádvoří, za kterým rozbili tábor Gerinovi muži. Gerin byl schopen přesně říci, ve kterém okamžiku Autharimu došlo, že na situaci už nemá nejmenší vliv. „Pcha. Tak ať to máme za sebou," ucedil Authari a vyhledal očima Durena.

Ratkis Slévač hned reagoval a pokynul Durenovi, stejně tak i Gerin; jestli chce Authari opravdu přísahat věrnost a poslušnost, nelze tu příležitost propást.

Duren přispěchal a Gerin mezitím pomocí loktů udělal v davu místo, kam měl Authari a jeho společníci pokleknout. Ratkis už sice jednou přísahal, ale neměl žádné námitky, proč by to nemohl udělat znovu. Naopak, když přísahal podruhé, bylo vidět, že to myslí smrtelně vážné, a jeho příklad přiměl ostatní tři vazaly, aby také nepřísahali do větru. Když složili svůj slib Durenovi, ten vykřikl mocným hlasem: „Hleďte, jak se naplňuje proroctví, jež nám Biton zjevil skrze svou věštkyni. Nechť je toto znamením dobrého počátku!"

Gerinovi muži jásali jeden přes druhého a připojilo se k nim i mnoho prostých vojáků, kteří doprovázeli Hilmica, Wacha a Authariho. To Gerina velice potěšilo, neboť když budou prostí vojáci s Durenem, nebudou moci jejich pánové proti němu snadno intrikovat. I zmínka o věštbě byla chytrá; Duren připomněl, že může zcela po právu prohlásit, že jeho nárok na panství má podporu bohů.

Fox se protlačil ke svému synovi. „Teď patří panství tobě. Spravuj je, jak nejlépe dovedeš. Víš, že v případě potřeby se vždy můžeš spolehnout na moji pomoc."

„Ano, to vím, ale udělal bych to jen v nejvyšší nouzi. Jinak by si moji poddaní mohli myslet, že své záležitosti nedokážu řešit sám."

„To je odpověď hodná muže," řekl Gerin a poplácal syna po rameni.

Přestože Duren mluvil jako muž, rozhodně tak nevypadal. Jak si ho tak Gerin prohlížel, tvářil se přesně tak, jak čekal: nejistý a trochu vystrašený mladík, opouštějící domov, jediné místo na světě, které do té doby dobře znal. „Své místo zde si musím vydobýt bez ohledu na to, kdo je mým otcem."

„Tak to je," přisvědčil Gerin a dělal, že jeho slova tak úplně nepochopil. „Tvé místo zde je dáno tím, kdo byl tvým dědem... a tvou matkou." Opět ho napadlo, co by asi řekla Elise tomu, kdyby se dozvěděla, že její syn převzal panství jejího otce. Přitom mu opět přišlo na mysl, jestli je ještě vůbec naživu. Co by to s ním asi udělalo, kdyby byla? Když zvážil všechny okolnosti, dospěl k závěru, že bude lépe, když se to nikdy nedoví.

„Mé postavení záleží jen na mně," pokračoval neústupně Duren. „Jestli umím být spravedlivý a jsem

schopný, povedu si dobře. Pokud ne, můžu dávat vinu jen sobě.“

„Je vidět, že jsi můj syn,“ prohlásil Gerin, a když viděl udivený Durenův pohled, vysvětlil: „Většina mužů - a jistě, i žen - obviní ze svých neúspěchů kohokoli, jen aby to nezůstalo na nich. Když se tohohle vyvaruješ, máš před všemi obrovský náskok.“

„Vím, rozumím tomu,“ odpověděl Duren tiše. „Nejsem Authari, abych Ratkisovi vyčítal, že na nás neudeřil, když měl příležitost.“

„Kdyby byl Authari opravdu tak odvážný, jak si myslí, měl by si s ním pořádné problémy.“ Gerin také mluvil tak, aby ho nikdo jiný neslyšel. „To nejhorší, čeho se od něho můžeš nadat, je jed v polévce. Pokud se nepletu, nikdy se neodváží proti tobě vystoupit otevřeně.“

„A pokud se pleteš, doufám, že mě pomstíš.“

„Pozor na jazyk,“ varoval ho Gerin a udělal znamení proti zlému. „Tolikrát jsem měl možnost vychutnat pomstu, že je to něco, co už nechci nikdy okusit.“

„Jak pravíš, otče.“ Duren udělal stejné znamení.

Gerin mu položil ruce na ramena. „Povedeš si dobře, chlapče. Lidé ti pozorně naslouchají, kdykoli promluvíš. A to je dar od bohů. To se nedá naučit. Také máš hlavu na správném místě, přestože ji ještě nezdobí vous. Pamatuj ale na to, že nic není samo od sebe jisté a nezamiluj se bezhlavě do první hezké dívky, kterou tady potkáš - ani do třetí - a snaž se vzít si ponaučení ze svých chyb. Pak se z tebe jistě stane dobrý šlechtic.“

„To je dobrá rada,“ přikývl Duren. Možná, že nakonec bude tím jedním ze stovky mladých mužů, který si dobrou radu vezme k srdci. A ještě pravděpodobnější bude, že se hodně poučí z vlastních chyb, uvažoval

Gerin. Dokud neudělá nějakou, která ho bude stát život. Z takové už není co se učit.

Přišel sluha se džbánem piva a dolil Gerinovi jeho korbel. Ten ho jedním rázem vyprázdnil. Měl pocit, že potřebuje víc moku, když se mu po tak velkolepém vítězství honí hlavou tak chmurné myšlenky.

Ale pivo nijak nepomohlo. Možná ho těch obav zbaví až hlína, kterou budou zasypávat jeho hrob. Jestli ovšem bude co pohřbívat. V duchu se sám sobě musel smát. Nějak se z těch morbidních myšlenek nemůžu vymotat.

Den poté, co Authari, Wacho a Hilmic složili slib, vrátili se i se svými muži zpět na své hrady. Ratkis Slévač, který měl se svým novým pánem lepší vztahy, zůstal o den déle. Pak také shromáždil svoji družinu a vypravil se na své panství na jihozápadě. Ricroda očividně znepokojilo, když se ani toho rána neměl Gerin k odjezdu. „Myslíš, že by se mohli vrátit a zaútočit, jakmile si budou myslet, že jsme odtáhli?“ ptal se Van.

„To nevím. Zatím nemám chuť to riskovat. Správce si zatím může klidně protestovat, že vyjíme poslední zásoby.“ Pak tiše dodal, aby ho slyšel jen Van: „Jestli nejsem blázen, Duren se správce zbaví, jakmile si tu bude trochu jistý.“

„Blázen možná jsi, Foxi, ale nikdo o tobě nemůže říct, že bys byl hlupák. Nikdo to nemůže říct ani o Durenovi, což znamená, že nejspíš budeš mít pravdu.“

Když byl po tři dny klid a žádný ze vzpurných vazalů se o nic nepokusil, vyrazil Gerin se svou armádou zpět na sever. Duren stál na hradbách teď už svého hradu a mával, dokud Gerin nezmizel za zákrutem cesty, zahýbající kolem táhlého návrší. Fox také mával do

poslední chvíle. Když Duren zmizel, připadalo mu, jako by přišel o kus sebe. Přemítal, jak dlouho asi potrvá, než se toho pocitu zbaví. Pokud' se mu to vůbec někdy podaří.

Ze strážní věže hradu Fox zazněl hlas trubky. „K hradu se blíží vůz, princi!“ Po krátkém zaváhání se hlídka opravila: „Králi!“

Protože ani Gerin si ještě pořádně nezvykl na nový královský titul, neměl za zlé, když na to občas někdo zapomněl. Spěchal na palisády, aby zjistil, kdo ho přijíždí navštívit sem, téměř až k břehům Niffetu.

Z vozu zaburácel hromový hlas: „Jsem Marlanz Krvavý. Můj pán, velkovévoda Aragis Lučištník, mě vyslal, abych vyjednával s Gerinem Foxem.“

Následovalo ticho plné očekávání. Gerin předpokládal, že v souvislosti se svým prohlášením za krále o Aragisovi uslyší. Ale nečekal to tak brzy. „Marlanzi, byl jsi mým vítaným hostem už před deseti lety. Chovej se na mém hradě jako doma a zůstaň, jak dlouho budeš chtít.“

Když to slyšela hlídka u brány, spustila padací most, aby Marlanz mohl vjet na nádvoří.

Aragisův vyslanec vypadal téměř stejně jako před deseti lety: mohutný svalnatý muž, mnohem mazanější, než se na první pohled zdálo. Jen v pase byl o něco silnější než tehdy. Gerin si také vzpomínal, že v jeho žilách koluje kapka vlčí krve, ale protože do společného úplňku všech měsíců zbývala ještě dlouhá doba, zachovával si Marlanz naprosto lidský vzhled.

Sevřel Gerinovu ruku stiskem, jaký by málokterý válečník byl schopen opětovat. „Rád tě vidím Foxi. Už je to pořádně dlouho, ale stále vypadáš dobře.“

„Totéž mohu říct i já o tobě," opětoval poklonu Gerin.

„Takže tvůj syn přebírá Ricolfovo panství? I k nám se doneslo, že starý Ricolf zemřel."

„To je pravda, a i mě to zarmoutilo." Gerin ostře pohlédl na Marlanze. Že by nakonec nepřijel kvůli titulu? „Má snad proti tomu Lučištník nějaké námitky? Protože jsem na panství neuplatňoval nárok, a ani jsem to neměl v úmyslu, je Duren právoplatným dědicem. Máš-li pochybnosti, můžeš se zeptat věštkyně v Ikosu."

Aragisův vyslanec rozpřáhl ruce a zavrtěl hlavou. „Ty ses nevměšoval do záležitostí té části severních krajů, které patří velkovévodovi, on se nebude vměšovat do té tvé. A ví, že to, co říkáš o nároku tvého syna, je pravda. Ale..."

Takže Gerinův první odhad důvodu jeho příjezdu byl nakonec správný. „Jen pokračuj," pobídl posla.

Marlanz Krvavý si odkašlal, jako by chtěl dát najevo, že následující slova nevyjadřují jeho názor. Od své poslední návštěvy zde velmi pokročil ve společenském chování. Nemohl už tedy déle otálet a musel prozradit důvod svého příjezdu. „Je pravda, co se doneslo k velkovévodovi, tedy že nosíš titul král severu?"

„Přesněji, byl jsem jím prohlášen. Adiatunnem Trokmoiským a vším lidem."

„1 to se k nám doneslo, ale nebylo snadné tomu uvěřit. Ale když sám říkáš, že tomu tak je, věřím. Ale velkovévoda Aragis žádá odpověď na jednu otázku: jaké to bude mít důsledky?"

„Když mi Adiatunnus nabídl královský titul, přijal jsem jej. Měl jsem pocit, že si ho zasloužím. Jestli s tím Aragis nesouhlasí..."

„Jaké to bude mít důsledky?“ přerušil ho Marlanz. „Když jsi králem severu, budeš si nárokovat vládu nad celými severními kraji? Chceš vládnout velkovévodovi? Pokud ano, musím ti tlumočit, že velkovévoda takový nárok co nejostřeji odmítá.“

„Hm,“ zamumlal Gerin. „Hm, hm,“ zamumlal ještě jednou, aby získal čas a trochu popřemýšlel. Měl stejný pocit, jako když se po jeho podivném vyjednávání s bohy nestvůr v podzemí Ikosu opět rozhořely louče -jako by už nikdy neměla nastat úplná temnota. „Chápu, co Aragise znepokojuje. Řekni mu ne, Marlanzi. Na svých územích mám titul krále, ne prince. Ale nečiním si nárok na žádné jiné země než předtím, jen z důvodu nového titulu. Pokud vím, lord Aragis je pánem svých území a není mi povinován žádnými závazky.“

„To je dobrá odpověď na mou otázku,“ řekl Marlanz spokojeně. „Velkovévoda bude jistě potěšen, až mu sdělím tu novinu. Už vedle sebe žijete velmi dlouho. Přestože těžko bude někdy tvým blízkým přítelem, respektuje tě.“

„Já jeho také,“ odpověděl Gerin po pravdě. Byl rád, že si vydobyl Aragisův respekt. Jak ho znal, Aragis rozeznával jen dva druhy lidí: ty, které respektoval, a ty ostatní. A právě ty ostatní měl ve zvyku smést jako lavina řítící se do údolí. V tomto ohledu pro Aragise neexistovalo nic mezi.

„Vždy byl toho názoru,“ odpověděl Marlanz. Dosud Gerina neoslovil „králi“, snad proto, že mu to Aragis tak přikázal. Gerin v duchu pokrčil rameny; nebude se zabývat malichernostmi.

Marlanz vypadal zamyšleně, když pokračoval: „Říkáš, že nehodláš vznášet nárok na jiná území jen z důvodu nového titulu. Chceš snad nějaká území zabrat z nějakého jiného důvodu?“

Gerin si ho uznale přeměřil; před deseti lety by si toho jemného rozdílu vůbec nevšiml. Ale byl by přeci jen raději, kdyby si ho nevšiml ani dnes. Když už se tak ale stalo, musel odpovědět. „Ano, chci. Padla mi do rukou většina země mezi mou bývalou hranicí na západě a pobřežím Orynijského oceánu. Dělám si na ni nárok jako na válečnou kořist po porážce Gradiů."

„Nějaké zprávy se nám o tom na jih donesly, ale jsou příliš čerstvé a dost zmatené. Co se doopravdy stalo?"

Bylo dost nebezpečné pokládat takovou otázku člověku, který studoval dějiny filozofie ve městě Elabon. A v tomto případě to byla obzvlášť nebezpečná otázka, protože účast bohů, jejichž roli nemohli smrtelníci nikdy zcela pochopit, zamlžovala - v případě Stribogovy prohry odmlžovala - celkový obraz. Ale Gerin věděl, že Marlanz nepotřebuje znát pravdu, alespoň ne celou. Chtěl příběh - pravdu vsazenou do zajímavého a poutavého rámu. A to mu Gerin mohl poskytnout.

„Pojďme do velké síně, vypijeme spolu jeden dva korbele piva a já ti povyprávím, jak to bylo."

Ve velké síni zrovna seděli Geroge a Tharma. Jakmile je Marlanz Krvavý zahlédl, sáhl po meči. Ihned se však ovládl. „Tohle jsou ti dva, o kterých jsem slyšel?"

„Ano," odpověděl Gerin. Když v Marlanzovi na okamžik nabyla vrchu jeho kapka vlčí krve, nelišil se příliš od Geroge. Gerinovi nepřipadalo příliš taktní se o tom zmiňovat, proto to raději přešel mlčením. Vzájemně pak nestvůry a Marlanze představil.

„Těší nás," řekl zdvořile Geroge, který jako obvykle mluvil za oba.

„Ehm, i mě těší," odpověděl Marlanz, patrně zaražený tím, že se setkává s dobře vychovanou nestvůrou.

Ale jinak se snažil nedat na sobě nic znát. A dělal to docela dobře, protože Geroge ani Tharma si ničeho nevšimli a příjemně se na něho usmívali, což ho zřejmě udivovalo neméně. Trochu zdráhavě se zeptal: „Doufám, že to nebude vadit, ale smím se zeptat, jestli je ten zub opravdu ze zlata?“

„Z pravého zlata. Lord Gerin mi ho vyrobil namísto toho, který mi vytrhli bohové v podzemí Ikosu. Není sice tak dobrý jako ten opravdový, ale je to lepší než si nechat udělat díru do hlavy.“

„Ano, dovedu si představit, jaké to asi je,“ souhlasil Marlanz a šeptem se obrátil ke Gerinovi: „O tomhle jsi předtím mluvil? Těmi bohy pod Ikosem myslí bohy své rasy?“

„Ano, o tomhle jsem mluvil,“ přisvědčil Gerin. „K těm bohům, opravdu myslí bohy nestvůr, ale nenazývá je svými bohy ani nijak podobně. Možná v tom má pravdu, protože on i Tharma sice pocházejí z jejich rasy, ale jejich chování je jiné.“

„Neodvážil bych se odporovat svému hostiteli,“ odpověděl Marlanz, čímž pochopitelně chtěl říct. že Gerin teď mluví trochu z cesty. V tu chvíli si Gerin vzpomněl na lov. na který vyrazili před několika měsíci, a na vzrušení - ve všech smyslech toho slova -jaké se Geroge zmocnilo poté, co zabil. Možná opravdu mluvím z cesty. Časem se ukáže.

Raději změnil téma: „Pozval jsem tě na pivo, ale místo toho tu jen stojíme a klábosíme.“

„Tím se neznepokojuj. Pivo dostanu i v té nejubožejší vesnici. Ale tady na hradě Fox je mnoho věcí k vidění i vyprávění, jaké nenajdu nikde jinde v celých severních krajích.“

Přesto mu Gerin podal korbel piva. V tu chvíli ho napadlo, jestli se hodí, aby jako král někomu podával

pivo. Ale protože Marlanz přijal džbánek bez zaváhání, dál se tím nezabýval. „Je to na Aragisově hradě opravdu tak jiné?“ zeptal se zčásti ze škodolibosti, částečně z nelíčené zvědavosti.

„To je. Velkovévoda je, s dovolením, mnohem řekněme prchlivější a přísnější nátury než ty.“ Za ta léta opravdu pochytil mnoho z diplomacie. Foxovi, který Aragise dost dobře znal, nedalo mnoho práce vyextrahovat z jeho formulace pravý význam: Kdokoli se Aragisovi nějak znelíbil, byl spěšně odstraněn, aby se té chyby nemohl dopustit podruhé.

Gerin věděl, že to by se mohlo stát i jemu. Jediný způsob jak tomu zabránit spočíval v tom, být - nebo se alespoň zdát být - dost silný na to, aby se ho velkovévoda neodvážil napadnout, ale zase ne příliš, aby mu nenaháněl opravdový strach. Pohybovat se mezi těmito dvěma alternativami nebylo vždy jednoduché. Pečlivě volil slova, když se ptal: „Jak Aragis odpoví na to, že jsem přijal královský titul, aniž to pro něho znamená jakékoli ohrožení?“

„Těžko říct. Jestli mi bude věřit, tedy věřit tomu, cos mi řekl, všechno asi bude v pořádku. Ale jestli mi, tedy tobě, neuvěří...“ Nechal Gerina, ať si zbytek doplní sám.

Ať si ale doplňoval, co chtěl, nic z toho se mu nelíbilo. Aragis Lučištník pokulhával hodně daleko za nejlepšími vládci. Poslušnost vynucená strachem netrvá věčně. Ale jako voják byl Aragis nejen odvážný a agresivní, jako většina Trokmoiců, ale ještě mnohem mazanější než třeba samotný Adiatunnus. Vytáhnout proti němu do války, byť se skvěle vycvičeným vojskem, bylo nemalé riziko.

„Doufám, že budeš dostatečně přesvědčivý, Marlanzi, kvůli sobě i kvůli velkovévodovi.“ I *kvůli mně*, ale to si raději nechal pro sebe.

Byl zvědavý, jestli Marlanz nenaznačí, že by za určitých okolností mohl na Aragise působit velice přesvědčivě. Drsného mladého válečníka, jakým byl před deseti lety, by to asi nenapadlo, ale tento Marlanz byl mnohem uhlazenější a také prohnanější; Aragis ani nepovažoval za nutné poslat s ním někoho staršího a zkušenějšího, jako tehdy.

Marlanz si zavdal dlouhý doušek. Gerin ho stále zpříma sledoval. Přesně takhle to obvykle vypadá před žádostí o úplatek; krátká pauza, aby to vypadalo, že ho to zrovna napadlo. Kolik zlata a stříbra mi asi zbylo po letním tažení a krmení všech těch bojovníků, kteří místo okopávání zeleniny museli mávat meči? Carlun, syn Vepinův, by to měl vědět. Pokud ne, budu muset najít nového správce, nebo to znovu dělat sám.

Ale Marlanz řekl něco zcela jiného: „Myslím, že ano, Foxi. Můžeš přísahat při otci Dyausovi, že všechno, co jsi řekl, je pravda?“ Zdvižením ruky zarazil případnou námitku. „Já o tvém slovu nepochybuji a nechci tě v nejmenším urazit. Ale když budu moci velkovévodovi říci, že jsi přísahal...“

„Rozumím,“ odpověděl Gerin a přísahal, jak po něm Marlanz žádal. Když pronášel slova přísahy, jeho oči zabloudily k Dyausově oltáři poblíž krbu a znovu mu prolétlo hlavou, jestli otec všeho vůbec věnuje nějakou pozornost přísahám v jeho jménu. Protože měl stále na paměti Baiversova slova, dost o tom pochyboval. Ale raději si s tím nezahrávat. Bude se chovat, jako by se Dyaus nacházel ve světě smrtelníků, stejně jako Voldar, než se pustila do křížku s Baiversem a bohy podzemí.

Co by se asi stalo, kdyby Voldar svůj boj v zemi gradijských bohů jednoho dne vyhrála? Řekl sice Durenovi, že by se jí mohl postavit a dosud tomu věřil, ale rozhodně si to nepřál ověřit.

„Víš," obrátil se k Marlanzovi, „někdy je nevědomost to nejlepší, co tě může potkat."

„Nemám o tom nejmenší povědomost," prohlásil Marlanz s úsměvem a Gerin ho poplácal po zádech. „Výborně."

Fox si v duchu a za pomoci záporů udělal výčet dosavadních úspěchů: Voldar se *nevrátila* do světa smrtelníků, aby s ním bojovala, a Aragis Lučištník mu *nevyhlásil* válku. Nestvůry se *nevyrojily* z podzemí Bitonova chrámu, aby zaplavily svět a Authari, Hilmic a Wacho se *nespojili* proti jeho synovi.

Jak míjel den za dnem, začínal věřit, že to takhle zůstane navždy. To mu umožnilo vychutnávat pozitiva: byla velmi dobrá sklizeň a mezi jeho vazaly, včetně Adiatunna, panoval mír. Nejvíc ho ovšem překvapil Carlun. Jakmile bylo po sklizni a dávky bez potíží převezeny na hrad Fox, předstoupil před Gerina s kusem pergamenu v ruce a udiveným výrazem ve tváři.

Rozvinul pergamen a řekl: „Králi, jestli dobře počítám, máme dost na to, abychom přečkali zimu. Toho bych se nikdy nenadal, zvlášť při té spoustě vojáků, co se nás snaží vyžrat."

Stále přemýšlel jako nevolník. „Nebýt těch žravých vojáků," připomněl mu Gerin, „předčítal bys teď výčet zásob nějakému gradijskému náčelníkovi. Pokud bys měl to štěstí a byl vůbec naživu."

„To asi ano," připustil Carlun. „Ale připadá mi to jako hrozná...marnotratnost!" vyprskl to slovo, jako by to byla nejhorší nadávka.

„Proč spravovat střechu v létě, když je krásně a vypadá to, že to tak vydrží hodně dlouho?" zeptal se ho Gerin. „Je pro to stejný důvod, jako pro cvičení mužů ve zbrani: dříve nebo později bude hůř. Je lepší být včas připraven, než napravovat věci až ve chvíli, kdy se začíná všechno hroutit."

Carlun nad tím chvíli dumal a pak váhavě přikývl. Gerin zatím pečlivě kontroloval Carlunovy cifry. Pokud to mohl posoudit, všechno sedělo naprosto přesně. Buď ho Carlun velmi šikovně podváděl, anebo se ho bál natolik, že se o to vůbec nepokusil. Počítal spíš s tím druhým.

Zima byla klidným obdobím roku, kdy nevolníci i jejich páni žili z toho, co nashromáždili během léta a podzimu. Pokud nebyly zásoby dostatečné, přicházel hlad, který byl až příliš často příčinou selských bouří. Aby tomu předešel, nechal Gerin poslat tolik obilí, co mohl, na západní břeh Venienu, kde byla díky letnímu zásahu gradijských bohů velmi špatná úroda. Další úspěch, který se dal vyjádřit záporem: nevolníci v těch krajích se *nebouřili*.

„Chápu, proč je tam takový klid, i když důvod je dost hrozný." řekl jednoho dne Selatre. „Jídla moc nemají, ale také tam po nadvládě Gradiů a válce nezbylo mnoho lidí. S tím, co sklidili a co dostali od nás, se skrz zimu protlučou."

„Sedláci nemají lehký život," přikývla jeho žena. Protože vyrůstala jako dcera rolníka, dobře věděla, o čem mluví. Po chvilce dodala: „Udělal jsi, co bylo v tvých silách, a mnohem víc než o čem kterýkoli šlechtic jenom mohl snít."

„To vypadá jako epitaf," řekl Gerin se smíchem. Vzápětí oba udělali znamení proti zlému. „Zvládli jsme to," řekl Gerin a dlouze vzdychl.

„To ano," přikývla opět Selatre. „A když už jsme to dokázali, bude zase lip, protože jak by mohlo být ještě hůř?"

„Proto žijeme, abychom zjistili, jak může být ještě hůř," odpověděl. Dloubla ho do žeber. V duchu musel připustit, že si to zasloužil. Nahlas ale nic neřekl.

Ke Gerinově úlevě byla zima velice mírná. Obával se, že kdyby gradijští bohové ve svém boji zvítězili, v tuto roční dobu by zmrazili severní kraje na kost. Naštěstí se nic takového nestalo a zima ve správný čas předala žezlo jaru. Holé větvě dubů, javorů, jabloní a švestek se začínaly zelenat mladými lístky a pupeny, mezi hnědou loňskou trávou rašily tisíce zelených stébel. Nevolníci zapřahali dobytek do pluhů a vyjížděli na pole, která se později zazelenají ječmenem, žitem, pšenicí a ovsem. Gerin žehnal Baiversovi a doufal, že ho bůh slyší.

Jen v polovině jara se nakrátko vynořila jedna obava: Elleb, Matli a Tiwaz byly v po sobě jdoucích nocích v úplňku. Naštěstí se k němu nedoneslo, že by nějaký vlkodlak obtěžoval stáda nebo vesničany, tak jen doufal, že Marlanz Krvavý nedal v té době příliš průchod svým lykantropickým sklonům.

Když už to vypadalo, že v dohledu nejsou žádné problémy, ze vsi přispěchala porodní bába se zprávou, že Fulda porodila syna. Vztekle se plácl do čela - úplně na to zapomněl. „Jaký je ten Mavrixův levoboček?"

„Raději se přesvědč sám, králi," odpověděla porodní bába Radwalda, hřmotná žena středního věku. Fox ji

tedy následoval do vsi. Ukázala mu cestu k Fuldině chýši, ale dál už jít nechtěla. Gerin pokrčil rameny, sehnul se a protáhl se nízkým vchodem.

Když přivykl šeru, všiml si Fuldy, která seděla na posteli. Nevypadala ani zdaleka tak unaveně, jako jiné ženy po porodu. Patrně další výhoda těhotenství s bohem.

S úsměvem pozdvihla nemluvně, které vypadalo, že spí. „Není nádherný, pane? Budu mu říkat Ferdulf."

„Vítej, Ferdulfe."

Ferdulf doširoka otevřel oči.

„Vítej, tytam," řekl polobůh naprosto nedětským barytonem.

Gerin pohlédl na Fuldu, která přikývla.

„To ne."